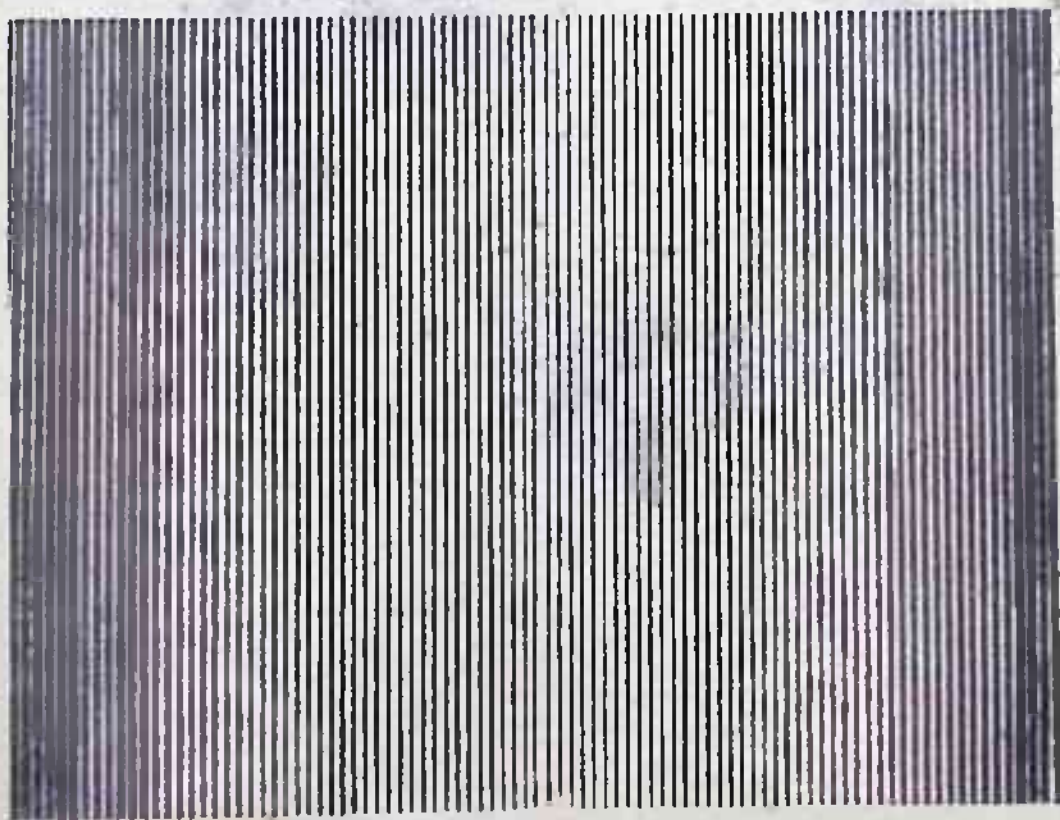

Voicu Bugariu

PLATFORMA

roman

EDITURA MILITARĂ

PLATFORMA

VOICU BUGARIU

PLATFORMA

— roman —

EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 1983

Putînd fi citit și ca text de sine stătător, romanul de față încheie *Istoria curajului*, ciclu început prin *Curajul* și continuat prin *Coborîre în ape* (Editura Militară, 1985 și respectiv 1986). Orice asemănare a personajelor din *Platforma* cu oameni reali este întîmplătoare.

PARTEA ÎNTÎI

INGINERUL Paul Tomescu, cincizeci și șase de ani, inspector în Ministerul Petrolului și avînd drept principală îndatorire profesională coordonarea întreprinderii „Pemarom“, era un om cu o apăsată preferință pentru ordine. Cum se întîmplă însă adesea, în viața sa profesională existau o sumedenie de factori care se opuneau tocmai unui asemenea stil de trai. Principalul element perturbator era situarea întreprinderii. În ciuda exercițiilor fizice, pe care continua să le practice cu obstinare, Tomescu resimțea trecerea anilor, iar deplasările repetate la Constanța, transformate în formă de viață, îl oboseau tot mai mult, deși nu recunoștea acest fapt nici măcar în sinca lui. Îi rămînea, în apărarea idealului său de viață ordonată, destul de des teoretizat în fața unor prieteni din Capitală, tentativa de a-și construi la Constanța un „habitat“ cît mai asemănător cu acela de la București. Își rezervase, la unul și același hotel, una și aceeași cameră. Mîncă totdeauna în același loc, la aceeași masă. Căuta să parcurgă pe cît posibil aceleași trasee în drumurile sale prin Constanța, iar la „Pemarom“ mergea întotdeauna pe jos, indiferent de vreme. Dar toate aceste încercări, de care nepoata sa rîdea cu îngăduință și tandră ironie, erau un joc de copii în raport cu necesitățile dictate de caracterul aleatoriu al forajului marin.

Tomescu era inginer de foraj, prezența lui era adesea necesară pe o platformă sau alta. Deplasările de acest tip aveau durate imposibil de stabilit, fiindcă în Marea Neagră repede se schimbă vremea, într-o asemenea situație navelor „Pemarom“-ului, elicopterelor, precum și tuturor celor aflați pe platforme nerămînîndu-le decît să aștepte. Cei de pe platforme cunoșteau preferința lui Tomescu pentru reproducerea, fie și simbolică, a unui decor intim și îl ajutau. În cabinele oficiale unde era întotdeauna cazat Tomescu, apăruseră rafturi pentru cărți. Inspectorul, cu încuviințarea șefilor de platforme, reușise performanța de a plasa în ele cărțile sale preferate (cei de pe platforme aveau astfel la dispoziție niște mici biblioteci dominate de Shakespeare și Balzac). Dana, nepoata și moralmente fiica adoptivă a inspectorului, se străduise mult pentru a-și ajuta unchiul să găsească aceleași cărți în mai multe exemplare. Tomescu reușise și performanța de a instala un raft identic în camera sa de hotel. Vederea și recitirea aceluiași cărți aveau asupra lui un efect liniștitor, de natură să contrabalanseze puternicul stres generat de o profesie în care neprevăzutul juca un rol atît de important.

În dimineața de octombrie călduros al unui an de la începutul deceniului al nouălea, inginerul Tomescu se îndreptă, respectînd în mod minuțios traseul de atîtea ori parcurs, către „Pemarom“. Ieși din hotel la ora opt și jumătate (ar fi plecat mai devreme, dar micul dejun putea fi obținut numai începînd de la ora opt). Cerul era senin, iar în aer plutea parcă amintirea verii. Un om mai puțin pragmatic decît Tomescu ar fi fost poate tentat să compare coexistența a două anotimpuri în acea dimineață cu felul în care unul și același individ — eventual, chiar el însuși — se simte uneori, în mod simultan, tînăr și bătrîn. Mergea tacticos, șchiopătînd, fără să le dea vreo atenție trecătorilor întîlniți, privind înainte, recapitulîndu-și obiectivele avute în vedere pentru acea zi. Distanța pînă la poarta portului o parcurse parcă în vis, nici nu-și dădu seama că trecuse aproape o jumătate de oră. Vederea parcă interminabil de lungilor picioare ale platformei ce urma să fie transportată pe locație în zilele următoare îl învioră. Se simți intrat în elementul lui. Trecu pasarela de peste calea ferată, aruncă o privire distrată șirurilor de vagoane de

marfă ce așteptau să fie manevrate. Scurtă drumul peste o bordură joasă de metal — încălecînd-o, simți o fugară satisfacție în legătură cu starea sa fizică încă mulțumitoare —, așteptă să treacă șirul de vagoane ce se mișca lent și, în fine, ajunse la intrare. Trecu pe lîngă emblema de metal, ce unea cele două inițiale esențiale ale întreprinderii. Ajunse în dreptul sediului. Forma clădirii, aducînd cu suprastructura unei nave, îl binedispunea întotdeauna.

Întreprinderea de foraj și exploatarea sondelor marine „Pemarom” încununa tradiția românească în materie de exploatare a petrolului : alături de Statele Unite, România deținea prioritatea mondială în materie de exploatare sistematică a hidrocarburilor, prima producție modernă la noi datînd de la mijlocul secolului al XIX-lea. Dar nu numai amintirea vremurilor cînd România se situa printre cele mai mari producătoare de petrol ale lumii fusese resortul importantei decizii de a căuta petrol în subsolul Mării Negre. Mai existase și un raționament strict geologic. Zonele petrolifere se împart în trei categorii. În prima intră ținuturile (provinciile) de perspectivă, adică totalmente neexploatate, în a doua cele tinere, adică aflate în stadiile de început ale exploatării, iar în a treia (unde pot fi înglobate cele de la noi) cele situate în stadiul de maturitate — un eufemism pentru a desemna îmbătrînirea. Dar, spun specialiștii, nu se poate vorbi niciodată despre un zăcămint petrolifer epuizat sută la sută. Aceasta fiindcă exploatarea unui zăcămint este exclus să fie continuată pînă la extragerea ultimei picături de petrol. O cantitate de petrol situată între cincizeci și șaptezeci și cinci de procente din zăcămintul în mod potențial exploatabil rămîne în pămînt, așteptînd tehnologiile viitorului, ale căror promisiuni în materie de randament sînt mari. Perfecționarea tehnologiilor de exploatare, este deci o luptă pentru mărirea așa-numitului factor de recuperare. Pe de altă parte, din punctul de vedere al geologiei hidrocarburilor, România fiind o provincie matură, a apărut în mod firesc ideea exploatării unor zone totalmente virgine. S-a ivit astfel ideea de a prospecta platforma continentală a Mării Negre, un platou ce se întinde pînă la circa 130—150 kilometri de la țărm, nedepășind adîncimea

de 200 metri (o adâncime tehnic accesibilă, din punctul de vedere al exploatării). Din respectiva suprafață, care însumează circa 22 000 de kilometri pătrați, nouăzeci la sută, adică circa 20 000 de kilometri pătrați, are adâncimea de numai pînă la 100 de metri. Exista deci o zonă care putea fi prospectată și exploatată cu mijloace tehnice mai simplu de realizat, folosind platforme așa-numite auto-riducătoare. Tehnologia acestora, devenită clasică, este cea mai accesibilă.

Spre sfîrșitul deceniului al șaptelea, ideea forajului marin începuse să se impună tot mai mult la noi (pe plan mondial activitățile respective aveau deja respectabila vîrstă de două decenii ; prima sondă *offshore* datează din 1947), gîndirea geologică românească ajungînd la concluzia că există șanse considerabile de succes. Drept urmare, începuse o susținută activitate de documentare specifică. În primii ani ai deceniului al optulea se trece la concretizarea unor colaborări. În următorii ani prima platformă era instalată pe locație.

Necesitățile tehnice, pîrînd la prima vedere insurmontabile, presupuneau cooperarea mai multor întreprinderi și formarea unor cadre calificate, capabile să facă față unor condiții de muncă total inedite. Platforma era într-adevăr suportul unei instalații de foraj mult asemănătoare celor cunoscute de oameni, dar se afla la zeci de kilometri distanță de pămîntul ferm al țărmlui.

Dificultatea principală consta în necesitatea de a „hibrida” mai multe specialități, de a aduna la un loc oameni aparținînd unor profiluri profesionale la prima vedere fără nici o legătură între ele. Dintre cadrele și colaboratorii unui institut geologic au fost aleși și formați pentru noile sarcini oamenii cei mai promițători : sondori, mecanici, chimiști, geologi, electroniști. Ei au fost învățați să colaboreze într-o activitate pregnant originală.

Inginerul Tomescu fusese participant la această odisee, ale cărei dificultăți învinse puteau fi socotite, cu păstrarea proporțiilor, echivalente celor ale programului spațial Apollo. Acum, cînd primele platforme erau instalate în largul mării, iar cea mai tînără dintre ele, „Venus”, aștepta în dană, gata de plecare, profilîndu-și pe cer forma

insolită, inspectorul se simțea inviorat de un satisfăcut orgoliu patern.

Pe cînd urca treptele de la intrare, Tomescu își aminti fugar mica aventură lingvistică legată de ivirea și consolidarea „Pemarom”-ului. Numele, cum să se numească întreprinderea, astfel încît printr-un singur cuvînt să se sugereze o triplă semnificație? Echipa care pregătea proiectul decretului de înființare propusese mai multe variante. În cele din urmă, se optase pentru cea actuală : petrol marin românesc. Primele litere ale acestor cuvinte fuseseră unite între ele.

Trecînd de portar, inspectorul auzi un zgomot familiar. Era uruitul unui elicopter. Unitatea de aviația militară căreia îi aparținea fusese, de la început, de la plecarea primei platforme către locație, strîns legată de „Pemarom”. Întreprinderea avea cîteva nave. Elicopterele — decretul de înființare prevedea în mod expres colaborarea cu ele — erau însă indispensabile. Zborurile lor deveniseră, cu timpul, ceva obișnuit în port. Tomescu se opri pentru a urmări aterizarea lină, parcă ezitantă, a elicopterului. Poate el însuși urma să-l folosească.

ALIN Crintea, fiul unui inginer de la „Pemarom” a cărui familie locuiește la București, se pregătește s-o viziteze pe prietena lui, Dana. Aceasta este nepoata de frate a inspectorului Tomescu, din Ministerul Petrolului.

Una dintre vorbele de spirit repetate de Dana se referă la „iubirea pemarom”, care ar fi ilustrată de ei doi. Sugu-beața expresie pornește de la un adevăr : s-au cunoscut cînd unchiul Dancii și-a sărbătorit împlinirea vîrstei de cincizeci și cinci de ani. Cu acel prilej, inspectorul și-a invitat cumnata și nepoata, familia fratelui său, mult prea devreme dispărut. Cumnata n-a putut să vină, dar fata, da. S-a întîmplat că inginerul Crintea a apărut alături de fiul său, un băiat frumos. Așezați la masă unul lîngă celălalt, cei doi tineri au participat, pe cît le permitea ambianța, la conversația de la masă. Dar destul de repede au început să resimtă ceea ce un inginer slab, cu părul lung, așezat în fața Dancii, a calificat drept „diferență de cod umoristic”, uitînd apoi să mai explice la ce se referă. Cert este că glumele adulților din jurul lor au

început să li se pară tot mai nesărate celor doi tineri (Alin avea nouăsprezece ani, iar Dana optsprezece). S-au simțit cu adevărat bine și la largul lor doar atunci când au început să se amuze într-un fel lipsit de orice haz pentru comesenii lor. Nu a trecut multă vreme și adulții au început să arate o anumită condescendență față de spusele celor doi tineri. Iar aceștia au tot izbucnit în hohote de râs repede curmate, ce nu mai aveau caracterul „monden” de la începutul serii, ci exprimau o complicitate intelectuală. Inginerul Tomescu a observat că tinerii s-au angrenat în tachinerii, reușind să-i cam indispună pe unii dintre invitații săi. Și-a muștră, părintește, nepoata. Inginerul Crintea s-a simțit obligat, la rîndul lui, să-și tempereze fiul. Alin a scos atunci la iveală o teorie ce a reușit să întrerupă conversațiile din respectiva regiune a lungii mese și să-i determine pe cei care nu apucaseră încă să treacă de numărul optim de pahare să-i arunce niște priviri uimite, în care admirația se găsea la concurență cu neîncrederea. „Nu am mai auzit niciodată așa ceva!”, a spus o profesoară de engleză; soția unui alt inginer. Trecea drept o femeie foarte cultă. Stupefacția din glasul ei a stîrnit risete, dar sticlirea de mirare admirativă a mai persistat cîteva secunde în priviri. Alin a vorbit despre ironia de generație. Ea, spunea el, desparte vîrstele precum un canion de netrecut. La baza acestei ironii stă impresia subiectivă că totul se sfîrșește și, respectiv, totul începe. Preferința Danei pentru Alin, a apreciat Tomescu într-o discuție cu cumnata sa, a început în chiar momentul încheierii micului discurs și al înregistrării reacțiilor admirative ale unora dintre cei prezenți.

Dana locuiește într-o casă de tip vilă din Cotroceni. Pentru a ajunge la ea, Alin, locatar al unui bloc din Drumul Taberei, nu are decît să parcurgă vreo trei stații de troleibuz. La ora nouă și jumătate, cînd sună la ușa ei, este sigur că mama, doamna Tomescu, a plecat de multă vreme la serviciu. Îi va deschide Dana, iar vederea feței ei de madonă blondă îl va face să simtă un curent electric coborîndu-i pe șira spinării și, simultan, un mic val de apă fierbinte ridicîndu-se brusc și infierbîntîndu-i fața.

Dar dă peste mama Danei. Privirea ei politicoasă este rece. Îi răspunde foarte corect la salut, dar manifestă o scurtă ezitare înainte de a-l invita înăuntru.

— Tu n-ai cursuri azi ? îl întreabă.

— Vă rog să mă iertați, spune încet, aproape în șoaptă Alin, privind în jos. Dacă aș fi știut... Aș fi sunat...

— Hai intră, spune ea, cu aerul că îi face o concesie. — Este o femeie a cărei vîrstă se situează în jurul lui patruzeci și cinci. Pare istovită, dar Alin știe, dintr-o excursie, că este într-o formă fizică mulțumitoare —. Așteaptă un pic, te rog !

Apartamentul are o împărțire șocantă pentru cineva obișnuit cu locuințele clădite în ultimele decenii ; Dana se ivește dintr-o direcție neașteptată, ca și cum tocmai ar fi sosit din exterior. Este o blondă mică de statură, are alura unei înotătoare de performanță. Figura ei este angelică ; mersul său plutitor este cel al unei balerine sau gimnaste.

— Bună ! salută ea fără să se oprească, îndreptîndu-se spre Alin ca și cînd ar vrea să îl îmbrățișeze.

Se oprește brusc, la o jumătate de metru în fața lui, fără să-l atingă. Mama asistă la scenă ; pe fața ei nu poate fi citit ceva precis.

— Hai la mine ! zice Dana, apucîndu-l posesiv de mîină și trăgîndu-l după ea.

Camera ei este extrem de ordonată.

— Are o recuperare, spune cu o intonație albă, ca și cum ar da o informație cu privire la ceva cu totul indiferent. Puteai să suni, nu ? — Observă că băiatul se încruntă —. Dar asta n-are nici o importanță. E o mamă ca lumea, n-am probleme cu ea.

— Ce faci ? o întreabă el, fără rost. — S-a așezat pe scaunul din dreptul micului birou, se uită atent la titlurile de pe cotoarele unui leanc de cărți —. Vii cu mine ?

— Unde ?

— La mare. Pe litoral. Vii ?

— Cînd să plecăm ? Hm ? — Sprincenele ei subțiri se încruntă într-un fel drăgălaș, deși nu pare deloc a avea intenția să cocheteze —. Nu-mi spui cînd ?

— Cînd, cînd... Acum, bineînțeles. Îți iei ce ai de luat și plecăm.

— Săptămîna asta nu mai am meditații, zice ea, pîrînd a vorbi mai mult pentru sine. Îi spun că merg și eu pînă la Constanța... Să-i fac o vizită unchiului Paulică... Nu ? Da' unde ne cazăm ?

— Nu-ți mai fă probleme !... Ne culcăm la taică-meu. Mai nou are un apartament. Om ca lumea...

Ea se apropie de el, i se așază cu o mișcare rapidă în brațe și îl sărută cu o oarecare stîngăcie. Cînd el vrea s-o rețină, se ridică brusc și rîde :

— Hai să-i spunem ! Da' tu nu ai cursuri ?

Alin face semn de negație din cap.

Doamna Tomescu stă într-un fotoliu și fumează cu mișcări studiate. Pare o actriță interpretînd o mamă îngrijorată și în același timp prea subtilă pentru a-și exterioriza în vreun fel neelegant temerile.

Dana îl apucă de mîină pe Alin și-l trage în fața ei.

— Mamă, avem o veste mare pentru tine !, zice, pîrînd extrem de bine dispusă.

— Ce mai este ? zîmbește, cu oboseala ei decorativă, doamna Tomescu. V-ați decis să vă căsătoriți ?

— A, nu ! se miră, pîrînd sinceră, Dana. Vrem să mergem pînă pe litoral, la unchiul Paulică. Stăm și noi vreo trei zile. Mă lași ? — Întreabă cu aerul că se joacă de-a copilul cuminte—. Hm ?

Mama nu arată prin nimic că ar fi surprinsă de cerere. Își stinge țigara în scrumiera ținută pînă atunci în poală. Apoi se ridică și face cîtiva pași, ca și cum ar voi să iasă din încăpere, fără să îi dea vreun răspuns.

— Tu, Alin, nu ai cursuri ?

— Ba am, răspunde acesta foarte serios. Dar pot să lipsesc. De fapt, sîmbătă nu am nimic.

— Eu știu că ești bun, dar fii și tu atent, spune neutru doamna Tomescu. Fii atent ! S-au mai văzut cazuri cînd cineva s-a ratat tocmai pentru că...

— Nu cred să mă ratez, spune Alin. — Dana începe să zîmbească, dar la o privire a băiatului își dă seama că nu este nimic de rîs —. N-am probleme cu școala.

Doamna Tomescu, intrînd spontan într-un joc de-a

consimțămîntul în stil vechi, își părăsește poza de femeie obosită și erodată de grijile materne, rîde :

— Plecați, dragii mei ! Vă dau binecuvîntarea mea de mamă !

Este prima dată cînd Alin rîde din toată inima, arătînd o dantură frumoasă, de june prim.

În camera Danci, unde mama și fiica se duc singure pentru a pune niște lucruri într-o sacoșă, doamna Tomescu, mult departe de adeziunea necondiționată declarată cu puțină vreme înainte, zice, cu voce coborîță, deși nu este nici o primejdie de a fi auzită de musafir :

— Problemele lui vor veni tocmai din inteligență. Mai bine zis, problemele tale vor veni de aici. Fă ce crezi că e mai bine, evident ! Nu mă bag. Dar să știi că a sta lingă un om cu un coeficient ca al lui este pur și simplu periculos.

Fata izbucnește într-un rîs ce delectează în chip vădit urechile materne.

— Rîzi, dragă, rîzi cît vrei ! Să nu zici pe urmă că nimeni nu ți-a spus cum stau lucrurile !

Dana se duce la mama ei, o apucă de după umeri și o sărută cu convingere :

— Te superi dacă îți spun ce gîndesc ?

— Ei, mă supăr ! Știi bine că nu mă supăr. Vrei să-mi spui că eu îi reproșez tocmai ce este cel mai important în viață, da ? Îi reproșez că a cîștigat la loteria soartei și altele de acestea ? — O privește țintă —. Tu nu pricepi, dragă, că este un monstru de inteligență ? Eu îl cunosc pe unul dintre cei care l-au testat. Creiere ca ale lui nu apar decît cîteva într-o generație. Nu-ți dai seama cît de exigent, de nemilos va fi cu tine dacă rămîneți împreună ?

Dana o sărută din nou și o privește cu ironia de generație despre existența căreia a aflat în seara memorabilă cînd și-a dat seama că îl iubește pe Alin.

La plecare, parcă pentru a se scuza pentru „strîmbele“ din scurta conversație, doamna Tomescu îi sărută, matern, pe amîndoi.

Pe drumul către șoseaua Constanța, unde s-au decis să facă autostopul, Dana observă că Alin al ei nu are nici

un bagaj. Încă înainte de a deschide gura pentru a-l întreba de ce, Alin zice :

— Am tot ce îmi trebuie la tata, în Constanța. I-am telefonat, n-a plecat. Îl găsim fără probleme.

Ajunși în locul unde au șanse să oprească vreo mașină și să îi ia, cei doi nu se prea grăbesc să facă semne, de parcă nu ar fi încă decizi să plece sau să se întoarcă. Primul semn îl face Dana, unui microbuz. Deși și-a mișcat mîna dreaptă într-un fel lipsit de convingere, mașina oprește în dreptul lor. Cei dinăuntru, oameni de vîrste diferite, cu niște înfățișări în mod subtil neobișnuite, nu par defel grăbiți. Și nici nu au minele indiferente ale unor călători a căror treabă nu este să interpreteze gestul șoferului de a lua noi pasageri, ci să aștepte răbdători plecarea mai departe. Se uită cu toții la cei doi adolescenți aflați la granițele tinereții, nu numai cu o simpatie de circumstanță, dar ca și cum ar fi interesați într-un mod special de ei. Cel mai în vîrstă, un om cu ochelari și cu o privire care i se pare Danei neobișnuită, îi întrecăbă, fără să se grăbească :

— Unde mergeți, copii ? La Constanța, da ? Faceți și voi autostopul... — Dar nu îi invită să urce —. Mă întreb de ce nu ați luat trenul... — Fața lui exprimă o preocupare de psiholog, în nici un caz el nu le reproșează prezența pe marginea șoselei —.

Dana se înveselește, dar Alin, fata nu pricepe de ce, este serios, lăsînd impresia că se gîndește la întrebarea care i-a fost pusă.

În timp ce omul cu ochelari vorbește, șoferul privește înainte, ca și cum opririle pe șosea și duratele lor nu ar ține de competența sa.

— Domnule profesor, intervine una dintre cele două femei aflate în microbuz, nedînd nici ea vreun semn că ar fi grăbită, propun să ne răspundă pe parcurs. La întrebări...

— De acord, zice profesorul. Numai că, înainte de a-i lua cu noi, trebuie să știe regula jocului. Eu aș fi încîntat să am și niște reprezentanți din foarte tînăra generație, ca să zic așa. Numai că nu putem să-i racolăm atît de brusc, fără nici o prevenire. — Se uită către cea

care tocmai a vorbit, îndemnînd-o parcă să mai aducă o precizare —. Nu ?

— Copii, spune femeia, o ființă frumoasă, situată în jurul lui treizeci, avînd niște mișcări încetinite parcă de ingerarea recentă a unor tranchilizante, noi ne îndreptăm spre Constanța, dar nu garantăm că nu vom face anumite ocoțuri. Nu este exclus să ajungem acolo în vreo patru ore, dar pot interveni și unele, cum să spun, incidente...

Dana nu mai rîde. Cei din microbuz, cu excepția șoferului, care se întoarce pentru un moment și zîmbește fugar, revenind apoi în poziția celui interesat de șesca și de mașinile de tot felul ce îi ocolesc, sînt serioși.

— Aveți un program aleatoriu, spune Alin. Înțeleg.

— Ești student ? îl întrebă profesorul.

— Da, la informatică. — Se uită întrebător la Dana. —

Tu ce zici ? Vrei să mergem cu dîșii ?

Fata se uită în ochii lui și încuviințează cu un zîmbet devenit timid.

CAZUL inginerului Tomescu (se putea vorbi despre așa ceva) era, pînă la un punct, clasic. Pornit în viață cu o deformare congenitală, imposibil de remediat prin intervenții chirurgicale, la piciorul drept, el manifestase, încă din copilărie, o dorință aprigă de compensare. Dorise să le dovedească altora, dar mai ales lui însuși, că infirmitatea nu este o stavilă esențială, nu îi poate închide calea către performanța socială. Spre deosebire de cîțiva atleți celebri, suferinzi de poliomielită în copilărie, posesori ai unor pronosticuri mai mult decît sceptice din partea medicilor, dar ajunși, după antrenamente supraomenești de îndirjite, campioni tocmai în domeniile aparent incompatibile cu deficiențele lor, el țintise succesul de o altă natură.

Pe lîngă apriga dorință de compensare a unui ghinion adus de intimplare, el avusese și șansa unei posturi inițiale de *outsider* aparent. Oamenii au înclinația de a fi îngăduitori cu infirmii, cel puțin cînd aceștia sînt tineri. În primele etape ale ascensiunii sale profesionale, lui Tomescu această tendință îi fusese de mare folos, fiindcă anesteziase, într-o oarecare măsură, atenția posibililor lui

rivali. El beneficiase și de o inteligență situată peste medie, mereu ținută trează de conștiința handicapului fizic.

La originea evoluției sale profesionale se aflase și o așa-numită motivație subiectivă, a cărei forță persistentă se dovedise a fi teribilă.

Puțini dintre cunoscuții și prietenii lui își mai aminteau că Paul Tomescu trăise cândva o mare iubire. Pe măsură ce anii treceau, inginerului i se întărea convingerea că este singurul om care o mai păstrează, cu amănunte, în memorie. Că așa stăteau într-adevăr lucrurile o argumenta faptul că însăși femeia cu pricina, fosta lui iubită, căreia îi dădea câte un telefon de Anul Nou pentru a o felicita și a o întreba ce îi mai fac copiii (iar în ultimii ani și cei doi nepoți), nu îi dădea vreodată de înțeles că ar păstra amintirea celor petrecute cândva între ei. Atunci, pe când avea douăzeci și șapte de ani, Tomescu primise o lovitură decisivă, o îmbrîncitură din partea destinului, în urma căreia decizia lui de a deveni un om de succes se călise.

Ce se întâmplase ? Fusesse mai mult decît una dintre milioanele de despărțiri ce constituie fluxul și refluxul, neîncetata mișcare a legăturilor dintre bărbați și femei ? Cînd rememora, a zecea mia oară, cele întîmplate, inginerul înclina să își spună că, da, episodul depășise cu mult obîșnuitul, avusese un inedit de care, peste suferința lui cronicizată, transformată în melancolie și apoi în seninătatea renunțării, era mîndru, de parcă ar fi fost un artist al propriei sale vieți și, în apropierea amurgului, la vîrsta amintirilor, și-ar fi reconsiderat episoadele trăite și le-ar fi dat calificative în funcție de gradul lor de autenticitate.

La început fusese demarajul ideal al oricărei iubiri la prima vedere, cînd partenerii simt și gîndesc că relația lor este lină, perfectă, armonioasă, muzical de armonioasă, fiindcă un destin binevoitor, o potrivire providențială a lucrurilor i-a pus față în față. Avea doar douăzeci și doi de ani, se trezise într-o iubire deplină. Ea era „mai mare” decît el cu doisprezece ani, un amănunt lipsit de orice însemnătate. Era o femeie nu frumoasă, dar vie, caldă. Era maternă, fără s-o dorească și fără să-și dea seama, dar numai în secvențe repede consumate. Era proteică iubita lui, acesta fiind unul dintre darurile ei.

Avea sentimentul că lângă ea este protejat. În același timp, însă, se simțea și bărbat, pe deplin bărbat. Era student, ea lucra. Veneau din sfere culturale diferite, dar le fusese ușor să se adapteze. Rolul cel mai important în această acțiune de sincronizare îl jucase inteligența lui vie. Îi fusese de folos și curiozitatea neobosită, ce-o determina uneori să îl compare cu un savant pozitivist, niciodată sătul de amănunte, suferind de „lăcomie empirică”. Ajunseseră repede să aibă teme comune de discuție, puteau să stea izolați zile întregi, fără să se plictisească.

Totul ar fi putut să fie bine, perfect de bine. Ea nu avea un amant aflat la vîrsta critică, dependent de ea și meritînd a fi ajutat în dificila acțiune de a întîmpina curajos apropiata bătrînețe, el nu avea o iubită de vîrsta lui, în stare să îl pună într-o bună zi în fața faptului împlinit al unei sarcini, desigur providențială pentru niște oameni tineri. Nu, nu exista nici un dedesubt de roman sau de film melodramatic. Doar nepotrivirea vîrstelor, atît. Dar diferența de ani, ar fi putut spune un observator un pic malițios și lucid, pare a fi în firea acestei relații. Ea este mai bătrînă cu mai bine de zece ani, el suferă de o infirmitate care îl scoate din rîndul tinerilor standard. Deci, ar fi conchis observatorul, relația dintre ei nu poate fi una obișnuită, dominată de conveniențe, trebuie să aibă un ce inedit, original.

În prima etapă a relației lor nu-și făceau asemenea probleme. Ea îl iubea pur și simplu, niciodată nu îi dăduse să înțeleagă că îi bagă de seamă infirmitatea.

La început, el nu îi propusese să se căsătorească ; așteptase să își încheie studiile. I se păruse că o căsătorie înainte de acest termen ar fi fost o povară pentru ea. Dar cînd, devenit inginer, îndrăznise, ea manifestase unele ezitări. Atunci, în primele luni ale stagiaturii sale — erau împreună de doi ani — se auziseră primele zgomote suspecte în motorul iubirii lor (o metaforă găsită de el, într-o seară de iarnă, pe cînd stăteau aături și sorbeau alene, blazați precum niște amanți îmbătrîniți împreună, din niște cupe cu vin roșu). Ea era la fel de nesățioasă ca înainte și la fel de convingătoare, cînd făceau dragoste. Ba chiar începuse să exteriorizeze trăiri de o intensitate încă necunoscută de el. Își spusese că asemenea trăiri ar

trebui să provină dintr-un aliaj — iarăși metaforele lui tehnologice ! — alcătuit din patimă și panică. Te simți uneori cuprinsă de panică ? o întrebase el, pe jumătate serios. Pentru prima oară i se păruse că vede în privirea ei un sentiment de ostilitate. Se grăbise să-și ceară scuze, să spună că a glumit, că nu ar trebui să se supere pentru niște biete cuvinte, din moment ce doar faptele contează. Dar el însuși avea să priceapă nu peste multă vreme că nu doar faptele sînt importante, niște vorbe fiind în stare să îl deturneze pe un om dintr-un fel de a fi în aparență tiranic.

Pe acea vreme el era un tînăr frumos, i se spusese asta de multe ori. Într-o zi, își amintea cu amuzament, îl oprise pe stradă o femeie între două vîrste, foarte elegant îmbrăcată și avînd manierele lustruite ale unei profesio-niste a relațiilor cu publicul. Îi propusese să devină manechin. Doar capul mă interesează, se grăbise ea să precizeze, înainte ca el să se considere ironizat și să se supere. Trăsăturile dumitale sînt de o mare regularitate și am convingerea că îți stă bine cu pălărie. Ce zici ? O refuzase. La despărțire ea îi dăduse o carte de vizită făcută pe un carton lucios, cu litere în relief. Da, eleganța doamnă lucra la o agenție de publicitate. Dacă se răzgîndea, putea să o sune. Dintre aventurile lui de băiat cu un cap frumos făcea parte și participarea la un concurs de crai-nici pentru televiziune. Nu reușise, fiindcă ceilalți fă-cuseră studii prealabile de actorie și vorbeau mai bine decît el, dar cînd a văzut pelicula dăruită, ca amintire, de comisie, s-a mirat. Sînt băiat frumos, domnule ! a exclamat. Ea era alături de el și l-a strîns de mîină, parcă spu-nînd : Asta ți-am zis-o eu de multă vreme. Nu este cazul să te mai miri atît !

Dar ea cum era ? Cu 'trecerea anilor, el învățase să îi observe pe oameni, să înțeleagă rapid ce vor să ascundă și cum vor să pară că posedă din plin tocmai ceea ce constituie carența lor principa ă. Trăise și destule expe-riențe amoroase. Femeile, se convinsese, au o curioasă atracție pentru bărbații însemnați, pentru cei deviați de la normalitatea „canonică”. Era îndreptățit să spună cu toată certitudinea : avea feminitate, avea, deci, maxima calitate a unei femei, cea mai prețioasă dintre toate. Era

Înaltă și subțire, poate puțin prea osoasă. Suferea, dacă se putea spune astfel, de o anume inadecvare ; foarte adesea îți venea s-o întrebi de ce a intrat în cutare situație, din moment ce ar fi voit, de fapt, să se afle într-o postură exact contrară. Dar nu ar fi reușit să-ți dea un răspuns clar la o asemenea întrebare. Mersul ei avea ceva stingaci, de parcă ar fi fost o pasăre, ceva în genul cocorului, obligat să se deplaseze pe sol, dar recăpătându-și întreaga eleganță naturală doar în aer, în zbor. De fapt, comparația cu zborul era poetică, frumoasă, dar potrivită numai pe jumătate. Fiindcă în pat, precum palmipelele în apă, se regăsea ea pe deplin. Acolo, fie că făcea dragoste, fie că dormea, cu o figură purificată de inger imaculat, roză, cu toate ridurile celor treizeci și cinci de ani întinse ca prin minune, acolo se arăta a fi în elementul ei. Dacă, prin absurd, ar fi putut sta numai în pat, nu s-ar fi certat niciodată, chiar dacă ar fi trecut decenii.

Și în lume puteau să apară împreună fără să producă cine știe ce tulburări. Un timp, Tomescu avusese impresia că toată lumea este cu ochii pe ei. Repede își dăduse seama, însă, că nimeni nu le dădea vreo atenție disproporționată, că ar fi putut foarte bine să se căsătorească și să trăiască liniștiți împreună. Dar fața mamei lui ! Îndurerea ei abia vizibilă, inexplicabilă, în fond, el, Paul, fiind un om sănătos (în afara piciorului său de cal și de suferințele corelative acestuia nu-și cunoștea nici o boală) ! Era nespus de tandră cu iubita lui, o tratase din primul moment ca și cum i-ar fi fost fiică. Nu se arătase niciodată contrariată sau agasată de faptul că între ele două exista o diferență de numai opt ani. Dar în ochii ei se vedea lucirea fatalistă a unei îndurerări ce nu mai voia să se stingă, orice s-ar fi întâmplat, persistînd și atunci cînd relația lor părea a se fi apropiat în mod decisiv de încununarea cea mai fericită cu putință, căsătoria. Da, existase și așa ceva. Analizele, actele, anunțarea rudelor, sosirea dimineții cînd urma să aibă loc ceremonia civilă. Își amintea foarte bine sentimentul de uriașă neliniște ce îl încercase în zilele premergătoare. Avusese parcă impresia că este timonierul unei corăbii ce trebuie să infrunte o furtună interminabil de lungă ; o singură manevră greșită și fragila navă, caravelă, s-ar fi răsturnat. În acele zile

ea se afla într-un alt oraș, urma să vină special, cu o zi înainte. Așteptase un telefon pînă seara tîrziu, în zadar. A doua zi de dimineață — ea era totuși o ființă cu bun simț — a primit vestea că totul a căzut. Ea suferise un șoc psihic — aceasta era vestea anunțată la telefon de o voce necunoscută și indiferentă de femeie. Șoc psihic ? Ce fel de șoc psihic ? Unde era internată ? Persoana nu știa și nici nu mai avea fise ! Drept urmare, închisese telefonul, iar el se urcase în primul tren și o căutase, cuprins de o disperare ce-l făcea să simtă, pentru înția oară în viață, cum în ființa lui apar niște crăpături parcă produse de un seism, niște fisuri amenințînd să se lărgească și să transforme totul în țandări. Ea nu era acasă, iar la spitalul unde ar fi trebuit în mod normal să se afle nu știa nimeni nimic despre ea. Unde s-o caute ? Așteptase, trebuia ea să se întoarcă pînă la urmă. Reușise, în cele din urmă, s-o găsească, lumea este mică, n-ai unde să evadezi, dacă nu cumva ești vreun posesor de insule în Pacific sau vreun aventurier pentru care metamorfozele sînt formă de viață. Prima lor întîlnire de după lamentabila secvență avusese loc destul de tîrziu, fiindcă ea făcuse tot ce îi fusese posibil pentru a-și amîna reapariția la serviciu. Senzația lui de catastrofă psihică iminentă se atenuase. A reușit s-o întrebe, fără dramatizări și imputări teatrale, ba chiar animat de o curiozitate rece : De ce ? Ai putea să-mi spui de ce ? Pe fața ei se vedeau semnele unei suferințe reale, era slăbită, ochii îi luceau a neputință. Am rugat-o pe o prietenă să dea telefon la voi și să spună povestea cu șocul psihic. A fost ceva urît, regret mult că am făcut așa. Ar fi trebuit să telefonez chiar eu. Dar n-am fost în stare, pur și simplu. Crezi că eu nu am suferit ? Ba nu, se vede că ai suferit. Dar de ce toată comedia analizelor, a depunerii actelor, de ce ? Crede-mă, te implor să mă crezi, îl apucase ea strîns de mină, am fost convinsă că voi putea să duc totul pînă la capăt. Dar pe măsură ce s-a apropiat ziua, mi-am dat seama că mă pîndește o primejdie de moarte, da, chiar așa. Probabil că sînt nebună, dar în minte mi s-a ivit și s-a întărit tot mai mult ideea că dacă mă prezint acolo unde eram așteptată o să mor pe loc, o să fac o congestie cerebrală sau un atac de cord distrugător. Tu meriți să știi adevărul întreg.

O să ți-l spun, chiar dacă după aceea o să mă disprețuiești. În ultima seară și apoi în noaptea ce a urmat, deși între mine și locul unde urma să aibă loc ceremonia erau vreo două sute de kilometri, m-am simțit amenințată, aproape fizic ! Și atunci m-am dus ca o disperată la gară, pentru a lua un tren în direcția opusă. Doar când trenul s-a pus în mișcare am început să simt cum încep să mă liniștesc ! Când am ajuns la destinație, un oraș din partea opusă a țării, m-am simțit aproape bine, salvată de la o primejdie de moarte, cu atât mai amenințătoare cu cât corespundea chemării mele celei mai intime. Acum poți să mă judeci, dacă vrei !

El se voia o ființă rațională, credea că aproape totul se poate explica prin raționamente corect înlănțuite. Probabil că această înclinație îl mînase către inginerie sau poate, dimpotrivă, studiile într-un domeniu al exactității i-o dezvoltaseră (a doua ipoteză era destul de șubredă, din moment ce el însuși, nu numai pentru a-i face ei plăcere, spunea că forajul conține o doză destul de mare de aproximare, doză ce s-ar putea numi, printr-o oarecare forțare a termenilor, poetică). Încercase să o înduplece, cu totul străin de ideea că suportă o umilință nedemnă de un bărbat adevărat (dar, își spusese, bărbații adevărați sînt ficțiuni din filme și din romane, nu oamenii vii, cu slăbiciunile lor autentice). Pînă la urmă, parcă pentru a mai contrazice încă o dată locurile comune în materie de relații amoroase, își reluaseră legătura, eșecul căsătoriei lor civile rămînînd undeva în urmă, printre amintirile aproape amuzante ale cuplului lor. Iar după încă aproximativ doi ani venise și ziua cînd ea, cuprinsă de una dintre „crizele” ei de sinceritate neomencască, de care nu prea are nimeni nevoie, îi spusese că mersul alături de el pe stradă îi cere un efort psihic, că suportă din ce în ce mai greu să îl simtă, să îl vadă șchiopătînd alături de ea. În acea clipă iubirea lui se transformase, printr-o metamorfoză fulgerătoare și implacabilă, în ură. Dar nu se despărțiseră chiar atunci, în acea dimineată neutră de iarnă călduroasă, pe cînd așteptau împreună tramvaiul într-o stație îndepărtată de centru. Nu, continuaseră un timp să coabiteze, iar despărțirea efectivă se produsese doar primăvara, cînd verdele crud al frunzelor te îndeamnă

să crezi că miracolele sînt încă posibile dacă mai ai un dram de energie în tine. Fusesse prima și ultima lui iubire.

DESPRE o comedie a proiectelor literare, Dumitru Constantinescu, reporter la un ziar militar din București, în vîrstă de treizeci și patru de ani, avea prilejul să discute de multe ori cu prietenii lui literați. Avea destul de mulți asemenea prieteni, fiindcă el însuși terminase filologia și faptul că devenise ofițer nu însemna că renunțase la „ethosul” său de potențial scriitor. De vreo cîțiva ani încoace se străduise să realizeze metamorfoza dorită de mulți jurnaliști: transformarea lui dintr-un autor de texte destinate unor ziare și, eventual, unor reviste literare, într-unul de romane. Da, acele cărți masive, lansate nu mult după apariție în librării, cînd iau cuvîntul critici cu renume, iar autorul are prilejul să rostească unele confesiuni în legătură cu remarcabila sa realizare.

Avea la activ două încercări nereușite; își amintea de ele cu o autoironie îndrăzneată. Mai întii, cît de mult timp i se părea că trecuse de atunci, parcă un deceniu!, călătoria lui la Petroșani. Avusese un plan atît de bun, atît de ingenios, ar fi putut să spună! Să scrie un roman în care minerii și militarii din arma geniului să se ivească trăind în aceeași lume, întocmai cum se întîmplă în realitate. Își amintea cu multe amănunte călătoria de documentare întreprinsă în Valea Jiului. Se străduise, făcuse „tot ceea ce era omeneste posibil”. Dar, printr-o ironie a soartei, ceea ce ar fi trebuit să se construiască în planul ficțiunii se mutase în planul realității. O cunoscuse pe Ana, draga de ea, totul se schimbase din acel moment în mintea lui. Aviditatea de cercetător al naturii umane, sîrguința de alcătuitor al unor fișe de romancier, ambiția de a realiza cit mai multe dialoguri ducînd spre cunoașterea „spiritului locului” — toate se estompaseră, pentru ca în scurt timp să dispară ea și cum n-ar fi fost. După ce trecuse o vreme de la întîmplările trăite în Petroșani, iar proiectul lui de a scrie un roman căzuse, avusese ocazia să reflecteze asupra superiorității trăirii față de scris. Faptul că am intîlnit-o pe Ana este pentru mine infinit mai important decît toate romanele din lume. Ai dreptate, i-a replicat un coleg, dar confunzi

punctele de vedere. Da, suspinase el, așa este, dar n-am încotro.

Din documentarea la Petroșani se alesese, din punctul de vedere al scrisului, cu o relatare destul de reușită, de circa cincisprezece pagini. Bună și asta, sfârșise el prin a-și spune.

Tentativa sa de la Petroșani eșuase, dar mai ieșea din cînd în cînd la iveală din memoria lui, de parcă ar fi fost o poveste de dragoste sfîrșită într-un fel urît, prin sacrificarea de către el, Constantinescu, a unei iubite în favoarea unor proiecte ambițioase, de arivist, ceva în genul alogerii unei partide de tip proteză socială.

De cîteva ori conchisese că lamentările și regretele sale în legătură cu romanul eșuat sînt absurde. Pentru simplul motiv că oricînd își putea folosi amintirile, asamblindu-le într-o construcție literară. Nu și nu. revenea el în ciudat, dînd curs unei înclinații inocente de a vorbi singur atunci cînd era sigur că nici un martor vizibil nu poate să îl asculte, trebuia să scriu în perioada imediat următoare, cînd impresiile erau vii în mintea mea, cînd mă aflam sub presiune, precum cazanul unei locomotive clasice, pe cărbuni, ce suieră și scoate fuioare de aburi, trepidînd de energie potențială. Ceea ce aș putea face acum, ar fi doar un fel de copie palidă, ceva sintetic, un surogat.

Ratarea proiectului său literar îi apărea în minte alături de un alt eșec. Dar oare ratările de diferite feluri nu fac parte integrantă din viața artiștilor autentici? Ba da, își răspundea, dar numai cele ținînd de planul practic al existenței. Plecase de la Petroșani după numai cîteva zile, deși își planificase să stea cel puțin trei săptămîni. „Dăduse bir cu fugiții” de frica iubirii. Da, acesta era cuvîntul. Simțise că se îndrăgostește de Ana, îi fusese teamă ca nu cumva respectivul sentiment să se dezvolte într-atît încît să pună stăpînire pe el într-un fel tiranic, de natură să îi interzică orice performanță literară viitoare. Eternul sofism al neputincioșilor scrisului! Da, există și asemenea neputincioși, care îi dau tîrcoale literaturii, dar niciodată nu reușesc să îi obțină favorurile în chip efectiv, ba nu ajung, de multe ori, nici măcar să-i sărute mîna (să admitem, își spusese satisfăcut Constantinescu, să

îngăduim compararea mării literaturi cu o femeie foarte frumoasă ; mulți o doresc, dar ea îi refuză la nesfârșit). Și atunci ce le rămîne acestor necăjiți, acestor bicisnici, printre care mă prenumăr fără onoare ? Ce naiba să le rămână ? Să se tot învîrtească în jurul ei, precum niște căței ce vor să fie mîngiați, măcar cu o privire. Sau, pentru a mă întoarce la frumoasa metaforă, ca niște bărbați aflați la vîrsta critică, care roiesc în jurul unei femei „la treizeci de ani“ aruncîndu-i priviri miloage, iar uneori, grație unor eforturi considerabile, niște ochiade în stare să sugereze o anumită virilitate, în mod paradoxal păstrată intactă, în ciuda aparențelor... Bine, dar eu sînt tînar, de abia am depășit „vîrsta profetului“. Atunci ? Neputința, impotența, amice, poate fi și psihologică, își răspunde cu milă de sine, poate să se ivească la orice vîrstă, nu asta este problema. Supărător este că se ivește, nu contează împrejurările.

Fugise, deci, servindu-și sofismul cu artistul adevărat, obligat să trăiască într-o libertate afectivă totală, pentru ca nu cumva disponibilitățile să-i fie periclitate. Îi promisese Anei că îi va scrie, că un teanc de scrisori îi va expedia. În cele din urmă, totuși, îi venise gîndul cel bun. Dar cu cîte infernale cotituri și ezitări ! Un bărbat adevărat s-ar fi decis pe loc.

Dar să nu anticipeze ! De cîte ori își rememora aventurile de veleitar literar pica într-o manie a cronologiei, nu era în stare să sară peste episoade, se simțea obligat, de o instanță interioară, să și le reamîntească pe toate, în ordinea lor reală.

Secvența din Petroșani se petrecuse primăvara. Se întorsese cu coada între picioare la redacție și trăise un sentiment neplăcut în plus : cel stîrnit de totala indiferență a colegilor față de eșecul său. Dacă nu s-ar fi lăudat în fața nimănui că el are în vedere așa și pe dincolo, bine ar fi fost ! Dar o făcuse, precum un naiv student la filologie care într-o bună zi, terminînd de citit un mare roman, se trezește spunîndu-i iubitei sale, în timp ce se îndreaptă spre facultate : Și eu sînt în stare de așa ceva. Totul este o chestiune de tenacitate.

Trecuse și asta. Vara, fără nici un proiect literar în minte, se dusesse „ca tot omul“ la Constanța, pe litoral. Un

destin ironic îl aruncase din nou în împrejurări asemănătoare. Dar fusese vorba, în privința „iubirii“ trăite, despre asemănarea dintre o fotografie și o caricatură, totuși. Iarăși începuse să se documenteze, deși la plecare își rostise, chiar cu voce tare, angajamente ferme de realizare, pe timpul sejurului la Constanța, a „figurii“ unui turist standard, care se plimbă și face p'ajă fără cea mai mică intenție de a trece cele văzute și trăite în vreo carte. Un reportaj pentru ziar, da. În nici un caz mai mult. Dar, își spusese, totul se repetă în existența unui om. Este suficient numai ca respectivul să fie atent și să intuiască stilul, tonalitatea întâmplărilor prin care trece. Dacă reușește, va fi în măsură să își servească adevărate profeții în legătură cu evoluția sa ulterioară. Da, documentarea nu fusese defel caricaturală. Văzuse lucruri la fel de impresionante precum cele din mină și oameni la fel de puternici, de siguri de ei, uimitori în felul de a trăi evenimente dificile fără a arăta în vreun fel că sînt clintii din siguranța lor de sine.

De „iubirea“ lui pentru Floria nu mai voia să-și amintească. Îi rămăsese în memorie mai mult pentru că se desfășurase în cea mai insolită locuință văzută de el vreodată.

După încheierea sejurului în timpul căruia îi cunoscuse pe scafandri, le vizitase nava, îi însoțise în drumul către o platformă de foraj marin, avusese prilejul, cu stupefacție interioară, să conchidă că lucrurile s-au repetat, că pe parcurs adoptata intenție de a realiza o documentare pentru scrierea unui roman despre viața scafandrilor tințește o utopie, că însemnările lui sînt interesante, dar nu are nici cea mai mică idee despre felul în care s-ar putea transforma într-o carte de dimensiuni acceptabile, un roman (cuvîntul, gîndit, îi dă un fel de ciudat vertij intelectual !).

„Viața merge înainte“, nu ? Stăpînit de curioasă ușurare, efect al celei de a doua renunțări, Constantinescu își reluase vechiul său mod de viață. O existență de jurnalist poate oferi, chiar oferă, multe secvențe foarte interesante, în măsură să te determine a spune : Simt că trăiesc ! Regrete, melancolii și altele din această tristă serie — toate

se estompează, dispar, în cele din urmă. (Banalități necesare !)

În lunile care urmaseră întoarcerii sale de la Constanța nu numai imaginea Anei îl urmărise. Curioase alcătuirii și platformele astea ! își spusese. Așa începea să relateze despre platforma vizitată. Mă gândesc la ea ca la o femeie, spunea. Exagerezi, dragă ! Nu exagerez, crede-mă ! Omul se poate îndrăgosti de orice, se știe. Nu v-am povestit despre păsăroiul îndrăgostit de observatorul lui, ornitologul ? Ceva simpatic, perfect plauzibil. Imaginea platformei mi-a rămas în minte și îmi este greu să o șterg. Este ridicol, dar am început din nou să combin idei despre scrierea unui roman, un roman al platformei... De data aceasta cei de față râseseră (discuția avea loc în redacție). Lasă că știm noi, tu vrei să promovezi o nouă specie literară, proiectul...

Constantinescu se întristase și începu să se plimbe printre birouri, schițând o pantomimă sumară a neputinței. Rideți voi, dar proiectul are savoarea lui. Eu chiar mă gândesc uneori să fac o carte întreagă de proiecte. Asta chiar că e domeniul meu preferat. Aici mă simt tare. De altfel, ați putut să și vedeți că le cam nimeresc atunci când este vorba despre proiecte. (Publicase vreo șase asemenea proiecte într-un almanah.) Poate că ar fi mai bine să începi printr-un reportaj. Ai putea să mergi din nou pe platformă, fără nici o problemă, doar știi, tu ne-ai spus, aviatorii de la elicoptere participă la viața de zi cu zi a platformelor. Ar urma să scrii despre legăturile aviatorilor cu platforma. Apar condiții meteorologice nefavorabile și așa mai departe. Șeful nu o să aibă nimic împotriva. Ba chiar o să se bucure, fiindcă așa ceva încă nu s-a scris la noi.

Reporterul se agățase ca un copil de această sugestie. Acum inițiativa nu a pornit de la mine, își spusese, nu am nici o problemă. Anunț că aș vrea să merg din nou la mare, de data aceasta pentru a mă documenta în cadrul serviciului. Ba chiar o să mă înscriu în plan cu un reportaj pe tema respectivă. Este imposibil să nu reușesc a-l scrie. Nu cu reportaje am eu probleme...

Șeful lui Constantinescu se arătase înțelegător. Aflase despre dubiul eșec literar al reporterului și devenise parcă

mai îngăduitor cu el, exprimînd poate astfel simpatia miloasă arătată celor amatori să zboare, nu neapărat spre alitudini mai înalte, ci spre alte spații, necunoscute de noi, dar care zburătăcesc un pic și apoi recad, într-o furtună de fulgi, precum niște pui de pasăre insuficient dezvoltăți.

Și iată că reporterul, bravul, venea din nou la Constanța, de data aceasta spre a scrie „ceva“ despre platformele de foraj. Trecuseră vreo trei luni de cînd rătăcise pe faleză în chip de turist onorabil, făcîndu-și o plăcere dubioasă din a se mira de lucruri pe lingă care oamenii obișnuiți trec fără măcar să clipească, cum ar fi, de pildă, comportamentul pescărușilor, inclusiv maniera lor de a comunica sonor.

Venise toamna, dar timpul continua să fie frumos, dorind parcă să îi sugereze unui viitor romancier comparația cu o femeie de cincizeci, care reușește, printr-un semi-miracol, să se păstreze dezirabilă. Septembrie era sfîrșit, lumina se schimbase încă din august, dar atmosfera mai păstra ceva în genul unei promisiuni de vară revenită pe neașteptate.

Îi era mai ușor acum să-și înceapă documentarea. Se instală în același loc unde mai stătuse. Receptionera avu amabilitatea de a-i adresa un zîmbet de recunoaștere, fapt ce îi provocă una dintre micile plăceri subiective prin care omul păstrează legătura cu propria sa tinerețe. Încă din prima zi făcu o deplasare, ca să zică așa, la Centrul de Scafandri, de care îl legau amintiri atît de plăcute, dar și nostalgia romanului nescris, a cărții avîndu-i în centru pe curajoșii și bărbătoșii oameni ai adîncurilor lichide. Îl întîlni imediat pe aproape-prietenul său, căpitanul de rangul trei Trif, cel alături de care trăise în vara abia încheiată cîteva secvențe memorabile (dintre acestea, cea mai importantă devenise vizita la platforma de foraj marin). Trif se bucură că îl vede, dar, cum ar trebui să se exprime mai adecvat reporterul?, fu o bucurie de gradul al doilea. Bună și asta. Îi spuse Constantinescu.

— Și, întrebă Trif, cu ce prieteni din nou pe la noi?

— Mă documentez în continuare, imagină o minciună pioasă reporterul. Așa-vară am adunat multe date, dar

ceva nu s-a legat în mintea mea. Acum m-am gândit să anexeze, ca să spun așa, platforma de foraj. Cea vizitată de noi astă-vară.

— Este foarte bine, zise Trif. Scafandrii au legături foarte strânse cu platformele. Ei au grijă de structurile subacvatic. Mai ales după mutări, după schimbări ale locațiilor, este important să fie verificate picioarele. Am avut chiar și o adevărată aventură cu o platformă...

— Ce aventură ?

— Dacă doriți, pot să v-o povestesc.

— Bineînțeles că doresc.

— Știți ce este aceea un jacket ?

— Știam, dar am uitat.

— Ei bine, jacket-ul este o structură metalică, un suport al sondelor. În absența lui, exploatarea nu este posibilă. La transportarea unui asemenea jacket s-a întâmplat ceva...

— Aventura ?

— Da.

2

PENDULĂRILE neîntrerupte ale inginerului Tomescu între București și Constanța erau repetate de mulți oameni din echipajele platformelor. În anii trecuți de la începuturile activității de foraj marin unii dintre angajații întreprinderii se mutaseră în Constanța. Alții rămăseseră însă în localitățile unde își aveau familiile și veneau la Constanța din două în două săptămâni, cînd se schimbau turele pe platforme. Ei realizau astfel un fel neobișnuit de migrație, nemaiîntîlnit în vreo altă activitate productivă. Prin pendulările lor, cei de pe platforme semănau cu marinarii. Dar numai într-o oarecare măsură, aceștia din urmă nepracticînd călătoria de tip metronom.

Consecințele insolitei alternanțe dintre timpul de lucru și cel liber erau numeroase, multe dintre ele imprevizibile chiar și pentru un teoretician al grupurilor umane. În felul de a fi al celor ce stăteau două săptămîni pe platformă, pentru a pleca și a reveni după alte două săptămîni, se ivi-

seră, cu trecerea timpului, cîteva note speciale. Cum constatase cîndva un sociolog interesat de „Pemarom“, apăruse un complex de trăsături psihice tipic persoanelor obligate să stea — pentru perioade de timp mai lungi — despărțite de familiile lor. Respectivul sociolog, un om avînd o preferință pentru speculații intelectuale și cultivînd adesea sofismul plauzibil, se referise chiar la un așa-numit „complex al consemnării“, pe care l-ar resimți platformiștii ; întocmai unor elevi sau militari cărora li se interzice ieșirea „în oraș“, cei de pe platforme, desigur din alte rațiuni, s-ar afla într-o analogă imposibilitate stresantă de a părăsi un spațiu limitat.

Ca urmare a acestor condiții speciale de viață, între platformiști, mai precis între componenții aceleiași ture, apăruseră și se consolidaseră legături sufletești puternice. Două săptămîni de stat împreună într-un spațiu atît de restrîns sînt în stare să cimenteze prietenii și să nască o atmosferă de confort psihic deosebită de cea realizată de persoane care se despart în fiecare zi de colegii lor de muncă, pentru a îi revedea după o perioadă de șaisprezece ore.

Anumite modificări se produceau și în relațiile cu familiile. Așteptările perpetuu înnoite făceau ca revederile să aibă, în ciuda obișnuinței, note non-standard, capabile să condimenteze relațiile, dîndu-le un anumit dramatism.

Tensiunea „așteptării cronice“ fusese cauza principală a unor disensiuni intervenite între soți și soții. Nu atît absența de două săptămîni le deranja pe unele dintre soțiile cu psihic mai puțin puternic, ci emoțiile despărțirilor și revederilor, de prea multe ori repetate și ajungînd, în cele din urmă, să devină obositoare.

Inginerul Pavel Crintea, șef de tură compartiment jack, răspunzător adică de sistemul hidraulic de ridicare și de lăsare a picioarelor platformei, bucureștean și el, ba chiar vecin de cartier cu Tomescu, era unul dintre cei cărora sistemul migrării bisăptămînale reușise să îi modifice existența într-un fel radical.

Crintea lucrase pînă nu demult pe altă platformă. Cînd se constituise echipajul de pe „Venus“, fusese desemnat să fie unul dintre cei doi ingineri care urmau să conducă sistemul jack de pe această platformă. La ora cînd inginerul

Tomescu privea aterizarea primului elicopter al zilei în incinta întreprinderii, el era pe platforma din dană, îndeltnicindu-se cu niște verificări de rutină.

În principiu, ceea ce avea el de făcut pe timpul deplasării platformei nu era prea complicat. Împreună cu omologul său de la cealaltă tură și cu doi ingineri de aceeași specialitate veniți de pe alte platforme doar pentru perioada deplasării și a locării, Crîntea trebuia să asigure condiții cât mai sigure de plutire, coborînd progresiv picioarele, pe măsură ce platforma ajungea în ape de adîncimi tot mai mari. Operația de lăsare progresivă cobora centrul de greutate al platformei, micșorînd astfel riscul de răsturnare. La plecarea din dană picioarele, a căror lungime era de circa 122 de metri, pretindeau o mare de un calm plat. Aceasta fiindcă, aflîndu-se în așa-zisa poziție numărul unu, aproape întreaga lor lungime se înălța deasupra punții. Prin parcurgerea cîtorva etape intermediare, se ajungea la poziția de remorcare numărul cinci, socotită a fi cea mai stabilă, picioarele pătrunzînd în apă pe o lungime de treizeci și șapte de metri. Exista însă un inconvenient al acestei din urmă poziții: frîna hidrodinamică exercitată de picioarele intrate atît de adînc în apă. Securitatea asigurată de această poziție implica deci o înaintare mult încetinită și, în mod implicit, mărirea riscul unei schimbări intempestive a vremii.

Crîntea era inginer electronist, prezența lui pe platformă datorîndu-se unei atracții ce i se întărise treptat. Pe cînd profesa încă în specialitatea sa de bază, avusese prilejul să participe la construcția uneia dintre platforme pe un șantier naval. Atunci trecuse de la corectitudinea indiferentă a profesionistului la un interes ce tindea să depășească limitele îndatoririlor sale de serviciu și apoi, în cele din urmă, recunoscuse că dorește foarte mult să rămînă în preajma neobișnuitei, atît de ciudatei construcții, rezultată parcă din coabitarea între o navă și un pod. La decizia sa de a se recalifica contribuise probabil și împrăjurarea că tatăl său fusese marinăr de cursă lungă. Poate că îndemnurile acestuia de a alege o carieră legată de marinărie, primite cîndva cu indiferență, îi persistaseră în subconștient.

După ce încheie ce avea de făcut, Crintea se duse la club. Nu era nimeni acolo. Pe măsuta joasă se afla cutia desfăcută a unui joc de table — una dintre distracțiile cele mai obișnuite ale oamenilor de pe platforme în timpul lor liber. Stătu puțin pe gânduri și apoi coborî, îndreptîndu-se spre bază. Nu avea o treabă anume, dar voia să mai schimbe o vorbă și să se intereseze de starea vremii. Cerul era senin, dar marca era destul de agitată. Pe drum se întâlni cu inginerul Suciu, omologul lui.

— Meteorul e bun ! îl informă acesta.

— Cine ți-a spus ?

— Cum cine ? Flaviu. Cerna este neserios. N-am încredere în el.

Făcînd o asemenea afirmație, Suciu se dovedea subiectiv, cei doi meteorologi fiind socotiți la fel de buni în meserie. Cu vreun an în urmă între el și meteorolog intervenise una dintre disputele putînd să pară puerile dacă sînt urmărite la rece. O dispută pornită de la o ingineră stagiară. În cele din urmă, aceasta îl preferase pe meteorolog, determinîndu-l pe Suciu să-și distreze colegii cu tot felul de comentarii naive în legătură cu superioritatea profesiei sale față de cea a rivalului. Crintea zîmbi amuzat : Suciu era un ardelean foarte cumsecade, iar bîrfele lui erau întotdeauna lipsite de venin ; cei care le ascultau rămîneau mai degrabă cu impresia că este vorba despre tăchineriile dintre doi prieteni.

În anticamera directorului general era secretara, Malvina, o ființă la care Crintea se uita, mai ales de vreo doi ani, cu o oarecare teamă. Era o femeie subțire, cu vreo două degete mai înaltă decît el. Avea treizeci și unu de ani, dar în momentele cînd era odihnită reușea să nu fie deloc deplasată prin calineriile ei de fetiță. Toate mișcările acestei femei exprimau o energie nemaipomenită. Dar nimeni nu știa exact dacă respectiva impresie era întemeiată sau era rodul unor talente actoricești. Vocea, gesturile bruște, fluturările extrem de vișoale ale capului, mișcările largi ale mîinilor, neobișnuite la o secretară stilată, sugerau un aplomb ieșit din comun. Puțină vreme după instalarea sa, actualul director general, Cristea, voise să se descotorosească de ea, dar cum asemenea manevre nu reu-

șese chiar cît ai bate din palme, se trezise că Malvina, în ciuda stilului ei totalmente neconvențional de a se comporta, cu trecerile ei de la familiarități jenante la o înghețată politețe, începuse să îi placă. Contribuise desigur și memoria fenomenală a secretarei, o memorie de calculator, căreia nu i se cunoștea încă nici un rateu. În perioada cînd Cristea încă nu renunșase la ideea de a-și găsi o nouă secretară, avusese loc sărbătorirea unui cadru de conducere recent pensionat. Cu toții fuseseră de acord că respectivul merita o masă festivă. Fusesse prilejul pentru Malvina să îi dea gata pe toți cei care nu o simpatizau. Nu numai că se înfățișase într-o toaletă foarte reușită, eclipsîndu-le pe mai toate celelalte femei prezente acolo, dar dăduse și o mică reprezentație matematică, de natură să îi uluiască pe niște oameni obișnuiți să respecte ideea de exactitate. Totul începuse de la niște teste amuzante, de felul celor ivite de obicei la petreceri, cînd oamenii s-au plictisit să tot danseze, bîrfele s-au epuizat, iar media de vîrstă a celor prezenți nu este destul de scăzută pentru ca antrenul să se păstreze intact pe parcursul întregii serii. Cum printre teste era și unul de memorie, se dovedise repede că Malvina nu făcea nici o greșală. În plus, reușea să îi depășească pe toți și la viteza de memorare. Ea propusese apoi o exhibiție matematică ce-i lăsase pe toți cu gurile căscate. Cînd citim prin ziare despre unul care extrage rădăcina pătrată dintr-un număr foarte mare cu o viteză de calculator, ne mirăm cu placiditate, zicîndu-ne : O ciudățenie, nimic mai mult ! Dar să vezi cum o femeie frumoasă își rotunjește buzele pentru a rosti, cu suavitate jucată, respectivele cifre, întotdeauna exacte, asta este cu totul altceva ! Directorul general își dăduse seama că a elimina o asemenea femeie n-ar însemna un act de prea mare inteligență din partea sa. Din aceea seară Malvina devenise una dintre stelele „Pemarom”-ului, iar numărul celor care îi făceau ochi dulci se mărise.

— Sărut mîna ! zise Crintea cu o politețe condimentată cu o microscopică doză de servilism. Șeful e aici ?

— Bună dimineața ! răspunse preocupată secretara, neridicîndu-și ochii de pe formularul pe care îl completa cu un scris rond, caligrafic, în măsură să arate că dezordinea

din comportamentul ei este jucată. E cu Tomescu și cu Mihordea. Puteți să intrați, dacă vreți !

În mod normal, un șef de tură nu putea să intre chiar atât de direct în biroul directorului general. Dar pe măsură ce se apropia plecarea platformei „Venus”, prerogativele lui Crintea se măreau : în timpul deplasării, al schimbării de locație, el îl înlocuia la conducere pe șeful de platformă. Acesta din urmă, inginer de foraj, era nepriceput în materie de ridicare a platformei. Cu toate acestea, Crintea ezită să intre și schimbă câteva replici cu doi oameni care așteptau nu se știe pe cine, stînd rezemați de caloriferul din anticamera directorului general. Aceștia, doi maiștri de foraj, nu păreau defel presați de timp, lăsînd impresia că stau acolo din plăcerea de a o urmări pe Malvina.

Neconformismul de profil al „Pemarom”-ului se exprima, într-o oarecare măsură, și în ritualurile de autoritate ale conducătorilor. Una dintre consecințe : Malvina, departe de intransigența caricaturală din filmele schematice, manifesta o larghețe de nimeni condamnată. Prezența celor doi de lângă calorifer, apoi a lui Crintea, nu părură să o stînjenească defel, dovadă fiind privirile ei binevoitoare, lustruite parcă de o complicitate avînd o nuanță dificil de precizat.

Crintea fu surprins să îl vadă ieșind, cu pași repezi, aproape trîntind ușa după sine, pe inginerul Banciu, director adjunct cu probleme de foraj, al doilea om al întreprinderii. Acesta era un bărbat înalt și subțire. Pășea ușor aplecat înainte. Părul lung și vizibil rărit, pieptănat înspre spate, îi dădea aerul unui fante îmbătrînit. Îi era vecin, în afara serviciului se mai întîlneau uneori. Văzîndu-l cum gesticulează enervat, Crintea deduse că în spatele ușii capitonate se mai derulase o secvență a unei dispute nemaiîncheiate, cunoscută de toți cei cît de cît informați de la „Pemarom”. Crintea, de formație inginer geolog, uita uneori că nu este competent în materie de foraj și începea să dea indicații discutabile, pe care Banciu trebuia apoi să le dreagă, în așa fel încît să nu șifoneze prea mult prestigiul directorului general în fața oamenilor. Crintea, un inginer geolog priceput și adeseori avînd intuiții bune (fără acestea un inginer geolog nu reușește niciodată să depășească media și să iasă în evidență) persista, cu cele

mai bune intenții, în iluzia că se pricepe la fel de bine și la rezolvarea unor probleme de foraj.

Crîntea făcu cîțiva pași în urma lui Banciu, voind să-l întrebe ce se petrecuse, dar renunță.

— Ziceai că este numai cu Mihordea și cu Tomescu, îi spuse Malvinei.

Aceasta ridică din umeri.

Comandantul Mihordea, a cărui prezență la „Pemarom” argumenta caracterul complex al întreprinderii de foraj și de exploatare a sondelor marine (era ofițer de marină), urma să participe în mod efectiv la operația de transportare a platformei „Venus”. Se putea spune că era un privilegiat, ca efect al situației sale de specialist activînd printre oameni avînd cu totul alte competențe decît el. Ieși din biroul directorului general zîmbind, de parcă tocmai ar fi auzit o glumă bună.

UN timp, microbuzul în care s-au suit Dana și Alin înaintează fără ca în interiorul său să se vorbească. Cei doi se uită curioși la tovarășii lor de drum. Dana își alunecă privirile asupra lor cu o anumită superficialitate copilărească. Alin arată, însă, concentrarea unui dezlegător de rebusuri. Îl cîntărește mai întîi pe cel numit profesorul. Pare mic de statură, dar pentru a lua o decizie în această privință ar trebui să îl vadă ridicîndu-se în picioare. Are un cap sferic. Își amintește ce a citit într-o veche carte de-a unchiului său : o astfel de conformație promite inteligență. Este chel și, spre deosebire de alți bărbați atinși de calviție, nu încearcă să-și camufleze deficiența capilară. Părul rămas, cenușiu la culoare, tuns foarte scurt, nu este mai lung de doi centimetri. Privește înainte prin ochelarii lui destul de groși, pe buze îi flutură umbra unui zîmbet, ceva oriental, cum se poate vedea la statuile lui Buddha. Un zîmbet special, Alin știe că ajută la obținerea unei relaxări maxime. Gîndindu-se la natura și sensul lui, își amintește că și fețele unor morți compun la un moment dat un fel de zîmbet al imposibilei satisfacții. Da, își spune, este vorba despre un pseudo-zîmbet.

În timp ce Alin îl privește și îl cîntărește, profesorul scoate cu mișcări lente, din buzunarul stîng al hainei, un plic ce conține cartoane dreptunghiulare. Alege, cu miș-

cări la fel de încete, unul dintre ele. Apoi, după ce, tacticos, a băgat la loc în buzunar plicul, începe să scrie ceva cu mîna stîngă. Scrie cu dificultate, înfruntînd mişcările imprevizibile ale maşinii. Îşi mişcă stiloul ţinînd mîna într-o poziţie dificil de păstrat, dar care nu pare a-l obosi. Alin a băgat de seamă că înainte de a începe să scrie rîndurile ordonate ale însemnărilor sale profesorul a scris în susul cartonului două cuvinte ce nu pot fi decît un titlu. Către mijlocul cartonului — al fişei, îşi zice Alin —, profesorul, în mod cu totul surprinzător pentru observatorul lui, schimbă stiloul în mîna dreaptă şi continuă să scrie, netulburat. Ajuns la capăt, reciteşte textul, apoi scoate din buzunarul din dreapta un alt plic, mai subţire. Introduce fişa scrisă alături de altele bănuite de Alin a fi înăuntru.

— De ce scrieţi cu ambele mîini ? întreabă Alin, cu o anumită brutalitate, ce aproape o sperie pe Dana, determinînd-o să-l privească sfios-reprobativ.

Profesorul priveşte înainte, de parcă l-ar preocupa în mod special starea şoselei. Apoi spune cu vocea sa egală :

— Vrei să mă întrebi de ce scriu cu ambele mîini un text atît de scurt. Este corect ?

— Da, răspunde Alin, parcă înfrîngîndu-şi o dificultate intempestiv apărută de a articula cuvintele.

— Îmi activez ambele emisfere cerebrale, explică neutrul profesorul. Am nevoie de amîndouă în egală măsură.

Femeia ce pare indolentă se întoarce alene către Alin şi îi surîde binevoitor, parcă încurajîndu-l.

Studentul întreabă :

— Nu ar trebui atunci să folosim în egală măsură ambele mîini, indiferent de acţiunile întreprinse ?

— Ba da, se întoarce lent profesorul către el. Dar aşa ceva nu prea este posibil. Tot ce ne rămîne este să ne exercităm ori de cîte ori avem prilejul. — Zîmbetul lui este detaşat, exprimînd o simpatie diseminată, fără vreo legătură cu o persoană anumită —. Ştii să scrii cu stînga ?

— Nu. Am auzit că persoanele care scriu cu stînga au de regulă o anumită întîrziere în dezvoltarea personalităţii.

— Parţial exact, spune rece profesorul. Fiindcă emisfera stîngă este sediul facultăţii de a construi raţionamente.

Nescriind cu dreapta, o neglijăm. Morala : trebuie să scriem cu amîndouă.

— Domnule profesor, intervine un bărbat cărunt, cu părul mare, dar părînd încă tînăr, n-aş vrea să-i timorăm pe copii. — Începe să rîdă, ochii de un albastru intens parcă i se aprind —. Sînt în stare să ne spună să oprim, că ei se dau jos.

— Nu se timorează ei, spune profesorul serios, privind iarăşi înainte, oferindu-i lui Alin şi Danei un profil uşor dizarmonizat de fălcile vizibil lăsate. Poate fata... Dar ea se încrede în el. Drept urmare, nu este nici o primejdie să ne părăsească.

— De ce nu ? întreabă Alin, din nou aproape brutal.

— Fiindcă eşti un om curios, răspunde calm profesorul. Vrei să vezi ce este cu noi. Îţi părem o menajerie destul de interesantă şi eşti decis să nu scapi o asemenea ocazie. Destul de des suferi de un anumit sentiment de insatisfacţie intelectuală în legătură cu mediul în care trăieşti. Corect ?

— Da, este corect. Dar va trebui să îmi explicaţi cum v-aţi dat seama de asta. Altfel cobor.

De data aceasta toţi izbucnesc în rîsete. Profesorul arată din nou zîmbetul său adresat nimănui, apoi îi spune soferului :

— Trage pe dreapta, te rog !

Alin îşi dă seama că respectivul ordin a fost dat în legătură cu semnalizatorul de refugiu, pe lângă care tocmai au trecut.

Opriţi pe refugiu, profesorul zice :

— N-am oprit pentru ca să coborîţi, copii ! Dar este cazul să ne cunoaştem. — Toată lumea a rămas pe locuri, nimeni nu dă vreun semn că ar vrea să se instaleze pe băncile aflate la doi paşi de ei, sub nişte meri a căror înfăţişare devastată dovedeşte că au avut fructe pînă cu nu multă vreme în urmă —. Mai întîi să îi dau explicaţia cerută, prietenului nostru. Să ştii, de data aceasta a fost şi vorba despre o intuiţie. Nu am de unde să ştiu dacă ai o curiozitate situată deasupra mediei. Am pornit de la faptul că la vîrsta ta, o anumită curiozitate este absolut normală. Gîndindu-mă şi la cele cîteva replici ale tale,

luînd în considerare și o anumită franchise, pe care nu am categorisit-o în familia actelor de insolență, ci în a celor de complicitate intelectuală, mi-am lansat mica ipoteză. După cum s-a văzut, a fost corectă.

— Nu vă supărați, intervine ezitant Dana, ce vreți să spuneți... Complicitatea intelectuală... Cum adică ?

Profesorul pare a aștepta ceva. Alin ridică pe jumătate mina dreaptă, schițînd începutul unui gest școlăresc de anunțare a dorinței de a lua cuvîntul. Profesorul încuviințează.

— Vrea să spună... Eu mi-am dat seama că nu este cazul să o mai fac pe politicosul și pot să vorbesc direct, pe față. Cei de aici apreciază chestia asta. Își dau seama că „lipsa de educație” — Alin se strîmbă — este de fapt încredere în capacitatea de a înțelege a celor de față.

Dana pare mulțumită de răspuns, dar pe trăsăturile ei angelice persistă o vagă nedumerire, repede înlocuită cu expresia unei admirații necondiționate.

— Aș zice să coborîm un pic, spune profesorul. Pentru prezentări. Să ne auzim mai bine.

Dintre cele trei bănci aflate pe teritoriul refugiului, două sînt așezate una în fața celeilalte. Între ele se află o masă fixă, pe care automobiliștii aflați în trecere își pot așeza merindele sau sculele muzicale. De data aceasta masă rămîne goală. Cei șase din microbuz și cei doi tineri ar încăpea cu toții, dar un tînăr chel, situat în jurul vîrstei de treizeci, nu vrea să se așeze. Nici el, la fel cu profesorul, nu-și ascunde deficitul capilar prin artificii, ilustrînd principiul : „Decît un păr rar, mai bine o chelie deasă”. Umerii lați, brațele puternice, precum și felul său de a se mișca oarecum greoi, lasă impresia unei forțe fizice mai puțin obișnuite la un intelectual.

Dana și Alin s-au așezat pe banca dinspre șosea, între cele două femei ale grupului din microbuz. Alin s-a nimerit lângă aparenta indolență, cea care i-a surîs. atît de încurajator mai înainte. Aceasta, fără îndoială din întîmplare, s-a așezat foarte aproape de el. Tînărul îi simte soldul ferm, precum și parfumul amărui, foarte insidios. Aerul ei de prospețime fizică, aproape la fel de vădit precum cel al Danei, îl frapează și-l determină să gîndească în trecere :

între cele două nu există, practic, nici o deosebire categorială; ba, mai mult, de partea mai vîrstnicei se află o anumită superioritate pe care, deocamdată, nu este în măsură să o treacă foarte coerent în vorbe. Și, tot în trecere, Alin resimte o enervare rapidă, precum un fior repede șters. Enervarea, sentimentul ei mai degrabă, vine din intuiția că femeia al cărei șold îl simte și de care nu s-a gîndit să se îndepărteze are, nu-și dă seama prin ce mijloace, posibilitatea de a-l deturna pe el, Alin Crîntea, fala anului al doilea, de la felul său obișnuit de viață.

Lîngă Dana, ale cărei priviri albastre-cenușii și păr blond parcă luminează întrecuta secvență, s-a așezat o femeie a cărei vîrstă ar putea fi estimată la treizeci și cinci. Este mică de statură și subțirică. Își ține buzele strînse într-un fel curios, de parcă, gîndește Dana, ar încerca să ascundă o dantură defectuoasă. Cînd zîmbește nu își deschide gura, reușind performanța unei modificări de mimică la care buzele nu participă decît într-o măsură neînsemnată. Fruntea ei înaltă — Alin zărește pe ea ceea ce tatăl său i-a spus că se chemau cîndva boșele inteligenței —, dar mai ales ochii cafenii, nemiloși, ochi de chirurg neînduplecat, te determină să nu-ți desprinzi prea repede privirea de la ea. Și mîinile îi sînt ieșite din comun. Degetele lungi, osoase, avînd încheieturile mai îngroșate, dezagreabil fiecare în parte, dar reușind să dea în ansamblu o impresie de forță bărbătească, pot să îl fascineze pe un tînăr care își descoperă o pasiune pentru studierea naturii umane.

În fața celor trei fete-femei, printre care Alin arată mai copil decît de obicei, se află profesorul, calm, părăind a efectua mintal un calcul nu prea complicat, de rutină, mai degrabă un exercițiu menit să fructifi e timpii morți iviți în cursul instalării pe bănci și al schimbării cîtorva replici convenționale. Alin se uită țintă la el și se simte atins de nedumerire. A mai cunoscut, în special la facultate, oameni excepționali, ba chiar a făcut o pasiune intelectuală pentru un profesor, dar cel din fața sa pare a fi o pasăre rară, dintr-o specie foarte greu de găsit și mai ales de studiat. Se consideră, în sinea lui, un băiat norocos. Își amintește că într-un fel asemănător s-a bucurat atunci cînd unchiul Danei, deșteptul de unchiul Paulică, i-a impru-

mutat niște cărți vechi, tratînd despre niște feluri foarte curioase de a-i cunoaște pe oameni și de a-i împărți în niște grupe caracterologice atît de caraghioase la prima vedere ! Dar pînă la urmă, cît de stimulative pentru creier se arătau a fi respectivele împărțiri ! Ce importanță mai avea faptul că erau, așa zicînd, neștiințifice ! Bineînțeles că erau așa ! Dar aveau darul de a-l stirni pe el, Alin Crintea, student în anul al doilea la informatică, la „fătarea“ unor raționamente de care el însuși se miră, ba chiar pică în uluire !

Profesorul este corect ras, poartă un costum destul de vechi, are cravată, mîinile lui sînt ceva mai scurte decît ar presupune statura. Degetele lui foarte cîrnoase se mișcă încet, parcă pipăind niște hîrtii invizibile pentru ceilalți. Măsurîndu-l, Alin se uimește și de pantofii lui ; par a fi foarte vechi, sînt pingeliți, în mod vădit de mai multe ori, sînt foarte conștiincios curățați ; uitîndu-te la ei, îți vine să spui că sînt încă „operaționali“, numai datorită unei calități aproape miraculoase a profesorului de a îi purta „bine“. Niște broaște, fără îndoială, păstrate de șeful grupului din microbuz datorită unui capriciu de neînțeles.

Cel din dreapta profesorului este un bărbat cu părul lung, cărunt aproape în întregime, dar des și suplu, avînd strălucirea vie a tinereții. Mișcările acestui ins denotă energie reținută, îi sugerează Danei un arc tare comprimat, avînd periodic nevoie să se destindă, spre a nu suferi vreo defecțiune internă datorită unei acumulări prea îndelungate. Dana, fără să vrea, îi acordă o atenție specială. Nu se poate decide cînd vrea să-i aproximeze vîrsta. Stăpînită de un automatism tiranic, ce îi obligă pe cei mai mulți tineri să stabilească pe loc, atunci cînd cunosc pe cineva, dacă este bătrîn sau nu, ea se străduiește, dar, așa ceva nu i s-a mai întîmplat, nu se poate hotărî. Părul este alb, dar ochii de culoare albastru închis capătă uneori o strălucire aproape imposibil de privit. Nu-și mai amintește să fi văzut o asemenea „întețire“ nici măcar la Alin al ei, atunci cînd se dezlănțuie în cîte un *show* menit să reducă la tăcere vreun oponent din cercul lor de prieteni. Nepotrivite cu părul sînt și mișcările, de o elasticitate grozavă, ca și cum insul ar fi dansator profesionist ! Este tînăr sau bătrîn ? Îi trece prin minte să-l întrebe, prevalîndu-se de

regula ce pare a fi proprie grupului : Sînteți un bărbat tînăr ? Sau unul bătrîn ? Dar nu îndrăznește.

Realizează, în fine, de cine îi amintește omul cu părul cărunț. De dirigintele ei din ultima clasă de liceu. Nici pe acela nu reușea să-l plaseze pentru totdeauna într-o categorie umană. Uitîndu-se la cel din fața sa, revede ultima oră de dirigienție — de atunci a trecut mai bine de un an — și chestionarul propus atunci spre completare de diriginte. Urma ca răspunsurile, nesemnate, să fie păstrate spre a fi citite cu prilejul întîlnirii de zece ani de la absolvirea sau chiar la cea de douăzeci de ani. Era acolo o întrebare la care Dana a răspuns în mod convențional, aproape nici nu-și mai amintește ce a spus despre cea mai mare dorință a sa cu privire la propriul viitor. La urmă, dirigintele a citit la întîmplare două dintre răspunsuri, fără să încerce a-l ghici pe autor sau pe autoare. Primul era banal, cineva scria că dorește să devină inginer electronist, înșirînd apoi cîteva dintre avantajele și atracțiile acestei profesii. Apoi, stîrnind o liniște a mirării, a urmat un răspuns pe care Alin cu siguranță l-ar fi calificat drept retoric. Se scria acolo despre dorința de a deveni și de a rămîne om. Urmau cîteva motivări destul de impresionante. Dana se decide să îl considere pe cel ce-o intrigă, dincolo de apartenența la o anumită vîrstă, tocmai în categoria respectivă. Această decizie interioară o mulțumește și îi aduce pe buze un mic zimbet de satisfacție, neobservat de nimeni dintre cei de față.

Bărbatul care nu vrea să stea jos umblă cu pași greoi în jurul băncilor. Ține privirile aplecate, de parcă ar căuta un obiect mic, scăpat pe jos. Dana, fără să știe nici ea de ce, întoarce din cînd în cînd capul spre el, ca pentru a se asigura că nu s-a îndepărtat prea mult de grup. -

DIN codul nescris al supraviețuirii sociale optime : „Bărbatul la patruzeci și șase de ani, însurat de peste două decenii, tată al doi copii mari, potențial bun, nu divorțează”. Un colecționar de încălcări ale respectivului cod l-ar putea însă menționa pe cel care își părăsește în mod intempestiv soția, pentru o femeie mai tînără cu minimum douăzeci de ani decît el ; un număr de filme și de romane

înfățișează tocmai asemenea întâmplări ; în ele, un bărbat aflat nu departe de cincizeci iese de pe o pistă dintre cele mai comode, la a cărei amenajare, ca să zică așa, a trudit vreme de mulți ani, investindu-și propria tinerețe. Nu era însă cazul inginerului Pavel Crintea. El nu și-ar fi părăsit soția (o respecta și simțea pentru ea nu numai afecțiune de soț, ci și o anumită tandrețe paternă, în ciuda faptului că erau aproape de aceeași vîrstă) în favoarea unei femei dintr-o altă generație.

Cît timp lucrase în București, la un institut de cercetări, totul fusese în ordine. Familia lor era un organism care funcționa bine, chiar foarte bine în perioadele cînd succesele școlare ale celor doi copii reușeau să potențeze în părinți sentimentul că viața merită din plin să fie trăită, chiar dacă marile bucurii îți parvin într-un mod deviat. (Fata învăța foarte bine, iar băiatul, Alin, era excepțional.) Intervenise însă angajarea inginerului la „Pemarom“. Inițial, toată familia își exprimase mîndria : iată, soțul și tatăl lor, deși nu mai este un om foarte tînăr (trecuse de patruzeci) reușește să găsească în sine energia de a o lua de la capăt, de a se recalifica într-o profesie inedită, unde puțini sînt specialiști. Fusese un pariu cu sine, de felul celor agreeate de Crintea în prima sa tinerețe. Reușise. Îl ajutase vocația sa pentru lucrul bine, dacă se poate perfect făcut, îl servise vocația lui autentică de inginer. Devenise destul de repede cel mai bun. Se impusese prin rezolvări prompte ale cîtorva situații dificile. Cum orice mediu are nevoie și de lideri profesionali, fusese „ales“. Nu se declara oficial despre el că este cel mai bun, dar de fiecare dată cînd avea loc vreo mutare de platformă pe o nouă locație, el era cel dintîi chemat. Familia lui știa că așa stau lucrurile. Nu de la el, fiindcă detesta să vorbească despre sine (în afara unor foarte rare prilejuri cînd simțea o acută nevoie de prețuire din partea celorlalți) și relata foarte pe scurt episoade din munca lui de pe platformă.

Toate erau bune, dar de la un timp statutul de familist al unuia care lipsește cîte două săptămîni pe lună, de acasă, începe, pentru a folosi expresia mîntoasei lui fiice, elevă în ultima clasă de liceu, să se deterioreze, să se fisureze. Ia spune, scumpo, o întrebare el, cum vă simțiți voi

în lipsa mea ? — Între tată și fiică exista o coeziune afectivă suplimentară, bazată pe o asemănare fizică aproape comic de accentuată —. Nu cumva începeți să mă considerați un fel de comis voiajor tot timpul plecat, un fel de abstracțiune ? Cum să ne simțim ? răspunsese fata printr-o întrebare. — Pe față îi apăruse cunoscutul suris de inger crud —. Ești un musafir așteptat cu nerăbdare de toată lumea. Chiar așa, musafir ? Asta-i situația, „scumpule !” Riseră amândoi, nu putea fi nici o amenințare în cuvintele ei copilărești. Ce știa ea ?

Evenimentele ulterioare arătasera însă că fata, eleva, viitoarea studentă la limba engleză intrată la facultate „din primul foc”, avusese o intuiție foarte exactă. Pe neștiute, dar într-un crescendo implacabil, atitudinea soției sale față de el începuse să se modifice. Nefiind un suferind de hipersensibilitate, o vreme destul de lungă a avut impresia că modificările de comportament ale soției sale erau ceva neînsemnat, trecător. Când trăiești multă vreme în preajma unui om ești de acord să-i treci cu vederea greșeli putînd să pară de neiertat pentru cineva din afară. Nu i-a făcut nici un reproș. Timpul le va aranja pe toate, și-a spus. Schimbarea unui anotimp, petrecerea împreună a unui concediu, cumpărarea unui cadou, un sfîrșit de săptămîină foarte reușit, petrecut cu amîndoi copiii — toate acestea puteau să fie niște linii de demarcație dincolo de care puteau regăsi vechea armonie.

Într-o bună zi, Crintea a început să trăiască un sentiment de indignare conjugală, deși întotdeauna socotise că așa ceva i s-ar putea întîmpla doar unui om slab și incapabil de a se adapta unor situații inedite. Cum ? Reușise el să se reprofileze profesional într-un mod atît de spectaculos și acum nu putea să reziste unei toane, ce-i drept prelungită, a soției sale ? A început, învingîndu-și disprețul față de sine însuși, să se intereseze unde merge aproape zi de zi soția sa, mama copiilor săi. Ea însăși, cu franchise, s-a oferit să-l inițieze. Într-o după-amiază a însoțit-o într-o vizită la o persoană supranumită, cu prietenos respect, „șefa de trib”. Ce trib, ce fel de șefă ? A avut ocazia să intre într-un apartament aproape somptuos, rămas în folosința unei singure persoane prin niște artificii adminis-

trative ținând de miracol, a cunoscut-o pe șefa de trib. Era ingineră, cu vreo cinci ani mai tinărară decât soția sa. O femeie osoasă, slabă, intens brunetă, păroasă, nasul ei enorm semăna cu o secure. Avea o voce joasă. Auzind-o la telefon, ai fi jurat că vorbești cu un bărbat răgușit. Dispunea de un tupeu nemaipomenit, întreținut probabil de locuința unde trăia, dar și de o energie secretă (de semnele acestei energii, inginerul Crintea a luat cunoștință cu neplăcere). O chema Paula, dar prietenele și confidentele ei preferau să îi spună Paul. O ciudățenie minoră, fără indoială, avînd însă darul de a-i întări lui Crintea senzația de profund disconfort psihic resimțită în prezența ei. În seara respectivă șefa de trib se dovedise a fi o băutoare de forță (de cursă lungă, cum îi plăcuse ei însăși să spună). Dacă inginerul nu și-ar fi dat seama la timp că vrea să-l ridiculizeze, îmbătîndu-l, ar fi continuat să bea în rînd cu ea și n-ar fi rezistat. Se oprișe însă la vreme și se păstrase destul de lucid pentru a urmări cu atenție persoana pe care soția lui o admira atît de mult, încît era dispusă să renunțe, în favoarea ei, la după-amiezele petrecute în familie. Încercase s-o atragă spre teme de discuție de natură să-i scoată la iveală vreo inferioritate culturală sau de gîndire, dar nu reușise. Șefa evita cu dibăcie orice domeniu unde nu s-ar fi putut descurca foarte bine, avea darul eschivei. Știa și să asculte, nu voia să strălucească cu orice preț. Concluzia lui Crintea — deși era destul de tîrziu, soția sa a consimțit să vină acasă doar după multe insistențe ! — a fost că persoana le ținea într-o dependență oarecare pe femeile tocmai cunoscute de el.

Pe drumul spre casă soția lui a ascultat, mai întîi în tăcere, reproșurile formulate cu mult calm, de parcă ar fi fost vorba despre altcineva. Într-un tîrziu — mergeau pe jos —, a reușit să-l uluiască pe Crintea, spunîndu-i : Niciodată n-ai știut să fii tandru cu mine. Niciodată n-am cunoscut alături de tine adevărata tandrețe.

Ideea de a divorța i s-a consolidat cu încetineală în minte. Povestea cu lipsitul de acasă și cu șefa de trib a continuat să-l sîciie, dar era un aspect totuși minor. Ceea ce l-a decis a fost din ce în ce mai evidentul dispreț arătat de soția lui. Îi dădea de înțeles că el, inginerul Pavel Crintea,

însemna pentru ea o lungă greșală. Hotărîrea a luat-o într-o seară cînd, deși știa că el urmează să vină acasă de pe platformă, ea s-a întors foarte tîrziu, cu o figură radioasă, întinerită, pîrînd a fi în posesia unui secret miraculos, descoperit tîrziu, dar poate de aceea cu atît mai prețios. Cînd a văzut-o cum se întunecă la vederea lui, s-a decis. A avut puterea de a-i vorbi foarte calm, prietenește. Îl cunoștea foarte bine, și-a dat seama că nu mai există cale de întoarcere. Au discutat unele amănunte în legătură cu împărțirea lucrurilor, chiar în acea noapte. Dimineața, Crîntea le-a comunicat vestea și copiilor. Aceștia, cunoscîndu-și bine tatăl, n-au făcut nici o încercare de a-l determina să-și schimbe hotărîrea. N-a trecut multă vreme și inginerul a avut ocazia să afle că soția sa ar fi dispusă să facă penitență. N-am crezut că se va ajunge pînă aici, îi spusese. Uite că s-a ajuns, îi răspunsese, cu detașare.

Si în perioada de după divorț, ea a mai făcut unele încercări de reconciliere. În cele din urmă, situația cea nouă s-a stabilizat, iar ideea unei împăcări a sfîrșit prin a ieși apăsătoare amîndurora drept o utopie.

O despărțire, oricît de dureroasă și de stresantă, este și o eliberare. Începuse inginerul să gîndească, dîndu-și apăs în mod treptat seama că disponibilitatea tinereții, acum filtrată prin experiențele dure ale maturității, începea, în mod miraculos, să-i revină. Precum dinții care încep uneori să le crească, al treilea rînd, unor centenari, plămîna el pentru sine într-o dimineață pe cînd se bărbierea în locuința primită în Constanța. Nu era neapărat vorba despre disponibilitatea pentru realizarea unor relații cu alte femei, ci de un sentiment pur, a cărui savurare solitară era aproape mai plăcută decît transpunerea lui în practică.

DISCUȚIA reporterului cu Trif continuă într-un birou de la Centrul de Scafandri, o încăpere cuprinzînd o mulțime de plante decorative, amintîndu-i vizitatorului de o carte despre invadatorii dintr-un regn blind, dar suferind pe neașteptate o criză de agresivitate.

— Povestea cu jacketul este interesantă, începu Trif. Oferă, în mic, ceva dintr-o mare desfășurare de forțe... Fără așa ceva platformele noastre din Marea Neagră nu

ar fi existat. V-am spus, jacketul este o structură metalică. Vă dau acum dimensiunile : 60 metri lungime, peste 300 de tone greutate. Deci nu este o rotiță de ceasornic, ci un colos. Scafandrii îl ridică și-l fixează la platformă.

— M-am uitat ieri într-un dicționar, să văd toate accepțiunile cuvintului. Știați că pe vremuri însemna cămașă de zale ? — Trif rîse îngăduitor —. Mai înseamnă și coajă de cartof ! Termenul potrivit în cazul nostru ar fi „înveliș de protecție“, nu ?

— Da.

— Nu cumva, se interesă Constantinescu, redevenit serios, aveți vreun document care să consemneze, etapă cu etapă, operațiunea jacket ?

— Avem, cum să nu... Vi-l arăt. Dar n-ar fi mai bine să vă povestesc, mai întâi, cum s-au petrecut lucrurile ? Din punctul de vedere al unui participant direct.

— Ar fi bine, zise șovăitor reporterul, numai că eu aș prefera să fie niște impresii mai personale. — Trase niște linii pe blocnotesul deschis din fața lui —. Este interesant să știu cum s-au desfășurat lucrurile, din punct de vedere tehnic, dar și mai, cum să zic ?, bun pentru mine ar fi un jurnal de bord al sentimentelor dumneavoastră. S-ar putea face așa ceva ?

— Cred că da, zise Trif. Dar nu știu dacă o s-o brodesc. Cînd eram în situație, nu-mi ardea mie să mă studiez ! Și să fiu atent ce simt !

— Absolut, se înveseli reporterul. Dar n-avem încotro...

— Mă gîndesc că mai bine ar fi totuși să vedeți întâi însemnările din „jurnalul“ meu. Le am aici. Este bine, pentru succesiunea secvențelor.

— Nu ar fi oare bine să copiez ? Bineînțeles dacă nu este prea lung ? Cine știe, poate îmi va folosi cîndva...

— În minte i se născu, atrăgătoare, ideea „combinării“ unui roman relatînd tocmai transportul aventuros al jacketului. Să fie atît de complicat ? Avu impresia că nu —.

Trif scoase la iveală un caiet, îl răsfoi fără grabă.

— Am găsit, zise. Scrisul este citet. Puteți să copiați liniștit. De altfel, despre această operație s-a mai scris în

presă. În timp ce dumneavoastră lucrați, eu am să plec puțin. Revin după o jumătate de oră. Este bine ?

— Perfect, spuse Constantinescu, aflat încă sub ideea culorizantă a unui roman al cărui schelet, iată, „zăcea“ în caietul modest, ce se afla în fața lui, așteptînd cu docilitate să fie transformat în literatură.

De ce să nu copiez, la urma urmelor ? se întrebă în șoaptă, după ieșirea lui Trif. Văd că sînt niște notații scurte. Este chiar filmul transportului. Bună treaba ! Ce titlu să-i pun ? O să mai modific pe ici-colo, nu las chiar cum este.

Operația Jacket

O echipă de scafandri merge la Șantierul Naval pentru a se familiariza cu structura platformei fixe suport sonde (pe scurt numită jacket) și a efectua un antrenament de eliberare a unui flotor de susținere în plutire a jacketului. La Șantierul Naval echipa de scafandri asistă la lansarea la apă, în doc, a jacketului. Lansarea este efectuată de către o macara. Este verificată asieta (adică poziția planului de bază al navei față de planul orizontal ; asieta normală este poziția navei cînd planul de plutire se confundă sau este paralel cu suprafața apei, nava fiind afundată cu prova și cu pupa — explicație copiată de mine, Constantinescu Dumitru, din „Dicționarul marinăresc“, volum aparținînd Centrului de Scafandri și aflat, la vedere, pe un raft de dinaintea mea). Jacketul este susținut de șase flotoare prinse cu chingi făcute din cablu metalic de 30 milimetri în diametru.

Peste circa trei săptămîni echipa de scafandri se ambarcă pe nava Centrului, cu destinația Șantierul Naval. Deplasarea are loc în vederea alcătuirii convoiului de însoțire a jacketului. Înainte de plecare, o echipă de scafandri urmează să facă un ultim control subacvatic.

În ziua următoare se formează convoiul de nave. Două nave ale „Pemarom“-ului au remorca prova, iar o altă navă are remorca pupa. În preajma convoiului se află nava centrului nostru, plus încă două nave ale „Pemarom“-ului.

La ora zece dimineața convoiul se pune în mișcare cu viteza de două noduri și jumătate. În jurul orei cinci după-amiaza, convoiul se oprește pentru verificarea stării flotoarelor și a legăturilor acestora. Întreaga noapte convoiul înaintază fără probleme deosebite.

În ziua următoare, îndată după ce s-a luminat de ziuă, silueta platformei spre care ne îndreptăm începe să devină tot mai vizibilă cu ochiul liber. Pe nava Centrului de Scafandri „cad” două motoare auxiliare. Al treilea motor auxiliar începe să dea anumite semne de funcționare defectuoasă.

La ora șase dimineața începe manevra de amplasare a jacketului în vederea verticalizării. O oră mai târziu nava Centrului de Scafandri ocupă poziția de lucru. Este lansată la apă barca pneumatică. În ea se află echipa de scafandri nr. 1. Jacketul este poziționat. Ar urma să înceapă manevrele de ridicare a acestuia în poziția verticală. Șeful echipei de scafandri are o dispută cu conducătorul acțiunii din partea „Pemarom”. Acesta din urmă ordonă încetarea oricărei operațiuni până la sosirea unui nou buletin meteo. Deși timpul este bun, decizia rămâne definitivă. Conducătorul echipei de scafandri îi argumentează, fără rezultat, respectivului inginer de la „Pemarom”: Pierdem timpul, este mai ușor să stăpânești o structură metalică imersată decât aceeași structură aflată în stare de plutire. El are dreptate, dar oponentul său nu își schimbă opinia.

Pe nava scafandrilor mecanicii se străduiesc să remedieze defecțiunile motoarelor. Un motor auxiliar este reparat, dar un altul cade din nou. Situație critică. Se trimite o radiogramă, informându-se că piesele de schimb nu sînt suficiente.

Sosește buletinul meteo. Acesta indică o stricare a vremii, ce ar urma să se producă în următoarele ore. Drept consecință, în ziua respectivă nu se mai lucrează. Nava scafandrilor se îndreaptă spre Constanța, pentru reparații. Mecanicii ei trec prin momente dificile.

A doua zi, foarte devreme, scafandrii aflați pe nava Centrului primesc o comunicare de la „Pemarom”. Li se spune că jacketul s-a scufundat parțial, fiind încă sus-

ținut de un singur flotor. Vântul, aflat în curs de întetire încă din cursul nopții, a atins o viteză destul de mare, valurile se măresc de la o oră la alta. (Mai târziu avea să se constate că desprinderea flotoarelor s-a datorat unei greșite metode de executare a legăturilor.) Remorcherele grăpează (ancorele lor lăsate „zgîrie“ fundul mării, nereușind să țină vasul nemișcat — explicație dedusă de mine, C.D., în absența termenului „a grapa“ din dicționarul marinăresc.) O singură navă rămîne neclintită în ancorele sale. Jacketul începe să se scufunde.

După primirea comunicării de alarmare, nava Centru-lui de Scafandri se îndreaptă urgent spre platforma că-reia urma să i se atașeze jacketul. Scafandrii sînt foarte îngrijorați. Apare un flotor în derivă. Este remorcat de navă. Nava se apropie de platformă. Marea este de gra-
dul 4—5. Remorcherele fac față cu greu valurilor. Din structura metalică a jacketului se mai vede puțin. Sca-fandrii se întreabă dacă el atinge sau nu fundul mării. Este un aspect important.

Se lansează la apă barca pneumatică. În ea urcă trei scafandri. Ei urmează să efectueze o primă verificare a jacketului. Privită din apropiere, structura metalică de 300 de tone pare încă mai mare decît înainte. Este o iluzie datorată tendinței de scufundare. Doi scafandri coboară pentru a verifica distanța față de fundul mării la care se află jacketul. Al treilea verifică legăturile și caută cauzele ruperii lor. Se constată că distanța față de fundul mării a piesei metalice este mică, de circa 4—5 metri. Cauzele ruperii nu mai interesează, urmînd a fi elucidate ulterior. Se constată un fapt îngrijorător : uni-cul flotor rămas atașat de jacket are două legături rupte.

În următoarele două zile se fac eforturi mari pentru aducerea jacketului la platformă. Scafandrii lucrează în echipe, pentru a asigura, mai întîi, structura metalică. Se încearcă, fără succes, răsturnarea jacketului în poziția normală. Apare, venind în ajutor, un remorcher de sal-vare al Marinei Militare. Acțiunea nu dă însă un randa-ment semnificativ.

Operația nu progresează. De pe platformă vin ordine ce exprimă diferite păreri. Poziția jacketului nu poate fi modificată.

Pe platformă se întrunește comandamentul de coordonare a lucrărilor. Din el fac parte diverse cadre de conducere. Se întocmește un plan de lucru pentru salvarea jacketului și fixarea lui pe poziție. Au trecut șase zile de la plecarea convoiului. Planul este definitivat în seara celei de a șasea zi de la plecare.

A doua zi, în jurul orei patru dimineața jacketul era apropiat de platformă. O echipă formată din cei mai puternici sfacandri reușește să fixeze capătul jacketului la cîrligul macaralei din turla de foraj. Sînt manevrate chei de peste 100 kilograme fiecare. Cele patru chei corespund celor patru puncte de fixare. Remorcherele din prova jacketului sînt eliberate. Două nave au misiunea de a răsturna jacketul în poziție normală, printr-o tracțiune încrucișată. Seara jacketul se află în siguranță, ancorat de cîrligul macaralei de la turla de foraj.

Peste cîteva zile, scafandrii de mare adîncime dezafectează picioarele platformei de rolete de ghidare ale jacketului.

Pe măsură ce înainta în copierea textului însemnărilor, reporterul simțea cum sentimentul de satisfacție i se amplifică. Bine, dar aici se află literalmente nucleul unei adevărate cărți de acțiune ! Dacă astă vară aș fi știut aceste amănunte, poate că nu aș mai fi ajuns la concluzia că documentarea mea, fișele, atîtea cîte sînt, nu pot cu nici un chip să se transforme într-un roman de ficțiune. Trebuie să îi cer lui Trif mai multe amănunte. Ar fi bine să luăm secvență cu secvență și să-l rog să-și amintească cît mai multe detalii : senzații vizuale, auditive, replici rostite de participanți, expresii ale unor fețe și altele asemenea.

Căpitanul de rangul al treilea reveni în birou pe ultimele cuvinte spuse cu jumătate de gură de către reporter.

— Știți, se scuza acesta, atunci cînd sînt foarte pasionat de ceva, mă trezesc vorbind singur. — Rîse stînjene —. Dar mi-a spus un psiholog că mania asta nu este neapărat un defect. Ba poate fi chiar o calitate, fiindcă ajută la obținerea rapidă a unei stări de concentrare a atenției.

— Și mie mi se mai întâmplă, rîse politicoș Trif. Toată problema este ca omul să nu facă din vorbitul ăsta un obicei de care nu mai este în stare să se dezbrace.

— A, nu, evident că...

Trif se așază.

— Ei, ce spunei, v-a plăcut povestea cu jacketul ?

— Foarte mult, mi s-a părut că este concentrat aici, în aceste cîteva pagini, un întreg roman. Un roman care așteaptă pe cineva să-l scrie...

— Nimeni nu vă împiedică, păru interesat Trif. Eu credeam că acum ați venit cu cîteva sute de pagini, pentru o... revizie tehnică. Parcă așa ziceați astă-vară... După ce scrieți, să veniți la mine... Să facem o lectură a termenilor tehnici. Să nu cumva să se strecoare greșeli de termeni specifici... Nu ?

— Așa ziceam, se întunecă reporterul, dar n-am reușit să demarez. Pentru a scrie un roman, trebuie să ai un plan minuțios. Nu am fost în stare să găsesc un asemenea plan. — Pe neașteptate buna dispoziție îi reveni —. Aș vrea să vă rog ceva. Să reluăm însemnările din carnetul dumneavoastră. Și nu numai să vă reamintiți sentimentele trăite în diferite secvențe — asta v-am mai rugat —, ci și unele amănunte materiale. Sînteți de acord ?

— Bineînțeles. Numai să reușesc. De atunci a trecut cam multă vreme.

— Da, da, să nu uit ! Nu cumva aveți vreo fotografie sau vreo schiță ? Aș vrea să văd și eu cum arată faimosul jacket ! Se poate ?

Trif scoase niște planșe și Constantinescu putu să-și dea seama că structura respectivă semăna cu un fel de sondă adusă la orizontală.

— Da, cred că reușesc să îmi reprezint cum arată în realitate.

— Dacă o să mergeți la vreo platformă o să vedeți unul real. Dar să vă povestesc. Cam ce v-ar interesa ?

— Păi, se uită reporterul prin textul copiat cu scrisul său citeț, denotînd pentru un grafolog o oarecare naivitate,

de exemplu, să îmi dilatați, ca să zic așa, episodul cu opoziția inginerului de pe platformă față de începerea imediată a operației de ridicare.

Trif se ridică și se mișcă încoace și încolo, pentru întâia oară părînd a fi cuprins de o oarecare nervozitate :

— Ați sesizat foarte bine, pentru că atunci totul se putea termina rapid, fără să se mai întîmple toată povestea. Dar omul acela era de o încăpăținare...

— Cum îl cheamă ? Poate fi cunoscut ?

— Poate fi cunoscut, evident că da. Răspunde din partea ministerului de „Pemarom“. Este inginer de foraj, dar nu are de unde să se priceapă la operații de transport pe mare. Exagerat de prudent... Se putea compromite totul...

— V-ați certat cu el ?

— Ei, certat este prea mult spus... Din moment ce el conducea operația nu aveam ce să fac. Noroc că după aceea a venit la conducerea operațiilor de salvare cineva care pricepea, înțelegea ce se întîmplă...

— Cine a fost ?

— N-are importanță. Cînd lucrurile ies bine, știți și dumneavoastră cum...

— Ar mai fi problema legăturilor... Fuseseră făcute cum nu trebuie ?

— Asta a fost o altă problemă enervantă. Dar aveam scuza că executam o acțiune în premieră. Ar fi de spus multe și aici... Dar cred că nu are sens...

— Și cu sentimentele dumneavoastră cum rămîne ? rîse sceptic reporterul.

— Să vă fac un mic inventar de sentimente, da ? Păi — Trif deveni ironic, iar Constantinescu avu impresia că primul și cel mai autentic sentiment al său era unul de compătimire pentru cel din fața lui, un biet neputincios literat, care se străduiește să sintetizeze ceva din elemente disparate, acolo unde adevăratul talent ar naște, dintr-o sfortare miraculoasă, precum natura, un organism literar complet, armonios, fuziune de amănunte etc. —, da, cred că pot să încerc așa ceva.

CRINTEA rămase în continuare în fața Malvinei, parcă mai interesat decât de obicei să o urmărească, să-i studieze mișcările precise, deși, ca întotdeauna, „smucite“, trădând în aparență o nervozitate imposibil de stăpînit, dar de fapt — inginerul știa — fiind semnul unei energii vitale ieșite din comun. Cei doi maiștri rămăseseră în același loc unde îi găsisse la venire ; discutau liniștiți, în șoaptă.

Despre unul dintre ei, îl chema Tocitu Ion, urma să se ambarce și el pe platforma „Venus“, se spunea că este îndrăgostit de Malvina. O dragoste mută, exprimată vag. Unui observator sistematic, Tocitu ar fi putut să-i lase impresia că, într-adevăr, îi dă tîrcoale cu stîngăcie Malvinei, manifestîndu-se prin „atenții“ neînsemnate, aduse din cînd în cînd (secretara directorului general le primea în mod neglijent, răsplătindu-l cu cîte un zîmbet de scenă, rece, artificial). Ar mai fi fost de luat în considerare salutarile servile, precum și aparițiile lui superflue, motivate de căutarea vreunuia care nu pusese piciorul pe acolo de zile întregi. Dar totul putea foarte bine să țină doar de dorința de a „se pune bine“ cu o persoană aflată în preajma șefului.

Tocitu era atît de nepotrivit cu Malvina, încît Crintea, gîndindu-se la amuzantul zvon, își spuse cu un zîmbet interior că tocmai comica incompatibilitate dintre cei doi era o premisă promițătoare. De ce ? Fiindcă viața are tendința de a legitima paradoxurile, iar oamenii, cuprinși uneori de o nevoie disperată de originalitate, se apucă, pur și simplu, să trăiască paradoxuri. Era concluzia impusă lui Crintea de propriile lui pățanii din ultima vreme. Dar dacă nici măcar gîndită nu poate fi o relație, atunci cum... ? Ba poate fi, reflectă inginerul, dacă admitem ciudata atracție pentru paradox.

Tocitu era un familist serios, probă fiind cei trei copii mărișori ai săi. Avea sub patruzeci, dar fizicul lui nu era nici pe departe cel al unui seducător. Era corpulent și cărunț, fața îi era atinsă, dacă nu chiar invadată, de o cuperoză precoce, semn că Nelu — așa îi spuneau prietenii săi — era un om al pîntecelui. Cele vreo cincisprezece

kilograme în plus, precum și statura lui destul de mărunță nu erau, de asemenea, în măsură să îl recomande înaltei și teatralei Malvina. Înfațișarea îi era însă de mare folos atunci când se afla în postura de om cu un simț al umorului ieșit din comun. Renunțând să mai estimeze natura poziției lui Tocitu față de Malvina, Crintea își spuse că are noroc fiind în tură cu el. Despre Nelu se zicea : știe o mie de bancuri și este în stare să le spună o zi și o noapte, fără întrerupere. Crintea îl auzise povestind, nu numai bancuri, ci și uimitoare aventuri amoroase personale. Toți râdeau de el în asemenea situații, dar inginerul, cunoscându-i îndemânarea de lingușitor și „arta de a se face mic” inclina să creadă că nu erau chiar toate scorneli.

Banciu reapăru mergând la fel de repede. Furia scrisă pe fata lui puțin mai înainte, la ieșirea din biroul directorului general, când Crintea îl văzuse pentru prima oară în acea dimineață, dispăruse, fiind înlocuită de expresia lui obișnuită de preocupare. De data aceasta trecu pe lângă Crintea ca și cum acesta ar fi devenit invizibil. Intră în biroul directorului, fiind imediat urmat de Malvina. Se pare că fusese una dintre intuițiile ce consolidaseră mica ei celebritate de la „Pemarom”. Directorul recunoștea : destul de des secretara sa reușea să îi devanșeze dorința de a o chema spre a-i da o însărcinare oarecare. Acum fusese la fel.

— Nelule, i se adresă secretara, revenind, lui Tocitu, a cărui figură de mîinețu se învioră subit, de unde pînă atunci, discutînd, nu își permisese nici măcar un singur zîmbet. Du-te te rog și cheamă-l pe Nebreanu.

— L-am văzut mai înainte pe la ateliere, interveni celălalt maestru.

— Căsește-l unde știi ! adăugă Malvina, punînd în glasul ei, într-o mixtură uimitoare pentru cine ar fi avut vreme de analize, poruncă, rugămintă adresată unui prieten și cochotărie, în doză homeopatică.

-- Dau eu de el, se grăbi Tocitu să iasă din anticameră, urmat la cîteva secunde de companionul lui, acesta din urmă pășind mult mai puțin hotărît.

-- Nu mai vrei să întri la șef ? îl întrebă secretara, aproape imperceptibil ironică.

— Lasă că...:

Omul făcu din mîna stîngă un gest pîrînd a exprima ideea că „n-au intrat zilele în sac”.

Inginerul Liviu Nebreanu apăru peste nici cinci minute. Era îmbrăcat modest, în salopetă și pufoaică. Părul des și deloc încărunțit, tuns foarte scurt, corpul subțiratic și, mai ales, alura nesupravegheată a mersului, străină deocamdată de stilul prudent de a se deplasa, propriu oamenilor mai vîrstnici, îi dădeau aerul unui bărbat tînăr. Între el și Banciu exista o vădită asemănare din punctul de vedere al tipului somatic, dar diferența de doisprezece ani îl plasa pe directorul adjunct într-un mod vădit de cealaltă parte a baricadei ce delimitează tinerețea de tot ce mai urmează după încheierea ei.

La patruzeci și trei de ani, Nebreanu se putea considera un om realizat. El deținea funcția de inginer șef mecano-energetic al „Pemarom”-ului, aflîndu-se deci, alături de inginerul șef geolog, pe locurile trei-patru în ierarhia întreprinderii. Apăru în biroul directorului general pășind cu neglijența sa caracteristică — cei care nu îl simpatizau spuneau că mersul lui face parte dintr-o poză întreținută cu migală —, avînd în mod vag aerul că deși a fost întrerupt dintr-o activitate foarte importantă este, desigur, oricînd la dispoziția conducerii. Salută cu un „Să trăiți !” adresat tuturor, dădu mîna cu inspectorul Tomescu și cu directorul general Cristea. Apoi făcu un gest neclar, care ar fi putut să însemne că pe Banciu l-a mai văzut în acea dimineață și, drept urmare, nu va mai da mîna cu el.

Cristea nu corespundea imaginii pe care filmele de duzină o propagă în ceea ce îi privește pe directorii de mari întreprinderi. Calmul patern și înțelepciunea cum-pănită sînt, în mod obișnuit, atribuite de regizorii și actorii de film unor bărbați eleganți, întotdeauna puși la punct din punct de vedere vestimentar. Dar aceste caracteristici nu i se potriveau inginerului Cristea. În acea dimineață el purta un jersey larg, destul de uzat, din categoria celor numite „pe gît”. Părul lui încărunțit, dar des, era lung și-i dădea un anumit aer poetic. În schimb, pîtecele destul de proeminent, al unui om lipsit de timpul necesar unei minime pregătiri fizice, exprima proza vîrstei de mijloc,

a celor patruzeci și cinci de ani ai săi. Privirea deschisă, nonșalanța, zîmbetul de bunăvoință ușor ironică, mișcările mai vioaie decît ar fi lăsat să se prevadă gabaritul — toate acestea făceau din Cristea o apariție agreabilă pentru cei ale căror preferințe în materie de oameni se îndreptau către tipurile non-standard.

— Fii atent, Nebreanule ! Avem o problemă de principiu de lămurit. — Glasul directorului era amical. Vorbind, Cristea se ridicase de la birou și pășea prin încăpere cu mîinile în buzunarele pantalonilor —. De fapt, despre asta a mai fost vorba. Și nici nu cred că acum o să rezolvăm noi lucrurile. Dar m-a rugat Banciu și m-am gîndit să nu îl refuz. Mai ales că are dreptate. Cel puțin după părerea mea. Spun asta, deși mai înainte a început să strige la mine... Dar într-o altă problemă...

— Vă rog să mă scuzați ! interveni Banciu.

Stătea pe unul dintre scaunele de lîngă masa lungă ce era așezată într-o poziție perpendiculară față de biroul directorului. Fața lui căpătă pentru cîteva clipe o expresie de oboseală și moliciune.

— Nu este nici o problemă, zise împăciuitor directorul. Știți doar că nu mă supăr eu atît de ușor !

Pe scaunul din capătul îndepărtat al mesei celei lungi se afla Tomescu, liniștit, cu fața imobilă și privirile îndreptate spre propriile mîini, ca și cum venele lor proeminente și pielea deshidratată, străbătută de o mulțime de încrețituri minuscule, l-ar fi interesat în mod deosebit. Nebreanu era în picioare, legănîndu-se încet ; nu abandonase cu totul expresia omului luat de la treburi urgente și importante.

Cristea îi făcuse reproșul lui Banciu folosind un ton glumeț, dar toți cei prezenți înțeleseseră că fusese un avertisment. Directorul, era știut, ținea mult la ideea de ierarhie, deși se comporta în mod consecvent ca un șef tolerant și deschis oricărei noutăți valabile. Continuă să i se adreseze lui Nebreanu :

— Problema este următoarea... — Se ridică de la birou, unde se reasezase și răsfoise, în aparență mecanic, fără să caute ceva anume, o agendă —. Noi știm că ai

unele nemulțumiri în legătură cu actuala noastră organizare...

— N-am nemulțumiri, interveni morocănos Nebreanu, făcînd din cap o mișcare bruscă, de parcă ar fi vrut să alunge o insectă supărătoare ce îi dădea tîrcoale. Eu am făcut propunerea respectivă într-un cadru organizat. Asta o știe toată lumea. N-am făcut vreun memoriu cine mai știe unde, am spus ca să audă toată lumea.

— Bine, bine, așa este, îl intrerupse Cristea, ascunzîndu-și o enervare incipientă. Nu contează unde ai făcut propunerea... Sigur că ai făcut-o într-un cadru organizat. Unde era s-o faci ?

Nebreanu se mișcă și păru că vrea din nou să protesteze. Directorul observă și i-o luă înainte, de această dată fără să-și mai ascundă iritarea :

— Bine, dragă, foarte bine, contează unde ai făcut propunerea. Ai făcut-o într-un cadru organizat. Sînt de acord. Ceea ce trebuie să lămurim noi este însă altceva. Este o chestiune de principiu.

Inspectorul Tomescu își ridică privirile către Nebreanu. Pentru prima oară de la intrarea sa în biroul directorial, pe fața inginerului șef mecano-energetic apărură semnele unei anumite nesiguranțe de sine.

— Problema nu este numai de principiu, zise Tomescu, profitînd de pauza făcută de Cristea. Ea ține și de practică. De viața de zi cu zi a întreprinderii. — Pe fața imobilă, rece, a inspectorului se mișcau numai buzele veștede —. Este foarte important pentru toți oamenii să se știe că între cadrele de conducere nu există disensiuni majore, că ci formează un nucleu încheiat.

Nebreanu avu un zîmbet ironic, scurt, aproape imperceptibil, ce părea a sancționa modul de a vorbi al inspectorului, formulările lui scoase parcă dintr-un articol de ziar. Deși se uita țintă la el, Tomescu nu arătă prin nimic că a observat ceva neplăcut. Continuă :

— Una este ca în ședințe de *ceome* să se discute despre oportunitatea unei schimbări a organizării și cu totul altceva e să știe oamenii că doi dintre șefii lor „se mănîncă” între ei. — Pentru prima dată de cînd începuse să vor-

bească, pe fața lui Tomescu se ivi și repede dispăru un zîmbet acru —. Dumneată, Nebreanu, trebuie să ai în vedere și acest aspect. Nu ne putem permite luxul unor asemenea divergențe absurde. Și tu la fel, i se adresă lui Banciu. Nu trebuie să vă purtați ca niște copii.

Grupul aflat în biroul directorului de la „Pemarom“ ilustra aproape toate posibilele formule de adresare folosite între bărbați. Tomescu și Banciu fuseseră colegi de facultate și, drept urmare, își spuneau „tu“, exceptînd ședințele, cînd se adresau unul altuia folosind, cu o îndeminare probabil uimitoare pentru oamenii mai tineri decît ei, persoana a treia. Inginerul Banciu ar trebui să acționeze în direcția, ar urma să facă și să dreagă — cam așa se exprima Tomescu în public. Banciu reușea să își arate diplomația într-un fel asemănător. Directorul i se adresa lui Tomescu cu „dumneavoastră“, iar acesta din urmă lui cu „dumneata“. De altfel, inspectorul, consecvent principiului său de a evita orice complicație, le spunea „dumneata“ tuturor celor de la „Pemarom“ ; ar fi fost interesant de știut cum li se adresa superiorilor săi de la minister, fiindcă greu și l-ar fi putut imagina cineva adresîndu-i-se cuiva altfel decît cu recele, neutrul „dumneata“. Cristea îi spunea „dumneata“ lui Nebreanu, dar „dumneavoastră“ lui Banciu (probabil din cauză că era mai în vîrstă cu vreo zece ani decît el). În fine, Banciu, adept convins și chiar teoretician de ocazie al unui stil de conducere paternalist, le spunea „tu“ și „mă“ tuturor celor aflați mai jos decît el în scara ierarhică, indiferent vîrsta. Inginerului Crintea, vecin cu el și aproape prieten, Banciu îi spunea „tu“. În schimb, acesta (mai tînăr decît Banciu doar cu vreo șapte ani), „dumneavoastră“, acceptînd, cu o satisfacție neascunsă de cîine bătrîn mîngîiat cu piciorul, miile de „tu“ și de „mă“ adresate lui de directorul adjunct.

— Aș vrea să mai aduc cîteva precizări, continuă calm Tomescu, fără să se miște din locul unde stătea, cerînd din priviri acordul directorului. Desigur, problema va trebui discutată după ce terminăm treaba cu platforma asta din dană. — Cristea încuviință, inspectorul nu avea decît să repete ceea ce toată lumea știa —. Actuala organizare acordă forajului locul principal ce i se

cuvine. — Nebreanu se strîmbă ușor, ca și cum ar fi simțit o durere de dinți, fulgerător stinsă —. Această organizare are temeiurile ei. Primul dintre acestea este un fapt simplu, elementar. — Tomescu despărți în silabe ultimul cuvînt —. Platformele nu sînt altceva decît niște instalații pentru foraj. Drept urmare, este foarte logic ca șeful oricărei platforme să fie un inginer de foraj. Tot logic este ca acțiunea de coordonare a platformelor să fie îndeplinită de directorul adjunct, inginer de foraj și el. Nebreanu a propus în repetate rînduri să fie, cum să spun?, instalat un anumit dualism, în sensul ca el, inginer șef mecano-energetic să răspundă în mod direct de compartimentele respective ale diferitelor platforme. În mod practic, asta ar însemna ca atunci cînd directorul adjunct se află pe o platformă, să nu aibă a discuta decît cu cei de la foraj. Cred că nici nu mai are sens să vin cu argumente noi.

— Așa este, interveni directorul, începînd din nou să se plimbe prin birou cu mîinile în buzunarele pantalonilor. Dacă am tot încerca să aducem modificări, atunci ar însemna că și eu ar trebui să propun ca inginerul șef geolog să capete prerogative egale acelorale ale directorului adjunct, care este inginer de foraj. — Se opri în fața lui Banciu și zîmbi strîmb —. Trebuie să le recunoaștem, o dată pentru totdeauna, inginerilor de foraj... Competența.

— Dualismul austro-ungar..., mormăi Nebreanu, privind în sus și mișcîndu-se într-o parte și apoi în alta, ca și cum ar fi vrut să plece, dar nu reușea să se decidă.

— Poftim ? întrebă rece Tomescu. Ai spus ceva ?

— A, nu, nimic, doar așa, pentru mine. Adevărul este că sistemul propus de mine nu este în nici un caz illogic. El are avantajele lui. Toți cei de aici le știu prea bine. — Se înroși brusc și făcu un pas înainte —. Nu am de gînd să abandonez ideea, să știți. Dar aștept pînă terminăm cu platforma.

— Și ce ai de gînd să faci ? se interesă neutru inspectorul, ridicîndu-se anevoie în picioare, cu o mică strîmbătură de durere.

— Pot să plec ? întrebă Nebreanu.

Și, fără să mai aștepte vreun răspuns, ieși din birou, închizînd ușa cu o grijă exagerată.

MICROBUZUL adoptiv al celor doi tineri autostopiști staționează în continuare. Pasagerii lui s-au așezat pe două dintre cele trei bănci existente în refugiu.

În dreapta profesorului stă șoferul, un om mic de statură, în vîrstă, dar părînd încă destul de vînjos. Fumează fără întrerupere, pe fața lui ridată — dar este vorba despre niște riduri care nu sugerează moleșeala pielii, ci mai degrabă o înghețare a ei pentru cine știe cîți ani încă — persistă un mic zîmbet pișicher. Pare a avea vreo șaizeci de ani, fapt ce ar explica aproape-familiaritatea respectuoasă pe care o arată profesorului. Lăsînd astfel a se înțelege că îl cunoaște de alîta vreme, încît este firesc să fi înlocuit formulele politetii ierarhice cu unele exprimînd o camaraderie mai deosebită. Are o voce de bas profund. În timpul micii lui dispute cu tînărul chel, în legătură cu ocupantul locului din stînga profesorului, și-a accentuat zîmbetul de inițiat, de cunoscător al tot felul de trucuri legale, în absența cărora conviețuirea socială poate deveni destul de dificilă.

Un grup de trei mașini se oprește în dreptul refugiu-lui. Coboară doi bărbați tineri, avînd înfățișările unor învingători în materie de probleme materiale ale propriilor familii și părînd, dar desigur nu doar din acest motiv, a se simți foarte bine în propriile lor epiderme. Unul dintre ei face un gest întrebător, mișcînd ambele palme cu degetele răsfirate, în direcția grupului instalat pe cele două bănci.

Profesorul se uită la ceas și anunță cu voce tare :

— Plecăm exact peste o jumătate de oră !

Noii veniți vorbesc între ei nu se știe ce și apoi se urcă în mașini cu niște figuri plictisite. Demarează, dispar în mașinile lor. Curios lucru !, toate trei au aceeași culoare : roșie.

— Ne vom ține de cuvînt, spune cu seriozitate profesorul.

— De ce ? se interesează neutru Alin. Doar nu se mai întorc. — Din vocea lui se poate înțelege că a adoptat definitiv stilul direct de adresare, fără formule introductive —.

— Cînd nu ești obligat să minți și o faci totuși, spune profesorul, înseamnă că nu îți cunoști interesele. Minciuna,

de orice natură ar fi, se produce cu o pierdere de energie vitală. Nu are rost să îți provoci singur pierderi de energie.

— Hm, face Alin, părînd neîncercător.

— Să știi că așa este, intervine pentru prima oară în discuție femeia-fata cea firavă. — Vocea ei este gravă, de-a dreptul frumoasă —. Dacă ai chef, sînt dispusă să discut cu tine această problemă.

— Copii, spune profesorul, după o secundă de ezitare pe parcursul căreia a așteptat parcă să se împrăstie ultimele vibrații ale bine timbratei voci, noi ne-am oprit aici pentru a face prezentările. Nu ?

— Da, zice Dana, parcă învingîndu-și o urmă de timiditate, așa ați spus.

— Atunci să ne ținem de cuvînt. Copii, vedeți ? Acest microbuz este al institutului nostru. În ciuda aparențelor, noi ne aflăm acum în cursul unei cercetări. Ce inițiale zăriți voi pe microbuz ? — Este o întrebare retorică, profesorul continuă fără nici o pauză —. Ieși înseamnă Institutul de Cercetări Interdisciplinare Speciale. Unii dintre cei de față lucrează la acest institut. Eu am onoarea de a fi director. Dar acum nu mă aflu aici în această calitate, ci în cea de conducător al unui program.

— Ce program ? profită Alin de o pauză.

— Ajungem și la program, dar asta pe drum. Acum urmează prezentările. Vă rog să începeți voi. Numele, localitatea, ocupația actuală, studiile. — Modul impersonal de a articula vorbele exclude orice posibilitate de „șifonare” a celor doi tineri —.

Alin o invită din priviri pe Dana.

— Am terminat anul trecut. Am dat examen la drept, am picat. De două ori. Acum mă pregătesc. Vreau să dau din nou.

— Cît ți-a lipsit ? întreabă căruntul.

— Două puncte, spune Dana curajoasă, observînd una dintre întesirile neașteptate ale privirilor acestuia. — Simte că scurta sclipire albastră îi face bine —. N-am fost pregătită. M-am dus mai mult așa... Să nu uit, numele... Tomescu Dana, din București.

— Și tu ? îl întrebă profesorul pe Alin.

— Am reușit anul trecut la Informatică.

— Al citelea ?

Ținărul ezită să răspundă. Vorbește din nou Dana, reușind să arate o generozitate neparazitată de nici un alt sentiment :

— Primul. — Izbucnește într-un rîs nemotivat de adolescentă sănătoasă, repede reprimat —. Îl cheamă Crin-tea Alin. Este din București.

— Perfect, spune profesorul. Numele meu este Marcel Negrescu, am șaiszeci și trei de ani. — Arată înspre placidă —. Ea este Camila Maniu, are treizeci și unu de ani, este doctor în psihologie. A fost șef de promoție. Sau șefă, cum doriți.

Camila se ridică pe neașteptate în picioare, se îndepărtează puțin, pentru a putea fi bine văzută și de către cei lingă care a stat pe bancă, face o reverență, ținînd cu ambele mîini faldurile unei rochii imaginare. Pulpele ei puternice, strînse de blugii uzați, se încordează într-un mod agreabil la vedere. Pe față i se poate citi un scurt zîmbet răutăcios, repede dispărut și înlocuit cu expresia de falsă placiditate, mască purtată de ea, se pare, în mod uzual. Apoi, fără să fi spus vreo vorbă, își reia locul lingă Alin. Obrajii acestuia din urmă, nu se știe din ce motive, s-au înroșit ușor ; cîteva ușoare zvîcniri ale brațelor și umerilor săi lasă impresia că este tentat să se întoarcă spre Camila pentru a-i spune ceva, dar nu îndrăznește.

— Cea de a doua doamnă din societatea noastră, continuă imperturbabil profesorul Negrescu, se numește Claudia Cazimir, a terminat filozofia. Printr-o coincidență curioasă, a fost tot șefă de promoție. Are treizeci de ani. Dacă totul va merge normal, la anul viitor pe vremea asta va obține și ea titlul de doctor. Ea nu lucrează la institutul nostru, se află într-o detașare, în vederea realizării programului condus de mine. Este angajată în presă, cu alte cuvinte este o jurnalistă ferventă. Greșesc oare dacă folosesc această sintagmă ?

Claudia face semne lente de negare, fără să zîmbească. Zice :

— Îmi place cuvîntul fervent.

— Perfect, continuă profesorul. Ajungem acum la partea bărbătească. O iau în ordinea înmormintării. — Arată

că a gustat gluma doar șoferul, ale cărui riduri adinci se modifică într-un zîmbet ce îi amintește lui Alin de figura unui antrenor de box, printre elevii căruia era cît pe ce să ajungă în urmă cu vreo patru ani —. Nea Clopoțeanu Ion, arată înspre șofer, are o predilecție pentru relațiile cu oameni, așa, mai deosebiți, ba chiar bizari de-a dreptul. Asta înseamnă că nici el nu este lipsit de anumite ciudățenii. Trebuie să precizez, agreabile. Ba chiar folositoare pentru îndeletnicirile noastre de la institut. Fără să aibă vreo pretenție de paternitate asupra ideilor emise uneori, nea Clopoțeanu, îi zice nea, deși sînt mai bătrîn decît el, pentru a respecta o titulatură la care ține, nea Clopoțeanu, spuneam, „dă din el” — rostește expresia argotică într-un mod pedant, de parcă ar fi un citat într-o limbă străină -- idei. Iată faptele. Așa stînd lucrurile, metoda noastră de lucru include și discuții periodice cu el, în legătură cu indiferent ce subiect. În plus, este un șofer bun, prudent. Mai are și darul de a rezolva niște situații... Noi, cu toate doctoratele noastre, n-am fi în stare să... Cineva a spus că nea Clopoțeanu este mîna mecanică a institutului nostru. Este un paradox, desigur, dar unul din acelea care te obsedează și nu te poți decide să îl abandonezi.

Un biciclist apărut din stînga se oprește, își sprijină bicicleta de un măr și se apropie de grupul lor cu o țigară în mînă. Este un bărbat la vreo patruzeci de ani, a cărui figură ponosită, dar denotînd energie, aduce oarecum cu aceea a lui nea Clopoțeanu.

— Nu vă supărați ! N-aveți un foc cumva ?

Alin vrea să-și scoată bricheta lui de fumător recent, dar nea Clopoțeanu i-o ia înainte și îi dă omului o cutie cu chibrituri.

— Locuiești pe aici, prin apropiere ? îl întreabă profesorul.

— Da. În Dîlga. Am fost și eu pînă la... — Nu mai spune unde, mulțumindu-se să facă un gest vag în direcția de unde a apărut —. Trag și eu cîte o pipă, ce să fac ? !

Pleacă fumînd. Pedalează încet. Țigara o ține în colțul gurii, capul și l-a înclinat către umărul din partea opusă, pentru ca fumul să nu-i intre în ochi.

Profesorul se uită la ceas.

— Nu mai avem decât zece minute la dispoziție, zice. Va trebui să cam scurtăm prezentările. Care va să zică, respectînd ordinea stabilită, urmează Eusebiu Buzdugan, patruzeci și șase de ani, conferențiar universitar de sociologie. — Auzind cifra, Dana are ceva asemănător unei tresăriri. Își ridică privirile, pînă atunci urmărise cu falsă atenție pietrișul de pe jos, se uită la bărbatul cărunt cu o uimire vădită. Ceilalți observă, dar nimeni nu dă vreun semn de amuzament, în afară de nea Clopoțeanu, care scoate la iveală unul dintre zîmbetele sale pișichere —. Participă la programul nostru în calitate de invitat. Special, foarte special invitat. Zic așa, fiindcă ideea cu dicționarul el a lansat-o, încă în urmă cu vreo zece ani. Este bine să se știe acest mic amănunt. Este celibatar și are hobby-ul pregătirii fizice...

— În legătură cu ceilalți nu ați spus date referitoare la starea civilă, spuse Alin, vorbind parcă fără voie, mînat de un impuls.

Dana se înroșește. Nimeni nu o bagă în seamă.

— Da, se grăbește să admită profesorul. A fost o inconsecvență, o voi repara pe drum. Dar să nu-l uităm pe cel mai tânăr component... Doctor Ionescu Ion, informatician și globalist, treizeci și unu de ani. Alin o să mă întrebe probabil ce înseamnă globalist...

— Am o bluză pe care scrie acest cuvînt, zice studentul. Este japoneză.

— Globalist este unul care caută himera totalității, zice Ionescu, în fine oprit din plimbarea lui în jurul băncilor și a microbuzului. De holism ai auzit ?

— Da, zice Alin, foarte serios.

— Ceva în genul acesta. Dar este o utopie, desigur. Lasă că mai vorbim noi despre asta.

Profesorul se ridică :

— Gata copii, plecarea !

Dar numai cele trei persoane de sex feminin din grup au apucat să se urce în microbuz, cînd se produce un accident rutier. Un autoturism vrea să depășească un camion de mare tonaj, dar în timpul manevrei ceva se întîmplă cu motorul și accelerația nu poate fi menținută.

Din partea opusă se apropie un microbuz identic cu al lor. Pentru a evita coliziunea, acesta părăsește șoseaua și, izbind mai întâi un măr tinăr — din fericire —, mai înaintează câțiva metri și apoi se răstoarnă, cu o lentoare de necrezut, ca și cum cei de față ar urmări o secvență filmată *au ralenti* și nu o scenă reală. Se aude o bufnitură și zgomote de geamuri ce se sparg. Microbuzul rămâne într-o rină, cele două roți ce au pierdut contactul cu solul continua să se învârtască, într-un fel pe care privitorii îl resimt ca amenințător.

Camionul de mare tonaj și autoturismul aflat la originea accidentului s-au oprit la vreo cincizeci de metri. Soferii lor se apropie. În fugă, cel al camionului, celălalt cu pași ezitanți, de parcă omul, un tinăr de vreo treizeci de ani, avînd înfățișarea prosperă a unui gestionar cu moralitatea profesională ireproșabilă, ar fi băut. În microbuzul răsturnat nu a fost decît soferul. Se pare că s-a cam lovit, dar nu grav, fiindcă, iată, iese încet din mașină. Nu i se vede nici o rană. Cîeva se îngrijorează cu voce tare în privința lui : nu cumva să aibă vreo leziune internă. Este un om în vîrstă, aflat în preajma pensionării : pe fata lui nu se poate citi nici bucurie (pentru că a scăpat ieșirii), nici indignare, ci mai degrabă un fel de uimire scribită. Ce mai caut eu la volanul unei mașini cînd alții nepriecupți umblă pe șosele ? pare a se întreba el.

— De ce ai accelerat, domnule ? îl cheamă pe cel cu pricina, a cărui figură descompusă îl scutește să se mai intereseze cine este vinovatul.

— N-a mai vrut ! aproape izbucnește în plină respectivul, frîgîndu-și mîinile mari și roșii. Niciodată nu mî-a mai făcut una cu asta ! Am tot apăsat, dar...

Cîeva vine cu ideea să repună microbuzul în poziția normală, dar șoferul se opune. Se duce să-i ia numărul celui vinovat, iar apoi se așază pe marginea drumului, înjurînd în seapță.

Microbuzul Institutului de Cercetări Interdisciplinare Speciale demarează și se pierde pe șosea.

FIECARE grup uman își are „figurile” lui. Nu se poate altfel. Cu timpul, indiferent de natura legăturilor dintre indivizi, unul sau mai mulți încep să iasă în evidență prin

niște comportamente de natură să contrarieze, să șocheze sau doar să amuze. S-ar putea ca apariția unor asemenea indivizi să fie „dictată” de ceilalți, nu neapărat în mod conștient. Dacă admitem existența acestui „dictat” înseamnă că, în mod implicit, spunem că „figurile” sînt un fel de condimente indispensabile.

Această teorie, aflată nu tocmai la îndemîna oricăreia dintre persoanele cu studii superioare de la „Pemarom” și comunicată prin expresii mai plastice, aparținea unei inginere de la laborator. Numele ei era Mitran Olimpia. Chiar colegii mult mai tineri decît ea o „strigau” încă pe numele mic, recunoscînd astfel faptul că, în ciuda celor patruzeci de ani ai ei, arăta foarte bine. Olimpia era o femeie de statură mică spre mijlocie. Fața ei lată, cu mandibula puțin prea puternică pentru gusturile unui rigorist al fizionomiilor feminine, avea o frumusețe frustă, mai puțin capabilă să stîrnească pasiuni cerebrale, fiind în schimb deosebit de aptă pentru a zădări, în orice bărbat, masculul. Privirile ei curate, putînd sugera naivitatea prin felul în care se îndreptau țintă spre ochii interlocutorului, pielea curată, pîrînd mătăsoasă la pipăit, corpul în mod natural musculos și mersul elegant — adesea vizibil la femeile bine croite de mama natură —, toate acestea făceau din ea ceea ce Banciu numise „o femeie dezirabilă.”

Între Olimpia și Nebreanu existase cu vreo optsprezece ani înainte o legătură amoroasă, gata de a se transforma într-o căsătorie. Pe atunci, Olimpia era studentă la medicină. De dragul lui Nebreanu, își abandonase studiile medicale, pentru a se apuca de geologie (motivul: să se specializeze într-o știință „conexă” aceleia a viitorului său soț). Cum se întîmplă uneori, proaspătul inginer mecanic, în loc să îi aprecieze sacrificiul (sau, dacă nu chiar sacrificiul, măcar efortul de reprofilare), reacționase tocmai invers. Se retrăsese fără nici o explicație. Olimpia, după o scurtă căsătorie intervenită imediat după despărțire (unul dintre actele de represalii subiective adesea practicate de femeile părăsite), își depășise șocul și se decisese să trăiască fără vreun alt aranjament matrimonial. Reîntîlnindu-se cu Nebreanu după mai bine de zece ani, ea

fi apăruse acestuia mult schimbată, nu atât fizic, cât datorită dobândirii unui comportament fin ironic, cu atât mai iritant, cu cât se manifesta în moduri imposibil de reprimat pe cale administrativă. Nebreanu, față de care ea manifestase, după reîntîlnire, o camaraderie în aparență ireproșabilă, înțelesese din primul moment că ea nu îl iertase și că nu i-ar fi displicut defel să fie martora activă a unei (de)căderi a lui.

Lumea știa că Olimpia, cvadrăgenara avînd alura unei profesoare de gimnastică lucrînd încă, cot la cot cu elevele sale, făcuse trei ani de medicină și înclina să-i acorde lui Nebreanu o atenție oarecum specială atunci cînd vorbea despre cei de la „Pemarom”. Auzite mai întîi de colegele ei de la laborator și eventual de vreun tînăr inginer nimerit acolo, „teoriile” Olimpiei, inclusiv cea referitoare la „figurile” din întreprindere, începeau să circule și uneori sfîrșeau prin a se „lipi” de cîte unul sau altul, fără a mai putea fi desprinse cu nici un chip. Olimpia spusese cîndva că Nebreanu este o „figură” și lucrurile așa rămăseseră. Pînă și în ochii subalternilor săi ei mai devotați, inginerul șef mecano-energetic zărea uneori lucirile unei îngăduințe speciale, de natură să îl irite pe loc, avînd aproximativ următoarea semnificație : Ești un șef bun, te agiți în permanență, te simpatizez, accept cu plăcere să lucrez sub ordinele tale, dar în același timp nu pot să uit că ești o „figură”, adică un om avînd ceva în genul unei infirmități sociale, spre deosebire de mine, care sînt un om normal.

Tot Olimpia, al cărei dinte împotriva lui Nebreanu ajunsese să fie înțeles și scuzat mai întîi de către colegele ei de la laborator (cum totul se află, ieșiseră la iveală și unele amănunte despre legătura de pe vremuri dintre cei doi), adusese într-o bună dimineață unele precizări în legătură cu un anumit tip de oameni, de preferință bărbați (bărbații mor de infarct într-o proporție mult mai mare decît femeile). Inginera se referise la tipul uman numit „coronarian”. Tipul de coronarian, le spusese ea, adoptînd, în glumă, tonul doctoral ce-o întrista, amintindu-i de posibilitatea avută cîndva de a-l folosi în chip legitim, este reprezentat de persoane foarte active. Da, oamenii din

această categorie au o tendință excesivă spre realizarea unor proiecte, indiferent de ce natură. Au nevoie să aibă tot timpul în față ceva de îndeplinit. Sint oameni foarte ambițioși și competitivi. Ei au un profund sentiment de grabă. Cei din jurul lor îi apreciază ca fiind niște oameni agresivi. Cînd spunea aceste ultime cuvinte, una dintre colege, aflată lingă o fereastră, ascultînd, dar și privind afară, izbucnise în rîs și le chemase pe toate să le arate ceva foarte interesant. Pe fereastră putea fi văzut inginerul Nebreanu, însoțit de un subaltern al său. Ingerul mergea foarte repede și gesticula enervat. Celălalt, un om mai în vîrstă, corpulent, se ținea cu dificultate după el, pîrînd intimidat și stînjenit. Ei, și tu, acum, spusese Olimpia fără să zîmbească. Eu nu m-am referit la nimeni anume. Și își încheiase mica prelegere, spunînd că respectivii bărbați prezintă un mare risc de a dobîndi o cardiopatie ischemică. Asta independent de alți factori de risc. Li se spune și „tipul Sisif“, zîmbise ea rece.

Olimpia, cu clarviziunea ei de femeie dezamăgită, cu veselia ei puțin prea constantă pentru a nu ascunde și ceva aflat tocmai la antipodul eternei bune dispoziții, îl „citise“ bine pe Nebreanu. Intr-adevăr, sub mai tot ce făcea acesta se putea întrezări ceva în genul algoritmului aflat de colegele ingineriei de la laborator. Disputa cu Banciu, la care nu renunța, deși știa că starea respectivă de lucruri era principial corectă, îi satisfăcea o nevoie profundă de conflict. Pe celălalt îl ținea „în priză“ ceva asemănător, deși într-o măsură mai mică, fiind vorba despre un om pătruns adînc în ținuturile reci ale presenescenței. Dar pofta de acțiune a lui Nebreanu nu se manifesta doar în direcții sterpe : ea contribuise efectiv la realizări importante. Cea mai vizibilă erau atelierele mecanice, la început o simplă înjghebare, dar pe parcurs devenite aproape o mică uzină. Și în legătură cu aceste ateliere modul excesiv de a fi al inginerului se manifestase din plin. Ploaia lui de inițiative dusesese și la producerea unor repere neconforme cu necesitățile întreprinderii. În sine, această diversificare era bună, dar astfel se întîmpla uneori ca „Pemarom“-ul să sufere, apărînd necesitatea ca anumite pîqse pentru platforme să fie comandate în alte părți.

În decursul celor câțiva ani de cînd Nebreanu era inginer șef se întîmplase ca unii să îl critice în mod public pentru felul său nesățios, aproape disperat de a acționa. Dar imediat se găsiseră alții care să-l apere, argumentul major al acestora din urmă fiind cel al pasiunii pentru muncă, vădit trăită de inginer. Cum era în mod cert un inginer bun, criticile nu reușiseră să provoace nici o mișcare administrativă, Nebreanu rămînînd în continuare în postul său de conducere.

Însașiabilitatea aducătoare de exasperare a lui Nebreanu, cunoscută de Olimpia din anii cînd acesta era un student foarte sînguincios, avid de note mari și de demnități menite să îl salte deasupra colegilor săi, nu putea fi vindecată de nici un succes. Dacă, de exemplu, Nebreanu ar fi reușit să determine înființarea, pentru sine, a unui al doilea post de director adjunct — era una dintre variantele propuse de el —, aceasta nu l-ar fi „linistit”. Ar fi găsit altceva, un alt obiectiv de atins, o altă treaptă sau platformă de escaladat. Felul său agitat de a exista — amintindu-și de „modul” lui foarte greu de suportat de către o parteneră, oricît de bine echilibrat ar fi fost sistemul nervos al acesteia, Olimpia nu mai regreta ruptura, ba chiar se gîdea că, prin mijloace obscure și pentru ea însăși, o determinase — nu-i permitea odihna. Dacă Olimpia nu ar fi discutat despre felul său de a fi în termeni medicali, ar fi putut să spună : un damnat, un incapabil de liniștire, neputincios de a ajunge vreodată la așa-numita etapă a culegerii roadelor, cînd omul, oricare ar fi fost obiectivele lui, indiferent cît de înalte sau de meschine, atinge, așa zicînd, viteza de croazieră în materie de proprie psihologie ; lui, această viteză nu îi este accesibilă, fiind foarte probabil că nici măcar nu este în stare s-o gîndească, să conceapă un tip de existență profund diferit de al lui, întemeiat pe o stare de calm, cultivînd suficiența rafinată, indispensabilă, de la o vîrstă încolo, supraviețuirii.

Dar exista și un revers, pe care Olimpia, „judecătorea” în cunoștință de cauză a lui Nebreanu, era silită să îl ia în considerare. În stare să irite prin modul său nemilos de a fi atunci cînd începea o acțiune oarecare, plicticos

din pasiune pentru amănunte — voia să le controleze personal pe toate —, avînd o memorie enervant de precisă atunci cînd era vorba de sarcini încredințate unor subalterni ai săi, legîndu-se de nimicuri, numai pentru că acestea făceau parte dintr-un plan conceput de el, Nebreanu avea și darul de a fi uneori un om fermecător. Explicația nu consta numai în existența unui anumit șarm — așa ceva au mulți —, ci mai ales în marea sa energie vitală acut resimțită de cei din preajma lui, motiv de antipatie pentru unii, dar și de admirație sinceră (cuvinită oricărei performanțe) pentru cei străini de restrictivul sentiment al invidiei. Simpatia femeilor pentru Nebreanu, vădită, constituind un alt motiv de rîcă pentru oponenții lui, se născuse din intuițiile acestora cu privire la forța lui autentică. Ele simțeau că Nebreanu, „coronarianul”, este un om care se mistuie, nu este zgîrcit cu sine, este în stare să se aprindă și să ardă pentru o idee. Dacă așa stau lucrurile, simțeau și apoi raționau suporterele lui, înseamnă că și pentru o femeie iubită ar fi capabil de performanțe asemănătoare.

Pentru epatarea unei femei mai puțin pătrunzătoare, este uneori suficientă și o simulare a energiei debordante. Cineva de la „Pemarom” practica această metodă. Respectivul, un inginer mai tînăr cu vreo zece ani decît Nebreanu, era în stare să-l joace pe bărbatul puternic. Cînd era de față o femeie interesantă, el intra în alertă. Galvanizat de niște forțe interioare pîrînd misterios de puternice, pînă atunci aflate într-o stare de latență, el devenea realmente spiritual, pe loc, pe moment. Mișcările i se înteleau, privirile i se aprindeau, fața începea să-i strălucească de o adolescență reîntoarsă printr-un miracol. Colegii și cunoscuții săi mai apropiați știau : va începe să povestească vreo întîlnire a lui cu vreun om important, se va referi la o carte greu de digerat, spulberată de el. Totul în vorbe capabile să-l pună pe el într-o lumină favorabilă. Tînărul era o variantă minoră a lui Nebreanu, în împrejurări profesionale necunoscîndu-i-se nici o explozie de forță. Cînd era vorba despre o femeie, da, își dădea măsura. Dar inginerul șef obținea cel puțin aceleași rezultate aprinzîndu-se în legătură cu o idee tehnică și nu fiindcă de față

era o femeie frumoasă, ci pentru că respectivei idei „îi venea rîndul“ tocmai în acel moment.

Felul său excesiv de a fi îl costase pe Nebreanu nu numai relația cu Olimpia, ci și o familie. Prima lui soție, o femeie obișnuită și nu lipsită de calități, dotată printre altele și cu o remarcabilă capacitate de a răbda, îi născuse o fată foarte reușită — era elevă de liceu și rămăsese o admiratoare fanatică a tatălui ei —, dar după un număr de ani îl părăsise brusc. La procesul de divorț, cu o naturalețe probabil apreciată de Nebreanu, declarase că nu mai este capabilă să suporte modul stresant de a se comporta al soțului său. Cum pentru Nebreanu orice scenarii, inclusiv cele trăite, deveneau rapid ceva de domeniul trecutului, divorțul fusese parcurs în viteză, un mic eveniment pierdut printre multe acțiuni profesionale, inclusiv cîteva deplasări spectaculoase peste hotare, la specializări. Trezindu-se singur, la o vîrstă ceva mai jos de patruzeci inginerul se însurase imediat cu o altă femeie capabilă de răbdare și de inerție în răbdarea ei. Cînd ai energie, ai totul. Nebreanu reușise fără probleme să-și consolideze o nouă familie. Se ivise o nouă fetiță reușită. Inginera Mitran, rostind una dintre malițiozitățile ei de o virulență bine calculată, spusese, în legătură cu fericitul eveniment : Nebreanu ar fi în stare să-și mai repete performanțele matrimoniale încă de vreo cîteva ori înainte de ieșirea la pensie. Era un adevăr, dar nu putea fi vorba altit despre amoralitate (cum sugera răutăcioasa Olimpia), cit despre aceeași forță vitală ieșită din comun.

REPORTERUL Constantinescu își motivează, pentru sine, neprezentarea la „Pemarom“ prin atractivitatea deosebită a acțiunii jacket. De ce să nu ajung la întreprindere pe o cale ocolită, mult mai originală decît o banală, o banalizată prezentare cu legitimația de ziarist în mînă ? E mult mai atrăgător să aflu în avans unele date neconvenționale despre cei de la „Pemarom“. Trif, cred că pot îndrăzni să-l numesc prietenul meu, posedă asemenea date. Nu trebuie decît să-l întreb și să reușesc a-i stimula memoria, precum și apetitul pentru rememorări.

Da, aceasta din urmă era o dificultate majoră. Băgase el bine de seamă în documentările sale : oamenii de acțiune practică, indiferent de domeniul unde lucrează, nu prea au o înclinație pentru „filmarea” trecutului, oricât de spectaculos ar fi fost acesta. Nu-l uită, asta nu s-ar putea spune, dar cînd este vorba să și-l amintească nu au chef pentru amănunte. Or, Constantinescu oftă, tocmai aceste amănunte ale trecutului deosebesc un reportaj de un roman. Poate fi reconstituit un eveniment foarte spectaculos și grăitor pentru calitățile unui anumit grup social — de felul miciei odisei a jacketului —, dar nu va rezulta decît un reportaj mai bine sau mai rău scris. De aici și pînă la un roman cu personaje ingenios conturate și conflicte în stare să îi capteze pe cititori este o cale foarte lungă. Oftă din nou.

Se găsea în continuare la Centrul de Scafandri. Tocmai cînd urma să înceapă a asculta varianta îmbunătățită a aventurii cu deplasarea jacketului, intervenise ceva și căpitanul de rangul trei fusese nevoit să-și ceară scuze. Era așteptat undeva. Asta-i meseria ! se scuzase Trif, cu zîmbetul lui de om sănătos.

Acum urmau să continue discuția. Constantinescu așteptă liniștit admirînd mica pădure de plante ornamentale din birou. Ar trebui să-și facă și el rost de cîteva asemenea plante. Fiindcă, uitîndu-se la ele, iată, îl străbate gîndul copilăresc al unei influențe oculte, încă neelucidată de știință, asupra creativității celor din preajma lor. Cînd Trif reapăru, îl găsi zîbind cu autoironie.

— Să începem deci inventarul de sentimente, glumi acesta.

— Văd că v-ați oprit la expresia aceasta nu tocmai bine găsită, zise reporterul, căznindu-se să rămînă bine dispus în ciuda unei mici adieri depresive care îl atinse pe neașteptate. Dacă îmi amintesc eu bine, vă aparține. Eu mi se pare că nu așa am spus, ieri cînd a venit vorba de...

— N-are importanță, spuse împăciuitor scafandrul. Să știți că am discutat cu nevastă-mea despre echivalentul pe care mi-l cereți. Ea este ...umanistă, ca și dumneavoastră. S-a distrat...

— De ce ?

— I-a plăcut, gesticulă a vagi scuze scafandrul, a găsit că procedeul este original...

Vorbind, Trif căută într-o mapă și scoase câteva fotografii. Cu ele în mână se apropie de reporter.

— Ați văzut numai schițele, nu? Cam așa arată. Vedeți, o structură metalică răsturnată într-o rină, nimic mai mult. Flotoarele sînt niște volume de o culoare incertă. Puteți să vi le imaginați lângă structura jacketului?

Reporterul încuviință prin mișcări ale capului. Î se păru că jacketul, așa cum apărea în fotografii, era prea mic pentru a reprezenta vreo primejdie pentru cei care îl manevrau. Dar își aminti de greutatea lui. Trei sute de tone. Asta era mult.

— Să recapitulăm filmul evenimentului, spuse Trif, după ce își relua locul de mai înainte. Da?

Constantinescu își scoase carnetul de însemnări și se pregăti să noteze.

— Mai întâi, secvențele de început. Aici totul a mers strună. Dacă este vorba despre sentimente, ale mele, cel puțin, au fost unele de rutină, dacă pot să spun așa...

— Notez aici: sentimente convenționale, zise reporterul. Deși, drept să spun, nu prea știu nici eu ce înseamnă sentimente convenționale.

— Ba nu, nu e rău, zise gînditor Trif. Convenționale ar fi sentimentele legate de situații în care nu se întîmplă nimic deosebit. Nu?

— Cam așa ceva. Dar mă gîndesc că unii oameni au „simțiri” ieșite din comun tocmai atunci cînd celorlalți li se pare că totul este în ordine și că se parcurge o situație de rutină.

Trif avu un gest aproape imperceptibil de nerăbdare. Sau poate că sensibilului reporter i se păru. Oricum ar fi fost, Constantinescu se grăbi să dea drumul unora dintre uzualele sale scuze de om nu tocmai sigur pe sine:

— Eu vă tot spun lucruri de astea... Așa ceva nu prea are cum să vă intereseze...

— Ba mă interesează, spuse celălalt serios. Înainte nu... Dar de cînd am încercat să pricep felul de a fi al soției mele... La început nu am înțeles cum de ea este în stare să acorde o asemenea importanță literaturii. Asta dincolo

de profesia ei, firește. Ea mi-a spus într-o zi o vorbă... N-am uitat-o nici pînă astăzi. A zis că viața imită uneori literatura. Nu numai invers, cum ar fi normal și de înțeles.

— N-a zis rău, se învioră vizibil reporterul. Numai că trebuie să înțelegem cum trebuie această afirmație a dumneaei. De fapt, nici măcar nu-i aparține. — Rîse înăbușit, pentru sine, ca și cum și-ar fi adus aminte de ceva grozav de amuzant —. V-o fi spus...

— Bineînțeles. Zicea de un englez, dar i-am uitat numele, surise vinovat Trif.

— Da, un englez, dar mă întreb dacă el o fi fost primul... Vorbele astea bine găsite îți dau impresia că au existat întotdeauna. Așa mi se pare...

Ușa biroului se deschise și apărură un tânăr cunoscut de Constantinescu în vară. Începu să discute cu Trif despre o piesă metalică: în urma folosirii ei urma să se obțină unele îmbunătățiri la un anumit tip de costum. Reporterul se sili să fie atent și să învețe pe loc „codul” în care era purtată discuția, așa, ca un exercițiu, dar repede își dădu, a suta oară, seama că o „scufundare” în amănunte poate să fie plăcută pentru moment, dar nu este de nici un folos atunci cînd... Renunțînd să mai urmărească firul logic al discuției, își aminti — cu o satisfacție ce îi aduse pe figura tinerească un zîmbet fugar, neobservat de cei doi, care discutau preocupați, întorcînd prototipul pe o parte și pe cealaltă — de o altă vorbă memorabilă, destul de potrivită cu situația. Cum era? Caută ce ai găsit? Sau nu... Găsește înainte de a căuta? Parcă așa sună mai bine. Dar căutările lui nu sînt din categoria aceasta... Nu, este silit să o recunoască. Cele două romane eșuate ale sale — acum se profilează un al treilea, din aceeași categorie a fantomelor simpatice, bune să-ți aduci aminte de ele în clipele cînd te apucă mila față de tine însuși — urmau să apară dintr-o aglomerare de date, ce-i drept, foarte conștiincios adunate. Înseamnă, se apucă reporterul să noteze, lăsîndu-le celorlalți impresia că se interesează de caracteristicile piesei metalice aflate între ei pe birou, înseamnă că atunci cînd vrei să „faci” un roman trebuie să știi cam ce amănunte materiale ți-ar fi bune și să mergi direct spre ele, dus de un al șaselea simț...

— Vă interesează problema despre care am discutat cu colegul ? se informă Trif, după ieșirea celui cu piesa metalică.

— Nu, se grăbi Constantinescu. De fapt, m-ar interesa, dar îmi dau seama că este o pură utopie încercarea de a cunoaște un mediu omenesc în totalitatea lui. Așa ceva nu este posibil. Tocmai despre asta mi-am făcut o însemnare în timp ce dumneavoastră discutați.

— Trecem la inventarul nostru ? rîse Trif. Peste vreo oră trebuie să plec. Aproape uitasem, dar mi-a amintit colegul. Apropo, ați văzut platforma din dană de la „Pemarom“ ?

— N-am avut cînd, răspunse reporterul. N-am ajuns încă la „Pemarom“. Deși îmi planificasem să merg acolo mai întîi.

— Bine, dar se vede de departe ! Se zărește și de aici, din locul unde ne aflăm.

Se ridică și se îndreaptă spre fereastră. Reporterul se apropie și el, făcînd cei cîțiva pași cu o aviditate neobservată de celălalt.

— Dar este cu picioarele în sus ! exclamă el, naiv.

Trif rîse ca de o glumă bună :

— Așa este ! Cu picioarele în sus. Altfel nici nu s-ar putea. În dană apa este mică. Picioarele se lasă în jos pe măsură ce se iese în larg. O să vedeți dumneavoastră. Platformele astea sînt niște obiecte grozav de interesante. De fapt, știți. Că doar am fost împreună, astă-vară...

Se întoarseră pe locurile lor de la început. Scafandrul răsfoi carnetul din care Constantinescu copiasese.

— De fapt, nici nu mai trebuie să mă uit, fiindcă îmi amintesc foarte bine totul. Treburile de felul acesta nu se uită așa ușor. Și la miezul nopții dacă m-ar trezi cineva din somn, aș fi în stare să spun pe nerăsuflăte filmul evenimentului.

Interlocutorul lui nu spuse nici un cuvînt, dîndu-și seama că Trif s-a încălzit. Se mulțumi să dea aprobator din cap, ca un realizator de interviuri televizate, tăcut, dar neținînd totuși să se transforme chiar într-o statuie a ascultării.

— Mai întîi, v-am spus, totul a mers strună. N-au fost probleme de nici un fel. Așa că ajungem la discuțiile

cu șeful de pe platformă. Amintesc de el. — Bătu cu indexul îndoit în filele carnetului deschis în fața sa —. Noi puteam să realizăm toată treaba de la bun început, nu mai trebuia să așteptăm un nou buletin meteo. Dar omul cu pricina s-a opus. M-am enervat grozav. Tot timpul se întâmplă să apară cîte unul nepriceput, dar băgăcios, ceva nemaipomenit ! Cu ăștia trebuie să te lupți pînă să-i faci să priceapă că punctul lor de vedere este greșit, din simplul motiv că sînt alături de problemă. Țsta era și un om mai în vîrstă, l-am scuzat. Chiar atunci, pe loc, mi-a trecut supărarea. Omul are un defect la un picior...

— Ce defect ?

— Are picior de cal, păru ușor stinjenit Trif. Nu știu dacă așa se spune. Așa ziceau băieții...

— Așa se spune. Și mai departe ?

— După aceea, ați văzut și dumneavoastră... S-a stricat vremea. Toți eram foarte îngrijorați. Să nu cumva să se scufunde jacketul cu totul. Ar fi fost o mare dandana... Pe lîngă îngrijorare, eu aveam, cred că și ceilalți, o mare ciudă. Cum de putusem să fim atît de slabi și să nu facem legăturile ca lumea ? Observați ce mărunțișuri ? Ce conțază pentru destinul umanității niște chei prost concepute ? — Trif reuși cîteva accente retorice, care îl indicau drept un vorbitor bun, dar încă nu destul de exersat. Constantinescu zîmbi încurajator și admirativ —. Dar atunci nu prea aveam timp pentru a ne gîndi mult la ceva fără legătură cu munca noastră concretă, la ceea ce aveam de făcut, practic...

— Sentimentele au nevoie de timp să se fixeze, spuse sentențios reporterul.

— Da, cam așa ceva. Ce-a mai urmat ? Da, să spunem că am mai simțit o anumită încrîncenare. Erau condiții foarte grele de lucru și noi aveam sarcini precise. Trebuia să ridicăm jacketul. Dar, ezită scafandrul, mă gîndesc că ideea cu încrîncenarea mi-a venit doar acum în minte. Poate că atunci, cînd mă feream să nu fiu cumva izbit de vreun val de jacket, nu simțeam nimic asemănător cu încrîncenarea... Ce încurcătură și cu sentimentele astea...

— Trif rîse stinjenit, parcă scuzîndu-se pentru ironia care îi scăpase —.

— Se poate și asta, spuse netulburat reporterul, dar dacă sună bine, adică plauzibil, totul este în ordine. Și mai departe ?

— Ar mai fi câteva secvențe... Unui coleg era să-i cadă în cap o cheie... O sută de kilograme... Vă dați și dumneavoastră seama ce spaimă am tras... — Trif făcea tot ce-i stătea în putință, silindu-se să retrăiască, în beneficiul reporterului, spectaculoasele secvențe —. Oare am spus destule sentimente ?

— Da, este perfect. Fiecare dintre ele ar putea fi descris pe pagini întregi, zimbi stingherit Constantinescu. Și, în cele din urmă...

— Cred că putem încheia cu ușurarea. Un sentiment de ușurare, apărut când totul a fost în ordine și nu se mai putea întâmpla nimic periculos.

— Și sentimentul datoriei împlinite, da ?

— Și asta, dar cuvintele, știți și dumneavoastră, se uzează, încep de la un timp să nu mai exprime ceea ce am vrea noi...

— Ca niște monede șterse, pe care nu se mai vede nici un însemn ?

— Da, este interesantă comparația. Sigur că aveam sentimentul datoriei împlinite, dar mă simțeam și ca o femeie care a născut. Se spune că femeile simt în acele momente o satisfacție nemaipomenită...

— Bărbații nu au acces la o atît de mare satisfacție, spuse serios reporterul.

Riseră amîndoi, un ris de complicitate masculină, lipsit de un motiv precis.

4

STRUCTURA nucleului de conducere al întreprinderii „Pemarom” era reprodusă la nivelul platformelor. Cu o singură excepție : șeful fiecărei platforme era întotdeauna un inginer de foraj. Un viitorolog ar fi putut pronostica fără ezitare : nu va trece multă vreme și izomorfismul va fi restabilit, în locul actualului director va apărea un inginer avînd aceeași specialitate ca și șefii

de platformă. Pînă atunci, însă, inginerul Cristea, om de altminteri apt pentru posturi de conducere și avînd o mare putere de muncă, se străduia din răsputeri să asigure un interimat cît mai conform cu necesitățile întreprinderii (într-un moment de sinceritate sau de slăbiciune, el recunoscuse că era justificat să se vorbească despre un interimat). Cum se întîmplă însă mai totdeauna în asemenea situații, el avea tendința de a fi excesiv de activ, implicîndu-se cu patimă în acțiuni care s-ar fi desfășurat mult mai bine dacă el ar fi rămas deoparte, lăsîndu-i pe specialiști să hotărască și să-și pună în practică deciziile. Toată lumea știa, dar numai Banciu îndrăznea s-o spună în public, el avea cusurul de „a se băga“ mult prea mult acolo unde nu se pricepea decît în modul superficial al unei învățări „după ureche“. Dar excesul de zel al directorului Cristea avea și o parte bună (ce-i drept, avînd o pondere mult mai mică decît dezavantajele). Tot Banciu, ale cărui panseuri erau repetate cu multă conștiinciozitate de „țușării“ lui de la „Pemarom“, spunea că haosul ivit din incompetența metodic manifestată are și un efect în mod paradoxal favorabil : cel al stimulării creativității la nivelul indivizilor. Cînd suportă consecințele unor decizii luate cu bună credință și incompetență, în om răsar niște forțe neașteptate, niște resurse de ingeniozitate, altfel rămase poate pentru totdeauna în adormire (respectivele resurse sînt absolut necesare pentru a drege, a ajusta deciziile incompetente). Pe termen lung, ingeniozitatea, improvizația adesea strălucită pot chiar să precumpănească, prin efectele lor favorabile, asupra dezavantajelor generate de incompetență.

Divergența de principiu dintre director și Banciu avea ecouri la nivelul platformelor, dar mult mai estompate decît cele ale controversei Banciu — Nebreanu. Aceasta poate și fiindcă distanța ierarhică pînă la șeful cel mare depășea un punct critic, dincolo de care interesul angajaților de rînd descreștea pînă la dispariție. („Ce am eu cu directorul general ? Este prea sus pentru ca să mă intereseze !“) Disputa dintre cei doi situați mai jos în scara ierarhică era, în ciuda absurdității ei, mult mai excitantă. Nebreanu, poate și pentru că apăra o cauză pierdută, lăsînd impresia că se agită din pură dorință sportivă de a

consuma energie, avea susținători numeroși. Cei mai mulți dintre aceștia nu ar fi fost în stare să argumenteze prea convingător în favoarea punctului lor de vedere, dar se simțeau satisfăcuți dacă într-o discuție erau în măsură să intervină, spunând că Nebreanu este „un băiat de zahăr“, pe cînd Banciu, are el calități, nimeni nu spune nimic, dar este cam scorțos cu oamenii, îi cam ia de sus.

Dincolo de micile furtuni stîrnite periodic la nivelul conducerii, viața și activitatea de pe platforme aveau stabilitate și eficiență. Treaba trebuia să meargă bine, indiferent de ce se discuta despre unul sau despre altul. Munca nu era dintre cele care pot fi „fușerite“, iar oamenii, după plecarea celor mai slabi de înger, ajunseseră să alcătuiască organisme bine sudate, în așa fel „echipate“, încît să reușească a le asigura componentilor lor un confort psihologic suficient pentru parcurgerea fără probleme a celor două săptămîni de claustrare.

Platforma „Venus“ aflată în așteptarea plecării spre locația din larg, se afla la nici o sută de metri de sediul întreprinderii. Distanța dintre felurile de a fi ale celor care îi formau echipajul și cele ale șefilor din clădirea vag asemănătoare cu suprastructura unei nave era însă mult mai mare.

În seara cînd reporterul Constantinescu combina în minte variante ale posibilității de a transforma într-un roman senzațional întîmplările legate de transportul jacketului, relatate de Trif, căpitan de rangul trei, echipajul platformei din dană era la posturi. Erau plecați doar cîțiva familiști din Constanța. Cei mai mulți preferaseră să rămînă pe platformă, dovedind astfel că ritmul de cincisprezece cu cincisprezece le intrase în sînge și simțeau nevoia să i se conformeze chiar și atunci cînd nu era obligatoriu. Ce dacă erau la mal? Din moment ce începuse perioada lor de lucru, vor sta pe platformă, cu băieții. Vor lucra, dacă vor avea ce, iar dacă vor fi liberi vor găsi ei ce să facă. În sala clubului — în raport cu spațiul drămuț al platformei, putea fi considerată o încăpere mare — era destul de multă lume. Se privea, în tăcere, la televizor.

— Cuscre! se auzi o voce în care erau amestecate porunca, lingușirea și o urmă de stinghereală.

- Cuscre ! Ce-i ?
- Hai să-ți dau o lecție !
- Acum ?
- Păi cînd ?

Cel care vorbise primul nu-mai așteptă vreun răspuns. Se ridică și aprinse un bec ce atîrna deasupra măsuței din mijlocul încăperii. Fără nici un comentariu, celor doi li se făcu loc. Imediat după ce ei își începură partida de table cineva se ridică și închise televizorul, ca și cum le-ar fi cerut voie, pe cale telepatică, tuturor și ar fi obținut aprobarea. Cel care venise cu propunerea, un bărbat de vreo patruzeci de ani, brunet, cu tenul gălbui și ochii alungiți, era Mehmet Ali, asistentul sanitar al platformei, tată a doi băieți. Adversarul său era Corbu Dumitru, muncitor dotat nu numai cu calități profesionale, ci și cu daruri de om „băgăreț”. (Prezența lui constantă în clubul de la nivelul unde erau cabinele inginerilor și ale cadrelor medii — muncitorii își aveau cabinele și clubul cu un nivel mai jos — era una dintre consecințele cele mai vizibile ale modului său total necomplexat de a se comporta ; și alți muncitori ar fi putut veni la clubul de sus, nimeni nu le-ar fi interzis-o, firește, dar numai cîtiva o făceau ; campionul lor era Corbu, un om de vreo patruzeci și ceva de ani, un blond supraponderal, ale cărui vioiciune și bună dispoziție păreau a se alimenta dintr-o sursă inepuizabilă.)

Un timp nu vorbiră decît Mehmet și Corbu rostind cuvintele consacrate ale jocului, cu niște voci devenite monotone și impersonale.

— N-aveți habar ! exclamă maestrul Tocitu, întrerupînd cele două monologuri paralele ale jucătorilor. — Figura lui de mîncău reuși să exprime disprețul milos al profesionistului —. N-aveți habar nici unul !

— Hai, hai ! Ia mai taci ! Că ieri ți-am tras-o ! interveni Mehmet. Ia spune frumos aici ! Care a fost scorul ?

— Ți-am făcut un cadou, mă ! Că ai familie și suferi cu ficatul ! — Tocitu își răsfrînse buzele, scirbit —. Te știu eu, dacă pierzi, te duci în cabină și începi să-ți dai palme ! Vorbești singur și îți dai palme ! Numai dracul știe ce spui tu pe turcește ! Dar palmele se aud, nu sînt probleme.

Asistentul medical își ridică privirile. Părea uluit :

— De unde ai scos-o, mă, pe asta ? Ai ? Nu ți-e rușine ? Fii atent aici ! Ia uite ce-o să-ți fac eu ! Vezi ? Da ? — Rîse, mai mult pentru sine, nereușind să-și depășească mirarea —. Îmi dau palme singur ! În cabină ! Auzi, mă !

— Are dreptate, spuse foarte serios un bărbat avînd aspectul unui intelectual de cabinet, știu și eu că-ți dai palme. Pot să confirm.

— Cum, dom' inginer ? Și dumneavoastră ? Îi dați apă la moară ăstuia ? — Mehmet Ali își holbase ochii și uitase să dea cu zarul —. Așa ceva n-am mai auzit... Dumneavoastră, om serios... mă cunoașteți de atîta vreme...

— Hai, mă, joacă aici ! interveni plictisit Corbu. Nu-ți dai seama că glumește ?

Mehmet își dădea seama, dar modul de a face umor al celor de pe platformă cerea să pară că nu-și dă. Sceneta continuă. Inginerul Negrescu, cel cu înfățișarea unui intelectual de formație umanistă, ochelarist și posesor al unei chelii socratice, nu încălca regula jocului :

— Nu glumesc deloc, spuse el, în continuare foarte serios, aranjîndu-și ochelarii.

De data aceasta lui Corbu îi veni rîndul să se mire fățarnic.

— Chiar așa, mă ? se holbă el către Mehmet. Dacă spune dom' inginer, înseamnă că tu chiar...

Asistentul medical își ridică privirile către becul ce atîrna deasupra măsutei pe care se juca.

— Ce, mă, te uiți la Allah ?

Vorbise un om mai în vîrstă, radiotelegrafistul Zamfirescu Titus. El avea un defect de pronunțare, unele consoane parcă se lichefiau în gura lui.

Mehmet, jucînd în continuare rolul tatălui de familie ultragiāt :

— Și dumneata, nea Titus ? N-aș fi crezut... Dar dom' inginer ! — Lăsă o clipă impresia că intenționează să se ridice de la masă și să se retragă. Dar se răzgîndi și jucă înainte —. Așa ceva nu se poate !

— Ce nu se poate, mă ? se interesă, în continuare părăind scîrbit, Tocitu.

— Tu să taci ! se învioră asistentul. Că acu' le spun oamenilor...

— Ce le spui, mă ? Cine n-are habar de table nu poate să spună nimic.

— Chestia cu duduia Malvina...

Fața lui Tocitu se albi pentru câteva clipe, arătînd ciudat, dar repede își recăpătă culoarea violacee.

— Hai, hai ! zise el, ușor răgușit.

Domni un moment de tăcere. Inginerul Negrescu, dîndu-și seama că lejera lor comedie amenință să evolueze în mod nefavorabil, interveni conciliant :

— Astea sînt aiureli, prostii ! Mai bine hai să facem un ping-pong ! Cine vine ?

Se oferî un alt inginer tînăr. După plecarea lor, jocul continuă. Preferința lui Tocitu pentru Malvina, un subiect prea delicat, nu mai fu amintită de nimeni, iar presupusa autopedepsire a asistentului fu reluată. Toți erau veseli, în afară de Tocitu. Acesta, deși mai arunca, din cînd în cînd, cîte o remarcă privitoare la joc, părea gînditor.

MICROBUZUL Institutului de Cercetări Interdisciplinare Speciale se află într-o localitate rurală situată undeva în dreapta șoselei pe care echipa întărită prin „anexarea“ celor doi tineri ar fi trebuit să ajungă la Constanța. Într-un mod cu totul imprevizibil, după vreo jumătate de oră de la părăsirea refugiului, profesorul a decis modificarea rutei. O iei la dreapta, nea Clopoțeanu, a spus el cu voce albă, mergem în satul cutare. Și a pronunțat cu grijă numele tocmai citit pe un indicator. Distanța de la șosea pînă la respectiva localitate : cinci kilometri. Alin, aflat lîngă Camila, a vrut să întrebe ceva, profitînd de privilegiul acordat în mod tacit de profesor, acela de a se adresa fără a se mai poticni în formulele pe care adulții mai puțin iuți la minte se încapățînează să le pretindă adolescenților și foarte tinerilor. Dar Camila l-a apucat pentru o secundă de mîină și apoi a făcut cu indexul un rapid semn de negare. Alin n-a mai zis nimic, dar profesorul, ca și cum i-ar fi ghicit gîndurile, s-a întors spre el. Stătea pe scaunul din dreapta șoferului. I-a spus că una dintre convențiile excursiei lor de documentare lasă la deplina lui latitudine schimbările de rută. Modificările de acest tip nu sînt negociabile, a zis profesorul cu

zîmbetul său asiatic, ce exprima o moderată beatitudine sau, s-a gîndit Alin, satisfacția unuia văzînd cum în fața lui se rumenește o friptură cum nu s-a mai pomenit, pe care însă nu ține s-o mănînce.

Pe drumul către localitatea în aparență aleasă dintr-un pur și simplu capriciu al profesorului nu s-a prea vorbit, remarca lui nea Clopoțeanu referitoare la carburatorul microbuzului rămînînd fără nici un ecou.

Au ajuns repede într-un sat destul de mare, cu case frumoase și străzi mai puțin populate decît și-ar fi putut închipui un bucureștean că trebuie să arate cele dintr-o mică localitate într-o frumoasă zi de toamnă. Nea Clopoțeanu a oprit într-un loc bine estimat a fi centrul comunei și apoi, cuprins de o vioiciune ciudată, încă nemaivăzută de cei doi autostopiști la el, s-a îndreptat expeditiv către o clădire oficială, intrînd foarte decis înăuntru. După un timp s-a întors zîbind radios și l-a anunțat pe profesor că este așteptat. Acesta, cu surîsul său de inițiat lipit pe trăsături, l-a urmat liniștit. Repede s-a constatat că problema cazării și a mesei au fost rezolvate. Era normal ca oamenii să-și amintească de domnul profesor, a spus Clopoțeanu la înapoiere. De ce ? s-a interesat Dana, pîrînd definitiv trecută de etapa sfielii și a timidității. Fiîndcă a făcut niște conferințe pe-aici, i-a explicat binevoitor nea Clopoțeanu. Poate că îl știu și din scris. Că doar are destule cărți publicate. Alin și Dana au fost astfel în măsură să facă încă un mic efort de adaptare. Negrescu este pentru ei primul autor de cărți-cunoscut personal.

Au fost cazați în casa cu un etaj a unui sătean. Cele trei domnișoare au primit o cameră mobilată ca la oraș. Cele două mai vîrstnice vor dormi împreună, dacă nu cumva asta le deranjează. Iar cea mai tînără pe o dormeză adusă din altă încăpere. Profesorul, avînd în vedere frumoasele amintiri păstrate despre conferința sa de către gazdă — evenimentul a avut loc cu cinci ani în urmă ! —, va fi scutit de orice colocatar. Conferențiarul de sociologie, informaticianul și Alin au nimerit împreună în dormitorul conjugal, îmbunătățit cu un pat pliant pentru tînărul student. Cum nu există așternuturi datorită unei întîmplări nenorocite — stăpîna casei este internată în spital cu o sciatică păcătoasă și rufe n-a mai avut cine să spele —

s-au împrumutat din vecini. (Profesorul a apreciat că o asemenea acțiune este mai greu de conceput în mediul urban.)

După-amiaza trece repede.

Nea Clopoțeanu, administratorul grupului, s-a interesat de prețul cazării și al mesei, dar gazda, un om bine hrănit, la cincizeci și cinci de ani, nici n-a vrut să audă despre așa ceva, mărlurisind cu satisfacție că fetele sale, două doctorițe vesele, au obiceiul să vină în vizită cu prieteni, pentru o zi-două. Față de ei, dumneavoastră sînteți un mizilie ! Nea Clopoțeanu n-a insistat.

— V-am rămas dator cu cîteva amănunte, spune profesorul la cină. Mă voi referi și la starea civilă a persoanelor din grupul nostru.

Alin încuviințează. Este o chestiune de principiu, par a spune privirile lui curate, de consecvență. De fapt, aspectul acesta nu mă interesează în mod special.

— Mai întii, despre mine. Sînt profesor la Facultatea de Matematică. Alin va fi studentul meu. Fiindcă, nu știu dacă sînteți toți la curent, informatica se studiază în cadrul acestei facultăți. De acolo iau leafă. „Directoratul“ la institut „îl fac“ din plăcere — subliniază „îl fac“ ca și cum ar cita dintr-o limbă străină —. Sînt căsătorit, sînt bunic. — Vocea lui este cea a unui robot ultraperfecționat, dar incapabil să exprime sentimente —. Fiul meu este inginer electronist și are un serviciu destul de bizar, pe o platformă de foraj marin. Mergem acum la Constanța pentru a vizita o platformă. — Ionescu are un gest spontan de ridicare a miinilor cu degetele răsfirate și concomitent a umerilor și a sprîncenelor, care vrea să însemne : Mergem este un fel de a spune —. Am obținut aprobările necesare. Mai departe. Cele două doamne ale noastre sînt, de fapt, domnișoare. Nerăbdătorul Ionescu Ion, globalistul, este proaspăt căsătorit și doctor în informatică. Da, avem aici o colecție de doctori destul de bogată. După cum știți, Buzdugan nu ar putea fi conferențiar universitar dacă nu ar fi și el doctor. Nea Clopoțeanu, pe care îl pot numi un doctor al doctorilor, este, ca și mine, un bunic fericit. Ești mulțumit ?

Gazda, nea Mărin, cînd zîmbește, pe față pareă i se întinde brusc un strat subțire de ulei, pare a se simți ex-

celent. De fiecare dată cînd este rostit cuvîntul „doctor“ în surîsul lui se ivește o nuanță de complicitate. El vrea parcă să spună : He, he, doctorii sînt domeniul meu, îi înțeleg perfect. Cît privește cuvintele mai speciale, cum ar fi „informatică“ sau „globalist“, el nu le dă nici o atenție, faptul este învederat.

— S-a vorbit pe drum despre un dicționar, spune Dana cu glas supravegheat.

Sînt primele ei vorbe de cînd s-au așezat la masă. S-a nimerit să stea lîngă Buzdugan și acesta, nu ar putea să spună de ce (de altfel nici nu-i trece prin minte să-și pună întrebări cu privire la sursele propriilor emoții), o complexează. Un conferențiar și o candidată picată ! Iată o alăturare cum nu se poate mai dezavantajoasă. A încercat, în treacăt, să se concentreze asupra gîndului că bărbatul cărunt, deși suplu și cu priviri de hipnotizator, este un om în vîrstă, fiind deci normal să se uite la el în mod condescendent, dacă nu de-a dreptul să-l ignore. Dar n-a reușit. Se agață, tot în trecere, de ușoara enervare stîrnită de marea nonșalanță a conferențiarului. Simte că, amplificată, această enervare ar putea-o ajuta să depășească o stare de spirit tulbure. Da, este prea sigur de sine, nu are calculata prudență văzută de ea la alți adulți.

Pe cînd Dana se întreabă cum să depășească emoția neplăcută stîrnită de vecinul ei de masă, intervine un episod curios.

— Pe mine să mă scuzați ! spune gazda. Mă duc pînă la un vecin. Să mă ajute...

— La ce să te ajute ? se interesează neutru Buzdugan.

— Trebuie să ridic un stîlp la poartă.

— De lemn ?

— De lemn, da.

— De ce acum, noaptea ? întreabă Camila, care a început să fumeze cu o patimă de natură să îi contrazică, în ochii cui știe să observe, placiditatea aparentă.

— Știți, se sfiește deodată gazda, azi este Lună plină și...

— Ce legătură are Luna aici ? se interesează rece, deși zîbind, profesorul Negrescu.

— Știți, pare în continuare foarte stinjenit stăpînul casei, este o superstiție. Eu o știu de la bunicu-meu. Zicea că porțile trebuie ridicate pe Lună plină și pe timp senin. Că altfel nu țin...

— Dar lumea are pe aici porți de metal, zice profesorul. Dumneata de ce nu-ți faci ca ei ?

— Păi, să vedeți... Eu l-am iubit foarte mult pe bunicu-meu. Nu l-am uitat nici pînă azi... M-am gîndit să-mi fac tot o poartă de lemn, cum îi plăcea lui. Ce să fac !? se scuză inutil.

— Te ajut eu, se oferă Buzdugan.

— A, nu, nu puteți dumneavoastră ! zîmbește cu blîndețe nea Mărin. Ala pe care mă duc eu să îl chem, că am vorbit cu el de ieri seară, e ca un taur. O să îl vedeți. Aseară am ridicat stîlpul ălălalt.

— Hai să încercăm, totuși, insită conferențiarul.

— Domnu' doctor, zice rugător gazda. E din stejar, foarte greu. Nu puteți. Vă mai surpați, doamne ferește ! Că ceasul rău... Nici nu puteți să-l urniți din loc, dar să-l mai și ridicați... — Zîmbește ca un tată amuzat de pretențiile absurde ale copilului său — să-l vedeți pe Vasile, Ala bărbat !

— Bine, spune liniștit Buzdugan. Hai să ieșim, să văd și eu. După aia te duci și-l chemi. Bine ?

Gazda nu are nimic împotrivă.

Bucata de curte dintre casă și drum este puternic luminată de un bec cu mercur. Stîlpul cu pricina este într-adevăr mare, producînd o impresie de lucru ciudat, datorită combinației de prelucrat și neprelucrat. Partea urmînd a rămîne la vedere este cioplită în formă de paralelipiped, iar cealaltă este noduroasă și innegrită. La venire, nimeni nu i-a dat vreo atenție, dar acum lemnul este privit ca și cum ar fi o prețioasă descoperire arheologică.

— L-ai ars ? se interesează Ionescu.

— Da, așa se face. Bunicu-meu m-a învățat, săracul...

O clipă, mai mulți din grupul venit de la București au impresia că nea Mărin își cam bate joc de ei, tot pomenindu-l pe bunicul său, mort cu destule decenii în urmă. Dar situația este de așa natură, încît respectiva zeflema, nu se știe cît de reală, pare mai degrabă un semn mai spe-

cial de ospitalitate, imaginat cu generozitate de către gazdă.

Buzdugan își stringe cureaua de la pantaloni. Dana bagă de seamă că este lată, cum aveau unii dintre colegii ei, foarte solidă. Apoi se duce către capătul gros al stilpului și se apleacă.

— Dom' doctor, strigă foarte îngrijorat nea Mărin. Să nu cumva să încercați ! Vă rog din suflet ! Dom' profesor, nu-l lăsați !

Profesorul, încadrat de cele două femei din grupul său, zimbește imperturbabil, nu spune nimic, lăsând impresia că savurează scena.

— Lasă-l, nene, în pace ! strigă plietisit Ionescu. Lasă-l, că nu se surpă el ! Lasă omul să-și facă damblaua ! Ce-ai cu el ?

Singura cu adevărat îngrijorată, peste orice intenționalitate, este Dana. I se pare o absurditate ca bărbatul cărunt, atât de subțirel, să încerce a mișca colosul innegrit de fum. Dar nu spune nici o vorbă. Stă cuminte lângă Alin al ei, care o ține de mână.

Buzdugan așteaptă liniștit încuviințarea lui nea Mărin. În lumina albă, nefirească, fața i se vede bine. Exprimă o concentrare de un fel necunoscut celor doi tineri autostopiști : parcă bărbatul cărunt ar privi în sine.

— Dom' doctor, izbucnește gazda, faceți ce vreți ! Dar să știți că eu nu răspund dacă pățiți ceva ! Pe asta de abia dacă Vasile îl poate mișca din loc.

Conferențiarul dă din cap a încuviințare, apoi încremenește cu mâinile îndepărtate de corp. Alin care nutrește secrete ambiții de culturist, își amintește că asemenea priviri a văzut la televizor, la halterofili. Apoi Buzdugan se apleacă, își trece mâinile pe sub bîrnă (capătul acasteia este săltat puțin de o denivelare a solului), reușește să o ridice vreun metru, scoțînd un icnet cu totul neconsonant comportamentului său de pînă atunci. Apoi lasă brusc bîrna din mâini, sărînd înapoi.

Toți, ca la o comandă, se uită la nea Mărin. Acesta, deși a declarat mai înainte că nu este un superstițios, își face cruci repezi. Apoi se repede la Buzdugan și-i pipăie brațele și umerii, dar nu pentru a se convinge de calita-

tea mușchilor săi, ci, s-ar spune, spre a se convinge că nu este o fantomă.

— Dom' doctor, dom' doctor ! repetă el, intrat într-o transă a maximei admirații. Unde-i Vașile, să vă vază ?! Mă duc să-l chem ! — Face cițiva pași grăbiți înspre stradă, se oprește și revine, atins de un brusc devotament, lângă Buzdugan —. Să mă duc după el, dom' doctor ? Să mă duc ?

— Putem face și noi doi treaba, zice liniștit conferențiarul.

— Putem, putem, repetă conștiincios nea Mărin. Sigur că putem. Dar vreau să-i dau una peste nas lui Vașile. Că el se ține ăl mai tare din satul ăsta. Zice că nici feciorii nu-s ca el !

În timpul exhibiției, Dana a simțit cum o cuprinde o căldură nesănătoasă, ceva în genul celei simțite la examenul de admitere, când și-a dat seama că totul este pierdut, nu mai are nici o șansă de a reuși. Strânge în continuare mîna lui Alin, mai tare decît situația ar cere-o. Acesta nu bagă de seamă; intrigat de cele văzute. Naivitatea lui, deși avînd cu totul alte date decît cea a lui nea Mărin, îl duce spre o reacție asemănătoare cu a acestuia. Ar vrea să îl pună pe conferențiar să se dezbrace în fața lui și apoi să-i dea niște teste de forță, de felul celor trecute și netrecute de el atunci cînd a vrut să se înscrie la box.

Pînă la urmă, celebrul Vasile își face apariția. Este un om la vreo patruzeci și cinci de ani, înălt și masiv, avînd mișcări lente și fel domol de a vorbi. Nu se miră de forța bărbatului subțirel și cărunț. Stilpul este ridicat fără probleme, sînt aduși bolovani. Nea Mărin minuieste cu multă energie un mai. Peste bolovani se pune pămînt și totul este perfect.

Înainte de culcare, după comentariile ironice făcute de profesor la adresa forței fizice a lui Buzdugan (Dana nu descoperă cu nici un chip vreo justificare a acestora), Alin aduce vorba despre „iubirea Pemarom”.

— Ce mică este lumea, domnule ! exclamă, bonom, Negrescu.

— Am simțit eu că este bine să vină cu noi copiii ! adăugă placida Camila.

— Copiii ? întrebă, simulînd o oarecare supărare, Alin.
Care copii ?

— Ei, care... Voi, dragă, voi doi...

DRUMUL inginerului Banciu se aseamăna într-o anumită privință cu acela al inspectorului Tomescu : amîndoi fuseseră lipsiți de o viață de familie obișnuită. Spre deosebire de Tomescu, devenit celibatar îndîrjit după nefericitul eveniment care îi marcase tinerețea, Banciu se căsătorise, ce-i drept destul de tîrziu, dar nu avusese copii. Cum soția sa, o femeie liniștită, scăpată cu anumite dificultăți psihice dintr-un naufragiu matrimonial, avea în momentul căsătoriei aproape patruzeci de ani, problema copiilor nici nu se pusese. La masa cu puțini invitați, ce urmasse ceremoniei, Banciu afirmase că există trei feluri de căsătorii. Primele două, știute de toată lumea, sînt cele din dragoste și cele din interes. Există însă și un al treilea fel de căsătorie, cea de tip azil reciproc. Pe ea o ilustrăm noi doi acum ! Soția, o femeie mai tinărară decît el cu numai doi ani, nu se supărase defel, între ei doi existînd o reală armonie intelectuală, manifestată în principal printr-o identitate de cod umoristic. Mai simplu spus, Banciu, agitatul, dar tot mai echilibratul din necesități de cardiopatie ischemică, și soția lui, aparent banala sa soție, rîdeau de acleași lucruri. Un lucru esențial ! spunea inginerul.

Dacă inginera Mitran Olimpia, căreia aproape toată lumea îi spunea pe numele mic, și-ar fi extins observațiile de fostă medicinistă și asupra directorului adjunct cu probleme de foraj, ar fi ajuns repede la concluzia că și acesta ar putea fi încadrat în „tipul Sisif“. Asta înainte ca Banciu să-și descopere o suferință coronariană și să înceapă a-și ajusta modul de viață în funcție de ea. Dacă ar fi analizat în mod comparativ comportamentele lui Banciu și Nebreanu, ar fi constatat un plus de suplețe la cel mai în vîrstă. Banciu, ar fi fost ea îndreptățită să conchidă, are o identică foame de activitate, dar, poate și din pricina diferenței de vîrstă, este mai puțin impulsiv, gîndește mai mult înainte de a trece la fapte.

Unii oameni fără copii, de regulă nu tineri, singuri sau constituiți în cupluri, cresc cîini, atașîndu-se de ei în feluri ce pot părea indecente. Simțul comun „pri-

vește" chiorîș înspre asemenea preferințe, admițînd, în schimb, o altă varietate de iubire prin adopțiune, ilustrată și de familia Banciu.

Directorul adjunct și soția sa se aflau într-o foarte strînsă relație cu o altă familie. Nu era vorba despre nici o rudenie. Unii spuneau că era legătura dintre un senior și vasalul său, dar lucrurile erau cu mult mai complicate. Șeful familiei „vasale” nu era altul decît veselul, dezinvoltul Corbu, fericitul tată al două fete reușite, cel căruia Mehmet Ali îi spunea „cuscre”, în vederea unei viitoare, destul de improbabile, înrudiri. Bîrfitorii rudimentari spuneau : Conexiunea dintre cele două familii este bazată pe un vulgar schimb de servicii, al doilea om al întreprinderii „Pemarom” asigurîndu-i lui Corbu o viață ușoară ; drept mulțumire, acesta din urmă îi prestează niște servicii. O variantă a acestei teorii fusese invocată de Nebreanu într-o ședință. Noi nu putem admite un asemenea tip de relații, spusesese inginerul șef, fără să menționeze vreun nume, dar fiind sigur că toată lumea știe la cine se referă, nu putem încuviința niște relații de tip feudal. Aluzia lui Nebreanu rămăsese fără urmări. Intervenise însă un eveniment care arătase, pentru cine era interesat, că relația dintre familia Corbu și cuplul Banciu era de o cu totul altă natură, mult mai complicată decît sugerase Nebreanu în ședința cu pricina. Una dintre fetele lui Corbu se îmbolnăvisese destul de grav și fusese internată în spital. În zilele cînd ea se aflase în primejdie (avea o formă severă de scarlatină) inginerul Banciu, ironicul, spiritualul, causticul director adjunct, fusese de nerecunoscut ! Era nervos, pentru ca în momentul imediat următor să devină distrat și să uite ce spusesese mai înainte, fapt fără precedent, cunoscută fiind foarte buna stare a minții lui, părea slăbit de o suferință ascunsă. Repede ieșise la iveală un fapt surprinzător (și nu prea, pentru cine îl cunoștea mai bine) : suferința fetei îi debusolase chiar mai mult decît pe Corbu însuși ! Fusese, pe de altă parte, prima manifestare de om bătrîn a inginerului, o comportare de bunic excedat, privită cu uimire, dar repede uitată, fiindcă directorul adjunct își revenise pe deplin, pînă într-atît încît unora dintre anti-patizanții lui le trecuse prin minți ideea că jucase teatru electoral, pentru a-i sensibiliza pe ceilalți din conducere.

Cert este că în acele zile părul lung și destul de rar al inginerului își accentuase în chip vizibil căruntețea.

Cum însuși Banciu recunoscuse după însănătoșirea fetei, avusese într-adevăr trăirile unui bunic cuprins de o mare îngrijorare în legătură cu sănătatea nepoatei sale preferate! Vorba lui circulase, iar „cota“ sa crescuse, mai ales în ceea ce le privea pe femeile din întreprindere.

Familia lui Corbu locuia pe aceeași scară de bloc cu Banciu și îi satisfăcea acestuia o nevoie paternalistă foarte puternică, profundă. Nu era vorba numai despre impulsul foarte natural de a avea o familie standard, ci despre ceva mai complicat. Nebreanu, cuprins odată de inspirație, spusese că vocația adevărată a lui Banciu era să conducă o întreprindere din secolul al nouăsprezecelea, o fabrică de pe vremea când se purtau relații de tip familial între conducător și conduși, de fapt o făbriță avînd un număr relativ mic de angajați. Nu se înșelase. Banciu, aflînd, căzuse pe gînduri, apoi lansase una dintre ironiile avute întotdeauna la îndemînă, în sinea lui recunoscîndu-i lui Nebreanu un punct marcat. Da, acesta era felul lui retro de a înțelege, de a simți mai degrabă, relațiile cu subalternii, concretizat în chipul cel mai clar în modul de adresare. Banciu nu renunța niciodată la „tu“ și „mă“, cînd era vorba despre persoane aflate cu oricît de puțin mai jos pe scara ierarhică și era convins că mulți dintre cei cărora li se adresa astfel se simțeau ocrotiți, întocmai ca membrii unui grup uman de tip patriarhal, „coordonati“ de marele șef, figurat eventual prin înțeleptul bătrîn vînjos, dintr-un film înfățișînd mormoni la începutul acestui secol, cînd o anumită practică favoriza formarea rapidă a unor familii foarte numeroase. Aici este problema, dubiul, i-ar fi spus Banciu lui Nebreanu, dacă tensiunea dintre ei nu ar fi interzis orice contact în afara relațiilor de serviciu, nimeni nu prea poate decide cum este mai bine. O să îmi spui că familiaritatea mea paternalistă încalcă demnitatea oamenilor, îi transformă într-un fel de copii care nu mai cresc și nu se mai emancipează moralmente niciodată. Dar ce te faci cu distanța și răceala interpușe între șef și subaltern prin relații strict protocolare, neinclu-zînd nici un fel de apropiere afectivă? Nu cumva, în

acest caz, omul muncește mai rău ? Ba da, pot să spun asta cu toată certitudinea.

La imaginara dezbatere despre felul cum este bine să se adreseze șefii subalternilor, dintre Banciu și Nebreanu, Corbu ar fi putut să depună o mărturie interesantă. Dar dacă ar fi fost întrebat, probabil că s-ar fi eschivat, cu viclenia lui simplă, dar eficace. De ce să vorbesc eu despre dom' inginer Banciu, care mi-a botezat amîndouă fetele, mai mult decît se cuvine ? Așa că o să mă mulțumesc a spune : Este un om foarte bun, se poartă cu mine ca și cum mi-ar fi tată.

O întîmplare dintr-o altă ședință putea fi invocată de Banciu în sprijinul argumentației sale. Episodul se petrecuse în perioada cînd Nebreanu părea că va reuși în tentativa sa reformatoare și își întetise acțiunile. Vorbind despre diferite probleme ale întreprinderii, inginerul șef ajunsese și la aspecte mai speciale, printre acestea fiind nedreptatea făcută de Banciu unui muncitor de pe o platformă. La prima vedere, într-adevăr, s-ar fi putut considera că a fost vorba despre o injustiție. Omul fusese surprins dormind în schimbul de noapte, dar o singură dată. Banciu susținuse ca respectivului să i se dea o muncă în dană. Or, spusese Nebreanu, nu se poate face o asemenea propunere doar pentru o întîmplare. Perorînd, inginerul șef i se adresase „nedreptățitului” în modul cel mai respectuos, ca și cum înainte nu i-ar fi spus și el pe nume. Banciu, în schimb, deși se afla într-o ședință, îl interpease pe om fără nici o patimă, în cunoscutul lui stil părintesc. Ia spune tu, mă cutare, îi spusese el, numai o singură dată ai dormit ? Ia s-auzim chiar din gura ta ! Spre surprinderea celor care nu cunosteau decît superficial cazul, omul a recunoscut că a dormit de mai multe ori în timpul serviciului și că propunerea directorului adjunct era îndreptățită. A fost o repriză cîștigată de Banciu, deși curînd se dovedise că respectivul avea intenția să plece din întreprindere și găsisese o cale mai ciudată de a-și manifesta dorința. Disputa dintre cele două moduri de a-i trata pe oameni rămăsese nedecisă.

Paternalismul trăit, în limita posibilităților, de directorul adjunct, se cuvenea a fi interpretat într-un fel mai

profund decît prin evocarea unui manager din secolul trecut. Era Banciu, în fond, un sentimental, ataşat peste limitele obişnuitului de subalternii săi ? Sau era un strateg al conducerii şi folosea cu sînge rece procedeul socotit a fi cel mai eficient ? Dacă ar fi avut mai multă vreme de reflecţii şi observaţii, oamenii de la „Pemarom“ ar fi observat poate că scurgerea vremii accentua latura sentimentală a paternalismului manifestat de directorul adjunct. Iar dacă, privind din exterior, cineva le-ar fi atras atenţia asupra acestui aspect, probabil că ar fi ridicat din umeri : Ce mă interesează pe mine treburile astea dacă treaba merge ? Treaba mergea, fără îndoială, iar Banciu dovedea un zel întetît, tipic pentru apropierea sfîrşitului de carieră, aducînd astfel o nouă dovadă că face parte dintre cei capabili de performanţe.

DIN scrisoarea reporterului Constantinescu Dumitru către Ana, soţia sa :

Îţi trimit veşti despre ce fac eu aici, la Constanţa. Mai întîi, să ştii că nu m-am dezminţit. Am ezitat, ce-i drept o singură zi, înainte de a mă prezenta la „Pemarom“, întreprinderea cu pricina, obiectivul meu de reporter. Dus de tendinţa mea de a retrăi şi, dacă se poate, de a reţuşa episoade consumate, m-am dus mai întîi la Centrul de Scafandri, despre care ţi-am povestit. Aici am dat peste un cunoscut. El a găsit din nou vreme pentru mine. Mi-a relatat un episod aventuros : acţiunile scafandrilor în timpul transportării unui așa-numit jacket (este un fel de sondă ce se ataşează platformelor şi ajută la exploatarea ţiţeiului). Mi-am dat seama că povestea cu jacketul ar fi foarte bună pentru un mic roman de acţiune, cu nişte scafandri în rolurile centrale.

Da, mica mea manie pentru proiecte literare. Ai recunoscut-o bine, nu te-ai înşelat. Dar ce să fac, dacă asta este situaţia ? Ţi-am mai spus : simt o plăcere nemaipomenită atunci cînd încep a combina în minte, ba chiar şi în scris, proiectul cîte unui roman. De pildă, în povestea cu jacketul (cînd vin acasă o să ţi-l desenez şi o să-ţi dai seama cum arată) se află tot ce doreşti : oameni deosebiţi, curajoşi şi în acelaşi timp cumpăniţi, străini de orice impulsivitate, întîlniri interesante ale unor

inși care lucrează în domenii foarte deosebite unul de celălalt, efectele unor întâmplări ce nu țin de voința nimănui, cum ar fi o furtună violentă pe mare. Și încă multe asemenea, bune de armonizat într-un roman. Nu cunosc vicile personale ale celor angrenați în aventura respectivă, dar am sentimentul că aș fi în stare să imaginez cîte ceva, astfel încît să apară o țesătură mai deasă de destine. Mă gîndesc chiar la mine însumi. Aș putea să apar și eu printre personaje, nu ? Nimeni nu m-ar putea împiedica ! Aș recurge la clasicul loc comun al reporterului venit să se documenteze într-un loc unde se petrec evenimente deosebite. Jurnalistul ar putea fi plasat pe una dintre nave e convoiului de însoțire (a existat așa ceva) și totul ar merge ca pe roate.

După cum știi, eu nu am venit aici pentru a stringe date în vederea scrierii unui roman despre scafandri, ci pentru a realiza un reportaj despre „Pemarom”. Ți-am spus, mi se pare, este o întreprindere ce se ocupă cu petrolul aflat în subsolul Mării Negre. Mai întâi îl caută, apoi îl scoate. Unitățile acestei întreprinderi sînt platformele de foraj marin, niște obiecte mai ciudate decît tot ce am văzut pînă acum în viața mea. (Dar să nu anticipez !)

Pe scurt spus, am renunțat, nu fără anumite regrete, la proiectul de a mă documenta în mod minuțios pentru un roman cu scafandri și m-am prezentat la „Pemarom”. Cu o zi întîrziere. Sediul întreprinderii se află într-o clădire din port. Forma clădirii aduce cu suprastructura unei nave. Ceva plăcut de privit. Încă de la constatarea acestei asemănări am avut presentimentul unor întâmplări ieșite din comun, rezervate mie de hazard. Nu m-am înșelat.

Dar înainte de a-ți povesti „aventurile”, este cazul să amintesc modul foarte rece în care am fost întîmpinat. De fapt, sincer să fiu, nici nu au vrut să stea de vorbă cu mine, la început. Am nimerit la unul Nebreanu, inginer șef mecanic (sau cam așa ceva). Un om agitat, fuma tot timpul și părea a nu se simți deloc confortabil în poziția șezînd. În biroul lui suna des telefonul. Ceea ce m-a frapat din primele momente a fost felul în care acest inginer se uita, cu jînd, da, către telefon. Te-aș ruga să îți închipui un asemenea comportament, fiindcă el există în realitate. Pur și simplu, omul voia ca telefonul să sune cît mai

mult. Cînd sîna — dorința îi era îndeplinită cu „asupra de măsură” — fața lui exprima două sentimente contradictorii, unul convențional, celălalt autentic. Auzind „îrîitul” respectiv, el schița către mine un gest de exasperare (în sensul : uite, nu sînt slăbit de telefoanele astea și nici lăsat să discut mai pe îndelete cu un reporter politic, cu dumneata !), dar în ochi i se aprindea o lucire certă de satisfacție. (Iată, lumea are nevoie de mine, mă sună tot timpul, sînt foarte solid prins într-o rețea de relații umane, avînd astfel asigurată, zi de zi, o activitate trepidantă). Multe n-am prea putut discuta cu acest inginer. Tocmai venise dintr-o țară îndepărtată, fusese într-o vizită de documentare. Ceva din agitația lui se putea probabil explica și prin această vizită euforizantă. (Că așa stăteau lucrurile, mi-au probat-o amintirile inginerului despre zborul deasupra Atlanticului ; rostindu-le, în priviri i-a apărut o tandrețe retrospectivă ; ceva în genul sentimentelor stîrnite de amintirea unei foste iubite, o femeie foarte frumoasă dispărută în împrejurări tragice, dictate de un destin nedrept ; nu cred că respectiva euforie ține de nostalgia unor deplasări intercontinentale regulate, pur și simplu, zborul la o asemenea altitudine, cu mare viteză, te face să te simți puternic, ca și cum ceva din imensa putere a aeroplanului s-ar transfera asupra ta ; mă înșel ?) Eram sigur că ar fi foarte dispus să-mi relateze cîte ceva din cele văzute și trăite acolo, departe. Numai că eu voiam niște informații mai specializate, limitate la „Pemarom”. Am obținut și cîteva din acest soi, desigur, dar nu prea multe. Să nu uit un amănunt ! Văzînd că nu prea este rost de obținut cine știe ce informații despre întreprindere, m-am apucat să-mi studiez interlocutorul. Măcar cu atît să mă aleg, mi-am spus. Are între patruzeci și patruzeci și cinci de ani. Deține, așa mi s-a părut, un fel de forță, cum să-i zic ?, parapsihologică... În sensul că te face să simți în tine însuși o rezonanță ciudată... Îmi este greu să-ți explic.

După un timp, inginerul trebuia să plece nu știu unde, am ieșit din biroul lui și m-am învîrtit prin întreprindere, aflat într-o situație destul de inedită pentru mine : nimeni nu îmi dădea nici cea mai mică atenție.

La directorul general nu am reușit să intru decît mai tîrziu, fiindcă se afla într-o ședință. Secretara, o ființă destul de bizară, la început mi s-a părut că sare peste cal în materie de nonșalanță, și-a amintit că mă cunoștea din București. Ca să vezi ! În ruptul capului n-am reușit să reconstitui secvența descrisă de ea cu mare lux de amănunte. Se pare că avea dreptate, fiindcă era vorba despre un amic al meu. Cînd ne-am cunoscut, mi-a spus, eu tocmăi plecam. Am dat mîna în hol. Ce hol ? Ei, ce hol, holul ! Și mi-a spus niște amănunte despre obiectele aflate acolo, fără a avea nici o clipă aerul că face vreun efort de memorie.

Pînă la urmă, directorul m-a primit. Este un tip sub cincizeci, prematur încărunțit, părul cam lung îi dă un oarecare aer romantic. Nu mi-a făcut cinstea de a se ridica în picioare spre a da mîna cu mine. Dar nu m-am șifonat pentru asta, nici măcar în sinea mea, cunoscîndu-mi prea bine înfățișarea neconvîngătoare, de om ezitant. Ce dacă nu se ridică ? Dacă îmi dă informațiile care mă interesează, totul este perfect. Dar nici el nu mi-a spus mai nimic. Nu pentru că nu ar fi vrut (pînă la urmă a devenit aproape amabil), ci pentru că nu avea vreme, urma să primească un telefon de la ministru. Bănuiesc că așteptarea îi cauza o oarecare nervozitate. Ba nu, cred că în această privință mă înșel, întreprinderea aflîndu-se, după toate probabilitățile, în permanenta atenție a ministerului. Ridicîndu-se, în fine, făcînd cîțiva pași înapoi și încolo prin birou, cu mîinile în buzunarele pantalonilor (era îmbrăcat destul de neglijent, purta un jerseu uzat, foarte larg), m-a sfătuit să vorbesc cu omul cel mai potrivit pentru intențiile mele. Era vorba despre directorul adjunct Banciu, „o adevărată enciclopedie a întreprinderii noastre”.

Pe inginerul Banciu mi l-a arătat secretara cu degetul ei lung (ea este o persoană înaltă, subțire și blondă) : un om trecut bine de cincizeci. Firesc ar fi, m-am gîndit, ca ea însăși să îl oprească, să-i spună cine sînt și ce vreau. Dar n-a făcut așa, mulțumindu-se să emită înspre mine un zîmbet ambiguu, interpretabil în felul următor : Du-te singur la el, de ce să mă repeadă pe mine ? De ce nu, direct, pe tine ? Într-un fel mai greu de observat și de înțeles, directorul adjunct seamănă cu Nebreanu, primul

om din conducerea „Pemarom“ cunoscut de mine. Este și el înalt, subțire. Are, desigur, alte trăsături ale feței. Nasul coroiat îi dă aerul unui vultur îmbătrânit, care nu a renunțat încă să combată. Părul îl poartă destul de lung, ca pentru a-și compensa cheia din creștet (Nebreanu, în schimb, este tuns foarte scurt și pare, poate și din acest motiv, un om aproape tânăr.) Se mișcă și el destul de energic. Diferența de doisprezece ani este vizibilă, dar stilul pare identic. Cînd i-am spus pe nume, s-a oprit, dar nu s-a întors decît pe jumătate spre mine — o atitudine originală, orice ai zice ! M-a ascultat neglijent, cu un început de zîmbet nu neapărat disprețuitor, dar în mod sigur condescendent, adresat, dacă nu mie personal, atunci în mod sigur profesiei mele. Zîmbetul lui zicea : Faci parte din categoria celor care nu se pricep, propriu-zis, la nimic, meseria lor fiind să afle cîte ceva din toate și să nu știe în mod aprofundat nimic. Mi-a spus, menținîndu-se în semiprofil, că în ziua respectivă este ocupat, dar în viitor va încerca să stea de vorbă cu mine mai pe îndelete. L-am informat, numai dracu ! m-a imboldit !, că am discutat cu Nebreanu. Nu poți să-ți imaginezi în ce măsură s-a schimbat atitudinea lui. De unde pînă atunci fusese condescendent, apropiindu-se de granița disprețului, dar neîncălcînd-o, știrea mea nevinovată l-a transformat într-o ființă de-a dreptul ostilă. Asta deși calitatea lui oficială i-ar fi cerut să se poarte în mod echilibrat cu un ziarist. S-a încruntat, cu o voce ușor alterată mi-a spus că inginerul șef Nebreanu este omul care îmi trebuie și de la el voi afla tot ce mă interesează. Și încă o chestiune interesantă. Pînă atunci Banciu mi se adresase — după o extrem de scurtă perioadă de tranziție formată din vreo doi „dumneavoastră“ și trei „dumneata“ —, cu „tu“ și apoi imediat cu „mă“. Auzind de Nebreanu a revenit, ca ars, la „dumneavoastră“ ! Apoi m-a abandonat brusc și a plecat, fără vreo strîngere de mînă sau salut ! Ia te uită, mi-am spus, „marele“ reporter Mitică a atins fără să vrea un punct nevralgic, unul dintre conflictele adesea absurde fără de care unii bărbați nu sînt în stare să trăiască !

A urmat o scenă fără martori, specialitatea mea... Am simțit grozavul impuls de a renunța, de a pleca pur și

simplu la gară, nu înainte de a trece pe la hotel, pentru a-mi lua lucrurile. Am scris „scenă”, dar acest cuvânt nu prea este potrivit, din moment ce totul se petrecea în conștiința mea, în exterior fiind totul în ordine: un om străin de întreprindere stă gînditor într-unul dintre coridoarele „Pemarom”-ului, nimeni nu îi dă nici cea mai mică atenție. Pe lângă mine treceau mulți oameni. Poate că unii mă considerau un nou angajat, aflat în așteptarea vreunui șef. În timp ce mergeam așa către scara ce urma să mă ducă la ieșire, pe lângă mine a trecut pășind repede, cu o figură foarte preocupată, ghici cine?, nu altul decît inginerul Nebreanu, cunoscut cu nici o oră mai înainte. Mi-a aruncat o privire în treacăt, fără să mă recunoască, fără să-și amintească de mine! Iată ce înseamnă să fii un om cu adevărat important, mi-am spus, tot ce nu are vreo legătură cu absorbanta ta activitate profesională îți iese în mod automat din minte!

În mod normal, această dovadă a faptului că eram socotit o cantitate neglijabilă, o figură bună de uitat imediat după ce a închis ușa pe dinafară, ar fi trebuit să fie picătura care umple paharul. (Bănuiesc că îți poți închipui mutra mea dezolată în timp ce mă îndreptam spre ieșire, cu decizia de a mă șterge pentru totdeauna dintre cei interesați de forajul marin.) Dar am reacționat taman pe dos! M-am luat după Nebreanu, l-am văzut cum iese, îndreptîndu-se înspre niște construcții aflate în planul îndepărtat, în direcția picioarelor neverosimil de înalte ale platformei care urma să fie scoasă în larg cît de curînd, dar nu l-am urmat. M-am văzut punîndu-mă în mișcare — nu uita, stăteam pe loc, aerul meu de om indecis fiind probabil mai accentuat decît oricînd —, „făcînd pași”, ajungînd lângă macheta destul de reușită a unei platforme de foraj aflată aproape de poartă, zăbovind lângă ea, privind-o cu o oarecare nostalgie, dar și cu satisfacția ascunsă a renunțării. Renunțarea, în general, nu este lipsită de savoare, acesta este adevărul. Și apoi, teleapteleap, cum ar spune poetul, către ieșire, trecînd pe lângă portar și apoi traversînd liniile ferate, transformîndu-mă din ce în ce mai vădit într-un oarecare care vine dinspre „Pemarom”. Tot mai anonim, tot mai nelegat de vreo „afacere” anume, depășind și poarta portului, devenînd

de-a binelea un trecător oarecare, un constănțean a cărui vîrstă situată mai aproape de treizeci decît de patruzeci l-ar îndreptăți să fie vioi și optimist.

Realitatea a fost altfel. După dispariția lui Nebreanu din cîmpul meu vizual, m-am pus în mișcare, dar în direcția din care venisem. Asta după ce am scos mai întîi un muget de revoltă (unul strict interior, poți să fii liniștită). Cum adică, să vin cu taman din Capitală și să plec înapoi cu coada între picioare, fără măcar să vizitez platforma, a cărei siluetă fără asemănare cu vreun obiect văzut anterior de mine este atît de aproape? Nu, asta niciodată!

M-am întors la secretara directorului. Probabil că arătam mai hotărît, fiindcă ea, dovenind o solitudine inexistentă mai înainte, m-a sfătuit să discut cu inginerul șef geolog. Apoi s-a ridicat de la birou cu un zîmbet remarcabil de cald și m-a însoțit în biroul celui despre care îmi vorbise mai înainte. Acesta, spre satisfacția mea neascunsă — de altfel i-am și povestit despre rateurile mele în fața persoanelor din conducere contactate mai înainte —, s-a arătat nemaipomenit de amabil. Nu, nu era presat de o ședință iminentă. Și nici nu trebuia să plece numaidecît pe platforma din dană. Am discutat cu el și am aflat date elementare despre ce mă interesa. Zicea că nu se poate scrie ca lumea despre „Pemarom“ dacă nu se vizitează o platformă. Cum schimbul urma să se facă în ziua următoare, era pentru mine o ocazie bună. Puteam să merg cu una dintre navele întreprinderii. Așa am și făcut, dar despre călătoria respectivă o să-ți povestesc într-o altă scrisoare.

5

PROGNOZELE meteorologice erau promițătoare. După toate probabilitățile, plecarea platformei urma să aibă loc foarte curînd. Ultimele pregătiri organizatorice se încheiau în cursul acelei zile. Un complicat angrenaj uman și tehnologic era gata să funcționeze fără rateuri pînă la ridicarea platformei pe locația stabilită.

Instituții și întreprinderi angrenate în operația „Venus” : Ministerul Petrolului, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Ministerul Apărării Naționale, Institutul de Hidrologie și Meteorologie, Institutul de Prospectări Geologice și Geofizice, Șantierul Naval Galați, Căpitănia Portului Constanța, „Navrom”. Reprezentanți ai acestora făceau parte din comandamentul ce asigura buna desfășurare a transportului. Funcții, profesii, nivele ierarhice civile și militare reprezentate în comandament : director general, inspector, inginer de foraj, inginer mecanic, inginer geolog, inspector general, locotenent-colonel de aviație, director adjunct (meteorolog), inginer navalist, ofițer de marină. Alte profesii și specialități reprezentate în operația „Venus” : militar al unei unități de radiolocație, radio-telegrafist, inginer, maestru și muncitor jack, marinar, aviator elicopterist. Vehicule implicate în operație : nave (de remorcare și de însoțire) ale „Pemarom”, nave de însoțire ale marinei militare, elicoptere (pregătite să intervină în caz de necesitate), vedete rapide pentru realizarea unor contacte cu platforma aflată în deplasare.

Comandamentul se întrunea mai întâi în plen, o parte din el urmînd să se ambarce pe platformă și să conducă de acolo operația transportării. Cel desemnat a fi șef al comandamentului de pe platformă era inspectorul Tomescu.

Scenariul optim al deplasării era stabilit și fusese verificat cu mai multe prilejuri. Dacă timpul nu se strica pe neașteptate, platforma avea să înainteze cu o viteză de circa trei noduri (aproximativ cinci kilometri și jumătate) pe oră, urmînd să ajungă la destinație după aproximativ o zi și o noapte. Era greu de presupus ca prognoza meteorologică să fie răsturnată într-un timp atît de scurt. Totuși, o asemenea probabilitate nu trebuia exclusă.

Cînd aflase de componența comandamentului (la transporturile anterioare), inginerul Crintea resimțise o oarecare nemulțumire. De ce specialitatea lui nu era reprezentată ? Auzind că situația rămăsese neschimbată, se gîndi că și acum totul va merge bine, chiar fără jackman în comandament. De ce n-ar merge ? În fond, comandamentul este format din oameni chemați să asigure transportul, nu și

ridicarea platformei. Misiunea jackmenilor începe când se încheie transportul.

Într-o ședință ce avusese loc după deplasarea unei alte platforme, a doua sau a treia, Crințea făcuse propunerea ca în următoarele comandamente să fie inclus și un specialist în sistemele hidraulice de lăsare și ridicare a platformei.

Era în cabina lui, când îl vizită inginerul Negrescu, șef de tură la compartimentul electric.

— Ați auzit ? îl întreabă acesta. V-au inclus în comandament. Au făcut cum ați spus dumneavoastră la ședință. — Negrescu gesticulă neclar —. S-au ținut de cuvânt.

— Glumești, rîse îngăduitor Crințea. — Îl simpatiza pe mai tînărul inginer și-i tot propunea să își schimbe specialitatea, devenind și el jackman —. Doar știi că nu se mai pot face schimbări la nivelul nostru. Componenta a fost stabilită prin hotărîre guvernamentală. Nu trebuie să-ți spun eu asta. Șefii de aici de la noi ar fi putut să propună din timp, dar nu cred că au făcut-o. Ce este un jackman ? Un simplu tehnician, un executant al unor ordine. Ridică picioarele, lasă picioarele ! Nu ? Asta-i situația. Dar ia să se schimbe vremea, bat în lemn !, să vezi atunci cum n-au habar de ce se întîmplă. Ia să intervină o situație când trebuie să ridici platforma undeva pe parcurs, înainte ca lucrurile să devină într-adevăr grave ! Atunci să-i vedem cum iau decizia ! Că doar nici unul nu știe în amănunt cum e treaba asta cu ridicarea.

— Nu trebuie să fiți prăpăstios ! rîse Negrescu. O să meargă totul ca pe roate.

— O să meargă, o să meargă ! Ce spun eu este o chestiune de principiu. — Se ridică, avînd aerul cuiva care a luat o decizie —. De altfel, o să mă duc chiar acum să-i spun directorului...

— Ce anume ? Să vă includă în comandament ?

— Ei, nu ! Ce treabă am eu cu asta ? Pe mine mă interesează să iasă bine... Nimic altceva.

— Atunci ce ?

— Vino cu mine, dacă vrei să auzi ce. Nu pot să spun aceleași cuvinte la interval de cîteva minute. Asta mă plictisește.

Plecară împreună.

— Sintem ca doi căpitani mergînd să contacteze un general, glumi Negrescu. Înaintea bătăliei.

— Păi, eu ce să fac, spuse cu năduf Crintea, fără să guste gluma, trebuie să-i spun. Dacă nu i-aş spune, ar însemna că nu ştiu meserie destulă.

Aflară de la Malvina că prima dintre şedinţele de comandament era în toi.

— Trebuie să-i spun ceva important şefului, zise Crintea, părînd agasat de o idee dezagreabilă.

— Nu pot să mă duc înăuntru. Doar dacă dă telefon ministrul. Numai atunci să-l chem. Aşa a zis. — Malvina îi privea pieziş, arborînd un aer semi-oficial —. Este ceva important, chiar aşa? Nu văd ce ar putea fi. Imbru e înăuntru. Puteaţi să-i spuneţi lui înainte de şedinţă, nu?

— Sigur că puteam, zise mohorît Crintea. Numai că ideea mi-a apărut în minte doar acum. În fine, stau şi eu pe aici, poate iese.

— Ştiţi ce? se luminează la faţă Malvina. Scrieţi-i un bilet! Intru şi i-l pun în faţă. Corect?

Malvina îi întinse inginerului o coală curată de hîrtie şi un pix. Acesta scrise, rotunjind foarte conştiincios literele, doar cîteva cuvinte. Apoi îşi etală semnătura de om orgolios, cu majuscule exagerat de înalte. Secretara pătrunse decisă în sala de şedinţe fără să simuleze sfiala şi îşi ţinu promisiunea.

Directorul apăru mult mai repede decît şi-ar fi închipuit Crintea.

— Ce este? îl întrebă, rece. De ce nu i-ai raportat lui Imbru?

— E o noutate, răspunse Crintea, la fel de rece. Aş vrea să spun cîteva cuvinte întregului comandament.

— Asta nu se poate. Spune-mi mie acum, dar repede!

— Bine. Aveţi un scenariu de măsuri pentru cazul că timpul se strică în perioada deplasării? Ştiţi foarte exact ce trebuie să facă fiecare într-un asemenea caz?

Cristea se gîndi cîteva secunde, aţintind un colţ al încăperii. Apoi îşi ridică încet privirile.

— Da, avem aşa ceva.

— Se ştie foarte exact şi ce trebuie să facă jackmenii într-o asemenea situaţie?

— Ei trebuie să-și facă meseria. Nimic altceva. — Ezită să continue —. Nu avem un set concret de indicații pentru ei. Văzînd și făcînd.

— Nu cred că este destul. Cine va lua decizia unei ridicări a platformei înainte de locul stabilit, dacă nimeni din comandament nu se pricepe ?

— Lasă, dragă, zise împăciuitor directorul. Știu că ai făcut o propunere mai demult. Eu am susținut-o, dar Tomescu a zis că așa ceva nu este necesar. Ce puteam să fac ? Să mă plîng ministrului ?

— Bine, păru mulțumit Crîntea. Pe mine mă obseda chestiunea asta, am simțit nevoia să v-o spun. Asta-i tot.

— Nu-ți fie teamă, totu' o să se termine cu bine, zîmbi patern directorul, bătîndu-l pe umăr. Du-te liniștit pe platformă, o să mcargă ca pe roate !

Dar reintrînd în sala de ședințe, directorul îi comunică lui Banciu, lingă care ședea, ce îi spusese inginerul Jack. Profitînd de o discuție purtată de inspectorul general cu niște persoane așezate în partea opusă, Crîntea putu să schimbe nestîngherit cîteva replici cu directorul adjunct :

— I-am spus că avem scenariu pentru caz de dificultate, dar adevărul este că nu prea... Ce ai de spus ? De fapt, are dreptate, dar acum este prea tîrziu ca s-o mai dregem.

— Nici nu am putea face asemenea scenarii, replică Banciu. — În vocea lui se simțea o ușoară iritare, interpretată de celălalt drept o reacție la justetea ideii —. La noi nu există nici un precedent. Nu știm ce trebuie făcut cînd o platformă se deplasează și intră în dificultate. Toată problema este să nu pățim nimic cu vremea. De-aia avem meteorologi, nu ? — Vorbind, Banciu, părea tot mai enervat —. Crîntea ar face bine să-și vadă de treburile lui. Bine că nu i-a spus ministrului ! Trebuie să plecăm, nu putem sta cu platforma în dană pînă la primăvară ! — Căzu pe gînduri. Oftă. Păru a recunoaște în sine a sa o idee dezagreabilă —. În principiu, într-adevăr, trebuie să-i dau dreptate. Noi n-am putea decît să improvizăm niște scenarii. Doar așa, teoretic. Nava cutare face cutare, cealaltă nu știu ce... Și așa mai departe. Navele de însoțire nici nu au altă treabă. O să intervină, dacă va fi cazul.

Inspectorul general termină de discutat și ședința continuă, fără ca despre propunerea lui Crintea să mai vină vorba.

Ieșind din clădirea întreprinderii, Crintea și Negrescu se întâlniră cu o pereche de oameni între două vîrste, în mod vădit fără nici o legătură profesională cu „Pemarom”. Femeia, situată pe palierul de vîrstă patruzeci și cinci — cincizeci, era îmbrăcată extraordinar de îndrăzneț, dar în nici un caz fără gust. Înfățișarea, mersul, mimica ei erau tinerești într-un fel pe care un superficial l-ar fi putut denumi deznădăjduit, disperat. Dar un ins mai îngăduitor și mai înțelept l-ar fi taxat drept simpatic. Ar fi putut spune, apărătorul felului de a se îmbrăca și de a se purta al doamnei venite, după toate probabilitățile, din Capitală : Dacă nu este de prost gust, dacă se fardează atît de discret și, aș putea spune, de savant, dacă deține, după cît s-ar părea, o bună condiție fizică, de ce să se transforme fără luptă într-o femeie în vîrstă, de ce să coboare de pe baricadă ? Însoțitorul, un bărbat la vreo cincizeci, încărunit, purtînd o mustață galică, foarte stufoasă și pîrînd vopsită, arăta că nu este de-al locului mai ales printr-o expresie accentuată de blazare. Femeia îi spunea ceva, gesticulînd cu vioiciune exagerată, el mulțumindu-se să încuviințeze absent, prin mișcări leneșe ale capului.

— Pe asta o știu de undeva, spuse Negrescu, după ce se îndepărtară.

— O știi de la teve, de acolo o știi.

— Da, păru mirat mai tînărul inginer. Nu credeam că e atît de bătrînă.

— Ei, făcu filozofic celălalt, o să vezi peste nu prea mulți ani cum stau lucrurile. Atunci nu o să mai faci atîta caz de vîrsta oamenilor. O să zici : un om, o femeie, atîta tot. Și nu om tînăr, om bătrîn...

Negrescu îl privi intrigat. Nu era în obiceiul lui Crintea să rostească asemenea filozofări.

DIMINEAȚA de toamnă are o prospețime rece și distantă, adusă de lumina solară ce și-a pierdut tenta vărată. Dana își savurează excelenta cenestezie. Se îmbracă repede, fără zgomot, iese în curte. Cei doi stîlpi ai porții nu îi mai par atît de masivi. Pe drum, oameni. Nu vede nici un

trecător avînd vîrsta apropiată de a ei și asta îi scade interesul pentru stradă.

Un ins în trening ? Un țaran practicînd *jogging* ? Nu. Este conferențiarul universitar de sociologie. Ras proaspăt, cu fața înroșită și nu prea asudată, Buzdugan arată foarte bine, o adevărată reclamă vie pentru șansele oferite de viața sportivă unor bărbați trecuți de patruzeci, ba chiar de patruzeci și cinci.

— Bună ! o salută el prietenos. Te-ai trezit așa de dimineață ?

Dana răspunde la salut și simte din nou enervarea din ziua precedentă. Cum este posibil ca omul ăsta să arate și să se comporte ca și cum ar fi tînăr ? se întreabă ea, nu neapărat cu aceste cuvinte. Mica ei ciudă crește atunci cînd el, scuizîndu-se — niște scuze cu totul superflue, „aiuristice“, în curtea țărănească unde se află — începe să facă genuflexiuni pe un singur picior, cu o deplină dezinvoltură. Dana își amintește pe loc de niște colege ale ei, gimnaste de performanță. Doar ele reușeau acest exercițiu, spre umilirea celorlalte fete. Este cu alți ani mai tînără decît el și nu este în stare să facă așa ceva ! Apoi Buzdugan, numai așa, în ciuda întregului Cosmos, începe să execute niște flotări stînd în mîini, cu picioarele bălăngănindu-i-se în aer, iarăși o figură foarte grea. În principiu, o femeie nu poate spera să reușească așa ceva, cunoscut fiind faptul că brațele sexului frumos sînt mai slabe. Fără icnete, fără trosnete de oase, parcă în treacăt ! Dana simte, deodată, că enervarea ei seamănă foarte bine cu admirația necondiționată. Se poate așa ceva ? are ea vreme să gîndească. Este probabil ca un sentiment să treacă brusc în contrariul lui ? Se pare că da.

Buzdugan privește cercetător către casă. Apoi se apropie de ea și pipăie unul dintre burlane. Dana își amintește un episod dintr-un serial de televiziune. Acolo marele compozitor Richard Wagner se cățara pe un burlan, parcă brusc intrat într-o criză de demență, numai pentru a epata o frumoasă femeie tînără, tocmai cunoscută. O să facă și el așa ? Precum îmbătrînitul compozitor ?

— Vreți să vă urcați pe burlan ? îl întreabă ea, rîzînd.
— Enervarea de mai înainte i-a dispărut cu desăvîrșire —
Ca Wagner ?

— Ca Wagner ? se miră el, cercetînd în continuare soliditatea burlanului. Aha, mi-am amintit ! — Își arată dantura perfectă într-un zîmbet foarte plăcut la vedere, parcă pentru prima oară observat de cea din fața sa —. O să rîzi, dar tocmai asta mi-a trecut prin minte ! Nu cred că o să se poată. — În glasul lui este mult regret, un regret comic, pe care fata îl gustă —. Hm, ce zici ? N-am încredere în burlanul ăsta. Pur și simplu, nu am încredere.

Ultimele cuvinte le-a spus cu glas mai tare, astfel încît au fost auzite de profesorul Negrescu, tocmai apărut în curte însoțit de nea Mărin. Zîmbetul asiatic, adresat nimănui și tuturor, este la locul lui, pe fața rotundă. Dacă ar recurge la peruci, vîrsta lui nu ar mai putea fi citită de nimeni, estimările situînd-o între patruzeci și șaiszeci, după inspirație.

— Știe să se urce pe case, îi spune profesorul lui nea Mărin. Să nu pui pariu cu el, fiindcă o să pierzi !

— Nu pun, nu pun, se grăbește să spună gazda, fără să zîmbească. — Uimirea lui din seara trecută, stîrnită de performanța athletică a conferențiarului, nu a dispărut cu totul —. Dar de ce faceți dumneavoastră toate astea, domnu' doctor ? se interesează, realmente umil.

— Nea Mărine, fii atent aici ! spune Buzdugan, strîmbîndu-și buzele a dezgust și făcînd din miini un gest al regretului pentru o greșeală ireparabilă, eu trebuia să mă fac cascador, domnule, ce să mai discutăm !

— Ca ăia din filme ?

— Păi da ! Vezi că știi ! Dar în loc să mă apuc de treaba asta serioasă, mă țin numai de prostii, de dicționare... Ce să mai discutăm... — Lehamitea lui este vădită —. Călătorii de documentare... Aiureli !

Dana pufnește în rîs. Profesorul savurează gluma, dar asta se vede numai după scîlpirea lentilelor, zîmbetul său rămînînd neschimbat. Nea Mărin, cu o foarte scurtă întirziere, pricepe că domnul doctor, ajutorul marelui Vasile de aseară, glumește. Rîde și el, cu bunăvoință și prudență.

Apar și ceilalți. Cele două doamne nu par foarte bine dispuse. În mod special Camila, al cărei aer este de nemulțumire.

— Iată dimineata fumătorului ! spune Claudia, după ce salută. — Și arată înspre Camila —. Trebuie să tragă vreo două țigări pînă să-și revină !

— Hai, hai, lasă..., spune încet Camila. — Apoi, adresîndu-se lui nea Mărin — : N-ai o țigară ?

— Cum să nu, vai de mine ! se iuște acesta. Am în casă.

Și dispare, pășind foarte grăbit.

Camila, în așteptarea țigării, se uită în jur, ca și cum ar căuta pe cineva. De-abia atunci Dana bagă de seamă că A în al ei este absent. Se gîndește să se ducă după el în casă, dar rămîne pe loc.

Gazda se întoarce cu un pachet de țigări ieftine și insistă ca musafira sa să îl păstreze în întregime. Camila aprinde și trage cîteva fumuri cu o grozavă patimă. Aflat în imediata ei apropiere, Ionescu, pînă atunci morocănos, ca după un somn neodihnitor, are deodată un zîmbet luminos, de inițiat, care îi modifică expresia feței într-un mod surprinzător. Dar nimeni nu îi dă atenție, nimeni nu are chef pentru interpretarea subtilă, aflată, pare-se, la dispoziția acestuia.

— Poftiți la masă, vă rog ! spune nea Mărin, onctuos. — Fața îi strălucește pentru o clipă, ca unsă cu ulei —. Avem o surpriză !

Surpriza sînt niște ciuperci murate de culoare cenușie, într-adevăr foarte gustoase. Nea Clopoțeanu, priceput la toate, a făcut o omletă uriașă, din care se pot croi porții respectabile pentru fiecare.

Profesorul mănîncă după un tipic necunoscut în sat. Privirile gazdei, uimite, dar repede truate, arată că așa stau lucrurile.

— Domnule profesor, se interesează Alin, aseară de ce ați folosit numai mîna stîngă pentru furculiță ?

— Iată o întrebare justificată, răspunde Negrescu în stil catedratic. Am vrut să-l scutesc pe nea Mărin de stres. Am apreciat că grupul nostru este în sine destul de neobișnuit. Era necesară o gradare a noutăților.

Studentul dă din cap aprobator. Pe buze îi trece un zîmbet de îndoială amestecată cu admirație.

Nea Mărin, tip providențial, dispune și de cafea naturală. Cine dorește, poate să obțină și așa ceva. Doar

trei persoane refuză : profesorul și perechea de auto-stopiști.

În timp ce lumea bea cafele, Ionescu o întreabă pe gazdă, folosind un ton incisiv :

— Nea Mărine, de ce ne-ai cazat dumneata aici pe gratis ? Și de ce ne dai mâncare tot pe gratis ? Ai ? Ce spui ?

Pe fața lată a gazdei trece din nou valul de unsoare. Niciodată de cînd îl cunosc musafirii, nu a fost atît de satisfăcut. Zice, frecîndu-și palma :

— He, he ! Nu este pe gratis !

Nea Clopoțeanu începe să se scotocească în buzunarul hainei sale de culoare închisă, o haină de om serios, mormăind ceva numai pentru sine. Scoate la iveală un portofel ponosit, dar umflat. Zice :

— Ei, așa te vreau, nea Mărine ! Ia zi o cifră, s-auzim !

Alin o apucă de cot pe Dana — aceasta a nimerit în fine lingă el — și îi șoptește :

— Ia uită-te la mîna lui dreaptă ! Fii atentă ! Numără-i degetele !

Într-adevăr, Clopoțeanu este polidactil, are șase degete la mîna dreaptă. Dar asta, în ochii celor doi post-adolescenți, apare ca o calitate în plus, în nici un caz ca un defect.

— He, he ! behăie din nou nea Mărin. Nu vreau lei !

— Da' ce vrei, nene ? se miră Clopoțeanu. Franci elvețieni ? Ai ? D-ăia n-am !

— Vreau cărți de vizită ! declară, extraordinar de satisfăcut, nea Mărin. Iacătă ce vreau eu de la dumneavoastră !

Fără nici o vorbă profesorul scoate din buzunarul de sus al hainei sale o carte de vizită și i-o întinde gazdei. Aceasta se sfiește, dar se decide totuși să spună :

— Vă rog foarte mult să scrieți pe ea că este pentru mine ! Vă rog să nu vă supărați !

Profesorul dă din cap și scrie : „Lui nea Mărin din...” (urmează numele localității).

— Acum este bine ?

Apoi profesorul scoate din alt buzunar al hainei sale un dreptunghi de carton și întocmește liniștit o fișă, după obiceiul său : prima jumătate este scrisă cu mîna dreaptă, cealaltă cu stînga.

Ceilalți membri ai echipei nu au cărți de vizită, dar, după exemplul lui Ionescu, își scriu numele, funcțiile și adresele pe niște dreptunghiuri de hîrtie, confecționate pe loc de către infatigabilul nea Clopoțeanu.

Nea Marin strînge cu neascunsă aviditate hîrțile, amintindu-i Danei de feul cum un profesor adună extemporalele. I se pare că omul este foarte naiv. Buzdugan i se adresează :

— Să știi că omul nostru este mai rafinat decît ți-ai putea închipui. Am impresia că este un foarte bun psiholog.

Camila, fumînd, încuviințează.

— Are dreptate, spune ea, blazată. E tare ! Ne-a citit.

Alin zîmbește : Uite că și ea folosește vorbe studențești. De altfel, ar putea fi și ea o studentă, fiindcă așa arată. Apoi se încruntă și profită de o scurtă tăcere :

— Nu vă supărați, domnule profesor ! zice. Aș vrea să vă rog să-mi spuneți ce ați scris pe fișă !

— Bineînțeles că o să-ți spun, dragă, răspunde imediat Negrescu. Și astfel o să ajungem și la obiectul călătoriei noastre de documentare. Voi ați nimerit printre participanții la ea. Nea Marin — între timp, gazda a dispărut, lăsîndu-și oaspeții să discute în voie —, este reprezentativ pentru o anumită mentalitate distinctă. Merita o fișă, nu ?

— Ce mentalitate ?

— Încă nu am convenit asupra termenului, dar ideea este că o anumită categorie de indivizi fac eforturi susținute în vederea acumulării unor relații sociale dintre cele mai utile. Trebuie să spun că nu mă așteptam să găsesc aici un reprezentant atît de tipic al acestei categorii. Camila a spus mai înainte că omul „ne-a citit“. Aș vrea s-o rog să ne explice mai pe larg. — Negrescu se comportă în continuare ca și cum ar conduce un colocviu. — Camila, dacă nu te superi !

— De ce să mă supăr ? zice doctorul în psihologie, obligîndu-l pe Alin să recunoască în sinea lui că zîmbetul ei este foarte atrăgător. Nea Marin și-a dat seama că noi sîntem dintr-o anumită categorie. Nu prea... deasă. Căutați de o veche cunoștință din provincie, nu ne eschivăm, sîntem de-a dreptul în stare să-l ajutăm pe respectivul.

— De ce ? întreabă Alin.

Camila îl privește scurt, într-un fel socotit de el ciudat, o combinație de protecție aproape maternă și complicitate intelectuală, cea mai flatantă dintre toate complicitățile :

— Fiindcă, nu știu prin ce intuiție a lui, și-a dat seama că avem firi de tip creativ. Aștia sint generoși, de regulă, creativii !

— Statistic vorbind ! intervine, din nou acru, Ionescu.

— Statistic, evident.

Alin stă pe gânduri, privește în jos, de parcă ar vrea să descopere cheia hieroglificei apărute din resturile de omletă :

— De unde știți că sinteți creativi ?

Dana se roșește la față și nu se poate stăpîni :

— Alin ! își imită ea mama.

— Lasă-l în pace ! zice profesorul, perfect calm. Este o întrebare foarte la locul ei. Există teste pentru așa ceva. La București, dacă mai vii pe la noi, o să le cunoști.

— Și dicționarul ? vorbește din nou Dana.

ÎNTREPRINDEREA „Pemarom“ are un coeficient înalt de straniețe, spusese odată Banciu. Aceasta datorită specificului activității sale. Dar, s-ar fi putut completa, acest coeficient „funcționa“ și în ceea ce privea personalul, activitățile neobișnuite avînd darul de a „chema“ oameni mai ieșiți din comun. Printre cei în măsură să confirme o asemenea ipoteză se număra și inginerul Dan Negrescu. În vîrstă de treizeci și opt de ani, avînd înfățișarea unui specialist în limbi vechi și chiar fiind deținătorul unui talent lingvistic, el nimerise la „Pemarom“ în urma unui proces interior puțin obișnuit, generat de relația cu tatăl său, profesor universitar de matematică și „teoretician universal“, una dintre mințile de frunte ale generației lui.

În copilărie, inginerul trăise o admirație fără rezerve pentru tatăl său și își dorise cu toată ardoarea vîrstei să îl imite, să îi devină discipol. Dar pe măsura înaintării în adolescență sentimentele lui suferiseră o lentă modificare. Nu-i rețrăsese iubirea filială, dar începuse să îl estimeze cu o privire tot mai criticistă. Estomparea admirației era motivată într-un fel mai de așteptat să se ivească în

conștiința unei fete. Dan îi reproșa tatălui său răceala conceptuală, lipsa oricăror accente afective din comportament. Să îi reproșezi unui matematician cunoscut și unui teoretician ilustrat în câteva alte domenii, la cele mai înalte nivele, că nu este tandru cu tine ! Iată o atitudine pe care doar firea artistică (aparent contrazisă de talentul lingvistic) a adolescentului o putea explica în mod mulțumitor.

Pe planul relațiilor exterioare nimic nu se schimbase, între tată și fiu păstrându-se relații normale. În sinea tinărului se consolidase însă un fel de dizidență. De unde pînă la o anumită vîrstă el fusese decis să devină lingvist, pentru a colabora cu tatăl său în cercetările de frontieră ale acestuia, tinărul își schimbase planuri e. Trecînd peste evidenta sa vocație pentru studiul limbilor naturale, el devenise student la electrotehnică și apoi inginer fără ambiții deosebite în profesie.

Deturnarea de sine întreprinsă de el fusese catalizată de un eveniment din categoria celor capabile să marcheze cursul unei întregi vieți. La vîrsta de optsprezece ani Dan trăise o întimplare de neuitat. Tatăl său, mîndru de vioiciunea mintală a fiului, îl dusesese într-un laborator de psihologie și niște oameni extrem de amabili îl supuseseră vreo două ore în șir unor teste. Apoi, în timp ce el citise din niște reviste englezești (respectiva limbă o știa din casă) tatăl său se supusese aceluiași teste. La urmă, unul dintre investigatori făcuse o gafă enormă, dovedind lipsa sa de fler profesional. Declarase candid, în auzul tinărului, că „bătrînul” a ieșit mai bine cu atîtea diviziuni. Cum testele erau concepute în așa fel încît acumulările culturale de orice fel nu aveau nici o importanță, rezulta cu toată claritatea că profesorul de matematică era mai bine dotat la „mansardă” decît fiul său. Orgoliosul Dan trăise o umilință de nesuportat și dizidența sa filială căpătase, în acea clipă, statutul de decizie. Peste ani, cînd înțelesese și el mai bine cum stă socoteala cu testele de orice fel și cu relativitatea lor, găsise scuze. O scuză ar fi fost probabil și amănuntul că tatăl său era realmente un monstru de inteligență. Dar atunci nu avusese forța și experiența de a gîndi așa.

Cum tatăl său era, fusese întotdeauna, un campion al nonconformismului de esență (respingînd însă boema și alte manifestări din aceeași serie), Dan s-a decis să ducă o viață cît mai conformistă. S-a însurat repede, pe cînd era încă student, a avut în trei ani doi copii, viața lui căpătînd în mod vădit o turnură banală, lipsită de orice spectaculozitate. Profesorul, credincios modului său de a nu insista niciodată cînd era vorba despre opțiunile fiului, nu îl dojenise. Se arătase în mod constant un tată iubitor și nimeni, niciodată, nu l-a auzit exprimîndu-și regretul cu privire la schimbarea de orientare a fiului său. După nașterea celor doi copii ai lui Dan, un băiat și o fată — formația optimă după unele opinii ale anilor optzeci — profesorul s-a dovedit un bunic bun, deși fără argumente exterioare, manifestînd în mod constant felul său de a fi lipsit de orice „zdruncinătură” afectivă. Nepoții îl iubeau, imitîndu-l în ocrolirea oricărei „isterizări” a sentimentelor lor față de el.

Cînd Dan se transferase la „Pemarom”, profesorul își manifestase satisfacția : era un act nonstandard, cu totul pe gustul lui. Ceea ce îl mulțumise fusese și posibilitatea ca fiul său, datorită celor două săptămîni libere periodic intervenite, să-și reia studiile lingvistice. Se vînturase atunci, în primele luni după transfer, ideea ca Dan să urmeze filologia la fără frecvență. Inginerul ezitase un timp și apoi renunțase la acel proiect, mulțumindu-se să rămînă un bun cunoscător al limbii engleze și un cititor fervent al unor cărți și publicații scrise în această limbă. Cei de la „Pemarom” îi cunoșteau nivelul și îl foloseau uneori, cu prilejul unor vizite mai speciale, ca translator.

Engleza, umorul sec, avîndu-și poate originea în lecturile sale, eleganța necăutată, dar reală, tatăl său atît de cunoscut îi creaseră la început anumite dificultăți în relațiile cu colegii de muncă. Dar destul de repede oamenii își dăduseră seama că Dan este pur și simplu un om cumsecade, lipsit de orice emfază. Cu prilejul vizitei unui vorbitor de engleză, Negrescu vorbise mai mult decît curgător, spre satisfacția declarată a vizitatorului. După încheierea vizitei, în club, cineva aruncase o mică răutate cu privire la unii „boieri” care învață limbile străine de mici copii. Inginerul izbucnise : Adică nu o să mă iertați nici-

odată pentru că știu limba asta nenorocită ? Vreți să îmi spăl creierul, numai pentru ca să vă fiu pe plac ? Și scosese o înjurătură foarte piperată, adresată vieții, adică nimănui. Se pare că înjurătura, pentru prima oară auzită din gura lui, îi înveselise pe cei prezenți, fiindcă tocmai cel care vorbise mai înainte despre „boieri” zisese mucalit : Hai că te iertăm ! Dar să nu mai faci ! Toți au râs cu simpatie reală, iar Negrescu și-a dat seama că deplina sa adopțiune se produsese.

În ultima vreme se pregătea să-i mai facă o surpriză lui Negrescu senior. (Nu reușise, deși se străduia, să lase cu totul în urmă un anume mod adolescentin de a se raporta interior la tatăl său.) Intenționa să se califice într-o profesie și mai specială, aceea de jackman. Crintea, autor și el al unei asemenea ajustări, îi sugerase ideea și apoi insistase. Inginerul, fără a-i spune deocamdată lui Crintea, se decisese să se recalifice, recunoscînd în sinea sa că era o manevră în stilul profesorului, acesta din urmă fiind adeptul declarat al unor „rocade” profesionale menite să fortifice capacitățile intelectuale. La adoptarea deciziei fusese împins, într-un mod neașteptat, și de fiul lui, un adolescent care semăna într-un mod aproape comic cu bunicul său. Băiatul se afla într-o etapă de prelungită admirație pentru profesiile extraordinare, o admirație amintind tot mai mult de marota bunicului pentru creativitate. Cum inginerul Negrescu era un tată foarte iubitor nu-i era indiferent cum apărea în conștiința băiatului. De altfel, cu întârziere, doar după vreo doi ani își dăduse seama că unul dintre motivele interioare ale venirii sale la „Pemarom” fusese și dorința de a apărea avantajos în ochii fiului său.

Profesorul îi spusese într-o după-amiază, pe cînd se plimbau împreună cu copiii prin Cîsmigiu : Tu ai luptat împotriva mea și aș putea spune că ai cîștigat. Dar acum reiei exact același război cu fiul tău și se pare că pierzi. Intri în tabăra celor care își „chinuie” mintea și nu și-o păstrează pentru a merge odihniți pe lumea cealaltă. Inginerul nu spusese nimic și profesorul nu mai insistase. Se plimbaseră mai departe, iar inginerul se gîndise că forma de viață a tatălui său ar fi meritat mai multă atenție din partea lui. Se uitase pe furiș la el. Mergea cu pașii lui din-

totdeauna, sistematici, dacă se putea spune așa, pe buze îi atirna surîsul lui impersonal afișat din ce în ce mai des și de nepot.

DIN a doua scrisoare expediată de către reporterul Dumitru Constantinescu soției sale Ana :

...De data aceasta veștile mele vor fi mult mai interesante, din punctul tău de vedere. În definitiv, pe tine nu te interesează cine știe cât modul de a se comporta cu ziaristii al unor ingineri de la „Pemarom“. Am încheiat scrisoarea precedentă, scriindu-ți că inginerul șef geolog (are o amabilitate naturală, de om echilibrat) a spus că în ziua următoare se efectuau schimburile de personal la platforme și așa putea să merg cu nava întreprinderii într-o vizită de documentare. La ora indicată am fost la el. M-a întâmpinat la fel de amabil. Tu știi, această „amabilitate“ (pentru a vedea ce înseamnă acest cuvânt poți să te uiți cu toată încrederea în dicționarul de neologisme) este pentru mine ceva foarte important. Pur și simplu, în absența ei, „mă blochez“, nu mai dau randamentul care îmi este în mod obișnuit la îndemână. Am încercat de multe ori să depășesc chestia asta, dar nu am reușit. Cred că este un fel de infirmitate psihologică, din fericire nu prea gravă (se poate trăi cu ea).

Dar să nu mă înglodez în divagații. Geologul a venit cu mine la navă și m-a prezentat comandantului, un om de vîrsta mea sau mai mare doar cu vreo doi-trei ani. Nava nu era prea mare, dar destul de încăpătoare pentru a cuprinde vreo cîteva zeci de bărbați cu sacose de toate felurile, genți de voiaj, ba chiar geamantane. Dacă îi priveai de la o anumită depărtare, acești oameni, așa cum erau risipiți pe puntea inferioară, puteau să îți amintească de un grup de emigranți italieni disperăți, decise să-și caute norocul la alt meridian, dintr-un film neorealist. Era însă suficient să te apropii de ei pentru a-ți da seama că te-ai înșelat, ei fiind oameni bine ancorați în existențele lor actuale. Cum eram îmbrăcat fără nici o pretenție, puteam foarte bine să mă amestec printre ei și să intru în vorbă, fără să par deplasat.

Înainte de a mă despărți de inginer, m-am interesat dacă nu cumva o să ratez plecarea platformei din dană

spre larg. A zis că nu, pentru că marea nu era suficient de calmă și după cîte știa, nu erau încheiate pregătirile. Puteam să stau cel puțin o zi în larg, fără nici o problemă, iar apoi să particip la transportul platformei din dană.

Comandantul m-a plasat într-o cabină unde se găseau patru paturi, suprapuse două cîte două. În unul dintre ele urma să mă întind dacă aveam rău de mare. Mi-a prezentat un băiat scund și sfios, spunîndu-mi, cu un zîmbet greu de interpretat, că este un coleg al meu în ale scrisului. Acesta, îl chema Paul și nu mai știu cum, lucra la sala mașinilor și publicase articole de ziar axate pe problemele și mai ales oamenii de la „Pemarom”. La început, Paul — pînă la urmă, ne-am împrietenit și am ajuns să ne spunem pe nume — m-a tratat ca pe un maestru în ale scrisului, unul a cărui conversație trebuie considerată un fel de favoare oferită de soartă. Pentru mine a fost o plăcere specială să-i spun că lucrurile stau poate tocmai pe dos, veleitarismul meu fiind dovedit, pe cînd al lui încă nu ! Cum adică ? m-a întrebat. Păi, așa bine, tu nici nu ai încercat măcar și probabil, după cîte am înțeles, nici măcar nu te-ai gîndit să scrii un roman, sau vreo povestire mai lungă, presupunînd meșteșug și talent, pe cînd eu am dat greș în niște moduri întristătoare, ca să nu zic lamentabile. Și i-am spus oful meu, povestindu-i ce-am pățit la Petroșani și apoi la Constanța, cum am plecat cu coada între picioare. A avut o idee foarte interesantă. Ți-o reproduc sau, mai bine zis, mi-o reproduc mie însumi, spre a-mi face curaj. Zicea că în cazul meu s-ar putea să fie vorba mai degrabă despre niște pseudoeșecuri, că eu nu am făcut decît să mă aduc, prin niște trucuri inconștiente, în starea de exasperare propice începerii lucrului la un roman autentic ! Făcea comparația cu o butelie intrînd în regim optim de funcționare numai după ce gazele din interior ajung la o anumită presiune ! Ce spui de această teorie ? Pare plauzibilă.

Cum Paul avea treabă, am rămas singur. Dar să nu uit a-ți aminti despre un alt om, în grija căruia inginerul mă lăsase înainte de a ne despărți. Acesta era un bărbat la vreo patruzeci și ceva de ani, mecanic de meserie. Mi-a spus că face parte din echipajul platformei aflate în dană și că urma să se întoarcă. Mergea pe o platformă din larg

pentru nu știu ce remediere. M-a frapat intrucitva modul său foarte rezervat de a se purta. Cum timp era destul, i-am pus câteva întrebări, acolo în cabina unde fusesem plasat de către comandant. Mi-a spus că a lucrat un an pe o platformă din Marea Roșie și că a trăit în acea perioadă experiențe foarte interesante. Una dintre ele a fost și abandonul platformei. Află, în asemenea cazuri trebuie să se acționeze foarte repede. Există o serie de prescripții tehnice, trebuie respectate. Există bărci de salvare și veste de salvare („îmbrăcarea“ acestora se cere a fi foarte rapidă). Ți dai seama ce mină de aur ar fi pentru un regizor de filme senzaționale răsturnarea unui asemenea colos cîntărind mii de tone ? Atunci, în Marea Roșie ar fi fost un sabotaj, fiindcă în condiții normale așa ceva nu se poate întîmpla.

Ți trimit desenul unei platforme. S-ar putea să-ți pară un fel de jucărie, dar ți vei face o idee de dimensiunile ei, privind siluetele abia vizibile ale oamenilor de pe punte și încercînd să restabilești proporțiile. Vei putea eventual să-ți închipui ce înseamnă răsturnarea unui asemenea colos. Cînd îmi povestea, Cioca, așa îl cheamă, cu tot calmul lui, părea că simte cum îl cuprinde un frig brusc ivit.

În fine, nava a plecat. La început a fost totul în ordine. Mi-am amintit de călătoria făcută astă-vară pe nava scafandrilor și mi-am spus : Mai rău decît atunci nu poate să fie ! Dar a fost ! Fiindcă marea a devenit tot mai agitată. Trebuie să-ți mărturisesc, cu toată umilința : În tot timpul călătoriei abia dacă m-am ridicat de patru sau de cinci ori de pe patul din cabina amintită. Cioca, luîndu-și în serios rolul de inger păzitor al meu, a stat cu mine, dar la masă, citind liniștit dintr-o carte, ca și cum nava nu s-ar fi clătinat precum... (nu găsesc nici o comparație potrivită). Mi-a povestit că în timpul cît a lucrat pe platforma din Marea Roșie a avut și unele aventuri artistice. A vizitat un muzeu de artă veche egipteană. Vorbindu-mi despre ce văzuse, era foarte serios.

Drumul pînă la prima dintre platforme a durat vreo șase ore. Mi-ar fi plăcut foarte mult să fiu la comandă (așa se numește spațiul de unde se conduce nava), să zăresc în depărtare luminile, refăcînd astfel impresia de neuitat

avută în vară, cînd văzusem pentru prima oară în viața mea cît de spectaculos arată o platformă. Nici vorbă despre așa ceva. De îndată ce mă ridicam, simțeam o amețelă cumplită. Marea mea performanță a fost o incursiune în sala de mese, unde niște oameni amabili, defel afectați de clătînările neîncetate ale navei, mi-au oferit o ciorbă de pește și încă nu mai știu ce fel de tocană. Am mîncat, amețeala parcă îmi întetise pofta de mîncare. În timp ce „băgam în mine”, mi-am amintit o vorbă foarte curioasă; pînă atunci nu reușisem să îi intuiesc adevărul. „Mănîncă de frica morții”, așa sună. Ciudată afirmație, nu ? Ei bine, să știi că este adevărată. Sigur, nu mă aflu nici pe departe în pericol de moarte, nu eram cuprinși de vreun taifun, undeva prin mările sudului. Dar aveam un sentiment echivalent.

După ce am mîncat, am prins un oarecare curaj și am încercat — reporterul este un individ avid de amănunte, nu ? — să observ cum se comportau ceilalți pasageri. Într-adevăr, cei din sala de mese păreau liniștiți și satisfăcuți de ei înșiși, dar, risipiți prin cabine, pe culoare, scări, punte, se aflau unii în mare suferință, cu chipurile descompuse de greață, dar arătînd un vizibil stoicism. (Răul de mare este una din regulile jocului, acceptată de la bun început. Nu ne plîngem.) Trecînd pe lîngă ei, am simțit un rușinos sentiment de mîndrie. Închipuie-ți cît de lamentabil puteam să fiu, fălindu-mă în sinea mea cu faptul că nu am debordat !

Ultima parte a călătoriei — se înnoptase, furtuna se întetise — am petrecut-o întins, urcat și coborît fără încetare de mișcările dansante ale navei, aflat în starea intermediară dintre somn și veghe, golit, într-un mod bizar, de orice energie, singurul sentiment cît de cît stăruitor fiind speranța că totul se va încheia, iar eu mă voi afla pe platforma mult visată. Valurile deveniseră atît de înalte, încît loveau hublourile cabinei : un zgomot de izbitură combinat cu un fîșit prelungit. Din cele spuse de către cei intrați în cabină pentru a schimba cîteva vorbe cu „suferinzii” aflați la orizontală, am aflat că ne-am apropiat de prima platformă, dar sînt probleme cu legarea navei. Ulterior aveam să aflu ce înseamnă „legarea navei”.

A mai trecut un timp. Stăteam în continuare întins. Cioca dispăruse. Simțeam o îngăduință deplină față de tot ce se întâmpla. Un sentiment oarecum înrudit cu acesta au probabil muribunzii. Într-un tirziu, nu știam cât este ceasul și nici nu mă interesa să aflu, în cabină a apărut un tânăr bărbos. Acesta a exclamat, părînd deosebit de vesel : *Home, sweet home !* La început am crezut că este vorba despre un semnal de plecare, de ieșire pe punte în vederea transbordării pe platformă. Platforma este o casă, nu ? Cum nimeni nu se mișca, n-am știut ce să cred. N-am avut energia să mă intereseze, să cer amănunte. Ceva o să se întâmple, mi-am spus. Nu-mi rămîne decît să stau întins în continuare și să mă învinovățesc — dar cu o neputință de om aflat în agonie și lipsit de interese în lumea celor vii — pentru nesăbuința de a nu fi stat cuminte la București sau de a nu fi abordat o documentare mai puțin dărimătoare.

Lucrurile s-au lămurit destul de repede. Paul, recentul meu prieten, a apărut și mi-a spus că ne întoarcem în port, legarea navei la platformă fiind imposibilă. Mi-a mai spus că șeful platformei, aflat foarte aproape de noi, este supărat și a zis că marinarii nu sînt în stare să execute manevra legării, nu se pricep. Comandantul navei, la rîndul lui, zice : N-are habar și face gură... Pericolul este, mi-a explicat Paul, paloarea lui arăta că nici pentru el mișcările navei nu erau chiar o plăcere, ca nava să se izbească de unul dintre picioarele platformei. Îți dai seama ce s-ar putea întâmpla... Picioarele sînt foarte solide, dar nici nava nu este ușoară. Auzind povestea cu izbitura periculoasă, mi-am amintit pe dată imaginea sinistră a unei platforme răsturnîndu-se, într-un apocalips al metalului înghițit de ape. Am văzut așa ceva într-un film.

A început un nou episod. Manevre, mi-a rămas în minte zgomotul scos de lanțul ancorei, apoi nava s-a pus din nou în mișcare. A urmat o nouă așteptare. Am stat culcat, în compania lui Cioca, reapărut de pe unde fusese și mai puțin sigur pe el decît în primele ore ale călătoriei noastre. Dar se ținea bine, nimic de zis. Îmi aduc aminte, m-am gîndit la deosebiriile dintre ceea ce simte călătorul la plecarea din și la întoarcerea în port. Călătoria de întoarcere este, se pare, mai ușor de suportat. Oricum ar fi

fost, mie mi s-a părut mai scurtă, deși a durat cam tot atît cît cealaltă.

Am ajuns în port spre dimineață. Am refuzat să cobor în dană, atrăgîndu-mi astfel niște priviri de simpatie din partea unui om al navei, necunoscut personal de mine. Mi se oferea să dorm într-una dintre camerele amenajate de „Pemarom“ pentru angajații săi aflați în situații asemănătoare celei ivite atunci.

Urma să plecăm din nou spre platforme de îndată ce marea se liniștea. Perfect, mi-am spus, net înviorat de dispariția balansului aducător de amețeală. Voi sta cu-minte pe navă.

6

— FURTUNA nu pătrunde la „Pemarom“ ! exclamă, în chip de salut, inginerul Imbru, intrînd în anticamera directorului general, unde Malvina stătea liniștită de vorbă cu o ingineră stagiară, Silvia Petrea.

— Ei, nu mai spuneți ! zise absentă Malvina, fără să se arate atinsă de aluzia ușor ironică la munca ei lipsită de orice contact cu marea și capriciile acesteia. — Arată înspre ușa directorului —. Nu-i aici. A plecat urgent pe „Vega“. Este Banciu.

Imbru făcu un gest de renunțare. Se întoarse pentru a ieși, dar se răzgîndi și se opri în dreptul-celor două tinere femei. Vreme de cîteva secunde, închipuiră împreună un trio de oameni interesanți. Alături de blonda, expansiva, rasata Malvina, Silvia părea ștearsă la prima vedere. Dar cine se uita cu mai multă atenție la ea, își dădea treptat seama că bruneta subțire, cu șolduri înguste de alergătoare și trăsături regulate, deși puțin mobile, cu privire grea, de persoană înzestrată pentru hipnoză, era o tînără femeie atrăgătoare. Inginera Petrea vorbea întotdeauna fără să se grăbească, uitîndu-se țintă la interlocutor și obligîndu-l, de regulă, să recunoască în sinea lui că ochii Silviei nu pot fi priviți prea mult timp. Lîngă cele două femei, inginerul Imbru făcea, în schimb, figura bărbatului de-a binelea frumos. El arăta ca un

june prim aflat în acel punct critic al carierei sale de unde mai este foarte puțin pînă la abandonarea rolurilor de oameni tineri, dar respectivul moment nu a sosit totuși. Pe figura lui virilă se putea citi o anumită tristețe, ce sugera parcă o suferință neobișnuită și bine ascunsă.

— Săracul ! îl căină Malvina, după ce Imbru ieși.

— Nu-i așa că e un bărbat bine ? Cîți ani are ?

— Este. Patruzeci și patru. — Malvina își repezi în sus brațele lungi, într-un gest de nerăbdare —. Dar stai să-ți spun cum a fost. — Figura ei mobilă exprimă deodată apetitul neînfrînat, de parcă secretara s-ar fi pregătit să guste din mîncarea ei preferată —. Avea o față ! Arată mult mai bine la televizor, cu zece ani mai tinără. Dar ce vioaie ! N-am mai văzut așa ceva de cînd sînt ! Celălalt a mai fost pe la noi de mai multe ori, era liniștit Laura Radovan ! Era cît pe ce să intre peste comandament, fără să fie anunțată ! — Excitația Malvinei creștea —. Ar fi fost culmea ! M-ar fi omorît șeful ! De-abia am reușit s-o opresc. Partea curioasă era că avea o asemenea față, încît, cum să-ți spun... ? Avea fața unuia care intră peste un ministru și acestuia nu i se pare ceva nepotrivit. Eu sînt secretară aici, nu ? — Silvia încuviință, serioasă —. Am avut impresia că n-ar fi cine știe ce dacă aș lăsa-o să intre ! Fă-ți o idee ! Îl cunosc pe inspector, scumpa, mi-a spus. Nu-l cheamă Caravan ? Ba da, așa îl cheamă. Vezi ? Ți-am spus că îl cunosc. Am făcut un interviu cu el. Chiar în primăvara asta. — Malvina reușea să imite expresia blazată și în același timp imperioasă a reporterei de la televiziune —. Ei, ce facem ? Mă ții pe loc ? Așa zicea. Era o zi cu ghinion. După ce fusese amărîtul ăla... A, nu știi... Tot un reporter. Unul foarte sfios, nu știu de ce s-a apucat de meseria asta. Aici trebuie să ai ceva tupeu, nu ?

Se auzi zgomotul brutal al unui elicopter venit la aterizare. În linie dreaptă, distanța dintre cele două femei și el era cam șaptezeci și cinci de metri. O clipă, Malvina și Silvia se priviră ca niște melomane care aud în tîmplător o piesă preferată.

— A venit șeful, zise Malvina. Stai ! Nu pleca ! — Silvia se ridicase și făcuse un pas spre ușă —. Nu fi așa de sperioasă. Are o părere bună despre tine. L-am auzit.

Tenul închis al Silviei abia lăsă să se vadă o ușoară roșeață :

— Tu vorbești serios ?

— Da, dragă, bineînțeles. Nu vrei să știi cum s-a sfârșit povestea cu Laura Radovan ?

— Ba vreau. — Silvia nu era neliniștită, pur și simplu estima posibilitatea de a fi surprinsă departe de locul ei de muncă —. Ce-o să zică ?

— Dacă-ți spun eu că nu are treabă cu tine, păru agasată Malvina. Știu eu ce știu. El are treburi mult mai înalte. Ai vreo legătură cu platforma din dană ? Nu ai. Vezi ? — Malvina rîse cu subtilitate, parcă amintindu-și de ceva amuzant —. De altfel, să știi că îi cam place de tine.

— Cui ?

— Ei, cui ! Și tu, acum ! Șefului !

— Fii, dragă, serioasă ! Cum poți să spui așa ceva ? — Din nou inginera stagiară păru gînditoare, departe de orice emoție —. Ți-ai găsit acum să mă combini cu șeful...

— Nu te combin, nu te combin, fii liniștită. Pînă după divorț nu se bagă șeful... Este prudența întruchipată, îl știu eu...

— E în divorț ?

— Este o noutate de ultimă oră. Pînă la urmă află toată lumea. Așa că nu contează de la cine pleacă vestea, nu ?

Apăru un elicopterist în costum de zbor. Salută politicos, apoi întrebă :

— Șeful meu este aici ?

— Da, răspunse foarte binevoitoare Malvina. Este în biroul lui Banciu. Nu știu ce pun la cale acolo. Poți să intri.

Maiorul Oană Ștefan, acesta era gradul și numele noului venit, era unul dintre elicopteristii aflați de vreo doi ani printre cei care executau în mod constant misiuni pentru „Pemarom“. Văzîndu-l atît de des, cei de la „Pemarom“ sfîrșiseră prin a-l considera unul de-al lor. Deși devenise elicopterist mai tîrziu, inițial „zburînd“ supersonice, maiorul Oană era considerat unul dintre cei mai buni piloți ai unității lui. Malvina îl simpatiza nu numai pentru politețea sa ireproșabilă, dar și fiindcă auzise o

poveste impresionantă despre trecutul său de aviator. Nu știa dacă aceasta era adevărată și nici nu voia să ceară cuiva amănunte, o asemenea investigație părîndu-i-se, în cazul lui Oană, un gest de prost gust. Comportamentul aproape imperceptibil crispat al maiorului o determina să creadă că pățania despre care se vorbea se întîmplase în realitate.

Maiorul rămase pe loc. Malvina profită și îl întrebă :

— L-ai adus pe șeful ?

— Nu, vin de la unitate. Am o altă misiune.

După plecarea lui Oană, Silvia se reasează pe scaunul aflat în dreapta biroului la care trona Malvina.

— Să-ți spun mai departe, zise secretara, reluîndu-și fulgerător expresia de interes senzual pentru ceva foarte tentant. Pînă la coadă, n-am avut ce face. M-am dus înăuntru și l-am scos pe șef. S-a văzut clar că nu auzise de ea. Șeful are, așa, un dar de a uita imediat persoanele care nu îl interesează în mod special, știi tu. Dar aici a intervenit arta. După cîteva replici, Cristea al meu s-a îmblînzit și a început să o privească altfel. Într-un fel aproape slugarnic. Mi s-a părut că am o halucinație, că așa ceva nu se poate. În timp ce discutau, aici în fața mea, a apărut și Banciu. Nu știu ce intuiție l-a mînat, fiindcă, se știe, lui Caravan îi place ca ședințele să se desfășoare șnur, nu să se tot întrerupă. Banciu a rezistat ceva mai mult decît Cristea, dar pînă la urmă s-a îmblînzit și el. Ca să vezi ! Ce înseamnă o femeie autoritară !

— De ce nu te-ai făcut și tu reporteră ? întrebă serioasă Silvia. Că tupeu ai, slavă domnului, cu carul !

Malvina nu se supără. Rîse, îngîndurată.

— Pui și tu niște întrebări... Cine este în stare să răspundă ? Nimeni, scumpa ! — Rîse, amintindu-și de ceva amuzant. — Așa zicea ea. Tot la trei vorbe, scumpa în jos, scumpa în sus !

În biroul directorului adjunct Banciu, unde Oană intră, se discuta cu aprindere.

— Ia loc Oană ! îi spuse maiorului comandantul unității de elicoptere și membru în comandament, locotenent-colonelul Bughea Ion. Hai, ai picat bine !

Și, după ce Oană se așează :

— Ia spune, ce facem noi dacă în timpul deplasării platformei începe o furtună ?

— Asta este o noutate, răspunse șovăitor maiorul. Doar știți, nu putem zbura dacă vântul depășește o anumită viteză.

— Teoretic, nu putem. Dar practic ?

— Cine mai știe ? Elicopterul este un avion special. E vulnerabil, dar este în stare și de lucruri surprinzătoare. Au mai fost cazuri de zbor pe o viteză a vântului mărită și nu s-a întâmplat nimic.

Banciu părea preocupat de o idee sîcîitoare :

— Crintea, numai el... O figură și asta... A venit la director și l-a întrebat ce facem pe timp de furtună. Asta este o prostie, noi nu plecăm dacă prognoza nu este foarte bună... Dar nu pot să îmi scot din cap... — Îl privi întrebător pe Oană —. Ce zici ?

Maiorul ridică din umeri și își mișcă mâinile a neputință.

— Da, aveți dreptate amîndoi, zise resemnat Banciu. Asta este o problemă de meteorologie. Nu este cazul ca noi să ne sfărîmăm creierele cu scenarii speciale. Mai ales că, după cum se știe, situațiile concrete sînt totdeauna mult mai complicate decît ceea ce oamenii au imaginat mai înainte. Nu ?

MUSAFIRII din casa lui nea Mărin zăbovesc la masă, deși cafelele au fost terminate, iar Camila a sfîrșit de fumat cea de-a treia țigară a zilei. Gazda este în continuare invizibilă. Grupul a rămas pe loc, fiindcă profesorul Negrescu ține să îi lămurească pe tinerii autostopiști despre ce dicționar este vorba. Dintre cei doi, Dana a fost cea mai curioasă, poate și fiindcă a băgat de seamă că ideea alcătuirii dicționarului cu un conținut încă necunoscut îi aparține conferențiarului Buzdugan. Acest om reușește să o intrige în cel mai înalt grad, ba mai mult, s-o determine a trece rapid dintr-o stare afectivă în tocmai opusul acesteia (o comutare obositoare, dar defel neplăcută).

— Da, declară doctoral profesorul, a sosit momentul să vă spunem cine sînt emisarii Institutului de Cercetări Interdisciplinare Speciale și ce vor ei.

— O să se sperie, copiii..., spune Camila, zîmbind alene.

Alin se înroșește la față, pare a dori să riposteze, dar nu spune nimic.

Profesorul nu ține seama de întrerupere :

— Am mai spus-o, ideea îi aparține colegului nostru.

— Dreapta sa grăsuță, cu degete scurte și groase, arată înspre conferențiar —. Este vorba despre alcătuirea unui dicționar de mentalități contemporane. Nu știm dacă rezultatele investigațiilor noastre se vor transforma chiar într-o carte, adică într-un dicționar tipărit. Dar ni s-a aprobat să includem această temă de cercetare în planul nostru de muncă.

Profesorul tace și scoate tacticos la iveală un teanc de fișe scrise. Caută printre ele, alege una și o pune deoparte. Pe celelalte le introduce la loc, cu mișcări lente și sigure.

Alin se încruntă și ridică mîna, ca la școală.

— Stop ! spune profesorul, calm. Vrei să mă întrebî ce înțelegem noi prin mentalitate. Corect ?

Alin încuviințează printr-un gest abia vizibil al capului. Îl privește țintă pe profesor, ca și cum lentilele scilpitoare ale acestuia ar fi în măsură să îi lămurească ce fel de om se află în fața lui.

— Mentalitatea, parcă dictează Negrescu, nu este cine știe ce mare scofală. Dar noi considerăm că e o cheie. Uitați, pe fișa asta am o definiție de dicționar. Mod de organizare a activității intelectuale, considerată din punct de vedere al structurilor logice și al valorilor afective directoare, cum sînt convingerile și credințele. Altfel spus, mentalitatea ar fi un algoritm de comportament social al fiecăruia. În dicționarul cu pricina mai scrie că mentalitatea depinde de modelele culturale asimilate și de experiența de viață. Ar mai fi de spus că există mentalități individuale, dar și colective. Pe noi ne interesează mai mult acestea din urmă, din motive ușor de înțeles.

— Avem o dificultate, încă nedepășită, intervine meditativă Claudia. — Vocea ei gravă și frumos timbrată sună foarte plăcut —. Nu am reușit încă să cădem de acord asupra unei clasificări a mentalităților. Ne aflăm încă într-o fază a acumulărilor empirice.

Dana pare a dori să întrebe ceva.

— Da, dragă, spune amabilă Claudia, adică acumulări ale unor fapte. Deși unii spun că empiric înseamnă altceva... Nu avem o teorie foarte coerentă a mentalităților.

— Exagerezi, Claudia, intervine profesorul. Să nu o credeți ! Ea are o anumită foame de exactitate, imposibil de satisfăcut vreodată în întregime. Adevărata dificultate întâmpinată de noi este, dacă nu se supără Claudia, una statistică...

Absolventa de filozofie își mișcă mâna osoasă într-un semn vrînd să însemne : Bineînțeles, aduce imediat totul pe terenul matematicii...

— Chiar așa stau lucrurile, continuă netulburat Negrescu, chiar așa. Sînt convinși că prietenii noștri imi vor da dreptate. — Dana se înroșește, Alin pare agasat —. Problema este de a ști cît de reprezentativă este o mentalitate. Aici este marea problemă. Nu avem instrumente pentru o asemenea estimare. Ar trebui chestionare, la care să răspundă foarte multă lume, practic toată lumea. Lucru imposibil. Ar trebui anchete sociologice. Or, se știe cît de dificil de realizat sînt aceste anchete. Noi sîntem puși în situația de a lua unele decizii. Nu este exclus ca acestea să nu fie corespunzătoare realității.

— Înseamnă că urmăriți un proces de *feedback*, spune indiferent Alin, parcă gîndindu-se în altă parte.

Profesorul se ridică de pe scaun și începu să se plimbe în jurul mesei cu mîinile la spate. O clipă, zîmbetul îi dispare, dar poate că a fost numai o impresie a celor prezenți. Pășește destul de repede.

Ionescu se înveselește.

— Bravo ! i se adresează studentului. Nu mulți se pot lăuda că l-au putut surprinde pe profesorul Negrescu printr-o idee improvizată pe loc.

Camila își aprinde o țigară cu niște gesturi iușite. S-ar spune că mîinile ei frumoase tremură puțin.

Profesorul își reia locul din capul mesei. Și-a revenit în întregime. Zîmbetul său de Buddha a revenit.

— Da, dragul meu, mi-a plăcut ideea ta. Pur și simplu. Este corectă. Dar mi-a plăcut și mai mult saltul tău mental. Cînd ajungem înapoi la București, îți voi

propune niște teste. Dacă nu ai nimic împotrivă, bineînțeles. Pe de altă parte, trebuie să-ți spun că ideea unui anumit moralism al demersului nostru a fost adusă în discuție, pe parcurs. S-a spus că, într-o oarecare măsură, dicționarul nostru va institui, pur și simplu, niște mentalități. Cum noi, alcătuitoarii lui, nu sintem niște amoralii, este evident că respectiva lucrare va avea un caracter educativ. Dar despre un efect de *feedback* nu s-a vorbit pînă azi.

Negrescu a spus ultimele cuvinte cu o gravitate de sacerdot.

Dana a învățat din mers cît de profitabil este să întrebi atunci cînd nu pricepi. Recunoașterea atît de flautantă a calităților prietenului și iubitului ei îi dă curaj. Zice :

— Nu știu ce înseamnă...

— Efect de conexiune inversă, intervine Buzdugan.

— Albastrul întetit al privirilor sale arată că a savurat speculația cu *feedback*-ul —. În cazul nostru, este vorba despre unul psihologic. Un individ oarecare citește despre o mentalitate descrisă de noi și începe să își modeleze comportamentul în funcție de ea. Pe de altă parte, respectiva mentalitate a fost dedusă de noi studiind și comportamentul acelui individ. Este o mișcare de transformare a efectului în cauză. Pricepi ?

Dana se încruntă într-un fel foarte drăgălaș. Apoi îl privește cu satisfacție pe conferențiar, făcînd semnul afirmației. A înțeles.

Intră nea Mărin însoțit de un bărbat între două vîrste, îmbrăcat orășenește și avînd înfățișarea unui oficial. Profesorul este invitat să țină, după-amiază, o conferință.

— Despre ce ? întreabă neutru Negrescu.

— Știți dumneavoastră ce ar putea să-i intereseze pe oamenii noștri...

Profesorul meditează, privindu-și mîinile grăsuțe, care se odihnesc pe masă, cu degetele împletite.

— Sint de acord să conferențiez, dacă dumneata îmi spui ce cuvînt să folosesc pentru „mentalitate”. Așa sună mult prea pretențios.

Din risul său complice se poate deduce : noul venit este om cu studii superioare.

— Nu știu ce sfat să vă dau, zice. Dacă dumneavoastră nu ați găsit...

— Noi de așa ceva ne ocupăm acum. Despre mentalități aș fi în măsură să vă vorbesc.

— Ar fi foarte bine. Mai ales că și noi aici avem destule probleme cu mentalitățile învechite. Ați putea, de pildă, să vorbiți despre atitudinea față de muncă. Sau despre cea față de avutul obștesc. În fond, la baza acestor atitudini stau niște mentalități, nu ?

— Aveți studii juridice ? se interesează profesorul.

— Da.

— Se vede. Aveți o manieră specifică de a articula cuvintele. Deși ați făcut drept administrativ, nu ?

— Da, niciodată nu mi-a trecut prin minte să mă fac avocat.

— Și omul politic este un fel de avocat.

Oficialul ride politicos, încuviințînd.

ISTORIA auzită de Malvina și de alții de la „Pemarom” în legătură cu Oană era adevărată. Maiorul ajunsese elicopterist în urma unei întîmplări tragice, trăită cu șase ani înainte, pe cînd era un foarte bun pilot de vînătoare, viața sa de familist cu vocație se desfășura normal, iar starea de sănătate îi era excelentă. Totul promitea continuarea fără probleme a unei evoluții profesionale standard.

Cînd intervenise evenimentul care urma să-i schimbe cursul vieții, Oană avea treizeci și cinci de ani, o vîrstă de apogeu. Îl aștepta încă un deceniu și mai bine de zbor, totul părea a promite o evoluție normală.

Oană avea un foarte bun prieten, „leat” cu el, de asemenea familist convins. Acesta locuia pe aceeași scară, în colonia unității. Ei își petreceau împreună o parte din timpul liber. Cele două familii își consumaseră împreună concediile de odihnă. Oană și prietenul său aveau un

hobby mai puțin obișnuit. Erau amândoi interesați de așa-numitele obiecte zburătoare neidentificate, începînd cu timpul să trăiască o adevărată pasiune pentru colecționarea unor cazuri legate de presupuse sau poate reale apariții ale acestora. Ei se „molipsiseră” de la un coleg de unitate, un pilot cu vreo doi-trei ani mai în vîrstă decît ei, om care se bucura de o anumită notorietate. Acesta era autor al unor romane despre aviatori (cu succes de public) și „ozenist” foarte avizat.

Cum se întîmplă adesea în faza preliminară a unor preferințe de o cu totul altă natură, cei doi își priviseră la început colegul cu o ironie prietenească. Numai că respectivul avea un farmec personal aparte și o neobișnuită forță de persuasiune. Pe nesimțite, Oană și prietenul său începuseră să îl viziteze tot mai des și să îi ceară publicații de specialitate, pentru a le răsfoi, mai întîi oarecum în joacă, cu surîsuri condescendente, dar apoi cu tot mai multă seriozitate. Preluînd teza inițiatorului lor, ei le spuneau nevestelor și oricărui alt interesat că este mai puțin important dacă ozeneurile există ca atare, sînt fenomene meteorologice sau simple născociri. Contează în primul rînd, spuneau ei, mișcarea mentală foarte plăcută stîrnită și menținută de preocuparea pentru ele. Este ceva asemănător practicării jocului de șah, ziceau, nu trebuie neapărat să ajungi campion mondial. Dar ce plăcută este urmărirea evenimentelor din lumea acestui joc, a partidelor jucate de alții !

Cei doi începuseră să parcurgă în mod sistematic publicații de specialitate. Urmase apoi etapa căutării și găsirii destul de numeroaselor cărți publicate la noi pe această temă. Din motive de lărgire a documentării, amîndoi se apucaseră cu multă seriozitate să-și perfecționeze cunoștințele de limbă engleză și de limbă rusă. Acestea le erau necesare, dacă voiau să se documenteze serios. În concediul petrecut împreună ei participaseră, în calitate de spectatori, la un simpozion axat pe probleme de enigmologie. Ascultaseră, cu pasiune de neofiți, comunicări legate de problema lor. Evoluția discuțiilor le confirmase convingerea : nu conta atît cine are dreptate, cît mai ales gimnastica minții, implicată de urmărirea feno-

menului. Tot atunci îi impresionase un cetățean ciudat, răsărit parcă printr-o scamatorie în fața microfonului. Un ins îmbrăcat în negru, cu bărbuță de țap, palid, părînd extraordinar de satisfăcut în legătură cu performanțele sale intelectuale. Omul în negru se dovedise a fi un înverșunat adversar al ipotezei că „farfuriile zburătoare” au o existență reală. Cei doi își dăduseră seama cu uimire că insul bărbos, care vorbea alternînd morga academică și zimbetele sardonice, deținea mai puține informații în domeniu decît ei ! Iar în ceea ce îl privea pe inițiatorul lor în domeniu, nici o comparație nu era posibilă ! În ciuda acestei evidențe, vorbitorul consuma un imens sarcasm spre a combate tocmai niște articole semnate de colegul lor ! Cum adică, s-au întrebat, cum se poate una ca asta ? Uite că se putea. Era posibil pentru că respectivul domeniu, la fel altora unde conjecturile predomină, era „vulnerabil” în fața unei retorici a contestării, mult mai ușor de mînuit decît aceea a afirmării (aceasta din urmă presupunînd acumulări de date și sinteze dificil de elaborat).

Auzind de întîmplare, colegul lor se amuzase, mulțumindu-se să spună că respectivul seamănă foarte bine cu un personaj din folclorul ozeneurilor, cu așa-numitul „om în negru” ; se fabulează că un asemenea „om în negru” se prezintă la locuințele celor care au progresat prea mult în direcția descifrării misterului și îi sfătuiește amenințător să renunțe, să își consume energia în alte direcții, lăsînd „farfuriile zburătoare” în pace.

Oană și prietenul său ajunseseră destul de buni cunosători în domeniu pentru a susține conversații de specialitate cu colegul lor. Nevinovata lor pasiune comună stîrnea ironiile unor cunoscuți și colegi. Erau însă niște ironii binevoitoare, fiindcă nici unul dintre cei care se gîndeau serios la ceea ce făceau ei în timpul liber nu putea să conteste avantajele originalei gimnastici intelectuale.

Încercînd să explice puternica depresiune psihică suferită de Oană după accidentul prietenului său, mulți aminteau pasiunea comună pentru obiecte zburătoare neidentificate. Dar lucrurile erau mai simple și în același timp mai complicate. Nu era vorba atît despre un *hobby*

comun, cît despre o prietenie autentică, cimentată în atmosfera de neconfundat a unității militare de aviație.

În timpul unui zbor de antrenament, colegul lui Oană se catapultase prea tîrziu. Traectoria coborîtoare a supersonicului și altitudinea foarte mică împiedicaseră funcționarea normală a parașutei. Tîrît de inerție, pilotul se izbise de pistă cu forța imprimată de viteza foarte mare a avionului. Cauza fusese, se presupunea, o defecțiune paradoxală, a cărei șansă de producere era de unu la o sută de mii. Ancheta nu reușise să stabilească o vinovăție certă, înregistrarea conținînd ultimele cuvinte ale pilotului, nefiînd, la rîndul ei, perfect relevantă. Foarte rar, se pot întîmpla și asemenea accidente. Pînă și vehiculele spațiale se defectează uneori în mod imprevizibil.

După dispariția prietenului său, Oană ceruse și obținuse aprobarea să nu se mai prezinte un timp la zbor. Apoi își luase concediul de odihnă, fusese la munte, făcuse o intensă pregătire fizică. Se părea că efectele șocului sînt pe punctul de a dispărea. Dar cînd, întors la unitate, văzuse aparatul pe care urma să zboare, simțise că nu mai este în stare. Comandantul îl ascultase cu bunăvoință. Toți îl iubiseră pe cel dispărut. Îl sfătuiseră să mai aștepte un timp. Dar Oană era sigur că în el se modificase pentru totdeauna ceva. Ceruse mutarea la o unitate de elicoptere. O obținuse.

Urmase o perioadă de acomodare, străbătută fără probleme deosebite. Pilotarea unui elicopter prezintă dificultăți specifice. Desigur, de o cu totul altă natură decît cele legate de pilotarea unui supersonic, dar reale. Avionul ce zboară cu o viteză mai mare decît aceea a sunetului pretinde piloți cu reflexe excepțional de prompte. În schimb, elicopterul cere combinări ale unor comenzi, de asemenea dificil de realizat.

Oană avea vocația unui pilot de clasă. Mai repede decît s-ar fi putut prevedea, el ajunsese din nou printre cei mai buni. Desigur, între a duce și a aduce schimburile la platforme și înapoi la bază, cu viteza de o sută cincizeci de kilometri pe oră, și a pilota o pasăre argintie cu viteza de aproape două mii de kilometri pe oră este o mare distanță. Senzația de extraordinară victorie asupra gravitației nu mai putea fi regăsită în elicopter. În împrejură-

rile cele mai neașteptate. Oană își amintea tunetul scos de supersonic la decolare, atunci când se cuplează forțajul (comanda pentru intrarea motorului în regim maxim). Odată, aflat la țară împreună cu familia sa, instalația electrică se defectase, iar gazda, o bunică blindă cu splendizi ochi albaștri de fetiță, aprinsese o lampă. Se răspîndise mirosul de gaz ars, iar Oană încremenise, atins de un sfișietor regret : era exact mirosul de pe aerodrom. Își ascunsese neplăcuta trăire, fiindcă nu voia să își mîhnească soția și copiii.

Dar trecerea timpului îi dilua regretul, transformîndu-l într-un sentiment palid, tot mai puțin capabil de a-l perturba afectiv. În zilele când la „Pemarom“ se făceau ultimele pregătiri pentru transportul platformei „Venus“ către locația din larg, maiorul Oană putea să declare că este într-o bună condiție fizică și psihică, gata de a îndeplini orice misiune de zbor.

DIN a treia scrisoare adresată soției sale de către reporterul Dumitru Constantinescu :

...Încalc succesiunea reală a întîmplărilor trăite în zilele de cînd sînt la Constanța, pentru a-ți face o surpriză destul de neobișnuită. Cum marea nu a devenit încă bună pentru transportul platformei, am folosit prilejul pentru a discuta cu tot felul de oameni de la „Pemarom“. Despre aceste convorbiri, desfășurate, din fericire, în condiții normale, nu are rost să-ți relatez, întrucît vreau să le folosesc în reportajul meu. De acolo le vei putea afla.

Îți voi povesti despre vizita făcută de mine în Constanța. Am fost la un om foarte ieșit din comun, îl știi. Este cel supranumit, de prietenii și „discipolii“ săi, Magul. Locuința lui este cu siguranță unul dintre cele mai bizare locuri văzute de mine vreodată. Da, este cel cu muzeul de „artă săracă“, format din exponate adunate de prin gunoaie și avînd darul de a șoca într-un chip de-a dreptul misterios. Magul este o figură, ar merita să devină personaj de roman. (După cum vezi, nu mă las de proiecte...) M-a primit foarte binevoitor. Cînd l-am cunoscut, el hălăduia într-o casă mult mai încăpătoare, într-o locuință somptuoasă, aș putea spune. Între respectivele vechituri,

uimitoare prin alăturare, formînd niște hieroglife ale dezagregării, în stare să impresioneze, mi s-a părut a fi, însă, locul său.

Dar să revin la surpriza promisă. Mai întîi, am discutat despre cunoștințele noastre comune. Ce mai face cutare și așa mai departe. Astă-vară m-a uimit un cuplu format dintr-un absolvent de filozofie și o chelneriță (femeia-centaur, ți-am vorbit și despre ea). Magul nu mai știa nimic de ei. Nu-l mai „călcaseră“. Or, mi-a dat de înțeles, el nu căuta pe nimeni niciodată, aștepta să vină lumea la el, precum un guru afundat în meditații și lipsit de orice chemare pentru mondenități. La un moment dat, cuprins de veselie (de unde pînă atunci păruse meditativ), s-a ridicat — eram amîndoi pe terasa cu muzeul, așezați pe niște scaune de metal atît de ruginite încît amenințau să se transforme în pulbere — și a dispărut în casă, fără un cuvînt. S-a întors repede, ținînd în mîna lui violacee un plic uzat. În plic erau niște coli de hîrtie scrise și oboșite de o prea des repetată lectură. Ia citește ce scrie aici! mi-a spus, reușind deodată inflexiunile lui de comandă cunoscute de mine astă-vară. Am citit. Era o scrisoare de dragoste adresată unei femei (sau doamne, cum vrei să-i spui). În vară ea gravita în jurul Magului. Pseudonimul ei este Floria Talaz, numele de pe buletin fiind Bumbac Florica. Bine, m-am mirat, dar asta este o scrisoare intimă, cum de a ajuns la dumneata ? Așa ceva se păstrează sau se restituie expeditorului, nu ? Așa se proceda în secolul trecut, s-a amuzat Magul, acum lucrurile au evoluat. Am examinat scrisoarea. Filele erau scrise numai pe o singură parte. Pe spatele ultimei erau notate cîteva numere de telefon, vreo două adrese, niște inițiale, punctajul unui joc de societate și cîteva semne lipsite de înțeles pentru un neinițiat. I-am spus înveselitului meu interlocutor : După toate aparențele scrisoarea a fost purtată vreme îndelungată, spre a fi arătată, de către destinatară, diferitelor sale cunoștințe. Chiar așa, chiar așa, s-a bucurat Magul, în stilul profesorului care apreciază răspunsul unui elev mintos. Nu înțeleg de ce ești atît de satisfăcut, aproape m-am indignat, nu ți dai seama că a face așa ceva este de un imens prost gust ? Ba îmi dau, dar a trimite o atare scrisoare unei asemenea persoane este ceva și mai de prost

gust ! A spus aceste vorbe triumfător, ca și cum ar fi câștigat o dispută în fața unui adversar dificil. Și surpriza ? m-am interesat. Surpriza este că îți fac cadou această scrisoare. Ia-o ! Este a dumitale. A avut un gest de senior dăruind o moșioară unui vasal merituos.

Am luat-o, ce era să fac ! ? Cu Magul nu merge să te tirgăiești. Ți-o trimit, așa, ca o ciudățenie. Trebuie să-ți spun că este destul de bine scrisă. Citind-o, am simțit o vagă împunsătură de invidie. Bătrînul nu a vrut să îmi spună cine este autorul. A zis că unei comportări de prost gust nu este cazul să îi mai adăugăm încă una. Sint de acord cu el. Citește deci, te rog, și observă în ce mod abstract a înțeles necunoscutul autor să-i declare unei femei că îi place de ea.

Dragă-Floria, dintr-un capriciu îți scriu. Uneori, însă, înclin să cred că sub această mască se află un impuls autentic, venit din profunzime. Iau o coală albă din teancul aflat în stînga mea. Coala care vine la rînd, cea de față, nu este bună, după cum vezi. Dar o las, scriu pe ea, nu știu nici eu de ce.

Scrisoarea de față... Încerc s-o „fac” oarecum sistematică, pentru ca nu cumva modul spontan, brutal de spontan, al ivirii ideilor să fie derutant și să te deterneze de la esența mesajului meu.

Iată despre ce ar fi vorba. Uneori avem impresia că trăim un moment esențial. În asemenea ocazii mă gîndesc că existența oamenilor nu este alcătuită dintr-un fir mai lung sau mai scurt, ci dintr-unul întrerupt, din loc în loc, de noduri. Există, înclin să cred, lungi perioade cînd trăim, respirăm, acționăm, aflîndu-ne de fapt în niște pauze, în interludii de acumulare. Energia astfel adunată o cheltuim în „noduri”. Dar cum putem să știm că ne aflăm într-unul dintre acestea ? Numai intuiția, numai ea este uneori în măsură să ne dea de știre. Prin raționament nu avem acces, adesea el nu face decît să ne înșele. După cum pare să te fi înșelat și pe tine în ceea ce mă privește, deși doamnele „Pești” sint intuitive. Se pare că un

cunoscut comun al nostru ți-a dat niște informații nefavorabile pentru mine. Cine știe ce o mai fi spus acest om realmente simpatic ? ! Și ce sens ar avea să încep a face unele investigații în legătură cu susținerile lui ? Nici unul. Nu este exclus nici ca acest ins să nu fi spus nimic rău despre mine, iar îndepărtarea ta — aproape insesizabilă, dar reală ! — să se fi produs în absența oricărei cauze exterioare, de la sine. Îndepărtare ? Dar asta presupune să fi existat o apropiere, vei spune. Este posibil ca apropierea să fi existat doar în imaginația mea. Dar nu, prima oară când am vorbit la telefon, primele dăți, mai precis, a fost altfel. În vocea ta erau anumite inflexiuni speciale (nu găsesc un cuvânt mai potrivit pentru moment).

Mai departe. N-am produs încă justificări serioase ale prezentei scrisori. De fapt, a trebuit să scriu mai bine de o pagină, pentru a-mi da seama cu deplină claritate ce doresc să îți comunic. Da, îți voi face o mică mărturisire.

Pe măsură ce îmbătrânim, în noi se tocește capacitatea de a ne emoționa. Dar omul nu ar fi om dacă acest proces ar fi lipsit de un anumit caracter paradoxal și imprevizibil. Uneori capacitatea de a se emoționa a individului crește brusc, precum venirea intempestivă a unui acces de febră sau de malarie. Într-un asemenea moment omul simte o reamintită tremurare a ființei sale. Adesea fără s-o știe, el se află într-unul dintre noduri. Uneori, confuz sau triumfător de clar, el simte că parcurge un moment important, una dintre secvențele constitutive, o parte din structura, din scheletul existenței lui. Sufletele noastre, îmi vine să zic, sînt niște fantome ce îmbracă scheletul cîtorva emoții esențiale. Ei bine, stimată prietenă, cînd ne-am cunoscut, am avut certitudinea că într-un brusc într-un episod esențial al vieții mele. Aș vrea să ai energia de a nu rîde tocmai acum. Fiindcă, nu știu dacă te-ai gîndit la asta, ironia, umorul și toate rudele lor sînt de fapt expresii ale unor carențe de energie. Dacă am fi niște supraomeni, am fi tot timpul serioși, așa am impresia. Iar replica ta previzibilă („Am fi tot timpul serioși, dar viața ar fi foarte plictisitoare“) sînt în măsură să o combat în felul următor : Și actul de a te plictisi este tot semnul unei lipse de energie. Încearcă deci să nu rîzi la spusesele mele. De altfel, aduc numaidecît precizarea că rîndu-

rile de față nu conțin o declarație de amor, ci, după cum vezi, sînt mai degrabă un document psihologic. În „dimineața fatală” am trăit ceva în genul unei presimțiri retroactive (să admitem că ar putea să existe așa ceva). Emoția, de o mare prospețime, mi s-a păstrat tot timpul cît am stat acolo. Ba chiar s-a fortificat, fiindcă vorbele spuse de tine, precum și gesturile tale mi s-au părut, în mod matematic, a fi cele așteptate de mine. Te-ai comportat ca și cum eu însumi, prin intermediul vreunei vrăjitorii hipnotice, aș fi reușit să te influențez și să îți sugerez ce să spui, ce gesturi să faci, cum să te miști, ce haine să porți. Și în secvența următoare, cea de la restaurant, am avut același sentiment de comunicare miraculoasă.

Au urmat primele două convorbiri telefonice. Trebuie să îți spun, o naivitate în plus, cînd m-ai sunat a fost un episod perfect. Telefonul tău a venit tocmai cînd așteptarea mea ajunsese la o tensiune maximă. Și, uite, pentru ca să nu fiu tragic, o să spun : Totul s-a brodit perfect, Floria ! Pînă și știrea că ai doi copii a fost strălucită, din punctul meu de vedere. Asta fiindcă am convingerea că o femeie trecută de treizeci fără să fi născut își pierde feminitatea autentică (prin estomparea unui important ingredient al acesteia : generozitatea).

Un sentiment de zădărnici începe să mă bruieze, îndemnîndu-mă să renunț la trimiterea acestei scrisori și să mă livrez febrilității comode a bucureștenilor (da, există așa ceva : bucureștenii-etalon, adică posesorii de locuințe ultracentrale, sînt în permanentă mișcare, fac o mie de „chestii”, cultivă una mie relații, dar niciodată nu își contrariază dincolo de anumite limite rezonabile propria lor comoditate). Dar nu, nu renunț, ți-o voi trimite. Fiindcă vreau să-ți comunic regretul meu în legătură cu minus-intuiția ta în ceea ce mă privește. Dar asemenea contratimpuri sînt frecvente. Iar adulții sînt prudenți, bieții de ei... Și comozi...

M-am înșelat. Da, probabil acesta este adevărul. Poate că o întâlnire socotită de mine a fi un moment cheie, nu a fost decît un simplu tropism. Dar, dincolo de regretul unei nepotriviri, aș vrea să îți mulțumesc pentru că ai reușit să mă emoționezi. Spun cinstit, în ultimii ani nu am

resimțit decît emoții estetice, de spectator și de cititor. Îți mulțumesc.

.

Mă vei întreba poate ce legătură are această scrisoare ciudată cu documentarea mea la Constanța. Legătura este foarte strînsă. Magul nu a vrut cu nici un chip să-mi divulge identitatea expeditorului, dar mi-a spus că este o persoană de la „Pemarom“. Astfel se explică gestul oferi-rii scrisorii.

7

ÎNCEPU încă o zi de așteptare pentru cei de pe platforma din dană. Prognoza meteo prevedea pentru ziua următoare o „fereastră“ tocmai bună pentru efectuarea operației. În fond, se spunea, nu trebuie să avem un întreg sezon la dispoziție, o singură zi cu vreme bună ne este suficientă.

Pe la ora zece se ivi Laura Radovan, însoțită de Voiculescu, bărbatul cu mustată galică. În ziua plecării urmau să apară și ceilalți oameni din echipele lor de filmare. Ultrarutinata Laura intenționa să alcătuiască un comentariu potrivit pentru televiziune. I-ar fi plăcut să participe nemijlocit la operație, măcar ca pasageră a unei nave. Dan Voiculescu, regizor de filme documentare, urmărea scopuri diferite. Pentru reportera de televiziune, plecarea și parcursul platformei urmau a fi doar niște secvențe în cadrul unui reportaj despre întreprinderea „Pemarom“. În schimb, regizorul voia să realizeze un film mai cuprinzător, dedicat doar transportului.

— Sînt toți pe platformă, le spuse Malvina. Este vorba să se plece mîine. — Zîmbetul ei era neutru —. Duceți-vă și dumneavoastră, dacă doriți !

— Cum ajungem acolo ? se interesă, pîrînd deodată absentă, Laura. Nu este cineva pe aici să ne conducă ?

Se oferi maistrul Tocitu, aflat întîmplător în anticamera directorului general.

Parcurgînd o pasarelă îngustă, reportera se dezechilibra. Tocitu zîmbi speriat. Dar fu un incident minor, remediat de brațul sigur al lui Voiculescu.

În sala clubului avea loc o ședință neoficială. Se stătea de vorbă, în așteptarea inspectorului general, încă absent din întreprindere.

Directorul general păru foarte încîntat să îi revadă pe cei doi oameni de film. Îi invită foarte politicoasă să se așeze, Laurei îi cedă locul lui, pe un fotoliu jos și larg, oarecum nepotrivit în ambianța de spațiu strîmt a încăperii.

— Știți, zise el cu o veselie cam comandată, aveți aici încă un coleg de breaslă. Cum îl cheamă ? îl întrebă pe Banciu.

— Constantinescu Dumitru, zise acesta, după un moment de gîndire. Un băiat foarte simpatic.

— Nu se poate ! exclamă Laura, împreunîndu-și palmele descărnate.

— Se poate, cum să nu, zise vesel directorul. Vrea și el să scrie despre întreprinderea noastră.

— Îl știu foarte bine. L-am cunoscut astă-primăvară, la Petroșani. Voia să facă un roman despre mineri. Nu știu ce s-a întîmplat cu el, a dispărut brusc.

— Acum este pe „Vega“. Se pare că e un om destul de rezistent. A făcut un drum dus-întors la platformă. Pe timp de furtună. S-a mai dus încă o dată.

— Vreau și eu pe platformă ! se alintă Laura, uitîndu-și vîrsta și, curios lucru, reușind, pentru o clipă, să-i determine și pe bărbații prezenți în sala clubului să i-o uite.

— Nu se poate, stimată doamnă ! interveni glacial inspectorul Tomescu. Femeile nu au voie pe platforme. O puteți vedea pe asta de aici, cît doriți. Cu foarte mici deosebiri, celelalte sînt la fel.

— Și cum aș putea să văd și eu transportul ? se interesează reportera, brusc redevenită serioasă.

Cristea se gîndi. Apoi îi ceru, din priviri, părerea lui Tomescu.

— Doar pe una dintre navele de însoțire sau de remorcare, dacă doriți, zise el. Nu ?

— Nu știu, păru sceptic Tomescu.

— Cred că doamna este în stare să obțină foarte repede orice aprobare, zise inginerul Imbru, care pînă atunci slătuse modest într-un colț.

Laura păru că îi observă prezența de-abia în acel moment și își lărgi o clipă privirea : un fulgerător omagiu adus unui bărbat arătos.

Maistrul Tocitu, rămas pe coridor, deși Laura îl întrebaseră cu naivitate de ce nu intră și el (cum să intre printre atîtea mărimi ?), apăru în ușă, din cale afară de uimit. Pe fața lui cu pomeții pătați de violaceul cuperozei, ochii holbați arătau comic.

— Ce-i, Tocitule ? întrebă directorul general. Ce-ai pățit ? Arde ?

— Nu vrea să mă asculte, se milogi maistrul. Zice că vrea să discute cu dumneavoastră.

— Cine ?

— Nevasta lui Oprea. — Tocitu își recompuse expresia lui obișnuită de blîndețe șireată —. E aici. — Arată cu degetul mare al mîinii drepte peste umăr —. Nu pleacă.

Cristea se uită înspre Tomescu. Acesta, plictisit, zise :

— Femeile nu ar trebui lăsate pe platformă. Nici în dană. Ce dacă au bărbații aici ? Asta nu înseamnă să intre cînd doresc. Pot să discute acasă, cît vor ele. — Inspectorul general păru că își amintește de ceva —. Bineînțeles, nu mă refer la doamna Radovan. Cazul dinsei este cu totul altul.

Laura își exprimă ușor ironic mulțumirea, înclinîndu-și capul ceva mai mult decît ar fi fost nevoie și îndepărtîndu-și brațele în lături. Închipui astfel o reverență schițată, mișcîndu-și doar partea superioară a corpului.

— Acum, că a venit aici, urmă rece Tomescu, s-o ascultăm. Oprea este un muncitor foarte bun. Un om serios. N-am știut că are probleme familiale.

— Tocitule ! spuse moale directorul general. Du-te și cheam-o !

— Ce s-o mai chem... E aici. Hai, intră, se adresă el cuiva încă nevăzut de cei din club.

Apăru o femeie de vreo treizeci și cinci de ani, aproape elegant îmbrăcată. Ochii umflați și pomeții înroșiți arătau că plînsese mult. Expresia de durere împrumută o oarecare originalitate feței ei comune, cu tenul curat și

trăsăturile ușor lăsate, de femeie care a născut de mai multe ori și stă deocamdată bine cu sănătatea.

Intrusa rămase în picioare lângă ușă uitându-se în jur, ca pentru a descoperi un cunoscut, în măsură s-o prezinte. Primul care își dădu seama că nu se cade a ține în picioare o femeie fu inginerul Imbru. El se ridică încet și se îndreptă către noua venită.

— Stai jos ! îi spuse, foarte politicoasă. Vino, stai aici în locul meu !

Cum femeia nu părea a fi auzit, Imbru o apucă încet de braț și o împinse ușor. Femeia se lăsă dusă, uitându-se în continuare în jur, cu aviditate.

— Da, da, foarte bine ! zise Cristea. Stai jos și spune-ne care-i baiul ! — Directorul adoptase atitudinea celui care se amuză cu îngăduință —. Ia s-auzim !

Soția lui Oprea se așeză cu un icnet de femeie bătrână. Dintre cei prezenți, doar inspectorul se mai arăta indispus de neașteptata vizită.

Femeia continua să își plimbe privirile pe fețele celor prezenți.

— Doamnă, luă ca o decizie neașteptată, nu știu cine sînteți, dar cred că o să mă înțelegeți mai bine. Sînteți femeie ! Poate și mamă !

— Da, sînt mamă ! spuse Laura, cu vizibilă satisfacție. Am un băiat.

— Să vă trăiască, spuse femeia. O să mă înțelegeți mai bine. Nu știu cine sînteți... Dar parcă v-am mai văzut undeva...

— Ai văzut-o la televizor, zise Banciu, cu blindețe paternă, deloc ironic. Acolo ai văzut-o.

— Da, poate. Uitați, eu știu că aveți problemele dumneavoastră, încetă ea să se mai adreseze reporterei. Eu am venit... — Izbucni pe neașteptate în plîns. Plîngea, lucru rar, frumos, trăsăturile i se modificau într-un fel avantajos, recăpătîndu-și, parcă printr-un miracol, o puritate adolescentină —. Vreau să vă rog ceva... — Nu se mai adresa numai celor de față, ci parcă întregului personal al întreprinderii, indiferent de poziția ierarhică —. Gheorghe al meu... Să nu plece... Să schimbe tura...

Laura și Voiculescu, deodată interesați de fețele din jurul lor, văzură apărînd o varietate de expresii. To-

mescu, abia ascunzându-și, din respect pentru o mamă, disprețul ; Cristea, amuzat, dar aflat pe punctul de a izbucni ; Banciu, neașteptat de blind, aproape duios, afișînd îngăduința unui tată înțelept ; Imbru, uluit, stăpînit de obișnuita lui tristețe ușoară ; Tocitu, cu buzele întredeschise de stupoare, nereușind să decidă dacă este cazul să rîdă sau să se supere ; locotenent-colonelul Bughea, rezervat, cu un zîmbet abia vizibil ; inginerul Negrescu, pîrînd a nutri o sinceră compasiune.

— De ce să nu plece ? se interesă directorul general.

— Așa, să nu plece, suspină femeia.

Cristea făcu un gest de acceptare ironică :

— Bine, să nu plece ! Dar pe el l-ai întrebă ? De ce nu vine el să-mi spună că vrea să schimbe tura ?

— El nici nu vrea să audă de așa ceva, își înteeți din nou plînsul femeia. M-a certat rău cînd i-am spus că o să vin aici. Avem trei copii, domnule inginer ! hohoti ea.

— Ia stați, interveni Tomescu. — Calmul său era înghețat —. Trebuie să lămurim treaba asta ! Nu avem timp s-o lungim !

— Să știți că nu sint nebună ! zise patetic femeia. Știu eu de ce am venit aici.

— De ce ai venit ? se interesă Tomescu. Să vorbim cu calm. Să ne lămurim. Eu știu că Oprea este un om serios. Își face treaba cum trebuie. Este subalternul dumitale ? îl întrebă pe Negrescu.

— Da, incuviință acesta. E bun. — Pe fața lui Negrescu se putea vedea o nedumerire persistentă —. Aș putea spune că este foarte bun.

— Doamnă, se adresă femeia din nou Laurei, cu am o presimțire. Eu știu că o să se întîmple ceva cu platforma asta ! Știu !

Ultimul cuvînt al femeii, țipăt, păru că semnalează începutul unei crize de isterie.

— S-o lăsăm să ne spună totul ! zise Tomescu. Te ascultăm !

— Doamnă, vă rog, căpătă accente imploratoare femeia. Simt că se va întîmpla ceva rău cu platforma !

Nici unul dintre cei prezenți nu mai părea amuzat, în afară de Tomescu, pe a cărui față nemiloasă plutea umbra unui zîmbet disprețuitor.

Reportera de la televiziune, care în ultimii ani cochetase, mai mult în joacă, cu parapsihologia, păru foarte interesată :

— Cum ai simțit ? se aplecă ea înainte. Ai visat ?

— N-am visat. — Soția lui Oprea se liniștise ca prin farmec, era pe deplin calmă —. Dar uneori mi se întâmplă așa. Nici eu nu știu cum. Semăn cu o bunică a mea. Și ea presimțea uneori ce se va întâmpla.

— Și vii cu așa ceva la noi, aici ? o întrebă Tomescu, cu milă disprețuitoare.

— Să știi că nu este nimic de făcut, dacă nu vine Oprea personal, zise Banciu, în ochii căruia scilipea o compasiune lipsită de orice urmă de ironie.

Pe fața femeii apărură semnele unei schimbări de umoare. Resemnarea îi relaxă trăsăturile. Făcu o mișcare, ca și cum ar fi intenționat să se ridice, dar renunță și zise, foarte calmă :

— Vă rog să mă iertați ! Nu ar fi trebuit să vin aici. A fost o prostie ! Nu o să schimb o biată femeie, ca mine, tot planul dumneavoastră ! — Zimbi, pentru prima oară, înfrumusețată —. Acum, eu plec. Gheorghe o să afle, dar o să mă ierte. Este un om bun.

Se ridică, avînd în mișcări o anumită vioiciune. Părea ușurată. Ieși, spunînd cuviincios bună ziua. Tocitu, care în timpul discuțiilor de mai înainte stătuse în picioare lingă ușă, mai mult afară decît înăuntru, o însoți. Ieșind, el aruncă peste umăr o privire, vrînd parcă să spună : Femeile astea ! La orice te poți aștepta din partea lor !

Atitudinea femeii avusese însă un ce convingător. Nimeni dintre cei rămași nu se grăbi să izbucnească în ris.

— În secolul trecut, spuse neutru Banciu, am fi fost atît de impresionați, încît am fi amînat transportul platformei pînă la primăvară.

— Atunci da, replică acru Tomescu.

— Oană ar fi bun acum, încercă Bughea să înveselească atmosfera. El se pricepe la treburi de-astea misterioase !

PROFESORUL Negrescu a hotărît ca grupul de cercetători să mai rămînă o noapte în localitatea unde a ajuns datorită programului său aleatoriu. Oficialul adus

de microsul nea Marin a obtinut câștig de cauză : profesorul va ține o conferință despre atitudinea față de muncă. A apărut un afiș la intrarea în sala unde va avea loc conferința. Nea Marin, om priceput la mentalități (fără să știe că le spune astfel), susține că va veni multă lume.

— Cei mai tineri o să vină pentru că au auzit de dumneavoastră, iar cei mai bătrâni fiindcă le-am spus eu, zice el satisfăcut.

— Au oamenii de aici timp pentru conferințe ? se interesează Ionescu, având aerul unui sociolog aflat în anchetă.

— Au, de ce să n-aibă ? Au prins gust pentru așa ceva de astă-vară. Atunci a fost aici o brigadă. Foarte frumos vorbeau oamenii aceia, drept să spun ! Era unul, am uitat cum îl chema... Asta le spunea cel mai bine. Nu-i dăscălea pe oameni. Povestea numai întâmplări de prin alte părți. Da' petrecute în zilele noastre. La oameni le plăcea. Știi cum este omul, vrea să fie sigur că s-a petrecut cu adevărat ce aude, nu este scorneala cuiva...

Cu discuțiile despre conferință și povestitorul de întâmplări adevărate, dimineața trece pe nesimțite. Alin și Dana, însoțiți de conferențiarul Buzdugan, fac o plimbare prin sat, ceilalți rămân pe loc, lucrând la sistematizarea multelor fișe aflate într-un dulăpior special, așezat pe ultimul rând de bănci al microbuzului.

În timpul mesei de prînz se discută despre rolul hazardului în investigația științifică.

— Faptul că voi amîndoi aveți rude apropiate la „Pemarem”, iar eu de asemenea, comentează fără grabă profesorul, dovedește cit de importantă este acceptarea unor întâlniri întâmplătoare. Noi ne-am decis să ne comportăm fără prejudecăți, într-un mod anti-rigid...

— Elastic, zice Ionescu, mai mult pentru sine.

— Da, elastic. Dacă nu am fi oprit pentru a-i lua pe prietenii noștri, am fi pierdut două mărturii importante cu privire la mentalitatea lucrătorilor de la „Pemarom”.

— De ce vă preocupă mentalitatea lor ? Vă interesează în mod special ? întreabă Alin.

— Da, răspunde răbdător profesorul, fiindcă meseria lor este un cap de serie.

— În ce sens ?

— În sensul că are cîțiva coeficienți de valoare maximă.

Negrescu a ajuns la jumătatea farfuriei cu ciorbă. Tacticos, își trece lingura în mîna stîngă și continuă să mănînce. Manevra sa nu miră pe nimeni. Nici chiar pe oficialul de dimineață, invitat și el la masă de nea Marin.

— Care ar fi acești coeficienți ? se interesează studentul.

Profesorul își tamponează buzele cărnoase, de om pofticios, cu o batistă albă, imaculată. Apoi răspunde :

— Primul este cel de originalitate. În cazul forajului marin, această originalitate este conferită de combinarea dintre două activități fără nici o legătură inițială între ele : forajul terestru și navigația. Cei de pe platforme sînt niște sondori deveniți marinari.

Intervine o pauză. Vecina lui nea Marin, pricepută la gătit, aduce felul al doilea.

— Și următorul coeficient ? perseverează Alin.

— Este cel de neconvenționalitate. Forajul marin presupune cîteva dintre tehnicile cele mai semnificative pentru conceptul de neconvențional.

— Cei doi coeficienți fac parte din clase diferite, mormăie studentul.

— Da, intervine Buzdugan în locul profesorului, care nu a auzit, fiind în cealaltă extremitate a mesei. Primul este sociologic, al doilea, tehnologic.

Negrescu încuviințează :

— Da, așa stau lucrurile. Acestor doi coeficienți li s-ar putea adăuga un al treilea, asupra căruia nu am căzut încă de acord. Mă refer la conceptul respectiv, fiindcă, în linii mari, conținutul ne este clar.

Claudia Cazimir dorește să spună ceva. Profesorul o încurajează prin cîteva mișcări repezi ale capului și printr-o ridicare a indexului mîinii drepte.

— Este o chestiune de relație mediu-individ, spune jurnalista. — Vocea ei frumoasă, de mezzo-soprană, încetinește pentru o clipă mișcările comesenilor —. S-a stabilit că tocmai asemenea grupuri profesionale de tip semi-enclavă pot fi locurile de consolidare ale unor mentalități. Nu ți s-a părut, îl întreabă pe student, că oamenii de la

„Pemarom“ seamănă între ei ? Indiferent de profesie sau de poziția lor în ierarhia întreprinderii ?

Alin se gindește. Chipul lui de efeb blond, cu privilegiile ațintite în gol, arată realmente inspirat. Camila îl privește oarecum pe furiș, iar apoi, cu mâini aproape imperceptibil tremurătoare, își aprinde o țigară.

— Avem și desert, îi spune zîmbitor nea Mărin. De ce fumați de pe acum ?

— Nu-i nimic, își revine doctorul în psihologie. N-are importanță. — Zîmbetul îi este în chip vizibil silit, așezat parcă strîmb pe fața ei de madonă pervertită de studiu —. Măninc și așa... Nu contează...

— Aveți dreptate, se pronunță Alin, foarte serios. Au în ei ceva de militari și de copii.

Adulții se opresc din mîncat și îl privesc. Intrigați sau admirativi ?

Masa se prelungește. Discuțiile o apucă în alte direcții. Profesorul cere relații despre viața satului, ascultă cu atenție relatarea oficialului despre posibilitățile de urbanizare (unele dintre acestea au și fost concretizate).

Pînă la începerea conferinței nu a mai rămas prea multă vreme. Claudia și Camila se retrag „pentru a se întinde puțin“, Buzdugan se duce pînă la vecinul Vasile, spre a vedea o crescătorie de nutrii, nea Clopoțeanu vrea să dea o raită prin sat, avînd niște obiective numai de el cunoscute. Pleacă și oficialul, după ce i-a mulțumit în mod călduros lui nea Mărin pentru invitația la masă și s-a mai asigurat o dată că profesorul se va prezenta la locul stabilit taman la ora potrivită.

La ora patru și jumătate grupul se pune în mișcare. Lipsește doar nea Clopoțeanu (încă nu s-a întors din sat) și Camila, care nu se simte bine. Nea Mărin ține să-l asculte pe musafirul său. Merge împreună cu „doctorii“, pare de-a dreptul mîndru că are această ocazie.

Dana și Alin pășesc împreună, ultimii. Pentru prima oară de cînd s-au urcat în microbuz, curios lucru !, li se ivește ocazia să discute fără martori.

Alin își privește pe furiș iubita. O cunoaște foarte bine, de data aceasta, însă, „nu știe de unde să o ia“. Se țin de mînă, dar apăsarea degetelor ei subțiri i se pare neconvingătoare. Este tentat să îi spună : Ar fi cazul s-o

întindem, cu vreo ocazie. Să plecăm spre litoral. Dar n-o face. N-ar fi în măsură să spună de ce.

Dana, la rîndul ei, se simte indecisă și relaxată. Tocmai ea, o fată întotdeauna foarte sigură de ea însăși ! Uite că se poate și așa ! Găsește că adoptarea lor de către grupul de cercetători este flatantă, dar, iarăși, ceva o sîciie, nu înțelege ce anume.

Nu-și vorbesc, se țin de mîna. Apoi accelerează, îl ajung din urmă pe Ionescu.

— Nu sînteți obligați să stați la conferință, le spune acesta, destul de morocănos. — Dar apoi încearcă să zîmbească —. Deși cred că o să fie interesantă. Nu prea este în stare să dea banalități din el.

La auzul exoresiei „speciale“, cei doi au mici zimbete de solidaritate : Asta e de-al nostru ! Auzi cum vorbește !

Nea Mărin nu s-a înșelat în pronosticurile sale. Sala este aproape plină. Profesorul reușește să îi mai uimească o dată pe cei doi tineri autostopiști, prin modul în care ocolește exprimările prea savante, nepotrivite cu publicul. Folosește un mod colocvial, se exprimă ca și cum ar aștepta și ar încuraja replicile. Mai folosește și alte mici trucuri retorice. Alin le recunoaște intuitiv ca atare, dar nu știe cum se numesc.

Cînd a trecut vreun sfert de oră de la începerea conferinței, Alin se ridică de lîngă Dana.

— Mă doare capul, îi spune în șoaptă. Tu stai pînă la capăt, nu se cade să...

Fata înclină ascultătoare din cap. Da, va rămîne în sală, conferința o interesează.

Alin iese în stradă. De fapt, se simte foarte bine. Nici vorbă să îl doară capul. Și-a mințit prietena și iubita oarecum fără să vrea. S-a trezit, pur și simplu, articulînd vorbele respective. În treacăt, se miră. Niciodată nu a mințit-o pînă acum. Dar repede se consolează : A fost o minciună fără vreo însemnătate.

Se îndreaptă, la început parcă din întîmplare, în direcția de unde a venit, către casa arătoasă a lui nea Mărin. Pe măsură ce se îndepărtează de frumoasa clădire unde are loc conferința, își iuțește pașii. Acum aproape aleargă. Nu se întîlnește decît cu niște copii, elevi în

primele clase. Aceștia nu-i dau nici o atenție, preocupați de hîrjoana lor. Ajunge.

În dreptul stîlpilor (poarta este încă nemontată) își încetinește brusc pașii. Intră în curte mergînd cu atenție, ca și cum pe jos s-ar afla niscaiva cioburi capabile să îi taie tălpile adidașilor. În „sala de mese“ nu este nimeni. Nu se aude nici un zgomot. Urcă la etaj, scara de lemn scoate niște scîrțituri. Tresare, dar imediat simte că zgomotele îi plac. Le accentuează pășind fără nici o reținere. Este în dreptul camerei „fetelor“. Bate la ușă, dar nu aude nici un cuvînt de încurajare. Apasă clanța (este un obiect pretențios, făcut din metal forjat) și intră. În mijlocul încăperii, îmbrăcată într-o rochie de interior, purtată — Alin observă pe loc acest amănunt — cu renunțarea la orice desu, se află Camila, manevrîndu-și țigara cu degete ușor tremurătoare. Îl privește rătăcită, ca și cum nu l-ar recunoaște din prima clipă. Apoi pe fața ei apar semnele unui triumf misterios și cotropitor.

— Am știut că ai să vii, zice. — Vocea ei pare atinsă de o răgușeală intempestiv apărută —. Te-am chemat !

Studentul face un pas înainte. Pare nedumerit, dar este o „nedumerire filozofică“, fiindcă privirile lui ferite exprimă înțelegerea laturii practice a scenei.

Camila își stinge țigara. Se apropie, îl obligă, ridicîndu-i bărbia, să o privească. Ochii i se umezesc pe neașteptate. Îl mîngîie pe păr, apoi pe ceafă, scoțînd un mic geamăt de satisfacție. El, parcă fără voie, își ridică mîinile și o apucă de umeri. Sînt niște umeri moi, îi trece prin minte. Sărutul ei fierbinte i se pare la început înecăcios, prea „consistent“, prea „condimentat“. Dar fulgerător se adaptează și simte că acesta este Sărutul, da. Se iubesc foarte expeditiv. Alin este cel posedat. Simte cunoscutul val străbătîndu-l, uită unde se află. Apoi o vede lîngă el, goală, rotunjimile și moliciunea ei (privind-o îmbrăcată, cu totul altfel și-a închipuit-o) îl uimesc și repede, foarte repede i se par a fi frumoase, cu adevărat frumoase. Este alături, îi simte șoldul. Ea are ochii închiși, niciodată nu a mai văzut o asemenea metamorfoză pe fața cuiva. Este o madonă, un inger pe o pînză dintr-un muzeu. Paloarea de fumătoare i-a dispărut cu totul. Fața ei este roză ! O fetiță, mai tinăra decît Dana ! Observă apoi cum vechea infă-

țișare îi revine treptat, ca într-o magie, tenta roză se estompează și dispare. Camila începe să semene tot mai mult cu ea însăși, cea cunoscută în microbuzul institutului. Fără să vrea, dar și fără să-i treacă prin minte că orice comparație este neelegantă, Alin constată că plăcerea Danei este cu mult mai puțin profundă. Se simte deodată mindru, flatat : Am reușit să fac o femeie să se simtă atât de bine ! O simte mișcându-se și apoi privindu-l matern. Îi așteaptă sărutul, dar Camila — zimbetul ei are acum o foarte ușoară nuanță ironică — s-a ridicat și își caută pachetul de țigări.

ÎNTRE inginerul de foraj Vasile Imbru și soția muncitorului Oprea, cea apărută într-un mod atât de neașteptat pe platforma din dană, existase cu câțiva ani în urmă un „pact” datorat întâmplării.

Până la patruzeci și doi de ani, Imbru se socotise un om norocos : nu suferise niciodată de vreo boală serioasă, chiar și banalele gripe îl ocoleau ; avusese succes în profesie, ajungând șef de platformă ; era un bărbat de-a dreptul frumos, privirile pofticioase sau doar admirative ale femeilor făceau parte, pentru el, din decorul de zi cu zi. Soția sa, o femeie inteligentă, care nu mai înceta să se mire, mai în glumă, mai în serios, de alegerea lui în ceea ce o privea, îl sfătuisese să-și descopere un defect compensatoriu. Ai prea multe calități, dragă, oamenii nu iartă așa ceva, or să te sape. Până și Soarele are pete... Prea le ai pe toate. Până și pe mine, care te iubesc, reușești uneori să mă scoți din sărite. Barem dacă ai fi, așa, mai prostănac din fire... Atunci lumea ți-ar ierta totul. Dar nu ești. Sănătatea, inteligența, cariera, înfățișarea... Când aflase mica ei teorie, inginerul risese nepăsător. După un timp însă, privind mai cu atenție în jurul său, descoperise că unele antipatii (al căror obiect era) se consolidau, amenințând să devină periculoase. Acceptase să urmeze ciudatul sfat. Dar ce să găsească, dragă, nu-mi vine nimic în minte. Să spui că suferi de o cefalee rebelă, te doare capul, nu-ți trece, oricâte antinevralgice ai lua ! Ar trebui să-ți faci niște investigații speciale, nu cumva, doamne ferește !, să ai ceva rău la creier ! După o vreme, toată lumea a știut că pe inginerul Imbru îl apucă destul de

des niște groaznice dureri de cap. Nu îl împiedică să-și exercite îndatoririle profesionale, dar sînt foarte plictisitoare. Bietul om, durerile sînt atît de violente, încît îi vine să vomite ! O stratagemă naivă ? Poate. Cert este că inginerul a avut impresia că „procesele de creștere” ale antipatiilor au fost stopate.

Pe Maria, soția lui Oprea, Imbru o cunoștea de multă vreme, de la venirea lui la „Pemarom”. O femeie cu o înfățișare nebătătoare la ochi, soția unui om obișnuit, o mamă bună. Expresia feței ei, de o mare blîndețe, stîrnea simpatii spontane.

Evenimentul ce urma să încheie pentru Imbru o etapă de viață intervenise cu totul pe neașteptate, într-o dimineață cînd inginerul, constănțean ca și Oprea, se afla într-o librărie de pe strada comercială a orașului, lîngă un stand apropiat de vitrină. Privind înspre stradă, Imbru o văzuse pe Maria. Îl fixa cu o atenție ciudată. O salutase cu o înclinare a capului și apoi îi zimbise întrebător : Dorea să stea de vorbă cu el ? Avea vreo problemă în legătură cu soțul ei ? Ea îi făcuse semne de negare, dar continuase să se uite la el. Părea îngrijorată. La cîteva secunde de la această secvență, Imbru fusese victima primei crize de insuficiență cardiacă din viața lui. I se păruse că lumina zilei se stinge treptat, de parcă ar fi fost eclipsă de soare. Leșinase. Ultima imagine înainte de „ruperea filmului” fusese cea a Mariei privindu-l speriată. Își revenise repede. Apăruse salvarea. Maria reușise, performanță realizabilă de regulă doar în filme, să-l însoțească pînă la spital.

De ce mă priveai așa ? o întrebase Imbru, foarte intrigat. Am simțit că este ceva rău cu dumneavoastră. Mergeam pe stradă și am simțit nevoia să intru în librărie. V-am văzut prin vitrină și mi s-a părut că vă pîndește o primejdie. V-am văzut cum vă albiți la față și cum cădeți... Am intrat.

Se înțelesese cu medicii să nu dea amănunte despre felul cum ajunsese la spital. Să spunem că pentru niște investigații, profitînd de faptul că eram liber. Pe Maria a rugat-o să nu povestească nimănui scena pierderii cunoștinței. Mai bine să nu se știe ! Ea se ținuse de cuvînt,

iar Imbru, parțial restabilit, continuase să lucreze ca și înainte.

Cu trecerea timpului totul se afluase. Soția inginerului șef de platformă fusese în audiență la directorul general și îl informase că starea sănătății lui Imbru este gravă și că ar trebui să se pensioneze. Cristea încercase să-l convingă, dar Imbru, după o reușită operație dificilă pe cord deschis, rămăsese neînduplecat.

Ca în filme ! spunea el, făcând haz de necaz. Cadrul de conducere suferă de inimă, se operează, ia diferite pastile, face mici sau mai mari crize, dar rămîne pe baricadă !

Intrat într-o perioadă distinctă de viață, un fel de bătrînețe apărută cu mult înainte de perioada cînd era așteptată, Imbru își modificase treptat obiceiurile și felul de a fi. Devenise mai meditativ, citea mai mult. Rămăsese, desigur, un bărbat frumos, dar în toate zîmbetele lui apăruse o nuanță de melancolie și de resemnare.

Nu făcuse nimănui mărturisiri, dar cel mai mult îl deranja — o copilărie, desigur ! — nuanța de milă pe care o descoperea în privirile femeilor cunoscute. El ajunsese, într-un anumit sens, să se nutrească din „semnalizările“ admirative ale femeilor. E drept, necunoscutele străzii continuau să aibă vechea reacție, indiferente la vaga melancolie întotdeauna prezentă pe figura lui. Dar asta nu însemna nimic. În ciuda înfățișării sale de donjuan, Imbru fusese un soț fidel, autor însă al multor cuceriri imaginare. Construind scenariul unor aventuri extraconjugale, el avea o satisfacție destul de bizară. Eu chiar aș fi în stare de așa ceva ! își spunea. Nu se înșela.

Se angajase, față de soția sa, să se pensioneze după transportul platformei „Venus“. Era decis să se țină de cuvînt. Da, legăturile mele cu „Pemarom“-ul și cu platformele vor deveni simbolice, se vor reduce la telefoane și la cîte o vizită însoțită, pentru mine, de un tot mai accentuat sentiment de stînjenire.

DIN a patra scrisoare adresată de reporterul Dumitru Constantinescu soției sale, Ana :

...După cum vezi, în materie de scrisori sînt foarte productiv. Nu fac decît să mă conformez ordinului tău de a-ți

serie în fiecare zi, precum procedau îndrăgostiții din secolul trecut (și cei din alte secole).

A venit la rînd povestea celui de-al doilea drum spre platforme, cu nava „Pemarom”-ului. Această călătorie a avut loc în ziua următoare. Noaptea, după cum ți-am scris, am stat pe navă. Este într-adevăr „de-a mirările” cum starea de accentuat disconfort fizic resimțită în larg a dispărut pe loc, ca și cum cineva ar fi apăsător un buton, de îndată ce nava a intrat în port. Dar asta este un fapt divers. Mult mai interesante au fost investigațiile mele de dimineață, în orele de dinaintea plecării. Niște cercetări de filozof, dacă pot spune așa, fiindcă m-am ocupat de observarea celor care, ca și mine, rataseră transbordarea pe platforme. Ce simțeau acești oameni, după vreo zece sau chiar mai multe ore de mers pe o mare agitată? Nu era momentul să le pun asemenea întrebări, deși poate că unii n-ar fi găsit nici un inconvenient să-mi răspundă și poate chiar să între în amănunte. I-am observat. Erau palizi, obosiți, dar pe fețele lor era scrisă o hotărîre liniștită, ce m-a impresionat. Știu, aceste cuvinte sună a articol de ziar, dar crede-mă, exprimă doar adevărul. Pînă la urmă tot am schimbat cîteva cuvinte cu un om la vreo treizeci de ani, care ședea într-un colț, pe punte. Citea liniștit o carte. Trebuie să știi să înduri, asta e totul, mi-a spus el, privindu-mă calm. Așa cum se uita la mine, cu albul ochilor devenit strălucitor din pricina contrastului oferit de barba neagră, mi-a amintit de un film cu un marinar nimerit pe o insulă pustie. Văzînd că nu prea are chef de conversație l-am lăsat cu cartea lui. Nu stătea într-o poziție comodă. Era ghemuit lîngă copastie, dar părea a se simți la fel de bine ca și cum s-ar fi aflat într-o mare bibliotecă. Mi-am amintit de scrisoarea petromaristului necunoscut (ți-am trimis-o ieri). Acolo era o vorbă de dispreț la adresa comodității. Cel din fața mea o încarna.

Dar acestea sînt speculații. Pe tine te interesează ce s-a mai întîmplat, nu? În cursul dimineții, pe la ora unsprezece, nava s-a pus din nou în mișcare. Marea se liniștise în bună măsură. Rămăsese doar o hulă nu prea grozavă. Mi s-a explicat că este vorba despre o așa-numită hulă de fund, nimic altceva decît ondularea suprafeței

mării în zonele unde platforma continentală are pantă accentuată, iar apa are adincime mică. „Pirdahnica” mea ameţeală a apărut imediat după ieşirea din port, dar de data aceasta într-o variantă mai puţin accentuată. Am asemănat-o cu reacţia unui vaccin ce reproduce simptomele bolii respective, dar într-o formă mult atenuată. Era o senzaţie de slăbiciune, din nou mă simţeam ca un convalescent.

Neras, slab, palid, îmbrăcat în cunoscutul meu trening ponosit, stîrneam, în privirile celor avînd bunăvoinţa de a-mi da vreo atenţie, expresii de simpatie hibridată cu milă. Uită-te şi la ăsta, nu s-a astîmpărat, n-a stat la Bucureşti ! Vrea să vadă cum este cu platformele de foraj marin ! Nu se mulţumeşte, cum ar face un om serios (dorinţa de comoditate ţine de seriozitate, nu ?), cu o discuţie amănunţită, purtată în vreun birou luminos de la „Pemarom” ! Bineînţeles că nu mă mulţumesc, le răspundeam în sinea mea.

Evenimentul central al celei de a doua călătorii spre platformă nu au fost, însă, întîlnirile mele cu oameni învioraţi de liniştirea mării, ci altul. Ți-am povestit cît de impresionat am fost cînd am văzut pentru prima oară o platformă. Atunci, astă-vară, întîlnirea s-a produs seara, cînd multele lumini transformau platforma într-o formă de vis. Acum era plină zi.

Dar să-ţi spun cum s-a desfăşurat noua întîlnire. Ea m-a determinat să-mi zic, folosind cuvintele necunoscutului autor al scrisorii către Floria Talaz : un număr limitat de evenimente ne ritmează existenţele. Şi de data aceasta am avut sentimentul că trăiesc o întîmplare cu totul deosebită, crucială. Desigur, în mod obiectiv n-a fost așa, dar ce pot să fac dacă emoţia mi-a fost atît de puternică ! ?

Iată cîteva secvenţe intermediare. De la maşinistul cel sfios, despre care ți-am scris, am aflat cam cînd ne vom apropia de platforme. Cu vreo jumătate de oră înainte m-am ridicat, cu un „regret al cărnii”, din pat. Am urcat la comandă. Acolo, în locul cel mai înalt al navei, am întîlnit un bărbos în vîrstă de vreo patruzeci şi cinci. Secundul era mai tînăr, cam de vîrsta mea. Nu s-au făcut prezentări. Oamenii ştiau cine sînt şi aveau o oarecare

lucire de simpatie în priviri, provocată, presupun, de perseverența mea, manifestată după o primă tentativă, pe cît de nereușită pe atît de dezagreabilă. Comanda are un parbriz curb, în lungime de vreo trei metri. În spatele acestuia se află cîrma — dar nu seamănă cu aceea a corăbiilor din filme —, precum și diverse aparate. Se mai află acolo niște scaune înalte, de un tip nemaivăzut, special. Șezînd pe unul dintre ele, omul poate să privească în continuare marea. În dreapta și în stînga parbrizului se află două uși, dînd spre două prelungiri aflate în aer liber. Cine dorește să vadă marea fără nici o opreliște, într-una dintre ele, înfruntă vîntul, stînd în picioare, în spatele unui parapet înalt de vreun metru și jumătate. Eu am ieșit în partea dreaptă. Am stat lingă o busolă foarte mare (mă întreb dacă nu cumva respectiva sculă se numește compas) și mi-am forțat ochii, pentru a întrezări platformele. Nu se vedeau. Senzații predominante în acele momente: zgomotul ritmic al motoarelor (ascultarea lui îți dă un sentiment de liniște și de siguranță), fișiiitul navei alunecînd prin apă și spărgînd micile valuri ale hulei. Vîntul bătea destul de tare, mergeam împotriva lui. După un timp, comandantul mi-a oferit un binoclu și mi-a spus că prin el voi putea vedea platformele. Într-adevăr, prin binoclu am zărit în extrema depărtare niște forme ce mi-au evocat niște tridente, niște furci cu trei dinți, cel din mijloc fiind mai înalt decît celelalte. Se vedeau trei platforme, destul de apropiate una de cealaltă, pîrînd a fi aliniate. Deși vei spune că sînt un citadin slăbit de lipsa contactelor cu natura, țin să declar: Vederea celor trei platforme m-a emoționat foarte mult, mi-a întărit sentimentul că trăiesc unul dintre acele puncte nodale amintite în scrisoarea către ingrata Floria Talaz. Vedeți? m-a întrebat secundul, apărut în ușa cabinei. Da, vād, am răspuns, transfigurat de bucurie (desigur era doar sentimentul unei transfigurări, fiindcă arătam în continuare prăpădit).

Nava, duduind liniștită, s-a tot apropiat. Am privit cu aviditate cum siluetele celor trei platforme se măresc din ce în ce, cum își pierd asemănarea cu niște tridente, începînd să semene doar cu ele însele. Sînt într-adevăr uimitoare, ca orice hibrid. Fiindcă, mă întreb, ce poate fi mai

hibrid decît o navă cu picioare ? Decît o navă ridicată în aer și plutind deasupra valurilor, ca într-un vis ?

Privită din apropiere platforma își pierde, desigur, ceva din forța de sugestie poetică. Imensa ei masă metalică atinsă de rugină încetează de a mai fi o hieroglifă misterioasă. Un sentiment analog trăiești contemplînd un vapor. De departe se văd doar liniile și proporțiile, dar din apropiere încep să se zărească amănuntele. Fața celei mai frumoase femei, din extrema apropiere privită, arată pori și minuscule fire de păr, alterînd impresia de perfecțiune. Această ultimă comparație este doar parțial reușită, fiindcă în cazul platformei impresia de alcătuire insolită este înlocuită cu una de forță și eficiență.

Transbordarea este o manevră foarte ieșită din comun. Oamenii se strîng, cu bagaje cu tot, la pupa, adică în partea din spate a navei. Așteaptă liniștiți. Nava manevrează cu băgare de seamă și în cele din urmă intră în spațiul delimitat de picioarele platformei. Apoi sînt legate niște parîme de cele două picioare. Nava se balansează ușor, dar stă pe loc. De sus, o macara rapidă lasă să coboare „coșul”, ceva ciudat, despre care ți-am mai povestit. Din marginile unui obiect semănînd cu un colac de salvare pornesc niște frînghii ce se unesc între ele la o înălțime de doi metri și ceva. Ele sînt prelungite de un cablu metalic atașat de brațul macaralei. „Coșul” se lasă în jos foarte repede, patru bărbați își pun mai întîi bagajele în mijlocul „colacului de salvare” (acesta are o „podea” solidă) apoi se urcă, toți deodată, pe marginile acestuia. Macaragiul este foarte expeditiv. Pînă să-ți dai bine seama ce s-a întîmplat, ai plutit deasupra navei, ai depășit copastia platformei și te-ai pomenit pe puntea metalică, între oameni cu totul necunoscuți, care nu îți dau nici o atenție. La fel de repede sînt coboriți pe navă alți patru oameni, dintre cei care părăsesc platforma. Cred că repeziciunea acestei manevre este impulsionată; în primul rînd, de nerăbdarea celor de pe platformă. În cazul respectiv furtuna împiedicase efectuarea schimbului de ture la data normală.

PARTEA A DOUA

PLECAREA a fost decisă, va avea loc în dimineața zilei următoare. Nu sînt probleme deosebite. Într-adevăr, lipsește calmul plat, visat de orice pemaromist pentru o zi cînd se transportă o platformă, marea prezintă o anumită agitație, dar meteorologii susțin că în ziua următoare va fi o „fereastră” și totul va decurge bine.

Este după-amiază. Pe platforma „Venus”, însoțiți de inginerul Imbru, apar niște necunoscuți, doi bărbați și o femeie. Femeia este reportera de televiziune Laura Radvan, iar bărbatul mustăcios, regizorul de filme documentare Dan Voiculescu. Cel de-al treilea component al micului grup de intruși este reporterul Dumitru Constantinescu.

În compania celor doi oameni de film, ale căror vîrste sînt în preajma jumătății de veac, Constantinescu pare de-a dreptul un tinerel. Ceva s-a schimbat însă în el după întoarcerea de pe platforma „Vega”. În bine. A devenit parcă mai bărbat. A reușit să-și înfrîngă răul de mare, iar pe platformă, în ciuda trepidațiilor provocate fără întrerupere de funcționarea generatoarelor și a instalației de foraj, s-a comportat cu dezinvoltură. Aceste două succese l-au făcut să crească în propriii lui ochi. Pășește cu degajare lîngă cunoscuta reporteră de televiziune și lîngă regizorul de care, ce-i drept, n-a auzit, dar, fără îndoială, trebuie să fie un profesionist foarte serios. (Dacă Dan Voiculescu, om aflat la o vîrstă cînd succesele profesionale contează foarte mult, ar putea citi în mintea lînărilor

reporter, s-ar supăra. Cum să nu auzi de mine, domnule !, ar exclama. Filmele mele au obținut o adevărată colecție de premii și nu numai în țară !) În ochii lui Constantinescu sclipește o curiozitate estompată de începutul unei blazări de inițiat.

Cu mult calm, de parcă ar fi un ghid de profesie, Imbru le explică celor trei cum vor decurge lucrurile în timpul remorcării. Ascultându-l, Laura Radovan îl privește din când în când cu o anumită cochetărie. Dar inginerul nu arată prin nimic că ar înregistra-o.

— Vedeți, spune el răbdător, aici, sub eliport, se află așa-zisa „gură de zmeu“, un fel de ham. Cele două derivații ale acestuia se unesc între ele și apoi se cuplează la cablul uneia dintre navele de remorcare.

— Vor fi mai multe ? întreabă Laura.

— Da, trei. Cea din mijloc, numită „Livezeni“, va fi legată la gura de zmeu. În dreapta va fi „Vultureni“, în stînga, „Buteni“. Sînt trei nave ale întreprinderii noastre. Se va realiza ceva în genul unei troici. — Imbru zîmbește trist —. Dar cele trei nave vor fi mult mai depărtate una de alta decît caii înhămați la o troică.

— Îmi pare foarte rău că nu pot veni și eu cu dumneavoastră ! se alintă reportera.

Din nou, inginerul nu observă că doamna de la București, atît de îndrăzneț îmbrăcată, parcă ar dori să flirteze cu el.

— Da, ar fi fost interesant, spune el politicos. Platforma este o navă cu totul deosebită.

— Am văzut într-o fotografie că turla de foraj era amplasată într-o margine, spune reportera. Aici văd că este la mijloc.

— Da, asta este așa-numita poziție de marș. Pe timpul deplasărilor, turla este mutată la mijloc, pentru echilibrare.

— Deci platforma este o navă, spune dezinvolt Constantinescu. O navă ca oricare alta. Dar una cu picioare !

Laura îi aruncă o privire protectoare, iar apoi se uită înspre ceilalți doi bărbați de parcă ar vrea să spună : Este cam naiv prietenul și colegul meu de breaslă ! Dar este băiat bun, să nu vă îndoiiți de acest lucru !

Inginerul nu sesizează umorul implicit al reporterei. Spune :

— Da, este o navă. De altfel, figurează la Registrul Naval Român, ca oricare alta. Nu are mijloace proprii de a se deplasa, dar plutește.

— Este ca un șlep, zice regizorul, are nevoie, pentru a se mișca, de remorchere.

— Exact.

Vizitarea platformei continuă. Preocupat să le arate vizitatorilor săi în ce constă caracterul de navă al platformei, inginerul îi duce mai întâi în partea de jos, echivalentul calei. Le arată compartimentul energetic, generatoarele de curent alternativ și continuu, generatorul de avarie, pompele hidraulice, cele care asigură ridicarea și lăsarea picioarelor platformei. Apoi, când revin pe punte, le arată casele picioarelor.

— Dar totul este colosal aici ! se miră Laura Radovan. Este o uzină plutitoare.

— Da, admite Imbru, fără entuziasm. Păcat că nu o să puteți vedea cum se lasă picioarele. Este foarte interesant. Nu știu dacă ați aflat, pe măsură ce ne îndepărtăm de țărm, picioarele sînt lăsate tot mai jos. Astfel echilibrul platformei se mărește.

Se află într-una dintre casele picioarelor. Un mecanic jack, nu altul decît Corbu, le arată comenzile electronice. Reportera de televiziune consideră că în fiecare dintre documentările sale este indispensabil să vină un moment al mirării excesive, menit să le flateze pe gazde. De această dată, uimirea ei este justificată, platforma fiind, în mod obiectiv, o realizare tehnică extraordinară. Reportera nu preferă în mod special ceea ce ea însăși a numit, într-unul dintre avîntatele sale comentarii, „sublimul tehnic“. Dar acest amănunt n-are nici o importanță, n-o împiedică pe inimoasa Laura să se extazieze. Corbu, vizibil flatat, este gata să dea oricît de multe amănunte tehnice.

Brusc, Laura își schimbă starea de spirit. Îl privește cu atenție pe Imbru și îl întreabă :

— Nu vă supărați, aș vrea să știu, dacă nu vă supărați... De ce sînteți atît de trist ? — Zimbește palid, ușor stînjinită, dar în același timp incapabilă de a renunța la aplombul ei profesional —. Știți, o să apăreți în reportajul meu. Șeful platformei „Venus“ nu are voie să fie atît de abătut...

Lui Corbu i-au pierit pe loc veselia și cheful de a da explicații. Nu mai spune nimic. Se uită la Imbru, așteaptă să vadă ce va răspunde acesta.

— Nu mă supăr, doamnă, de ce să mă supăr ? spune liniștit inginerul. Dacă o să mă filmați, o să îmi dau silința să fiu cît mai vesel... — Se străduiește să zîmbească, dar nu prea reușește —. Nu m-am prea simțit bine azi-noapte. Sufăr cu inima. Asta este situația...

Pe fața rubicondă a lui Corbu, devenită gravă, reporteră citește că a făcut o gafă. Are unul dintre gesturile ei de solidaritate spontană, știute de cei care o cunosc mai bine. Face un pas către Imbru și îl apucă de braț :

— Îmi pare rău, spune. — Trăsăturile ei muiate se organizează, pentru o clipă, într-o mască a compasiunii autentice —. N-aveam de unde să știu.

Inginerul face un gest al renunțării :

— N-are importanță. Bineînțeles că nu ați avut de unde să știți. — O privește pe Laura ca și cum ar fi translucidă —. Nu contează ! Principalul este să ajungem cu platforma unde trebuie, fără probleme.

Episodul se consumă, cade în trecut. Imbru, în continuare foarte ospitalier, le arată celor trei vizitatori alte părți ale platformei. Se intră în așa-zisa cabină oficială, unde sînt cazați șefii veniți pe platformă. Ea este alături de cea a lui Imbru însuși. Laura, a cărei vioiciune recăpătată are acum o surdină, se miră :

— Dar este foarte bine aici !

Imbru își uită pentru un moment melancolia. Pe fața lui de bărbat frumos apare zîmbetul său de cuceritor fără voie, cel atît de adesea vizibil pe vremea cînd mai toate femeile îi aruncau priviri provocatoare sau măcar de omagiu spontan.

Corbu, rămas în grup parcă din întâmplare, observă și se bucură. Rîde, arătîndu-și dinții mărunți și dezvelindu-și, într-un fel socotit de către Constantinescu dezarmant, gingiile roze.

— Da, nu-i rău la noi, recunoaște inginerul. Dar e mult mai bine în dană ! — Îl privește complice pe Corbu. Acesta se gudură, mișcîndu-și în chip neașteptat trupul lui masiv, pare foarte satisfăcut pentru că momentul penibil al discuției despre boala de inimă a trecut și, în plus, se-

ful său îi adresează o aluzie glumeață, pe care a priceput-o pe loc —. Pe locație, lucrurile nu mai sînt atît de clare ! — Imbru îl privește pentru prima oară cu atenție pe Constantinescu —. Dumneavoastră ați fost, știți cum este.

— Chiar ai fost ? se uimește reportera.

— Da, ieri am venit. N-am stat decît o zi și o noapte.

— Reporterul nu pare defel mîndru de isprava sa —. Se cam clatină !

Corbu rîde. Reportera este din nou cuprinsă de uluirea ei profesională :

— Cum se clatină ?

— Trepidații. Am aflat că există și un balans. Din cauza valurilor, a vîntului... — Constantinescu vorbește ca un bătrîn lup de mare —. Dar repede se obișnuiește omul...

Urmează a fi vizitată partea superioară a platformei, unde se află cabina de comandă și postul de radiotelegrafie. Grupul urcă pe o scară abruptă de metal. În fața cabinei de comandă se află eliportul, o suprafață realizată din scînduri, avînd în centru ceva asemănător unei ținte. Se simte o adiere. Stînd în marginea spațiului deschis al eliportului, Constantinescu își amintește ușoara teamă resimțită pe „Vega“. Dar acolo era cu totul altceva ! Se vedeau numai mișcările neîncetate ale unei mări cenușiu-plumburii, cu vagi nuanțe de albastru, coamele valurilor erau alburii, vîntul bătea mult mai tare, făcînd să fluture trenîngul vizitatorului și amenințînd parcă să-l ia pe sus și să-l tot ducă... Se auzea un șuierat constant, plăcut de ascultat, obrazii celui de pe eliport erau loviți de picături invizibile de apă.

În cabina de comandă se află multe cadrane indicatoare. Inginerul le arată niște manete.

— Vedeți, le spune, de aici sînt comandate mișcările picioarelor. Sînt sincronizate... Este o întreagă poveste cu ele. Dacă vă interesează, puteți să discutați cu inginerul Crintea. E cel mai bun specialist al nostru. E aici. Dacă doriți... — Arată înspre niște manete —. Comenzile sînt acționate electronic, bincînțele.

În locul cel mai înalt al platformei, îl cunosc pe radiotelegrafist. Este un om mai în vîrstă, foarte politicos și, fără nici un motiv aparent, cam indispus. Cînd începe să

vorbească, pentru a le spune vizitatorilor cite ceva despre aparatele de acolo, impresia că omul este nemulțumit de ceva se estompează. Pentru sine, reporterul constată că vorbitul îi face bine radiotelegrafistului. Este normal, își spune, comunicarea prin viu grai ține de exercitarea meseriei lui.

Ajunși din nou pe eliport, inginerul spune :

— Zamfirescu este unul dintre cei care se cam tem de mutările platformelor. Acum în mod special. — Regretă că a adus vorba despre un aspect delicat, ținând de „bucătăria” platformei pe care o conduce —. Dar asta n-ar fi trebuit să v-o spun ! Este un aspect cu totul secundar.

— De ce se teme ? se miră Laura. Întreb doar așa, din curiozitate. Bineînțeles că nu... Nu se pune problema...

— Din cauza episodului cu soția lui Oprea. Ați fost și dumneavoastră de față...

— Ce episod ? se interesează Constantinescu.

— A venit o femeie... Are o presimțire rea... O să se întâmple nu știu ce în timpul transportului... — Imbru pare stîmjenit de faptul că tocmai lui a putut să i se întâmple așa ceva —. Ca și cum noi aici am juca la un fel de loterie...

— Și Zamfirescu ? insistă reporterul.

— El nu a fost acolo, dar i-au spus băieții. Are și el o suferință cu inima, bineînțeles nu ca mine... — Inginerul zîmbește vinovat, ca și cum ar fi făcut o gafă —. Nu stă perfect nici cu nervii. Dar ce să-i faci ? Nu poți să ai un echipaj chiar de elită... De altfel, este un profesionist foarte bun. Se pricepe și la navigație.

Apare inginerul Negrescu. Îi comunică lui Imbru că este căutat de la bază. Coboară cu toții în sala clubului. Șeful platformei se scuză și îi lasă pe cei trei vizitatori în compania inginerului.

Îndată după plecarea lui Imbru, Laura Radovan întreabă, căutîndu-și cuvintele :

— Nu vă supărați, aș vrea să știu... Boala... Tocmai am aflat despre ea... Este gravă ?

— A lui Imbru ?

— Da.

— Foarte gravă. Omul este un erou. În cel mai propriu sens al cuvîntului. Poate să moară în orice moment.

Nu mai vorbește nimeni. De afară se aude strigătul ascuțit al unei voci de tenor, apoi sirena unui remorcher aflat prin apropiere. Constantinescu se mișcă pe banca unde stă, pare a ezita să vorbească. Se decide :

— Și atunci cum de participă la călătoria de mîine ? Nu este prea periculos ?

— Ba este... Dar nimeni nu poate să vină la el și să-i spună : Rămii în dană, nu ai voie să urci pe platformă... Este un foarte bun inginer de foraj și șef. Toți sînt foarte mulțumiți de el. Și șefii și subalternii.

— Nu conduce el operațiunea, nu ?

— A, nu... Este un comandament. Un inginer de foraj nu are treabă cu deplasarea. Aici intervin jackmenii.

Un cuvînt foarte interesant, ar vrea să spună Constantinescu, dar momentul nu este potrivit pentru asemenea reflecții.

LA sediul întreprinderii „Pemarom”, întîlnirea finală a comandamentului era pe sfîrșite.

Inspectorul general Caravan, un bărbat solid, de vreo cincizeci și cinci de ani, conducea ședința. Urmărindu-i privirile albastre, lent alunecătoare, mișcările cumpănite, felul de a vorbi fără grabă, articulînd cu grijă cuvintele, infățișarea de bărbat avînd sentimentul deplinei realizări de sine, Constantinescu, aflat în picioare, în spatele celor din „coada” lungii mese din sala de ședințe — nu ajunseseră scaunele —, îl consideră un lider real.

Alături de „trinitatea” Tomescu-Cristea-Banciu, se aflau inginerul șef Nebreanu, un contraamiral și un căpitan de rangul întii (prezența celor doi exprima rolul marinei militare). Din comandament făcea parte și locotenent-colonelul Bughea Ion, comandantul unității de elicoptere aflată în permanentă colaborare cu „Pemarom”-ul. Alături de inginerul Imbru, unul dintre cei doi șefi de tură ai platformei „Venus”, ședea Mihordea. Acesta din urmă era comandantul convoiului, urmînd să coordoneze, pe durata transportului, navele de remorcare. Mai făceau parte din comandament : un delegat al șantierului naval care construise platforma, un delegat al Institutului de Prospectări Geologice și Geofizice, directorul

Întreprinderii de Exploatare Portuară Constanța, căpitantul portului Constanța.

Sarcinile fiecărei nave, precum și cele ale oamenilor de pe platformă, erau bine cunoscute, ședința nu făcuse decât să le ratifice. Așa stînd lucrurile, figurile centrale ale zilei erau cei trei meteorologi. Prognoza lor constituia cheia întregii operații.

Oreste Cerna, fostul rival al inginerului Suciu, cel despre care acesta din urmă spunea că nu ar fi tocmai competent, arăta preocupat, parcă ros de niște presimțiri neplăcute. Era un bărbat relativ mic de statură, încă tînăr, părăind predestinat să devină un supraponderal. Figura lui de suferind hepatic era comună, putînd eventual să atragă atenția doar prin ceea ce se numește „o privire ferită”. Ce avea el cu adevărat excepțional erau vocea și modul de a vorbi. Modula cuvintele cu o dulceață nespusă. Nu i se cunoștea vreo vocație de cîntăreț, dar interlocutorii lui erau îndreptățiți să își închipuie că un mare tenor cam așa ar trebui să cuvînteze. Fusesse una dintre armele folosite în disputa pentru inima tinerei inginer. Felul ardelenesc de a se exprima al lui Suciu (băiat bun și bărbat destul de arătos) era simpatic, dar nu se putea măsura cu suavitatea penetrantă realizată de Cerna. O netă superioritate dovedise meteorologul și în ceea ce privea conținutul „pledoariilor”. Franchețea totuși primitivă a inginerului fusese depășită în chip vădit de flateriile lui bine calculate. Oamenii îl priveau cu o anumită teamă, fiindcă odată avusese o ieșire incredibil de violentă, uimitoare la un om cu înfățișarea lui inofensivă. Cu acel prilej, Banciu rostise unul dintre paradoxurile sale memorabile. Politețea este cea mai sigură prevestire a agresivității, spusese el, refuzînd apoi să dea explicații.

Al doilea meteorolog era Flaviu Radulian, un bărbat la vreo cincizeci de ani. Uitîndu-te la mustața lui bogată (un însemn căutat de virilitate) și la formele lui bine rotunjite, puteai să îți închipui cum urma să arate Cerna peste zece ani și ceva. Și Radulian avea ceva particular : un fel onest și aparent naiv de a-și privi interlocutorii în ochi. Flaviu ăsta are darul de a-l face pe om să se încreadă în el. Trebuia să se facă avocat. Așa se spunea la

„Pemarom“. De această dată însă nici el nu părea prea sigur de sine.

Idealul unor prognoze riguros exacte rămîne de domeniul utopiei, dar aceasta nu înseamnă că meteorologii trebuie să devină niște sceptici, afirma, în ocazii potrivite, directorul adjunct al institutului de specialitate din Capitală, de asemenea prezent la ședința de comandament. Cumpătescu, un bărbat aflat nu departe de vîrsta pensionării, era un fel de *raisonneur* al profesiei sale. Ar fi fost de așteptat ca un om cu funcția lui să recurgă la teoretizări comode, repetînd mai ales ideea că, în ciuda unor rateuri inerente, meteorologia este și rămîne o știință. Dar nu se întîmpla așa, Cumpătescu nesfiindu-se să invoce existența unei dimensiuni artistice. Da, domnilor, spunea, nu ezit să folosesc un cuvînt dubios : inspirație. Dar precizez numaidecît că ivirea acesteia este favorizată de experiență și de ingeniozitate analogică. În plus, de talent. Este vorba despre o inspirație specifică. Variantele de evoluție a vremii sînt finite. Iată de ce pot fi folosite calculatoarele. Dar concluziile nu pot fi formulate, în mod satisfăcător, fără inspirație.

Spre deosebire de subalternii săi, directorul adjunct părea optimist. Figura lui de ascet (era un om de o slăbiciune corporală ieșită din comun, avînd ceva de pasăre mumificată) exprima satisfacția. Nu are sens să așteptăm o zi ideală pentru transportul platformei, argumentase el, fiindcă o asemenea zi nu va mai apărea decît la anul. Cel mai bine este să profităm de „fereastră“.

Înainte de momentul admiterii în sală a oamenilor de presă — în afară de Laura Radovan și Constantinescu, veniseră și reprezentanți ai publicațiilor locale —, partea strict tehnică a ședinței de comandament se încheiase prin semnarea unor acte. Conform uzanțelor, fusese încheiat un proces-verbal referitor la prognoza meteorologică și o notă de discuții. Noii veniți asistau la un fel de epilog, pe parcursul căruia mebrii comandamentului ieșeau treptat din atmosfera tensionată, încercînd să se relaxeze.

Traseul era stabilit, sarcinile fiecăruia dintre participanții la operație erau cunoscute în amănunt, prognoza meteo era clară. Cei răspunzători de transportul platformei aveau motive să se liniștească, să privească în-

crezători înainte. Lui Constantinescu i se păru că intuiește ceva în genul unei neliniști comune, mai mult sau mai puțin abil ascunsă, după firea fiecăruia. Singurul om părînd cu totul liniștit, ba chiar mai mult, arătînd ca și cum ar fi savurat un succes personal, era Cumpătescu. Slăbiciunea lui de pasăre ieșea aproape comic în evidență.

Laura Radovan ședea lângă inspectorul general. Acesta o recunoscuse cu promptitudine și îi oferise un loc alături de el, într-un spațiu obținut prin îndesirea întregului rînd de scaune de pe partea dreaptă a mesei. Constantinescu, minat de unul dintre impulsurile lui capricioase, scrisese cîteva cuvinte pe o filă din carnetul său de reporter și i le dădu. Citind, Laura zîmbi. Apoi, cu o nonșalanță care îl incremeni pe reporter, îi dădu biletul inspectorului general. La rîndul său, acesta păru că se amuză, pentru prima oară de la intrarea oamenilor de presă în sala de ședințe. Avea un zîmbet plăcut, protector, sugerînd forță virilă.

— Există o propunere, zise Caravan. Să se revină puțin asupra considerentelor meteorologice. — Îl privi întrebător pe Cumpătescu —. Ce ziceți ? Sinteți amabil să ne mai spuneți o dată, pe scurt, cum stau lucrurile ?

Pe fața emaciată a directorului adjunct se citi acceptarea.

Cu puțin înainte de acțiunea surprinzătoare a lui Constantinescu, regizorul de filme documentare ieșise din sală și apoi se întorsese însoțit de membrii echipei lui de filmare, băieți tineri, avînd priviri pătrunzătoare și blazate de profesioniști.

— Uite că se potrivesc bine lucrurile, adăugă Caravan, oprindu-l cu un gest pe Cumpătescu și arătînd înspre operator.

— Doar cîteva cadre, spuse regizorul. Să se știe că înainte de plecare a avut loc această ședință.

Inspectorul adjunct încuviință.

Operatorul își termină foarte repede treaba, mișcîndu-se cu abilitate. Echipa de filmare părăsi sala. Ieșit o dată cu ea, regizorul nu se mai întoarse.

— Pot să încep ? întrebă Cumpătescu.

Caravan, deodată preocupat, se uită la ceas. Păru că este pe punctul de a reveni asupra rugăminții de mai

înainte, dar privirea rugătoare a Laurei îl stopă. Făcu un semn de aprobare.

— Doamna nu a fost aici. Probabil că dorește să facă referiri la rolul nostru, al meteorologilor. Veți realiza un reportaj, nu ? Cumpătescu, extrem de bine dispus, își frecă mâinile, ca și cum ar fi fost un negustor care tocmai a încheiat o afacere avantajoasă. Manifesta o anumită inadecvare la context, motiv pentru Constantinescu, în continuare foarte atent, să-l considere ilustrativ pentru vaga tendință spre îngăduință, exprimată de unii oameni aflați în preajma pensionării —. În mod neașteptat, meteorologia este și o artă, nu numai o știință. — Laura încuviință, foarte serioasă —. Uitați, să luăm împrejurarea de față ! Un meteorolog de modă veche — Cumpătescu chicoti —, ar decide că transportul nu este posibil și ar fi necesară amânarea lui pînă după furtunile de iarnă. Noi nu zicem așa ! Asta fiindcă, după cum vă spuneam mai înainte, intervine elementul artă. — Inspectorul general se încruntă, păru că dorește să-l întrerupă. Cumpătescu nu observă și continuă, atins de o stare euforică —. Vedeți, nu întîmplător în meteorologie apar din cînd în cînd oameni care intră în legendă. Vi-l amintiți pe Topor ? Eu cred că da. Numele lui devenise la noi sinonim cu acela de om capabil să spună cum va fi vremea... Nu este cazul meu ! Să nu cumva să credeți că mă compar cu el... De altfel, astăzi cu totul altele sînt condițiile de investigare. Știți dumneavoastră, sînt convins de asta...

Directorul adjunct al institutului de specialitate urmă în același stil. Constantinescu în continuare stînd în picioare, avu certitudinea că trăiește un episod de o mare originalitate. Cum este posibil acest discurs neverosimil ? se întrebă, stupefiat, reprimîndu-și tentația de a-și comunica uimirea celor de lîngă el. Singura explicație este că toți bărbații aceștia cu munci de răspundere vor pur și simplu să se destindă puțin, atîta tot. Doar astfel s-ar putea explica îngăduința unui șef de la minister față de un act prelungit de cabotinaj. Se uită la fețele celorlalți doi meteorologi. Da, era cîte ceva de văzut. Cerna privea, după obiceiul lui, pieziș, fixînd un punct imaginar situat

în dreapta sa, pe suprafața lucioasă a mesei. Miinile lui grăsuțe și păroase, cu degete scurte, executau niște mișcări ale nervozității, atingându-se și despărțindu-se smucit. Iar prin privirile onestului Radulian, atunci cînd afirmațiile lui Cumpătescu părură că ating cotele cele mai înalte ale siguranței de sine, trecură niște fulgere de nesiguranță.

Dar asceticul, scheleticul Cumpătescu, reuși, în ciuda caracterului oarecum extravagant al discursului său, să îi binedispună pe mai toți cei prezenți. Pînă și Caravan, care la un moment dat lăsase impresia că era deranjat de „retorica intuiționistă” (formularea lui Constantinescu, șoptită unui necunoscut de lîngă el, pare-se un jurnalist local) a vorbitorului, arăta destins.

Da, cugetă reporterul, oamenii au luat o decizie, nu mai sînt dispuși să se mai întoarcă, psihologic, înaintea adoptării ei. S-au instalat, pur și simplu, în noua situație și vor să acționeze.

Alocuțiunea meteorologului nu dură mai mult de zece minute, fiindcă unul după altul, membrii din afară ai comandamentului se scuzară și plecară, anunțînd că pot fi găsiți, în caz de nevoie. Era stabilit să se reîntoarcă la ora plecării convoiului.

Iacepuse astfel ultima acțiune a comandamentului în forma lui premergătoare plecării: fracționarea în două echipe, una urmînd să rămînă în dană, iar cealaltă să se ambarce pe platformă.

CONFERINȚA ținută de profesorul Negrescu fusese un succes. Deși dezvoltase o temă „obosită” de numeroase referiri jurnalistice, reușise să găsească formulări potrivite, menite să ocolească ceea ce el numea „dușmanul numărul unu al comunicării”, plictiseala. Seara, întorși în casa lui nea Mărin, autorii viitorului dicționar de mentalități se pregătiră de plecare. Profesorul vorbise la telefon cu Constanța și aflase că ieșirea în mare a platformei, pe care era ambarcat și fiul său, urma să aibă loc în ziua următoare, dis-de-dimineață.

— Trebuie să fiu de față, spuse profesorul. Este un moment important. Nu vreau să-l scap.

Dana stătuse cuminte la conferință și se întorsese împreună cu ceilalți. Se uită întrebătoare la Alin, fiindcă avu-

sese impresia că acesta o să întrebe de ce este atât de important momentul respectiv. Dar studentul rămase tăcut. Era palid și părea nedumerit. Dar era o nedumerire de un fel cum Dana nu mai văzuse la el, ceva legat de un domeniu unde inteligența nu prea este de folos. Dana îl apucă de mină, dar nu simți nici o strângere de răspuns.

— Ce ai ? îl întreabă în șoaptă. Ești bolnav ?

— N-am nimic. Nu sînt bolnav. — Glasul studentului era egal, monoton —. O să-ți povestesc eu, cînd ajungem la Constanța.

— Ce să-mi povestești ?

Alin se mulțumi să ridice din umeri, agasat, dar parcă prea lipsit de energie pentru a resimți o iritare serioasă. O să-i povestească, într-adevăr ? În clipa cînd spusese că o va face, nu se îndoia. Își aminti de legămîntul lor : al sincerității totale. Indiferent de ce se va întîmpla, să nu ne ascundem nimic unul altuia. Așa se angajaseră. Dar avea oare rost să i-o descrie pe femeia adultă, imprevizibila, covârșitoarea ? Să-i spună cum se comportase aceasta în știutele împrejurări ? Să încerce, prin imperfectele cuvinte, un fel de reconstituire a celor petrecute ? I se părea o imposibilitate, iar nedumerirea scrisă pe fața lui de efeb ținea de conștiința acesteia. Se uita din cînd în cînd la Camila. Aceasta nu mai fuma, fața îi era destinsă într-un fel special, de parcă tocmai s-ar fi întors după un sejur petrecut la munte. Camila nu îi ocolea privirea, dar părea că se uită prin el, ca și cum ar fi fost un necunoscut, în fața căruia te nimeresti, pentru un număr oarecare de minute, într-un mijloc de transport în comun dintr-un mare oraș. Te uiți la el ca la un figurant dintr-un film neînsemnat. Este o pseudo-întîlnire, avînd o șansă de repetare aproape nulă. Ce să-i povestească Danci ? Își dădu seama că avea nevoie de imagini, noțiunile nu îi erau prea folosite. Totuși, ar putea încerca. Da, poate că o să-i povestească, rugînd-o să nu se supere pe el. Fiindcă, realmente, este nevinovat. Nu simte că a greșit cu ceva. Poate că o s-o intereseze. De fapt, în mod sigur va fi interesată. Va dori să afle amănunte despre felul cum același „lucru“ poate fi făcut în două moduri atît de cumplit de diferite. Uitîndu-se în gol, renunțînd să mai încerce a prinde privirile străine ale Camilei, studentul reuși să găsească

niște formulări care i se părură potrivite. De exemplu, auzise la radio într-o duminică, reproduse cu o voce incredibil de emfatică — era sigur că omul acela, care simula neîncetat improvizația „genială”, citea — niște idei cu privire la modurile de interpretare ale unor violoniști. Tehnica goală nu înseamnă nimic, este ceva subsidiar, o performanță sportivă, echilibristică pe sîrmă. Aceasta este părerea marelui violonist cutare, zicea omul cu voce și mod de a vorbi insuportabile. El, Alin, era silit să admită : cunoscuse doar latura sportivă a „lucrului”. Dana, iubita lui, este o sportivă, atît ! O gimnastă. Cealaltă, femeia pînă acum citeva ore clasificată de el în tagma atît de neclarificată a adulților, făcea cu totul altceva decît gimnastică. Iar trupul lui... Aflase că poate să scoată asemenea „sunete”. Țasta să fie lucrul cel mai important ? Parcă nu, totuși. Detașat, încercînd să-și raționalizeze nedumerirea și reușind tot mai mult, Alin își dădu seama, în cele din urmă, că analiza propriilor trăiri și senzații nu-l satisfăcea. Nu acesta este aspectul important ! Dădu cu pumnul în masă, o mișcare scurtă, aproape schițată. Dana, care îl urmărea atentă, îi văzu în priviri o licărire de triumf și zîmbi : în acest gest îl recunoștea pe Alin al ei. Nu se miră cînd simți că el o prinde de mîină și apoi îi spune în șoaptă să vină puțin pînă afară.

— Unde mergeți, copii ? întrebă neutru profesorul. Nu stați la masă ?

— Este cina de adio, spuse Ionescu.

— Venim repede, spuse Alin. Trebuie să... Avem o mică problemă de lămurit.

Afară era un întuneric de păcură. Ieșiră din curte și se așezară pe banca aflată în stînga porții.

— Vreau să mă țin de cuvînt. Am făcut dragoste cu ea. — Vocea lui Alin era strict informativă —. De ce să amîn pînă la Constanța ? Îți spun acum.

Dana își desprinse mîina, încet, dar ferm. Zvîcni slab, ca și cum ar fi vrut să se ridice. Dar nu se mișcă. Spre propria ei mirare, nu se simțea prea rănită de cele auzite. Ar fi trebuit să-mi închipui, gîndi în trecere, simțind ceva în genul unei veselii de mamă în fața unei greșeli minore a copilului preferat. Se uită atentă la el. Prin întunericul dens profilul lui era parcă o umbră.

— În timpul conferinței, da ?

— Da. Zicea că m-a chemat. N-aveam nici o înțelegere cu ea. Poate că o are cu telepatia. Am simțit nevoia să mă duc înapoi, la ea.

— Și ? Ce să-mi povestești ? — Dana se căzni să fie ironică, dar vocea ei exprima doar o mică jale superficială —. Voi ai să-mi dai amănunte ?

— Nu asta este problema. Am făcut o descoperire. — În vocea lui Alin răsună deodată bucuria intelectuală —. Despre ea vreau să-ți zic. Înțelege ?

Dana îl apucă din nou de mină, uitându-și supărarea.

— Fii atentă ! La început nu mi-am dat seama de ce sînt atît de surprins. Eram uluit, pricepi ? Cu cît trecea timpul, mi-era tot mai neclar. Nu suport așa ceva, știi...

— Uite că ai suportat...

— Lasă ! Nu-ți stă bine cu ironiile astea. Fii atentă ! Numai adineauri, la masă, mi-a picat fisa...

— Cum ?

— Păi, stai să vezi ! Am înțeles ce a putut să mă fascineze în halul ăsta. — Dana vru să-și retragă mîna, dar el nu i-o lăsă. — Lasă aiurelile, este foarte interesant ! Mai întîi, am crezut că eu sînt... Adică eu am simțit ceva cu totul deosebit și de-aia sînt mirat. Dar nu era așa ! Nu era asta ! — Studentul avu intonația triumfului —. Era cu totul altceva !

— Ce era ?

— Era vorba de ea, mă înțelege ? — Își apropie ochii de ai ei —. Atunci, cînd s-a petrecut treaba, nu puteam să-mi dau seama, dar după aceea mi-am amintit totul, ca și cum aș fi reconstituit un vis. Ea era cea interesantă. M-a fascinat prin ceea ce făcea !

— Cred și eu, zise fata, disprețuitoare. Femeie bătrînă, le știe pe toate. Normal !

— Da, pînă la un punct ai dreptate. Dar numai atît. A fost un complex de senzații, înțelege ? Acum știu foarte bine cum s-au petrecut lucrurile. Mai ales senzațiile auditive. Ale mele. Ele au avut rolul cel mai mare. Sînt sigur de asta.

— Cum ?

— Uite așa, bine ! Dacă aș avea o înregistrare cu toate sunetele emise de ea, ai putea să-ți dai singură seama. Ai recunoaște că am dreptate.

Fata nu zise nimic, lăsînd impresia că n-a priceput.

— Am citit că sunetele au o mare forță hipnotică. Nu ai observat ? De fapt, n-ai avut unde. Hipnotizatorii nu folosesc numai privirea și mișcările miinilor. În același timp vorbesc, emit sunete. Acum pricepi ? Camila, bătrîna asta, cum îi zici tu, scotea niște sunete... N-ai fi zis că ies din laringele unui om ! Asta-i tot ! Ce chestie ! Ce zici ? Hm ? — Alin păru că dorește să treacă la alt subiect de discuție —. Sau ești supărată ? N-ai de ce să fii, crede-mă ! A fost o șmecherie. Cît timp nu am înțeles-o, era altceva. Acum s-a schimbat socoteala.

— Și acum ? se interesă Dana, calmă, de parcă ar fi fost vorba despre altcineva.

— Acum ce ?

— Ei, ce ! Știi tu foarte bine ! Noi doi ! Cum rămîne cu noi doi ?

— Rămîne bine, răspunse decis Alin. Nu mă bag eu în treburi de-astea. Nu am timp pentru așa ceva.

Dacă adulții, care profitau de ospitalitatea lui nea Mărin, ar fi ascultat discuția celor doi tineri, ar fi avut de ce să se mire. Cu siguranță, profesorul Negrescu ar fi alcătuit o fișă, dacă nu mai multe, despre o mentalitate ce nu semnifica în nici un caz amoralitatea — o asemenea etichetă putea fi gîndită doar de către un dogmatic —, ci mai degrabă perfecta sănătate psihică, stare presupunînd și forța de a „digeră” cu ușurință episoade dintre cele mai stresante. Înainte de a deschide ușa către încăperea unde se afla grupul, Alin se opri și-și întrebă prietena :

— Ce zici, să-i spun profesorului toată povestea ? Poate îl interesează. Bineînțeles, fără să fie altcineva de față. Am impresia că este ceva... Hm ? Ce zici ? Tot voiau ei să știe cum stau lucrurile cu cea mai tînără generație.

Dogmaticul amintit mai sus ar fi putut să spună, auzindu-l : Cinism. Dar s-ar fi înșelat din nou. Și de această dată era vorba despre o manifestare de forță psihică.

La masă se discuta despre mentalitatea omului eroic. Omleta, devenită tradițională, fusese deja consumată. Porțiile celor doi autostopiști erau intacte, îi așteptau. Începură să mănince, schimbând câteoa priviri de complicitate, de neînțeles pentru cine s-ar fi nimerit să îi urmărească mai cu atenție.

— Este o chestiune foarte complexă, decretă Ionescu, suspect de serios. Nu cred s-o lămurim noi.

— Nici nu intenționăm s-o lămurim, zîmbi impersonal Negrescu. Noi strîngem date și le aducem la același numitor, ca să zic așa. Există mentalitatea respectivă ? Se manifestă în moduri diferite ? Care sînt aceste moduri ? Ce cred respectivii oameni despre ei înșiși ? Sînt conștienți de eficiența lor în cîmpul social ? Sau acționează dintr-un impuls obscur, cu rădăcini imposibil sau greu de lămurit ? Noi ne mulțumim să răspundem la asemenea întrebări. Cred că este suficient pentru ceea ce avem în vedere.

— Mergeți la „Pemarom“ pentru ca să studiați oameni eroici ? întrebă Alin. — Își recăpătase în întregime modul de a vorbi de dinainte de conferință —. M-ar interesa și pe mine problema asta. Mi se pare foarte importantă. Se vorbește mult despre eroism, dar nu știu dacă toți pricep cum stă treaba.

Camila își aprinse o țigară cu mîna fermă. Pe figura ei relaxată trecu un zîmbet șters, exprimînd îndoiala, apoi admirația fără voce. Uite, ar fi putut să spună, băiatul ăsta ; un moment, am crezut că l-am „mistuit“, că va apărea palid, stupefiat de „tonalitatea“ unei femei adulte ; este cum nu se poate mai stăpîn pe sine, n-are nici o problemă ; de fapt, el m-a mistuit pe mine, de pe acum. deși nu au trecut nici două ore de cînd ne-am despărțit, episodul a și alunecat, pentru el, în trecutul îndepărtat.

— Nici noi nu știm, interveni Buzdugan, nu prea bine dispus. Este unul dintre conceptele dificil de lămurit.

— Este însă bine să precizăm, interveni profesorul Negrescu, calm, noi ne preocupăm de felurile cum anumite concepte sînt trăite de oameni concreți. Nu facem filozofie, nu definim concepte. Mentalitățile sînt niște concepte trăite.

Nea Clopoțeanu, care pînă atunci fumase în tăcere, începu să dea anumite semne de nerăbdare.

— Ce-i ? întrebă profesorul. Plecăm chiar acum ?

— Nu chiar acum. Dar mi-ați spus că vreți să asistați la plecarea platformei. Aștia pleacă foarte devreme, știu. Nu-i rău să ne cam pregătim.

— Nu ești obosit ?

— O să mă culc. Puțin. Peste cel tirziu două ore trebuie să o luăm din loc. Să fim acolo pe la patru, patru și jumătate. Am aranjat cu nea Mărin, o să ne trezească. Așa că toată lumea poate să se odihnească.

OPERAȚIA „Venus“ începe noaptea, la ora trei, cînd cei mai mulți dintre membrii echipajului se află la odihnă, prin inițierea manevrei de legare a navelor de remorcare. Se simte vîntul, dar „meteorul“ este bun. Inerția unei acțiuni de o asemenea anvergură este enormă, o contra-mandare a plecării, după decizia luată de comandament, pare nu numai improbabilă, dar și dificil de imaginat pentru cei angrenați în operație. Aceștia nici nu se mai gîndesc la o asemenea posibilitate.

Ar trebui să decurgă totul conform scenariului cunoscut de la transportul altor platforme, gîndește inginerul Crintea, întins în cușeta sa. Deocamdată nu are nimic de făcut. Rolul său va începe doar după plecare. Atunci, treptat, la momentele potrivite, se va efectua lăsarea picioarelor. Cînd acestea vor ajunge în poziția numărul cinci, cea considerată a fi optimă pentru platforma aflată în deplasare, treaba va fi aproape făcută. Platforma se îndreaptă spre un loc stabilit cu precizie, scafandrii au investigat solul, nici o surpriză nu poate să intervină din acest punct de vedere. Crintea nu este un om ranchiunos, supărarea provocată de neincluderea unui inginer jack în comandament i-a trecut aproape cu totul. (Mai corect ar fi să spună că a alungat-o, printr-un act de voință, fiindcă agitația nu este deloc bună, pe timpul transportului omul trebuie să fie perfect stăpîn pe sine.) Poate că au dreptate, își zice, jackmenii sînt doar niște tehnicieni. Aria lor de competență este strict limitată. Dacă nu intervine o schimbare bruscă a timpului, lăsarea picioarelor pe drum și „punerea“ platformei pe locație

sînt niște operații de sine stătătoare, oarecum independente de deplasare. Aude strigăte nedesluite și comenzi de pe navele din apropiere. I se par asigurătoare. N-am dat greș niciodată pînă acum, nu vom da nici de data asta. În mod surprinzător, îi trec prin minte imaginile celor doi copii ai săi. Alin este în Constanța. Nu va fi aici la plecare, sînt sigur. Deși știe că mi-ar face plăcere să îl văd. Este împotriva sentimentalismelor. Seamănă cu mine. Dar de data asta mi-ar cădea bine să apară. De ce s-o fi decis să vină tocmai acum la Constanța ? Este o călătorie cu totul anapoda. O presimțire ? Nici vorbă despre așa ceva, el este omul raționamentelor, el nu simte, deduce. Inginerul rîde de unul singur. Fiul său îl intimidează uneori, dar pînă acum a reușit să se comporte ca și cum performanțele lui intelectuale nu l-ar impresiona dincolo de niște limite rezonabile.

Nu doarme nici inspectorul Tomescu, șeful comandamentului de pe platformă. Singur în cabina destinată oaspeților importanți, încearcă să-și formeze o impresie de ansamblu asupra operației „Venus”. Dacă m-aș lua după ultima ședință de comandament, ar trebui să spun că totul este în ordine. Chiar așa și este. Am semnat și eu procesul-verbal, nimic nu se mai poate schimba. Nu mai putem să dăm înapoi. Totuși, parcă simt o schimbare, o deosebire. La celelalte platforme a fost altfel, așa îmi amintesc. Să fie o apreciere subiectivă ? Am îmbătrînit ? Chicotește, în ruptul capului n-ar răspunde afirmativ la această ultimă întrebare. Să fie de vină năvala aceasta a unor străini de „Pemarom” ? Reporteri, reporterițe, regizori, echipe de filmare ! Altădată n-au mai fost alțiia și totul a mers strună. Apoi, imaginea femeii care a năvălit pe platformă, pentru a le consuma timpul cu presimțirile ei. Ce scenă ridicolă ! Încearcă să se gîndească la altceva, dar fața cu obrații ușor muiați a soției lui Oprea îi persistă în minte. Nu mai reține ce cuvinte a folosit. Dar îi revede buzele încă frumoase mișcîndu-se aprig, fruntea încrețită de supărare, mîinile muncite ridicîndu-se într-un gest de implorare adresat, în mod absurd, reporterei între două vîrste, știută de la televizor. Reușește, în fine, să „șteargă” scena, dar ca un făcut se ivește o altă secvență neplăcută, nepotrivită cu sobrietatea de la „Pemarom”.

Ar fi putut să intervină cînd caraghiosul de Cumpătescu s-a lansat în speculațiile lui, dar a preferat să tacă. Toți și-au dat seama cum stau lucrurile. Un asemenea cabotin a reușit să ajungă și să se mențină într-un post de conducere ! Uite că s-a putut și asta ! Sînt totuși nedrept, fiindcă omul nu s-a prea înșelat pînă acum, iar micile lui semne de senilitate sînt, la urma urmelor, scuizabile. Își amintește de colocatarul lui. Da, are unul. Singur a venit cu propunerea. Reporterul cel tînăr, băiatul acela ușor ridicol, atît de nesigur pe sine ! Să vină la mine în cabină ! A fost o inspirație capricioasă. În anumite momente, băiatul arată de parcă ar avea doar douăzeci și cinci de ani. Îl cutreieră, scurt, nostalgia unei familii, se străduiește să o alunge cît mai repede. Nu este momentul, bătrîne, aproape își șoptește, nu acum este cazul să te întristezi fiindcă ai trăit toată viața singur ! Bine că n-a venit și reportera ! Accesul pe platformă este interzis femeilor, desigur, dar ea, cu relațiile ei înalte, ar fi în stare să obțină pînă și asta. Va fi pe „Islaz” împreună cu regizorul de filme documentare. O să vadă ce înseamnă o călătorie pe mare ! Inspectorul zîmbește răutăcios, dar imediat se înveselește de-a binelea, fiindcă, într-un mod cu totul neașteptat, în minte îi răsare imaginea unui motan castrat, văzut de el într-o adolescență atît de îndepărtată încît pare de domeniul fanteziei. Da, domnu'le, castratul nu putea să le sufere pe pisici ! De îndată ce apărea una, îl cuprîndeau furiile, o ataca, o fugărea, nu se liniștea pînă ce mița nu dispărea din raza lui vizuală ! Oi fi și eu un motan castrat !

Reporterul Constantinescu „bîntuie” pe platformă stăpînit de o satisfacție capabilă să îi alunge somnul. S-a îmbrăcat în treningul lui uzat. Poate să meargă unde dorește, nimeni nu îl întrebă nimic, n-au timp de el. Stă în cabina oficială, împreună cu inspectorul cel sever de la minister. Nu s-ar fi așteptat ca acesta, un om atît de „scorțos”, să-i spună lui Imbru că, da, tînărul reporter poate să ocupe cea de-a doua cușetă din cabina numită oficială. Și totuși așa s-a întîmplat. Are noroc, fantul este vădit. La început părea că totul merge împotriva intențiilor lui, dar acum, după întoarcerea de pe „Vega”, atitudinea celor de la „Pemarom” față de el s-a schimbat ra-

dical. Inclusiv cea a inspectorului. În privirile lui reci a descoperit ceva ce seamănă a început de bunăvoință. Să-l vedem pe parcursul călătoriei. Oamenii de felul lui sînt capabili de surprize, știu asta. Se oprește în preajma cabinei de comandă. De aici, am impresia, pot să vadă cel mai bine ce se petrece în jurul platformei. Oamenii intră și ies, nici nu se uită la el. Dar reporterul simte că oricare dintre ei ar fi dispus să îi răspundă dacă i-ar pune vreo întrebare privitoare la tehnica deplasării platformei. E bine așa. De fapt, pentru el contează mai puțin amănuntcele tehnice. Ce îl interesează sînt în special mișcările din conștiințe, inclusiv din a sa. Oștează. Dacă în acest moment, printr-un miracol, Ana ar putea să îl vadă, ar observa cum zece ani îi cad „din spinare” și arată pentru două-trei secunde ca un student aflat în preajma unui examen dificil.

În jurul orei cinci se încheie legarea navei „Livezeni” la gura de zmeu a platformei. Se continuă legarea navei „Vultureni” la tribord, precum și cea a navei „Buteni” la babord. Încă nu s-a luminat de ziuă. Oamenii încep să se trezească. Merg în sala de mese a platformei. Bucătarii par bine dispuși, în ciuda orei matinale. Pe fețele lor se poate citi ceva în genul unei bunăvoințe paterne. „Venus” este încă în dană, dar autonomia ei a devenit evidentă. Reporterul este în porție. Se prezintă, mănîncă zdravăn, chiar mai mult decît simte că i-ar fi suficient. Fețele dure ale celor care mănîncă liniștiți în preajma lui îl fac să se simtă parcă mai bărbat. Este o vecinătate foarte plăcută !

Cei mai mulți dintre cei prezenți la ședința de comandament din ziua precedentă au reapărut. Alături de inspectorul Tomescu, din comandamentul de pe platformă mai fac parte directorul adjunct Banciu, inginerul Imbru, inginerul șef Nebreanu, comandantul Mihordea și reprezentantul șantierului naval care a construit platforma. Meteorologii lipsesc. Se discută, dar toți ocolesc tema „meteorului”. Se va face cum s-a decis. Se va pleca. Ultimele radiograme mențin părerea exprimată de meteorologi cu o zi înainte : Va fi bine. Este o fereastră, va dura alît timp cît este necesar pentru efectuarea transportului.

După ora șase începe să se lumineze de ziuă. La bordul platformei urcă doi piloți. Sosesc trei remorchere, pentru

a interveni în caz de nevoie. Toate persoanele care nu vor participa nemijlocit la transport coboară. Începe manevra de deplasare a platformei „Venus” către ieșirea în port. Se aud sirenele unor nave. Salută urnirea colosului. Vîntul bate ceva mai tare decît ar fi cazul, dar oamenii se încred în prognoza meteo. Va fi bine. Unii o spun cu voce tare, alții doar pentru ei înșiși.

În cabina de comandă, Tomescu, arătînd odihnit și sigur pe sine, stă între Banciu și Nebreanu. A discutat cu amîndoi încă din ziua precedentă. Faceți armistițiu, da ? le-a spus. Nu ne putem permite să avem tensiuni psihologice pe durata transportului. O să vă reluați disputa după întoarcerea în dană. Cei doi s-au angajat, Nebreanu cu o mină foarte serioasă, Banciu parcă mai mult în glumă, să uite toate divergențele de opinii existente între ei. O să ne comportăm ca și cum am fi frați buni, a declarat Banciu. Acum stau împreună, dar nu-și adresează direct cuvîntul. Ar fi trebuit să vină numai unul dintre ei pe platformă, gîndește Tomescu. Uită că el însuși, îndemnat de un demon al experimentării, a avut inițiativa reunirii celor doi într-o acțiune de asemenea importanță.

— Ei, ce spui ? îl întreabă pe Banciu. Ce pronostic dai ?

— Acum ne-am pus în mișcare, spune directorul adjunct cu năduf, nimic nu ne mai poate întoarce. Dacă vrei să știi, eu nu aș fi plecat. Aș mai fi așteptat.

Nebreanu zîmbește, privind în altă parte, ca și cum ar fi văzut ceva amuzant.

— Atunci de ce ai semnat ? se miră inspectorul.

— Nu era să mă așez eu împotriva curentului. Poate că va ieși bine toată treaba.

— Iese, iese, nu vă faceți griji, spune Imbru, intrat în cabina de comandă pe ultima replică a lui Banciu.

Platforma înaintează lin. Este o zi noroasă, dar lumina este destul de puternică. Vîntul bate, dar oamenii își spun că este ceva trecător. În jurul orei opt platforma „Venus” ajunge la ieșirea din port. Piloții coboară.

Călătoria propriu-zisă începe aproximativ la ora zece. În jurnalul de bord al platformei se consemnează : „Se ia

drum adevărat 90°. „Livezeni“ — lungimea remorcii 430 metri. „Vultureni“ — 450 metri. „Buteni“ — 520 metri.“

Crintea și omologul lui, inginerul Suciu, apar în cabina de comandă. În curînd începe prima manevră de lăsare a picioarelor. Totul decurge normal. După încheierea operației, Banciu îl întrebă pe Crintea, în glumă :

— Ei, ce zici ? Ești mulțumit ? Uite, stai aici, în mijlocul comandamentului.

— Stau, stau, zîmbește cam acru Crintea. Sint foarte mulțumit.

— Ei, așa te vreau, puiule ! zice patern Banciu, făcînd cițiva pași înspre inginerul jack, de parcă ar vrea să îl atingă. În fond, ce contează ? Ești în comandament sau nu ești... Tot un drac... Important este să terminăm cu bine treaba, nu ?

— Da, sigur că da... Numai s-o terminăm cu bine...

— Crintea a devenit deodată meditativ —. Uitați cum e timpul afară... Nu prea văd fereastra aia...

Banciu deschide un dosar și scoate o hîrtie.

— Uite, zice cu un glas prea triumfător, avem aici ultima radiogramă.

— Ce zice ?

— Ne menținem prognoza. Asta spune.

— E meseria lor, dragă, intervine Tomescu, rece. Ce, crezi că acela, Cumpătescu, îmi este foarte simpatic ? Dar a nimerit-o de multe ori. Sintem obligați să avem încredere în el și în oamenii lui.

Nebreanu se uită afară, ca și cum ceea ce se discută nu l-ar interesa defel. Suciu, ale cărui mici naivități sint cunoscute și gustate de colegii lui, intervine, ducîndu-se lingă el :

— Ce părere aveți, dom' inginer ? Era bine să stăm pe loc ? Dom' Banciu vrea să spună că prognoza nu este bună. Ce ziceți, de asta ?

Nebreanu îl privește ironic și face una dintre mișcările lui de om agitat. Suciu se dă înapoi, parcă temător.

— Nu-ți fac nimic, nu te speria ! spune vesel Nebreanu. Nu văd la ce ți-ar folosi părerea mea.

— Nu, să lăsăm gluma, intervine preocupat Tomescu
Și dumneata, Nebreanu, crai de părere să nu plecăm
încă ?

— Nici vorbă de așa ceva. Cum ? Să semnez una și
gîndesc alta ? Asta niciodată !

Banciu nu arată prin nimic că ar fi recepționat în-
țepătura.

PE nava „Islaz” se afla, alături de echipa regizorului
Voiculescu, reportera de televiziune Laura Radovan, înso-
tită de un operator. Un operator al studioului de filme
documentare se ambarcase pe platformă, iar un altul
filmase plecarea dintr-un elicopter.

Nava „Islaz”, aparținînd „Pemarom”-ului, avea misiu-
nea de a însoți convoiul și de a interveni în caz de nevoie.
Deocamdată totul mergea bine, primele ore de după ple-
care putînd fi din plin folosite pentru filmări.

Regizorul Dan Voiculescu era un îndrăgostit de mare.
De altfel, în studioul unde lucra se crease o tradiție : fil-
mele legate de litoral să-i fie încredințate. Raporturile
sale cu „Pemarom”-ul erau stabile, la activul său și al
echipei sale existînd cîteva filme executate la cererea
întreprinderii. Unele dintre acestea, cum era cel prilejuit
de drumul primei platforme românești spre locație, aveau
o certă dimensiune artistică. La ivirea acestora contri-
buiseră, în măsuri dificil de stabilit, ingeniozitatea regi-
zorului (autor și al scenariilor), îndemînarea artizanală a
operatorului, dar și extraordinara generozitate a realității.
Acele filme (unele dintre ele obținuseră premii) fuseseră
asemănate cu niște reportaje de scriitor, cu niște texte
realizate de autori capabili să selecteze fapte reale și apoi
să le imbine în structuri autentice. Pelicula înfățișînd
prima călătorie spre locație era scurtă, după tipicul fil-
melor documentare, dar reușea să prezinte platforma aflată
în marș ca pe ceva ținînd de o tehnologie a viitorului, ca
pe un fel de navă cosmică cu sistem original de propulsie,
la realizarea căreia geniul uman se întrecuse pe sine.
Cineva vorbise, comentînd acest film, despre aspectul de
irealitate al platformei filmată din elicopter. Într-adevăr,
cine vedea filmul lui Voiculescu simțea nu numai admirația

puțin buimacă a omului obișnuit în fața realizărilor de vîrf ale tehnicii, ci și satisfacția specifică a celui aflat în fața unui obiect de artă. Era o satisfacție înrudită cu stupefacția. Așa ceva nu se poate, îi venea să spună. Cu îndreptățire, fiindcă aspectul platformei aflată în marș era cu totul inedit. O navă cosmică — obiectul cel mai reprezentativ pentru maxima ingeniozitate umană — este totuși o construcție avînd o formă asemănătoare aceleia a unui avion cu reacție, iar costumul unui cosmonaut — altă realizare de mare performanță tehnică — seamănă cu unul de scafandru, este o extrapolare sofisticată a acestuia. Dar platforma, aspectul ei de scaun gigantic cu picioarele în sus, tractat de niște nave minuscule, nu aducea cu nimic cunoscut mai înainte.

Voiculescu visa să realizeze un film artistic axat pe evenimentele spectaculoase petrecute pe o platformă de foraj marin. Deocamdată nu găsise încă un conflict semnificativ. Nu poți să faci un film doar cu imagini într-adevăr uimitoare prin inedit, își zicea. Am nevoie de un eveniment cu totul ieșit din comun, în măsură să modifice psihologiile și chiar, în unele cazuri, cursurile existențelor. În cultivarea acestei aspirații, regizorul semăna cu reporterii doritori să devină romancieri.

Laura Radovan nu avea bovarisme de genul celui trăit de Voiculescu. Pentru ea, a fi reporteră de televiziune reprezenta un palier maxim, dincolo de care nu mai exista nimic de escaladat. Ceea ce făcea o satisfăcea pe deplin, acest aspect putînd fi lesne observat de cine îi urmărea reportajele. Dovada cea mai vădită era o anumită voluptate a folosirii cuvintelor bine alăturate. Nu era o poetă, nu găsea, de regulă, formulări autentice. Ceea ce făcea ea era o bună jurnalistică vorbită, dar se simțea în reportajele ei un patos necontrafăcut stîrnit de nou, o foame de schimbare.

Reportajele Laurei erau difuzate, cu extrem de rare excepții, o singură dată. Telespectatorii știau că în aceeași zi a săptămîinii, într-o anumită emisiune, fața de blondă fără vîrstă a Laurei (minuțios machiată și adusă într-un stadiu acceptabil) urma să apară pe ecrane pentru a rosti un comentariu, în cunoscutul stil al vorbitului în rafale, neașteptat de incitant, străin de maniera uzuală a craini-

cilor de televiziune. În mod obiectiv, Laura nu avea timp pentru o mai îndelungată cizelare a textelor sale. Cultiva, în schimb, precum mulți dintre colegii ei de breaslă, utopia vorbitului liber. Visul ei fusese, în anii cînd perspectiva jumătății de veac i se părea ceva infinit de îndepărtat, să devină o reporteră totală, adică o persoană capabilă de improvizații, dacă nu chiar genial de bine nimerite, atunci măcar situate mult deasupra mediei unei jurnalistici obișnuite. Intenționase să facă studii de oratorie, să deprindă arta vorbitului liber. Începuse prin a-și propune să îl citească mai întîi pe Quintilian, unul dintre vechii specialiști ai alăturării nimerite a vorbelor. Parcursese cîteva zeci de pagini din scrierea acestuia despre arta oratorică. Se oprise. „Lucrurile nu ies cum vrea omul.“ O imensă banalitate, dar cît de adevărată ! Laura fusese constrînsă să recunoască : permanenta ei criză de timp o împiedică să realizeze concentrarea fără de care performanțele oratorice nu sînt posibile. Se resemnase, spunîndu-și că „așa a fost să fie“.

Secvențele vieții ei profesionale se succedau cu o asemenea repeziciune ! Își scria textele, în viteză, cu dibăcie. Le citea și apoi le uita. Un cunoscut, în urmă cu vreo zece ani, îi spusese că ar putea să alcătuiască din comentariile ei un volum de reportaje. Traversase atunci un scurt, fulgerător moment al adevărului. Intuise că respectivul, pur și simplu, o dorea ca femeie și voia să-i facă o plăcere, flatînd-o. Textele ei, sutele de reportaje adunate de-a lungul timpului, nu erau bune pentru o carte, fiind doar niște efemeride. Ar fi putut, desigur, să le adune într-o cărțuție, doar îi cunoștea pe toți editorii, nu asta era problema. Cel care îi făcuse sugestia nu pricepuse de ce ea devenise foarte rece cu el și rămăsese astfel pentru o destul de lungă vreme. Fusese un episod destul de neobișnuit, cunoscută fiind repeziciunea deconcertantă a Laurei în materie de schimbare a propriilor stări de spirit.

Laura se afla, împreună cu Voiculescu, lîngă comandă, într-un loc strîmt, mărginit de un parapet înalt. Vîntul bătea destul de tare, dar nici unul dintre ei nu se gîndea la o eventuală stricare a timpului. Erau amîndoi concentrați, deși păreau distrați. Dialogul lor era superficial, fiecare se gîndea la altceva.

Operatorii își terminaseră treaba. Inclusiv cel din elicopter ; cu el, Voiculescu avusese o scurtă discuție prin radio. Reporterei de televiziune și regizorului de filme documentare nu le mai rămânea acum decît să aștepte ajungerea în preajma locației. Și, desigur, ivirea vreunei inspirații. De multe ori, cînd s-ar părea că nu mai este nimic de filmat, observi un amănunt care „ar face foarte bine” în context, ar avea darul de a modifica ansamblul într-un fel avantajos.

Laura și Voiculescu ajunseră pe nesimțite la o controversă banală pentru ei, dar putînd să îi pară neobișnuită unui necunoscător al celor două medii profesionale și, în mod implicit, al melancoliei ce însoțește aspirația jurnaliștilor de a se metamorfoza în artiști. Discutau, în frazele scurte ale unor oameni stăpîniți fără scăpare de agitație, despre deosebiriile dintre filmele documentare și reportajele de televiziune. Fiecare credea, firește, că domeniul său deține superioritatea.

Comandantul navei apăru în ușa cabinei de comandă. Îi privea cu o bunăvoință cuprinzînd și o doză homeopatică de ironie. Nava „Islaz”, într-adevăr, nu e mare, păreau a mai spune privirile lui, dar are tot ce îi trebuie. Este un vapor mic, dar un vapor ! Iar eu, chiar dacă nu comand un mineralier de cincizeci de mii de tone, mă simt foarte bine aici, cursele la platforme și înapoi îmi plac. Fusese foarte îndatoritor față de cei doi reporteri (printr-o neglijabilă forțare a termenilor, Voiculescu putea fi numit astfel). La rugămințile acestora, ordonase cîteva manevre pentru obținerea unghiurilor celor mai potrivite de filmare. Încurajați, cei doi, în special Laura, avuseseră prilejul de a manifesta pretenții imposibil de satisfăcut din punct de vedere tehnic. Nu putem să ne apropiem atît de mult, doamnă, îi explicase răbdător comandantul năbădăioasei reportere, riscăm să intersectăm cablul de remorcare. Chiar nu puteți ? se mirase, candid, reportera de televiziune.

— Dragă, spuse Voiculescu pe un ton concludiv, după ce îi adresă un zîmbet comandantului, tu știi foarte bine... Televiziunea e una, iar ceea ce fac eu, cu totul altceva. Degeaba te superi !

— În primul rînd, spuse apăsător Laura, nu mă supăr. — Îi trimise comandantului o privire de complicitate instantaneu instituită. Acesta zîmbi neutru : disputele teoretice dintre invitații aflați pe nava sa îl lăsau rece, problema lui era doar să le asigure condiții cît mai bune —. Numai că voi nu vă dați seama de diferența dintre comercial și literar. Eu fac literatură pe văzute, iubitele, așa să știi. Nu uita că filmele tale sînt făcute la comanda diferiților beneficiari. La mine este cu totul altceva. Pot să merg unde îmi place și să aleg tot așa. Ce dorește ! — Laura despărți în silabe ultimul cuvînt —. Sînt totuși niște mici diferențe.

Comandantul arată cu degetul înspre „Venus”.

— Observați tangajul ? Uitați-vă, vă rog, la virfurile picioarelor ! Acolo se vede cel mai bine.

Cei doi privesc cu atenție.

— Într-adevăr, se cam mișcă, zise regizorul. Dar poate că este firesc să fie așa. La un seism — bătut cu indexul îndoit în marginea bordurii de lemn lustruit a parapetului —, cel mai tare sînt clătinați cei situați la etajele superioare ale blocurilor, nu ?

Comandantul nu mai zîmbea. Privea înspre virfurile vopsite în alb ale picioarelor platformei. Se uită la ceas.

— Am plecat de exact trei ore.

— Numai atît ? întrebă Laura, parcă vrînd să îl contrazică.

— Din dană am plecat, dacă doriți să știți cu precizie, acum șapte ore. Eu am calculat de la momentul cînd am luat drumul adevărat.

— Ce înseamnă drum adevărat ? se interesă, părădînd a-și savura ignoranța, reportera.

Comandantul le explică, răbdător. Apoi îi lasă să discute despre problemele lor.

— Ai văzut cum s-a schimbat la față cînd s-a uitat la platformă ? spuse, amuzată și nu prea, Laura Radovan. Te pomenești că o să avem o surpriză ! De altfel, mi-e jenă să-ți spun, dar eu de pe acum nu prea mă simt bine. Este ceva incipient. Sper să rămînă așa. — Rîse forțat —. Tu ai rău de mare ?

— Nu. Dacă aș fi avut, nu aș fi făcut atîtea filme cu marinari, îți dai seama... Am scăpat de cîțiva concurenți

toemai din acest motiv ! Cine are rău de mare nu se urcă pe vapor... Fuge de el ca de dracu'...

— Auzi, reveni Laura dintr-o scurtă absență, în timpul căreia privise pierdută înspre platformă, ce facem dacă se strică timpul ? Eu nu am venit aici pentru a înfățișa elementele dezlănțuite ale naturii. Pe mine mă interesează un moment festiv, rezultatul unei imense concentrări de energie umană...

— Hai, lasă ! o întrerupe cu blindețe regizorul. N-ai ajuns încă în studio, n-are rost să mă iei pe mine cu fraze de-astea gata făcute...

— Ce fraze, dragă, ce fraze ? se enervă, dar numai pentru câteva secunde, reportera. Ce te interesează pe tine... Nu știi ce înseamnă să lucrezi sub presiune. Vii și stai cu săptămânile pe aici, ce-ți pasă... — Reuși să zîmbească amical —. Scuză-mă, Dane, te rog mult să mă ierți ! Mi-am ieșit din fire. Îți dai seama ce ar însemna să ratez treaba asta...

Regizorul o ascultă cu bunăvoință. De pe fața lui, blazarea arătată în dană dispăruse ca ștearsă printr-un efort de voință. Părea că urmărește o idee incipientă, încă neprecizată. Laura observă și îl întreabă :

— La ce te gindești ? — Fața ei inviorată de vînt arăta o blindețe superficială, distrată —. Cred că și tu ești într-o situație asemănătoare. Nu ?

Voiculescu încuviință, arătînd în continuare preocupat :

— Bineînțeles, dragă, bineînțeles ! Eu mă aflu aici în urma unei comenzi a „Pemarom“-ului. Nu știu dacă ești la curent... Ți-am spus ?

— Da, cred că da...

— Eu trebuie să fac un film „frumos“... De-asta sînt aici... Dacă — bătut din nou cu degetul îndoit în lemnul care delimita parapetul de metal de aerul pur al mării —, intervine vreo „defecțiune“ și eu filmez înainte... Îți dai seama ce se întîmplă... Risc să rămîn cu pelicula în brațe... Ar fi un lux prea mare pentru mine, mult prea mare...

— De ce-ți faci probleme ? Filmăm pînă se poate... Ne oprim și... așteptăm provincia. — Pe buzele palide ale distratei Laura gluma sună straniu —. Nu zic eu bine ?

PENTRU oamenii de pe „Venus“ a sosit prima după-amiază petrecută în mare. „Meteorul“ rămâne neschimbat. Sosesec radiograme, din oră în oră, la fel de optimiste în lapidaritatea lor. Subtextul acestor scurte comunicări este cam următorul: Mergeți, înainte, pe mîna noastră! Noi știm cu siguranță că totul se va încheia cu bine!

Crîntea, Suciș și ceilalți doi ingineri jack veniți pentru perioada transportului de pe alte platforme, au asigurat o corectă lăsare a picioarelor. S-a ajuns la poziția a treia, cu picioarele lăsate în apă la circa douăzeci de metri adîncime. Centrul de greutate a coborît în mod proporțional. În curînd se va ajunge la poziția optimă.

Vîntul a crescut în intensitate, dar cei mai mulți nu-l bagă în seamă. Tangajul platformei se face simțit. Platforma este o navă cu fundul plat, din acest motiv avînd tendința de a se mișca într-un fel capricios, imprevizibil.

Din oră în oră, de pe platformă au fost trimise radiograme către comandamentul din dană, raportîndu-se că totul merge bine, operațiunea continuă în limitele parametrilor stabiliți.

Comandantul Mihordea ține legătura radio cu navele de remorcare. Nu sînt probleme deosebite. Marinarii își fac datoria bine. Mihordea nu are ce să le reproșeze. Cît privește presimțirile lui, acestea nu intră în discuție, n-o să se apuce să-i deranjeze pe șefii de la „Pemarom“ cu ele. Ar putea să le spună că, după el, ar fi momentul să se întoarcă, cît nu este prea tîrziu. Dar se gîndește că așa ceva nu intră în competența lui. Din moment ce în comandament sînt asemenea mărimi, ce să mă bag eu? Nu are nici un rost. Treaba mea este să asigur un transport corect. Nimic mai mult.

Oamenii aflați în „liber“ (pe platforme se lucrează douăsprezece ore cu douăsprezece, sistemul funcționînd, în afara unor situații excepționale, și pe timpul transportului) se îndreaptă spre cele două săli de club. Se simt mult mai bine împreună. În cabine ar putea sta întinși, precum pasagerii unui vapor — ce-i drept, al unuia foarte neobișnuit, lipsit de orice asemănare cu vreun alt tip de navă —,

ar putea citi sau asculta muzică. Dar la club e mai bine. Aici este parcă un spațiu cu posibilități miraculoase de anulare a oricărei alunecări spre întristare. Televizorul este mai degrabă un pretext. Lumea se uită, desigur, și la ecranul lui, dar mai plăcute sînt discuțiile, dacă se poate pe teme vesele, precum și jocul de table, atît de monoton, chiar stupid, la prima vedere. Dar cît de deconectant și de stimulatîv pentru cei care au chef de vorbă ! Un joc la fel de generos precum fotbalul, din punctul de vedere al spectatorilor. Fiecare dintre situațiile ivite poate fi rezolvată în mai multe feluri, ce treabă bună ! Privitorul poate să indice soluții, este în măsură să judece retrospectiv : Vezi, dacă mutai acolo și acolo, acum s-ar fi întîmplat așa și așa... Ar fi fost cu totul altceva ! Unul dintre oamenii aflați pe „Venus“, un maestru arătîndu-și vîrsta, avînd cîteva luni pînă la pensionare, este campionul necontestat al comentariilor critice. Se pricepe la jocul de table. De cele mai multe ori, observațiile lui par întemeiate. Dar, culmea !, nu joacă niciodată, refuză, pur și simplu, să pună mîna pe zaruri și pe puluri. Oamenii îl invită cu insistențe : Hai, nea Marine, hai nene, joacă și dumneata măcar o partidă ! Te rog din suflet ! Dar toți știu că în ziua cînd nea Marin se va așeza la joc, cutia de table se va sparge ! Cînd este de serviciu și comentariile lui nu se aud, jucătorii simt că le lipsește ceva. Unde-o fi nea Marin ? De ce lipsește de la „datorie“ ?

Corbu, mecanicul avînd obiceiul de a frecventa clubul de sus, este prezent. Chibițează și face din cînd în cînd observații tehnice asupra jocului, la concurență cu nea Marin, specialistul numărul unu.

Joacă Mehmet, asistentul medical, în compania lui Tocitu. Acesta din urmă pare foarte bine dispus. Se glumește, dar nimeni nu mai face vreo aluzie la tema delicată : presupusul amor al lui Nelu pentru înalta Malvina, secretara directorului general. Tocitu le povestește despre un pariu pus de el cu vreo doi-trei ani în urmă :

— Voi nu credeți, dar n-am ce să vă fac. Credeți, nu credeți, treaba voastră ! Am pus pe cinci mii. Toată chestia era că omul, am uitat cum îl chema, avea în minte ceva, iar eu altceva. — Tocitu rîde cu viclenie —. Am făcut în scris. Să nu avem probleme. Da, în scris, cu martori. Omul

n-a mai putut să zică nici o vorbă. Corect ? Corect ! — Se oprește, pentru a lua o decizie în ceea ce privește jocul —. L-am ars !

— Douăzeci de fripturi ? În două ore ? se arată neîncrezător Corbu. Astea nici eu n-aș fi în stare să le măninc.

Cițiva izbucnesc în râs. La cele peste o sută de kilograme ale lui, mecanicul ar trebui să fie în stare de așa ceva.

— Tocmai aici a fost clenciul, continuă Tocitu, neuitînd să dea cu zarul și să joace. Dacă aș fi mîncat și garniturile, nu cred că aș fi reușit.

— Păi nu așa v-ați înțeles ?

— Nu, se bucură Nelu, în înțelegere seria numai fripturi. Cînd a fost cazul, am spus că măninc numai carnea, fără pîine și fără garnitură. Nu ? Ce e aia o friptură ? O bucată de carne friptă.

— Și cum a rămas pînă la urmă ?

— S-a supărat ! A zis că-și retrage banii. — Tocitu își răsfrînge buzele, în semn de dispreț —. A căzut toată chestia.

Constantinescu, apărut în stilul lui discret, stă la o parte și ascultă ce se vorbește. La început nu-și dă seama cum ar putea fi calificată obișnuința oamenilor de a discuta numai pe teme dintre cele mai neînsemnate. Dar repede înțelege că sporovăiala este un foarte bun mijloc de deconectare. Iată de ce oameni ca Tocitu și Mehmet — alt cunoscător în materie de stîrnit hazul — sînt foarte importanți într-un asemenea mediu, îi mai trece prin minte învioratului reporter. Ar mai fi o idee de-a dreptul interesantă, va trebui să și-o noteze, poate o folosește. Este vorba despre felul interesant al oamenilor de a se comporta în momentele lor de relaxare. Ca niște copii. Întrebarea este, cugetă reporterul, dacă această atitudine este adoptată în mod conștient, în vederea obținerii cît mai rapide a deconectării. Sau este o pornire instinctivă. Își amintește cît de serios era Corbu în ziua precedentă cînd el, Constantinescu, era împreună cu Laura Radovan, regizorul Voiculescu și inginerul Imbru. Parcă era un alt om. Da, decide satisfăcut reporterul, se joacă, o fac cu bună știință, este distracția lor.

Apare directorul adjunct Banciu. Unii vor să se ridice în picioare, dar noul venit le face un semn prietenesc.

— Stați jos, dragă ! Vreți să mă faceți să mă simt prost ? Aici este casa voastră, eu sînt intrusul, la urma urmelor... — Îl zărește cu oarecare întîrziere pe Corbu —. Se așază alături de el.

— Ce faci, Dumitre ? îl întreabă.

— Bine, dom' inginer, răspunde zelos Corbu, privindu-l pe Banciu cu niște ochi strălucitori, capabili să îl determine pe avidul de impresii Constantinescu să se mire în sinea lui. Ne distrăm și noi un pic, ce să facem ?

— Distrăți-vă, dragă, distrați-vă, că peste vreo cîteva ore nu se știe dacă...

Figura energică a lui Banciu exprimă veselia. Cei din club nu prea știu ce să creadă. Vorbește serios șeful, sau nu ?

Directorul adjunct pare interesat de joc. Cu părul lui lung și rărit, purtat așa parcă dintr-un fel de sfidare adresată timpului ce trece, arată oarecum nelalocul său printre ceilalți. Mai bine că nu m-au luat în serios. Ia ce-ar folosi să se neliniștească și ei ? Simte nevoia să le ceară sfatul, să afle cum văd lucrurile, de aici din sala clubului, din locul miraculos unde oamenii platformei reușesc să se înveselească rapid. Dar știe că ar putea obține de la ei doar niște priviri nedumerite. Sau nu, poate că unii s-ar strădui să spună ceva. Deși nu au fost prin comandamente, cei mai mulți dintre ei au participat la operațiile de transportare ale altor platforme. Deci știu cum se petrec lucrurile. L-ar întreba pe Corbu, finul lui. Acesta cu siguranță că ar încerca să analizeze situația. Nu este deloc lipsit de inteligență. Are, în plus, un soi de bun simț, la care mulți renunță. Sau bunul simț renunță la ei ! Banciu zîmbește interior. N-ar fi de nici un folos. Transportul platformelor întoarce lucrurile la începuturile navigației, cînd navele erau foarte vulnerabile, iar oamenii se temeau grozav de mare. Astăzi navele mari sfidează furtunile, dacă nu cumva au ghinionul să nimerească în vreun uragan, dar platforma, acest vapor bizar cu fundul plat, este grozav de sensibilă ! Ca o femeie crescută la oraș, zîmbește abia vizibil directorul adjunct. Crescută „în puf” și nimerită, printr-o întorsătură nenorocită a destinului, în-

tr-un loc unde trebuie să facă totul singură. Ar vrea să se gîndească la lucruri amuzante, să se contamîneze de veselie autentică a celor din jurul lui. Nu reușește. Prin minte i se perindă figurile celor de sus. Nebreanu, cu ironiile lui... Ce să mai zică ? ! Peste vreo zece ani o să înceapă și el să priceapă cum stau lucrurile pe lumea asta... Tomescu, omul de fier, colegul lui de facultate... Timpul, neiertător... Da, acestuia nu are ce să îi reproșeze. A fost consecvent și a rămas așa. De fapt, se agată de idee, Mihordea este creierul acțiunii noastre. El știe caracteristicile tehnice ale platformei la fel de bine ca și noi. Cunoaște, în plus, navigație, pe cînd noi nu avem habar de așa ceva. Desigur, în afară de unele noțiuni deprinse după ureche. El este ofițer de marină, le știe pe toate. Știe cînd și cine trebuie să facă și să dreagă. Mihordea nu s-a băgat în controversele lor, de parcă n-ar fi și treaba lui ca platforma să ajungă cu bine pe locație. Pe omul ăsta nu prea știe „de unde să îl ia”. Marinarii sînt ciudați... Poate că el și-a dorit să fie căpitan de cursă lungă sau cine mai știe ce... Banciu se scutură vizibil, de parcă ar vrea să alunge o insectă agasantă. Corbu, atent la el, arată o neliniște incipientă (Aveți vreo problemă, dom' inginer ? întreabă privirile lui.), dar repede se liniștește, pentru că directorul adjunct zîmbește patern.

— Poate vreți să faceți și dumneavoastră o partidă, zice Mehmet. Doriți să jucați ?

— Nu, dragă, nu joc ! Jucați voi ! Eu trebuie să mă duc sus. — Încearcă să glumească —. Să nu-i las pe băieți singuri.

Dar nu se ridică încă, rămîne în continuare cu ochii la joc, gîndindu-se ce răspundere au ei, cei de sus, față de acești jucători de table. Apoi se miră, în treacăt, de prăpastia existentă între felul de a privi al celor de lîngă el și membrii comandamentului. Se simte, mai mult decît altădată, un tată preocupat de soarta copiilor săi. O preocupare ce corespunde unei adînci vocații.

LA sediul întreprinderii „Pemarom”, pe culoare, în dană, în spațiile largi din jurul clădirii asemănătoare cu suprastructura unei nave, puteau fi văzuți mai mulți oameni decît ar fi fost normal pentru acea oră de seară. Ni-

meni nu dăduse vreo dispoziție în acest sens, dar vestile circulasera foarte repede. Se auzise, mai întâi, un simplu zvon neconfirmat : există unele probleme cu „Venus“, s-ar putea să se ivească ceva neprevăzut. Radiogramele primite de pe platformă indicau o treptată stricare a vremii. Marea de gradul trei spre patru, vîntul de forța cinci, bălînd din sectorul nord-est, iar apoi din est. Avizul meteorologilor rămăsese invariabil. Sînt fenomene trecătoare, în scurt timp vremea va redeveni favorabilă, iar transportul platformei va putea fi încheiat în condiții mulțumitoare.

Directorul general Cristea, rămas la sediu, se simțea apăsător de o dilemă. Avizase favorabil plecarea platformei și, mai mult decît atît, știa că un conducător nu poate să își permită luxul de a apărea drept un indecis. Bineînțeles, dacă vrea să își păstreze poziția și, eventual, să și-o îmbunătățească. Din cîte știa despre tehnica deplasării platformelor, putea deduce că operația se afla tocmai în momentul cînd o întoarcere a lui „Venus“ era încă posibilă. Dacă vîntul se întetea în continuare, nu mai putea fi vorba despre o întoarcere, singura șansă a platformei fiind să se mențină în larg, unde lăsarea picioarelor era posibilă, astfel putîndu-se păstra o stabilitate acceptabilă. Tentația de a chema înapoi platforma era puternică. Dar, oricum, nu ar fi putut lua de unul singur o decizie atît de importantă. Iar pînă cînd comandamentul ar fi fost reunit din nou ar fi trecut timp și poate că momentul potrivit s-ar fi consumat. Dar dacă timpul, într-adevăr, după cum spun meteorologii, se va schimba în bine și asta în următoarele ore ? Nu ar apărea atunci în ochii tuturor drept un laș, un om lipsit de orice energie bărbătească ? Ba da.

Simțea nevoia să iasă din biroul său, să se plimbe, cu miinile în buzunare, prin întreprindere. Ar fi trecut imediat la punerea în aplicare a acestui mic plan de deconectare, dar un precept îndelung verificat îl oprea. Ce-o să zică oamenii ? Este oportun ca directorul general, omul numărul unu al întreprinderii, să se ivească prin locuri unde apare în mod obișnuit o dată pe an sau nici atît ? Îi trecu prin minte ideea absurdă de a o întreba pe Malvina ce părere are despre toată povestea cu transportul platformei. Nu plecase, deși avea cine să o înlocuiască. Unul dintre ofițerii de serviciu, desemnați să stea la sediu pe durata

operației „Venus“, se afla lângă ea. Malvina asta, cu min-tea ei tăioasă ca un brici, ba nu, ca un laser ! Cristea, pe neașteptate, se simți singur și părăsit, regretînd că s-a cer-tat cu soția lui și că aceasta, așa acră cum era, nu-l mai asculta perorînd despre dificultățile unui cadru de con-ducere cu o muncă de mare răspundere.

Luă o decizie. Ieși din birou, cu mîinile în buzunare, așa cum se inchipuisse ceva mai înainte, lăsînd ușa deschisă. Cu părul său încăruntit și lung, îmbrăcat în puloverul lui ponosit, Cristea putea să îl înșele pe un observator mai superficial asupra capacității sale de a fi autoritar. Dar orice dubiu ar fi dispărut la vederea privirii sale, la fel de neclintită ca întotdeauna.

Malvina stătea de vorbă cu ofițerul de serviciu, un tînăr inginer. Părea foarte serioasă, nu gesticula ca de obicei. Privirile ei erau îndreptate în jos, într-un gest de cochetărie, imediat dezmințit de ansamblul atitudinii ei.

Cristea se opri în fața lor. Peste figura lui de suprapon-deral aflat încă în limite rezonabile trecu o umbră de in-certitudine, repede reprimată.

— Bine că n-ai plecat, îi spuse Malvinei. S-ar putea să fie nevoie de tine...

— De ce ? Să vă mai fac o cafea ? — Malvina încercă, riscînd să-și supere șeful, să glumească, dar pe fața ei pre-lungă se vedea îngrijorarea —. Da ?

Directorul general se căzni să zîmbească :

— Bine ar fi... Nu, dragă, s-ar putea să convocăm din nou comandamentul.

— Cum ? De ce ? se miră exagerat tînărul inginer. — Fără grabă servilă, el se ridicase în picioare —. Timpul se va repara. Este o chestiune de ore.

— Da, nu reuși Cristea să-și stăpînească un oftat, bine-înțeles că se va repara. „Pemarom“-ul nu poate fi refuzat de... — Arată în sus cu indexul lui cărnos, încercînd din nou să zîmbească —. Dar dacă nu... ? Hm ? Ce ne facem atunci, copii ?

Directorul ieși, cu mîinile în buzunarele pantalonilor, pășind încet, ca la începutul unei plimbări ce se anunță a fi lungă.

— Niciodată nu l-am văzut așa dărîmat, zise Malvina.

— Nu mi s-a părut, își clătină capul, neîncrezător, ofițerul de serviciu. Fiindcă a oftat ? Adevărat, pentru prima oară un șef ca el vine să ofteze în fața mea, dar asta nu înseamnă nimic.

— Ba înseamnă. Vorbești așa fiindcă nu-l cunoști. Eu știu și la ce se gîndește, uneori... Degeaba rîzi. Oprirea asta a lui în fața noastră înseamnă derută. El își calculează toate mișcărilor, ca un actor. Foarte rar, o dată sau de două ori într-un an, își scapă de sub control.

— Chiar așa ? se miră, atins parcă de o neașteptată criză de naivitate, inginerul.

— Păi, da, chiar așa. Îți dai seama ce valoare este în joc ? Aproape un miliard de lei... Dacă se întîmplă ceva

— Malvina bătut cu degetul ei osos în suprafața lucioasă a biroului —, s-a terminat cariera... Tocmai acum, cînd pofta lui este atît de mare...

— Ce poftă ?

— Hai, dragă, tu nu ești atent la ce spun eu aici ? Ce poftă ! Cristea este omul care calculează tot timpul cum să ajungă mai sus... — Malvina făcu un gest rapid de disculpare —. Asta nu înseamnă că nu este bun aici. Nu vreau să spun asta. Dar vrea mai mult.

— Eu ziceam că numai Nebreanu vrea mai mult, aici la noi...

— Tu glumești ! Nebreanu este pe lingă Cristea un dulce copil... Așa stau lucrurile. Șeful... Mult mai rafinat... Ce știi tu...

Pornit pe culoarele întreprinderii, directorul general avu pentru o clipă, sentimentul că este un vizitator venit pentru prima oară la sediul „Pemarom“. Observa o ploaie de amănunte necunoscute. Sau doar uitare ?

Se opri în fața biroului unde lucrau cei trei meteorologi. Lucrau ? Se putea folosi acest cuvînt în ceea ce îi privea ? Să nu fiu subiectiv ! își spuse, își ordonă mai degrabă. Oamenii aceștia nu-și fac decît meseria, nu am nici o îndreptățire să-i acuz. Dar dacă lucrurile ies prost, atunci cum rămîne cu „fereastra“ lor ? Fereastră și iar fereastră ! Se căzni să își ascundă supărarea. Intră. Salută.

— Vă salut ! Vă salut ! se repezi Cumpătescu să-i răspundă. Păreți cam neliniștit. Să știți că nu aveți nici un

motiv ! — Directorul adjunct al institutului de specialitate gesticula sacadat cu mâinile lui descărnate —. Se întâmplă și de-astea ! Dar pînă la urmă o să fie totul foarte bine.

Privindu-i pe ceilalți doi meteorologi și comparîndu-le atitudinea cu aceea a directorului adjunct, Cristea își dădu seama cu incetineală ce îl enerva la Cumpătescu. Da, își zise, este un proces de deteriorare... Omul și-a pierdut ceva din simțul realității. Sigur că da, numai asta poate să fie. Ar fi trebuit să înțeleg mai demult.

Într-adevăr, asceticul meteorolog avea în priviri niște scîlpiri ciudate de certitudine, părăind a se nutri nu atît din datele obținute periodic prin radio, ci mai degrabă dintr-o revelație cu surse inaccesibile unor oameni de rînd.

Ceilalți doi meteorologi, în schimb, aveau atitudini oarecum neobișnuite. Cristea își aminti cum priveau oamenii hăituiți din filmele cu urmăriri. Desigur, nu putea fi vorba despre disperare, nimic concret nu îi amenința pe cei doi meteorologi. Directorul general se gîndi că i s-a părut. Cerna și Radulian fiind în realitate foarte preocupați, nu mai mult.

Se îndreptă spre Radulian. Privirile lui deschise îi plăcuseră întotdeauna, generîndu-i, spre surprinderea sa, o senzație de confort psihic.

— Ce zici ? îl întrebă.

Mustăciosul făcu un gest neclar, părăind să semnifice un fel de „văzînd și făcînd“. Apoi ridică din umeri, arătînd printr-o mișcare aproape imperceptibilă a capului înspre Cumpătescu.

Directorul bătu cu vîrful indexului în biroul lui Radulian. Un gest mașinal, interpretat însă de acesta din urmă drept ordin, somație de a-și spune părerea.

— Eu, personal, nu pot să zic nimic, păru că se justifică meteorologul. Nu contează părerea mea personală. Datele sînt... Atît. — Ochii lui rotunjiți exprimau, mai mult decît oricînd, onestitatea —. V-aș spune ceva despre meteorologie, dar este clar că nu acum e momentul...

Ultimele cuvinte Radulian le rosti mai mult pentru sine, fiindcă directorul general se pusese pe neașteptate în mișcare și se oprise în dreptul ferestrei, părăind interesat de ceva văzut afară.

— Observ tot felul de oameni necunoscuți, zise, nedumerit. Nu pricep cum îi lasă portarul. Oricine vrea, poate să intre la „Pemarom“...

— Poate sînt rude... se auzi vocea neverosimil de melodioasă a lui Cerna. Dacă au rude aici... Îi lasă, portarul...

— Văd și femei, continuă Cristea, în continuare nedumerit. — Se întoarse brusc, ca atins de o enervare —. N-am nevoie aici de adunări...

Îeși din biroul meteorologilor fără să-și ia la revedere, cu gîndul de a trimite pe cineva să vadă ce vor „străinii“ de afară. Dar după primii pași se răzgîndi. N-avea nici un sens să se ocupe acum de făcut ordine... Ba chiar ar reuși doar să se arate ridicol, una dintre posturile de care se temea cel mai mult. În dreptul scării stătu o clipă pe gînduri. Să se întoarcă în biroul său și să aștepte acolo, în continuare, radiogramele sosite de la platformă ? Sau să-și continue plimbarea, ce semăna, privită din exterior, cu o inspecție ? Pe lîngă el trecură doi mecanici. Îl salutară foarte respectuos. Le răspunse distrat. Privindu-i cum coboară pe scară, îi trecu prin minte că privirile lor serioase ascundeau ceva despre care el n-avea habar. Își scoase mîinile din buzunarele pantalonilor confecționați dintr-o stofă bună, dar necălcați de cine știe cînd. Își trecu degetele prin păr, închizînd ochii. Unul dintre cei doi care trecuseră pe lîngă el vorbea despre „doamnele de la laborator“. Mai era cineva acolo ? I se trezi curiozitatea. Ia să le vadă pe cele atît de solidare cu „Pemarom“-ul încît să nu plece, din proprie inițiativă, pe la casele lor.

Încă înainte de a ajunge, auzi dintr-acolo voci de femei. Cînd intră, cu pași înceți dar decisi, în laborator se făcu liniște. După ce răspunse la salutul lui Cristea, Olimpia, față de care directorul general manifestase în cîteva rînduri o oarecare amicalitate, încercă să glumească :

— Uitați, fetelor, ni se face o cinste mare ! Să ne bucurăm !

Nimeni nu spuse nimic.

Înainte ca directorul general să apuce a răspunde, în încăpere apărură ofițerul de serviciu. Avea o figură cam speriată. Aducea textul unei radiograme, ultima sosită de

la platformă. Comandamentul de pe „Venus” anunța că orice posibilitate de întoarcere în dană este exclusă, din cauza măririi vitezei vântului. Comandamentul din dană era informat în continuare că s-a decis modificarea drumului platformei către est pentru „a veni cu prova în val”, adică pentru a adopta cea mai avantajoasă poziție. Se mai informa că picioarele platformei se află în poziția numărul cinci, stabilitatea fiind astfel asigurată.

Cele trei femei din laborator nu aflară textul radiogrammei decât mai târziu, dar văzură pe fața lui Cristea că veștile nu sînt bune.

MICROBUZUL Institutului de Cercetări Interdisciplinare Speciale părăsise localitatea lui nea Marin pe la miezul nopții. Oamenii erau obosiți, dar nimeni nu se opusese.

Pe drum se băuseră cafele și continuase discuția despre mentalitatea oamenilor eroici. Nu prea fuseseră condiții bune, motorul microbuzului făcea zgomot. Dar nimeni nu părăsise deranjat fiindcă trebuia să ridice puțin vocea atunci cînd avea ceva de spus.

— Alin ar putea să ne povestească despre tatăl său, propusese Claudia. Privind lucrurile din punctul respectiv de vedere.

Studentul stătea lîngă Dana, ținînd-o pe după umeri.

— Despre taică-meu ? părăsese el amuzat de idee. Cît este el de eroic ? În ce măsură ?

— Da, perseverase Claudia. Nu se poate spune că o platformă de foraj marin este cel mai comod loc de muncă. Nu ? Desigur, rămîne de stabilit dacă este vorba despre eroism.

— Vedeți, spusese Buzdugan, părăsind sceptic, cît de dificil este să lămurești ce înseamnă să fii eroic ? Ziariștii fac abuz de cuvîntul ăsta. În anumite cazuri au îndreptățirea să-l folosească, dar în altele, nu. Eu așa cred.

— Taică-meu, spusese Alin, nu se consideră defel un erou. Ar rîde dacă i-ar spune cineva că este un erou. El găsește că e foarte normal să stea cîte cinsprezece zile în mijlocul mării. Mi-a spus că nu i-a fost niciodată frică. Sau ceva în genul ăsta...

— Ce-ar mai fi în genul ăsta în afară de frică ? pufnise în rîs Dana.

— Hai că m-a prins ! — Alin o sărutase pe obraz, ca un tată —. Nu prea ar mai fi. Decît poate teama. Dar aia e floare la ureche, nu ?

— Dana, lasă-l te rog să povestească, spusese Claudia.

— Da, povestesc. Este cineva... Ar putea fi considerat erou. Șeful lui taică-meu. Și al platformei care o să plece dimineață. Imbru îl cheamă. Medicii i-au spus foarte clar că riscă să dea în primire...

— Alin ! îl muștrase, tandru, Dana.

— Da, n-ar fi trebuit să spun așa. Imbru ăsta nu renunță. Se duce înainte pe platformă. Trepidațiile sînt ucigătoare pentru o boală ca a lui. Nu se lasă ! El este eroic, adică își riscă viața.

— Ai dreptate, intervenise prevenitor profesorul, numai că privești lucrurile dintr-un punct de vedere restrictiv. Așa stau lucrurile numai cu oamenii angrenați în războaie, în conflicte fizice. Există însă și alte feluri de eroism. În afara celui, hai să-i zicem așa, de tip militar.

Cînd mai aveau vreo oră de mers pînă la Constanța luaseră de pe șosea un autostopist. Nea Clopoțeanu cunoștea slăbiciunea profesorului pentru conversații realizate în compania unor oameni întîmplător întîlniți și oprise fără să-i mai ceară încuviințarea. Era un bătrîn, pierduse trenul și trebuia să ajungă neapărat la fiul lui. Dar Negrescu nu obținuse de la el, în afară de explicația repetată a prezenței lui pe șosea în toiul nopții, decît niște priviri holbate de om cam sărac cu duhul. Nea Clopoțeanu, *gentleman*, refuzase bancnota mototolită oferită de bătrîn la coborîre.

— Ar fi trebuit să-l taxez, fiindcă n-a dat nici o informație, spusese el, hîtru.

Ajunseseră la Constanța pe la ora cinci. Obținuseră fără probleme locuri la hotel. De data aceasta, Alin și Dana se descurcaseră singuri, cazîndu-se în locuința inginerului Crintea, un apartament de bloc cu două camere. Își dăduseră întîlnire pentru după-amiază.

Pe drum, cei doi reluaseră discuția despre episodul trăit de Alin în compania Camilei. Dana găsise că este mult mai interesantă decît nesăratele speculații despre mentalități. În plus, intuiția ei de mică femeie îi spunea că o asemenea întîmplare are darul neașteptat de a o

lega și mai mult de iubitul ei, nicidecum de a șubrezi relația lor.

Inginerul Crintea, prevenit de fiul său, printr-un telefon, asupra vizitei, le lăsase la vedere așternut curat. La ora șase, în timp ce în dană se făceau ultimele manevre înaintea pornirii, Dana adormise ca un înger ; iar Alin, simțindu-se de-a binelea intrat într-o altă vîrstă, fumase o țigară dintr-ale tatălui său.

Din grupul institutului bucureștean asistaseră la plecarea platformei „Venus” doar Negrescu și Clopoțeanu. Veniseră cu microbuzul.

Prima acțiune a profesorului după instalarea în camera de hotel (colocatarul său : șoferul) fusese executarea unui ras minuțios.

— Nimeni nu se poate lăuda că m-a văzut neras după ora șase dimineața, îi spusese el lui Clopoțeanu, făcînd una dintre foarte rarele lui glume.

La „Pemarom” nimeni nu avusese timp de ei înainte de plecarea convoiului. Dar apoi directorul general Crintea discutase amabil cu profesorul — îi citise o carte — și îi dăduse cîteva informații despre întreprindere. Se despărțiseră cu promisiuni de revedere.

— Vezi, îi spusese Negrescu șoferului, directorul a stat de vorbă atît de amabil cu mine nu pentru că reprezintă o instituție, ci mai ales fiindcă sînt tatăl unui om al lor. Este cîr că se simt o familie. Și se comportă în consecință.

Ajunși la hotel, profesorul începuse să redacteze imperturbabil niște fișe referitoare la un „produs mental” rezultat din încrucișarea mentalității industriale și a celei marinărești. Scrisese că așa ceva a devenit posibil numai în ultimile decenii, de cînd au apărut și s-au înmulțit profesiile intermediare, de graniță. Alcătuisese și o fișă dintr-o categorie specială. Pentru a o deosebi de celelalte, de cele considerate parte integrantă din activitatea sa științifică, îi făcuse un semn anumit în colțul din stînga sus. Aceasta însemna că fișa conține constatări subiective. Notase pe ea ideea că Alin și Dana au un comportament marcat non-standard și datorită faptului că tatăl și respectiv unchiul lor fac parte dintr-un grup uman al cărui

coeficient de originalitate este situat mult deasupra mediei.

Pe la ora zece, cînd la uşa sa se auziră bătăi ferme, profesorul, pîrînd suficient de odihnit, sorta fişe. Nea Clopoţeanu, în patul dinspre fereastră, dormea linistit, fără să sforăie. Apăruse Buzdugan, în trening, păşind elastic, cu faţa înroşită de efort.

— Nu v-aţi culcat ? se interesase conferenţiarul.

— Nu mi-a fost somn. Am urmărit nişte idei. Se pare că trebuie să ne modificăm, din mers, strategia. Mai bine zis, s-o ajustăm. Acum ştim destul de multe. Este cazul să începem redactarea unor articole de dicţionar. S-au strîns prea multe informaţii. Pînă la urmă, ştii cum se întîmplă. Riscăm să cădem în patima strîngerii de material. Asta poate să dureze şi zece vieţi, nu mai închei niciodată.

— Cum a fost la „Pemarom“ ?

— Foarte interesant. O să vă povestesc la toţi, cînd o să ne strîngem. Impresia de ansamblu este copleşitoare. Spre regret, nu reuşesc să sintetizez cele văzute, în sensul dorit de noi. Poate mai tîrziu, după ce o să mai discut şi cu alţii.

— Cu cine aţi discutat ?

— Cu directorul general. Un om amabil. M-a privit cu multă simpatie. Ştii de ce ?

— Nu este greu de presupus.

— Ba este. Fiindcă sînt tatăl inginerului Dan Negrescu !

— Nu-i rău nici aşa ! Apropo de simpatie... Camila vrea să plece. Mi-a spus înainte de a se culca. Părea, nu ştiu din ce pricină, răvăşită. Aşa, deodată... O întîmplare foarte ciudată. O ştiam mai echilibrată.

— Într-adevăr. Aici numai nea Clopoţeanu este în stare să ne spună dedesubturile.

— Există aşa ceva ?

— Dacă există, el o să le ştie.

— Chiar le ştiu, spusese şoferul. Mă gîndeam că nu va fi cazul să vorbesc despre ele. Oricum ar fi, chestiunea este delicată şi ar fi mai bine să uităm de ea. Este ceva mărunţ. Domnişoara Camila este prea inteligentă pentru a se supăra dintr-un nimic.

— Erai treaz ?

— Da. M-am trezit cînd a intrat domnul conferențiar.

— Care este chestiunea delicată ? întrebasese, neutru, profesorul. — Apoi, după o mică pauză — : Nu ești obligat să ne spui, dacă socotești că ar fi nepotrivit.

— Atunci nu vă spun. Eu zic s-o lăsați să plece. La București totul va fi ca înainte. — Se ridicase și stătea pe marginea patului, arătîndu-și din plin vîrsta —. Ce contează... O nimica toată...

Profesorul începuse să se plimbe liniștit prin spațiul îngust al camerei, cu mîinile la spate. Zîmbetul său era la locul lui, dar un anumit aer conspirativ fusese în măsură să îi prevină pe cei doi că șeful lor s-a lansat într-unul dintre exercițiile sale mintale preferate : deducția.

— Ia să vedem puțin, spusese Negrescu, parcă uitînd unde se află și comportîndu-se ca și cum ar fi fost în fața unui grup de studenți. Nu cred că este ceva atît de impenetrabil. — Se oprise și arătase înspre un punct imaginar din tavanul camerei de hotel —. Da, numai asta poate să fie. Într-adevăr, problema face parte dintre cele despre care niște bărbați serioși nu discută fără a fi siliți de împrejurări. Or, noi nu sîntem siliți, nu ?

Făcuse apoi un gest al amînării discuției și dispăruse în baie.

— E dracul gol ! exclamase mohorît Clopoțeanu.

— Da, așa este. Și-a dat seama imediat despre ce ar putea fi vorba.

— Cum, și dumneavoastră știți ? se mirase șoferul, pentru prima oară zîbind în acea dimineață.

— Nu este nici o scofală să deduci. Asta este riscul adopțiunilor întîmplătoare. Pot să perturbe funcționarea unor grupuri. Dar bine ai spus dumneata, lucrurile se vor aranja de la sine, fără nici o problemă. Este o chestiune de timp.

ÎNAINTE de transmiterea radiogramei referitoare la schimbarea direcției de înaintare a convoiului și la imposibilitatea obiectivă de întoarcere a platformei în port, între membrii comandamentului de pe „Venus“ s-au ivit anumite nepotriviri de opinii. Nebreanu, ieșind din pos-

tura de taciturn ironic, a spus că nu are nici un rost să îi îngrijoreze pe cei din dană cu știrea că orice retragere este tăiată. Banciu a vrut să riposteze, dar a renunțat. Tomescu, în schimb, i-a explicat cu mult calm că este de datoria lor să informeze foarte conștiincios despre tot ceea ce se întâmplă. Nebreanu s-a resemnat, dar a lăsat să se înțeleagă că își păstrează părerea. Nimeni nu s-a mirat, cunoscut fiind spiritul lui de contradicție. În schimb, când inginerul șef a început să discute amical cu Crintea, a cărui aproape-prietenie cu Banciu era de asemenea cunoscută, cei de față s-au întrebat „ce l-o fi găsit“.

Acum Nebreanu stă împreună cu Crintea la marginea eliportului, înfruntind vântul. Se sprijină amândoi de barele scării ce coboară spre cabinele de la nivelul al doilea.

— Nu cred că întoarcerea este cu totul exclusă, spune.
— Pare a-și fi depășit nemulțumirea, fiind preocupat doar de aspectul strict tehnic al problemei —. Ne-am grăbit cu radiograma.

— Ba da, este exclus. — Crintea pare foarte calm —. Afară de cazul că sîntem niște norocoși. Să avem un noroc porcesc... Asta ne-ar trebui.... La vîntul ăsta ne răsturnăm ca o jucărie. Nu poate fi vorba să ridicăm picioarele pînă în poziția unu...

— Dar puteam mai înainte...

— Asta da, bineînțeles... Acum zarurile au fost aruncate. Mergem înainte. În poziția cinci, cea de acum, rezistăm pînă la o furtună de o sută de mile pe oră. Nu este cazul de așa ceva la noi. Nu sîntem în Marea Nordului...

— Ingerul jack pare din ce în ce mai calm, de parcă s-ar afla într-o situație unde nu sînt necesare decît decizii de rutină —. Acolo, da... Este cu totul altceva.

E noapte neagră. Luminile vaselor navelor din convoi se văd bine. Vîntul se simte parcă din ce în ce mai tare. Valurile au început să treacă de copastie, mătură puntea principală. Fișii lor abia se aude din pricina vîntului. Crintea își dă seama cu întîrziere că replicile schimbate între el și Nebreanu au fost strigate.

Apare Mihordea. Se apropie de ei. Fața abia i se vede în lumina venită din cabina de comandă.

— De de stați aici ? strigă.

Nu-i răspunde nici unul. Crintea simte că indiferența lui de pînă atunci față de protocolarul Mihordea tinde să se transforme în simpatie. La început nu pricepe de ce, dar apoi își dă seama că pozițiile lor pe platformă sînt oarecum asemănătoare. Amîndoi au roluri importante într-o acțiune desfășurată în condiții originale, fără precedent. Pe timp frumos, supravegherea navelor din convoi este o treabă relativ simplă. Dar acum... Se uită după Mihordea. Acesta a stat lîngă el doar cîteva secunde, acum coboară pe scara metalică. Pașii nu i se aud. Dar, își spune Crintea, situația tuturor celor de aici este fără precedent. Ne aflăm cu toții în aceeași oală, sîntem actorii unei premiere. Așa ceva n-a mai fost la „Pemarom”.

Îl atinge pe Nebreanu, făcîndu-i semn că pleacă. Se ia după Mihordea. Știe unde să-l caute.

Nu s-a înșelat. Comandantul stă, singur, în sala clubului. Privește înspre televizor, ca și cum ecranul acestuia n-ar fi întunecat. Figura lui comună exprimă ceva mai complicat decît îngrijorarea. Privind-o, inginerul își aduce aminte de un antrenor văzut la televizor, un bărbat între două vîrste, mai degrabă încă tinăr, ca și Mihordea. Un antrenor dîndu-și treptat seama că băieții lui au nimerit peste niște adversari cu mult mai periculoși decît bănuia el. Înțelegînd tot mai deplin că degeaba schimbă jucători și strigă indicații tactice, fiindcă meciul, în ciuda unor zvicniri disperate ale băieților lui, este pierdut, iremediabil pierdut. Nu era disperare, ci mai degrabă supărare pe sine însuși, pentru naivitatea de a-i fi subestimat pe adversari.

Inginerul se așază lîngă Mihordea. Nu spune nimic, se uită și el înspre televizorul stins. Se gîndește că meseriile lor ar trebui să fie cumulate de un singur om. Acesta ar fi într-adevăr capabil să conducă în deplină cunoștință de cauză transportul unor platforme. Dar așa ceva rămîne deocamdată de domeniul utopiei. I-ar spune comandantului ideea ce i-a trecut prin minte, dar i se pare că ar fi deplasat. Situația în care se află platforma, atît de neclară, l-ar determina pe celălalt să îl considere nesperios.

Mihordea se mișcă, iar inginerul simte că acesta i se va plinge de ceva. Intuiția i se confirmă :

— Vedeți, domnule inginer, dacă navele „Pemarom”-ului ar fi de trei ori mai puternice decît sînt, n-am avea nici o problemă.

— Cum așa ? — Inginerul crede că înțelege despre ce este vorba. Pe neașteptate, constată că îi face bine să-l audă vorbind —. Pînă acum au fost foarte bune. Nimeni n-a spus că ar fi insuficiente.

— Nu s-a vorbit, fiindcă nu a fost cazul. — Mihordea face un gest de neputință, deschizîndu-și brațele și rîdînd din umeri —. Dar dacă ne-am fi preocupat mai mult de scenarii...

— Ce scenarii ?

— Abia acum îmi dau seama că ați avut dreptate...

— Cînd ?

— Atunci... Cînd i-ați spus lui Cristea...

— A vorbit despre asta în ședința de comandament ? Nu l-aș fi crezut în stare. Să recunoască el că a greșit, a omis ceva...

— Nu i-a spus decît lui Banciu. De la Banciu am aflat și eu.

— Acum ? După ce am plecat ?

— Ba nu, înainte. Dar oricum nu mai era nimic de făcut.

— Eu m-am referit numai la probleme jack. Le-am spus să se gîndească la întîmplări neașteptate. Cum este asta de acum.

— Banciu vă dădea dreptate. După ședință, atunci, am vorbit cu el. Era enervat, nu înțeleg de ce.

— Fiindcă nu i-a venit lui ideea, zîmbește abia vizibil Crîntea. — Se grăbește să facă un gest de disculpare, dar celălalt nu i-a observat zîmbetul —. N-ar trebui să vorbesc așa despre el. Este legat de întreprindere. Trup și suflet.

Mihordea pianotează în aer cu mîna dreaptă, dorind parcă să spună : Acum contează mai puțin cine este legat și cine nu.

— Nu mi-ați spus, schimbă Crîntea vorba, ce este cu puterea navelor.

— Păi da, redevine interesat de discuție Mihordea, dacă ar fi destul de puternice, nu ne-am teme de nici o furtună. Am sta la apă adîncă și n-am avea nici o pro-

blemă. Am aştepta cuminţi să se schimbe timpul. O zi, două, o săptămână, cît ar fi necesar. Aici, la noi, vremea rea nu ţine atît de mult.

Crintea ştie de ce se teme celălalt, dar simulează în continuare ignoranţa. Zice :

— Deocamdată asta şi facem. Văd că nu avem probleme. Dacă meteorul este cum ni s-a spus, înseamnă că totul se va rezolva.

— Şi dacă nu va fi aşa ? Vă daţi seama ce se va întîmpla ?

— Îmi cam dau. — Din glasul coborît al inginerului se simte că nici nu vrea să se gîndească la aşa ceva —. În linii mari, bineînţeles.

Mihordea scoate din buzunar o cutie de chibrituri, închipuind platforma. Trei beţe reprezintă cele trei nave de remorcare.

— Vedeţi ? Cît de simplu este totul ! Un joc de forţe, nimic altceva. — Dintr-o dată, felul de a vorbi al comandantului s-a schimbat, exprimînd detaşarea —. Dacă navele au suficientă putere, mergem împotriva vîntului pînă... în mijlocul mării. Dacă nu... — Îngrijorarea de mai înainte a reapărut —. Ei, în acest caz, treaba se schimbă cu totul...

— Ce se întîmplă ?

— Ce să se întîmple ? Ne întoarcem...

— Cum ne întoarcem ? se aude o a treia voce, peste măsură de uimită.

Vocea îi aparţinea lui Vasile Vasile, unul dintre bucătarii platformei, un bărbat la vreo cincizeci de ani. Înalt, avînd trăsături regulate, el a încărunţit cu distincţie. Fiindcă arată bine, dar mai ales pentru că în comportamentul lui există o anumită maiestate inconştientă, Vasile a căpătat o poreclă de care, în secret, este mîndru : „Lordul”. Prietenii lui îi spun tot timpul aşa. Şefii, numai în momentele lor de bună dispoziţie. Stă rezemat lîngă uşă. Este îmbrăcat în costumul lui de serviciu : bluză şi pantaloni albi. Îşi şterge de şorţ mîinile înroşite.

— Uite-aşa bine, Vasile, zice Mihordea, fără să-şi ridice privirile spre el. Uită-te aici !

Bucătarul se apropie şi se aşază cu un mic icnet.

— Este foarte simplu. Acum noi ne îndreptăm spre

larg. — Indică îndepărtarea de țărmul figurat prin marginea mesei scunde, arătînd înspre cutia jocului de table, aflată în cealaltă parte —. Da ? Mergem împotriva vîntului. Ne-am schimbat direcția de înaintare, pentru ca navele să nu aibă probleme. Și nici platforma. Știi, pe mare este bine să mergi împotriva vîntului. Ai astfel poziția cea mai stabilă. Nu este rău nici cu vîntul în spate, bineînțeles. — Din nou, comandantul pare a-și fi depășit orice îngrijorare —. Ce se întîmplă însă dacă vîntul devine foarte puternic ? Hm ? Ia zi, Vasile !

„Lordul” nu spune nimic. Nu pare să fi priceput unde bate Mihordea. În schimb, privirea pierdută în gol a lui Crîntea arată că inginerul face efortul de a-și reprezenta realitatea, înlocuind cutia de chibrituri prin platformă și punînd cele trei nave în poziția sugerată de bețele cu gălmăii de culoare verde palid.

— Nu se întîmplă cine știe ce, continuă Mihordea. Un singur lucru. Navele nu mai au forța de a învinge vîntul și căruța noastră este împinsă spre țărm.

Inginerul încuviințează concentrat, în continuare închipuindu-și cum s-ar petrece lucrurile în realitate. Bucătarul nu spune nimic. Fruntea încrețită îi alterează expresia obișnuită de seninătate.

— Chiar așa ? întrebă Crîntea, fără a pretinde vreun răspuns, mai mult pentru sine.

— Da, întocmai așa. — Mihordea răsufală ușurat —. Sînteți primul om care află despre treburile astea. Și Vasile, firește. Deși, mă gîndesc, oricine poate să-și dea seama. Este ceva foarte simplu.

— Să sperăm..., spune îngîndurat inginerul. Nu o să ajungem aici.

— Așa cred și eu. Sper, mai degrabă, fiindcă mai înainte am făcut niște calcule. La mine în cabină am un minicalculator. Nu cred că am consumat mai mult de cinci minute. Nu este cine știe ce mare scofală...

— Ce calcule ?

— Am însumat puterea celor trei nave ale noastre. Că doar le știu foarte bine... Nu este o problemă. Am încercat să estimez ce forță ar trebui să capete vîntul pentru a ne opri și pentru a ne împinge spre țărm.

— Și ?

— Dacă forța vîntului crește în ritmul de acum, înseamnă că nu prea mai avem mult de așteptat... Cît de curînd se va ajunge la echilibru și apoi...

— Și dacă ne împinge spre țarm ? întrebă Vasile. Ce se întîmplă, dom' inginer ?

— Pe mine mă întrebi ? — Crintea este îngîndurat, dar calm —. Eu mă pricep la navigație ?

Vasile se ridică și se îndreaptă spre ușă. După ce face cîțiva pași, se întoarce :

— Vreți cafele ? — Nu mai așteaptă răspunsul, se îndreaptă spre bucătărie. Spune peste umăr, aproape strîgînd — : Vi le aduc aici. Nu plecați !

Apare Nebreanu. Neras, observă Crintea, nu mai arată ca un tînăr.

— Duceți-vă sus ! îi spune inginerul șef lui Mihordea. Aveți o bucurie ! — Ride acru —. Se încurcă treaba, stimabililor ! — După ce comandantul a ieșit, iar el s-a așezat în locul lui, în fața modelului rămas pe masa scundă, continuă — : În capul lui o să se spargă toate oalele. Parcă văd că ți-a spus cum vede el lucrurile... Dacă se strică vremea și mai tare... Nu ?

Crintea încuviințează.

— Mi-a spus.

— Cine este de vină ? Ce zicea ?

— N-a fost vorba despre așa ceva. Pe el îl interesau problemele tehnice. Remorcarea, puterea navelor, forța vîntului. Și bineînțeles îndeplinirea misiunii.

— Dar dumneata ? Ce părere ai ?

Crintea își ascunde mirarea. De obicei, inginerul șef îl tratează cu „tu“ și chiar cu cîte un „mă“, scăpat ca din greșeală. Spune :

— Nu cred că este de vină cineva anume. Poate doar meteorologii. Cumpătescu... Am impresia că s-a cam ramolit... Trecerile astea de la o vîrstă la alta se petrec pe neașteptate... Oamenii nu reușesc să bage de seamă la timp... Și pînă cînd au observat...

Nebreanu se uită la el cu o mirare vag reprobativă :

— Îți arde de filozofie...

— Ce să fac ? spune detașat Crintea. Nu văd de ce aș intra în panică.

„Lordul“ apare. Aduce două cești mari de cafea.

— Nu e pentru cine se pregătește, încearcă să glumească.

Dar nimeni, nici măcar el însuși, nu zîmbește.

DIN scrisoarea reporterului Constantinescu Dumitru către Ana, soția sa :

...De data aceasta este o misivă de un fel mai special, fiindcă nu am cum să ți-o trimit.

Află că îți scriu dintr-o cabină a platformei „Venus“. Este un fel de cameră strîmtă, dar nu lipsită de confort, avînd două cușete suprapuse, ca în vagoanele de dormit. Mie mi-a fost repartizată cea de sus. Jos doar me, teoretic, pentru că pînă acum n-a făcut așa ceva, un tip de la minister. El conduce operația de transport. Ce fel de transport ? Da, îți voi explica.

Să-ți spun însă, mai întîi, cîte ceva despre cabină. Am impresia că te-ar interesa. Mă voi opri doar la cîteva amănunte „romantice“. De exemplu, în partea de jos a ușii metalice (aproape totul este de metal aici) se află o deschizătură dreptunghiulară, înaltă de vreo jumătate de metru, lată de vreo patruzeci de centimetri, astupată printr-un „capac“ etanș, prevăzut în partea de sus cu niște balamale, iar în cea de jos cu un forăibăr. Așa ceva au toate ușile unei nave (o dovadă în plus că platforma nu este altceva decît un vaporas foarte special). La ce folosește ușa practică într-o altă ușă ? Dacă nava respectivă ajunge într-o situație disperată (bat în carcasa de lemn a radioului aflat lîngă mine) ușa se poate bloca. Omul aflat în cabină deschide atunci ușa cea mică și se strecoară afară. Un amănunt capabil să salveze vieți omenești. Ferreastra cabinei (privind prin ea, vîd structura metalică ce sprijină eliportul, precum și „gura de zmeu“, adică dublul cablu ce leagă platforma de nava din fruntea convoiului) este un hublou, adică o sticlă rotundă, foarte solid încastrată într-o ramă metalică prevăzută cu garnituri de cauciuc. Sistemul de închidere, nemaipomenit de solid, de parcă ar aparține unui batiscaf, asigură etanșeizarea. Este ceva necesar, fiindcă vîntul intră prin cea mai strîmtă crăpătură, iar uneori valurile ajung să lovească în hublouri. (Bat din nou în aparatul de radio.)

Platformele nu cresc singure, din fundul mării, precum niște ciuperci miraculoase. După ce sînt construite într-un șantier naval, sînt transportate în portul Constanța. De aici sînt remorcate pînă acolo unde trebuie. O platformă este un vapor cu fundul plat, incapabil să se miște prin propriile forțe și să-și aleagă direcția de înaintare. Este o poveste întregă cu platformele astea. Voi fi în măsură să ți-o spun, dacă te va interesa, atunci cînd voi fi din nou acasă.

Dar să trecem peste amănuntele tehnice. Ceva, am impresia, nu este tocmai în ordine. Marea este destul de neliniștită în după-amiaza aceasta (s-a plecat dis-de-dimineață). Deși am căpătat un „statut“ destul de acceptabil după ce m-am întors de pe „Vega“, sînt încă departe de a fi atins aplombul unui ziarist băgăreț. Drept urmare, am ezități, nu mă duc direct la șeful expediției, nu altul decît colegul meu de cameră-cabină, pentru a-l întreba care este situația. Dar, ascultînd ce vorbesc oamenii (mă socotesc aproape unul de al lor ; sau nu mă bagă în seamă, apreciîndu-mă drept o „cantitate neglijabilă“, continuîndu-și liniștiți conversațiile atunci cînd mă ivesc în preajma lor), încep să înțeleg ce se întîmplă. Se pare că există un fel de primejdie. S-ar putea ca marea să se strice și mai tare. Ce se va întîmpla în acest caz ?

Oricum ar fi, oricare ar fi situația, constat că nu sînt în stare să mă neliniștesc ! Mai întîi : este aproape imposibil ca ațiția specialiști să se fi înșelat și să fi intrat într-o „afacere“ riscantă. Iar apoi, pentru că mă aflu, realmente, într-o stare sufletească dintre cele mai bune. Trebuie să îmi ascund cu grijă euforia, pentru a nu-i indispute cumva pe acești oameni preocupați și ușor îngrijorați.

Da, ai ghicit, am început să mă gîndesc intens la un roman. Niciodată nu am avut un subiect mai bun, de asta sînt sigur. Îți dai seama cîte destine omenești se întîlnesc în jurul acestor platforme ? Este o întregă țesătură de existențe. Probabil că sînt un om cu adevărat norocos, din moment ce am nimerit într-o conjunctură atît de favorabilă ! Nu ? Problema este însă găsirea căii de acces... Sau, cum să mă exprim mai potrivit ?, a drumului către scrierea unui roman. Bine-ar fi, mă gîndesc, să înfăți-

șez chiar transportul acesta, al cărui succes nu este chiar sută la sută cert, dacă mă ghidez după vorbele auzite pe aici.

Pe cînd scriam vorbele de mai sus, mi s-a ivit în minte o idee simplă. Ar fi cazul să mă interesez ce s-ar putea întimpla dacă vîntul ar deveni foarte puternic. Chiar așa voi face. Mă ridic, deci, de la masa din cabină (tangajul este pe deplin suportabil), cu ideea de a mă duce acolo unde stau membrii comandamentului. Îl voi întreba pe inspectorul Tomescu, colegul meu de cabină...

Reîntors după exact o oră, scriu mai departe.

Tomescu pare a fi un dur morocănos, dar cu mine a început să se poarte suficient de amabil. Are nostalgia unui fiu, tipică, presupun, pentru un celibatar bătrîn ? Sau marea amenințătoare îi stîrnește un sentiment de solidaritate ? Nu am cum să aflu dacă vreuna dintre aceste două ipoteze este corectă. Dar, desigur, mai importantă decît motivația relativei amabilități este, pentru mine, atitudinea lui de ansamblu.

Mi-a descris tehnica transportării unei platforme ca pe o operație extrem de sofisticată, ceva în genul lansării unei navete spațiale. Admit că nu este simplu, dar aerul lui de tată omniscient, blind și îngăduitor în ciuda certitudinii că nu va fi înțeles, decît cel mult în mod greșit, mi s-a părut deplasat. Da, un tată chemat să dea explicații simple unui fiu nevărstnic, avînd un nivel de înțelegere foarte scăzut. De fapt, dincolo de problemele strict tehnice, totul mi s-a părut a fi foarte simplu de priceput.

Am încercat să mă privesc cu ochii „platformiștilor“. Cum îmi văd ei meseria ? Despre lucrurile acestea ai aflat cîte ceva din scrisorile mele anterioare, atunci cînd ți-am povestit cum m-au primit șefii de la „Pemarom“. Știi și că după mica mea aventură legată de drumul spre platforma „Vega“, oamenii au început să mă privească cu o mai mare bunăvoință. Aici îmi apare însă un motiv de nedumerire. Faptul că am dovedit un anumit curaj fizic nu depune nici o mărturie asupra calităților mele de jurnalist și de potențial romancier ! Să deduc de aici că sînt apreciat dintr-un punct de vedere unilateral, numai în măsura în care, teoretic, aș putea deveni un bun platformist ? Sau

să merg mai departe și să complic puțin lucrurile, spunînd că, în fond, aprecierea lor, după mica mea aventură pe mare, se justifică prin calitățile mele general umane ? Adică, ei își spun cam așa : Tineretul ăsta destul de firav și părăind indecis, a arătat că are curaj și nu dă prea mulți bani pe comoditate. Da. Așa să consider ? Bine, dar ambele puncte de vedere nu au nici o legătură cu valoarea mea profesională.

Am citit un roman relatînd fapte de acum circa treizeci de ani, petrecute în redacția unei reviste literare. O temă foarte „bătută” cîndva. Printre personaje se afla un secretar general de redacție, om la cinzeci de ani, un exemplu de combativitate în ședințe și de atașament față de idealurile politice ale revistei. În schimb, respectivul era nul din punct de vedere profesional. Nu numai că era un antitalent literar, hai să zicem că acesta este un defect scuzabil !, dar dovedea și un nivel general de inteligență comic de scăzut. Dacă lucrurile ar fi fost judecate obiectiv, omul, pur și simplu, n-ar fi avut ce căuta în presă. Semna texte a căror „vîscozitate” ideatică, stilistică și uneori chiar gramaticală sărea în ochi, se purta cu redactorii și colaboratorii ca un feudal. Lipsit de discernămint în privința textelor publicate, se sforța să dea revistei înfățișarea unui ziar grandilocvent prin titluri și supratitluri, nu întotdeauna bine găsite, deturnînd-o de la scopurile ei. Cu toate acestea, rezista „bine mersi” în postul său de conducere, ba chiar reușea să îi îndepărteze din redacție pe niște oameni de meserie, al căror atașament politic era profund. Observi legătura dintre acest personaj și cele spuse de mine mai înainte ? Individul rămînea într-un post de conducere, în ciuda incompetenței sale flagrante, fiindcă reușea să îi inducă în eroare pe superiorii săi, folosindu-se de o prejudecată foarte răspîndită. Anume de confuzia dintre intenționalitatea politică declarată și posibilitatea reală de a o pune în practică. În roman, susținătorii lui spuneau : Stați puțin, acest om servește cu maximă consecvență un ideal politic. Prin urmare, prezența lui într-un post de conducere este justificată. Iar oponentul, un redactor avînd darul de a-și bate cuie în talpă, replica : Bine, dar nu are posibilitatea practică de a-și materializa atașamentul față de idealul politic pe care îl slu-

jim cu toții. Atunci ? El nu este altceva decît o eternă promisiune, din punct de vedere politic, din moment ce acțiunea sa specifică se materializează în felurile cunoscute. Tu nu înțelegi, mă, i se spunea, ce înseamnă să fii devotat. Ba înțeleg, se încăpățîna respectivul, dar acțiunile lui cam de presă sînt, de regulă, slabe din toate punctele de vedere, în afară de cel al intențiilor foarte bune. Și disputa continua, sfîrșindu-se, evident, în defavoarea oponentului. Acesta din urmă, exasperat, se apuca și întocmea, după cîteva luni de muncă dură, o enormă analiză a textelor semnate de cel aflat în discuție, demonstrînd că acestea erau suferinde nu doar ca stil și gramatică, ci și, aspect mai important, ca forță de persuasiune politică. Concluzia lui : nu era vorba despre acte valide de propagandă, ci despre simulări stîngace ale combativității și adeziunii.

Mi-am amintit de farsorul din roman, fiindcă mi s-a părut că trăiesc o situație oarecum analogă : eram acceptat nu pentru calitățile necesare muncii mele de jurnalist, ci pentru că lăsasem impresia unui om dintr-o bucată.

Văd că mișcările platformei se fac tot mai simțite, aproape mă împiedică să scriu. Este un tangaj interesant, parcă deosebit de cel resimțit pe nava ce m-a dus la „Vega“.

3

VESTEA schimbării direcției de înaintare a convoiului nu i-a impresionat în chip deosebit pe cei din afara comandamentului. Excepție au făcut inginerii Jack, în mod firesc preocupați de poziția platformei și de posibilitățile de manevrare ale picioarelor, precum și alți cîțiva, mai curioși din fire (dintre aceștia din urmă face parte și inginerul Negrescu). Cei mai mulți au înregistrat aproape cu indiferență evenimentul. Cine știe ce manevră o fi, și-au spus. Poate este o deviere prevăzută de la bun început. Navigația este ceva foarte complicat. Iar unii dintre membrii echipajului nici nu au băgat de seamă că vîntul a început să nu mai bată dinspre colțul din dreapta al platformei, ci dinspre prova, adică dinspre partea unde elicopterul

se întinde deasupra apei precum o palmă de gigant pusă deasupra unui cazan în fierbere.

În schimb, ajunsă ceva mai târziu la cunoștința tuturor, ideea că o întoarcere este exclusă, singura posibilitate de a înfrunța furtuna fiind menținerea în apele adânci ale largului, s-a dovedit a fi mult mai excitantă. Oamenii au discutat-o, au încercat să construiască, fiecare pe cît l-a dus mintea, prognoze meteo și variante tehnice. Pe cînd lucrurile păreau a fi încă într-o fază acceptabilă, Banciu a încercat să-i înveselească pe membrii comandamentului, asemănînd vorbăria neavizată a unora despre manevrele necesare în cutare sau cutare situație cu opiniile strict subiective ale amatorilor de fotbal.

Crîntea i-a povestit lui Nebreanu despre calculele făcute de Mihordea în legătură cu posibilitățile celor trei nave în raport cu forța vîntului. Inginerul i-a spus unuia dintre simpatizanții lui de pe platformă, un muncitor vorbăreț. Iar de la acesta știrea s-a răspîndit repede. Mulți dintre oamenii aflați în cele douăsprezece ore de odihnă pot fi văzuți prin preajma cabinei de comandă. Nici unui șef nu îi trece prin minte să le spună să meargă la culcare. Să stea prin apropiere, este foarte bine așa. Nu se știe la ce vor putea fi folosiți. Și, pe de altă parte, fără ca vreunul dintre ei s-o fi recunoscut, cei din comandament nu se simt deloc rău știindu-i pe oameni acolo. Cine este obosit știe și singur să meargă la odihnă.

A apărut și reporterul Constantinescu. Neras, slab, îmbrăcat în treningul lui cam prea uzat, ar putea să pară demn de compătimit, dacă în ochi nu i-ar sclipi o curiozitate realmente energică. Ezită să meargă la comandament spre a se interesa despre evoluția situației, preferă să se învîrtească prin zona cabinelor și a clubului. Întră în vorbă cu niște oameni necunoscuți, dar aceștia știu aproape tot atît de puțin cît și el. Iese prin ușa din capătul culoarului circular aflat la nivelul cabinei sale. Pentru a se duce spre cabina de comandă ar trebui să urce pe o scară metalică, abruptă. Stă pe gînduri. Apoi coboară pe scara ce duce spre puntea principală. Se oprește după cîteva trepte. Valurile trec foarte spectaculos peste copastie, invadează puntea și repede se retrag. O clipă se imaginează pe puntea unei corăbii dintr-un film de epocă. Pe punte

zărește doi oameni. Probabil asigură ceva. Aceștia strigă unul la altul. Reporterul nu le înțelege vorbele, glasurile lor vin parcă dintr-o mare depărtare.

Se întoarce. Se îndreaptă spre sala clubului. Se întâlnește cu inginerul Imbru. Pe figura de bărbat frumos a acestuia este scrisă o cumplită oboseală. Constantinescu nu se poate stăpîni :

— Nu vă simțiți bine ? Mă iertați că vă întreb !

Șeful platformei se oprește cu ușurare, aproape cu recunoștință, ca și cum actul de a merge i-ar fi cerut un imens efort.

— Nu știu ce am, dar de multă vreme nu m-am mai simțit atât de obosit. Nu știu ce dracu' m-a găsit. Cred că îmi fac rău mișcărilor astea. M-am dezobișnuit de tangaj. Am venit și m-am dus numai cu elicopterul.

— Ar trebui să vă întindeți puțin, spune reporterul, încercînd să-și ascundă mila. — Știe că Imbru este un om foarte bolnav —. Că și așa...

— Că și așa, ce ? are inginerul o scurtă scăpărare de energie. Deocamdată nu sînt probleme. Radiogramele meteo spun că toată tevatura asta este trecătoare. Ne putem aștepta din moment în moment să se schimbe vremea. În bine. — Peste trăsăturile virile ale inginerului reapare expresia aproape patetică de oboseală —. Da, ar trebui să mă odihnesc puțin. Chiar așa am să fac. Dar mai întîi vreau să aflu cum stăm. Ultimele știri...

— Pleacă. Reporterul se ia după el. Îl vede urcînd scara abruptă ce duce spre eliport. După vreo cinci trepte, Imbru se oprește, se clatină. În spatele lui, reporterul scoate un strigăt, neauzit de nimeni din cauza vîntului. Dar pînă să ajungă la el spre a-l ajuta, inginerul își revine. Urcă încet, dar pașii lui sînt mai apăsați decît ar fi normal.

Cabina unde se află postul de radiotelegrafie este pe ultimul nivel al platformei, fiind situată deasupra cabinei de comandă. La ea se ajunge pe o altă scară metalică, abruptă. Deasupra ei nu se mai află decît antenele. Iar dincolo de acestea doar nesfîrșitele picioare și macaralele numite king-post, folosite pentru ridicarea, în dană, a tronsoanelor constitutive ale picioarelor.

Reporterul ajunge în cel mai înalt spațiu populat al platformei. Mai întâi l-a urmărit pe Imbru cum intră în cabina de comandă.

Postul de radiotelegrafie este o încăpere destul de mare pentru a cuprinde în afara aparaturii complicate, amplasate deasupra unei mese, o bancă îngustă, tapitată, pe care un om se poate întinde și așipi. Constantinescu se așază pe ea, fără să spună nimic. Nu salută decît printr-o înclinare a capului. Are impresia că așa este potrivit în condițiile date. Cei doi bărbați aflați acolo, Mihordea și Zamfirescu, îl privesc scurt, îl salută tot fără cuvinte și apoi nu îi mai acordă nici o atenție. Din moment ce am fost admis pe platformă, își zice reporterul, înscamnă că am voie să intru oriunde și să observ tot ce se petrece. Nu are rost să mă mai sfiesc.

Comandantul vorbește cu navele de remorcare. Noul venit ascultă fascinat vocile sosite din apropiere (prin fereastră s-a mai uitat o dată, înainte de a se așeza, la luminiile navelor), dar care par ajunse dintr-o mai mare depărtare. Se căznește să priceapă la ce se referă cîteva replici conținînd termeni tehnici necunoscuți. Își dă repede seama : pînă în acel moment remorcarea merge mulțumitor, cablurile țin, direcția este păstrată fără dificultăți. Încearcă apoi să interpreteze nuanțele din voci. Dar nu-i trebuie multă vreme pentru a constata că din glasurile necunoscuților comandanți de nave precum și din cel al lui Mihordea nu se poate afla nimic în plus față de cuvintele rostite. Sînt glasurile unor profesioniști care fac schimb de informații și nimic mai mult. În ele nu se poate citi îngrijorare, teamă sau altceva în acest gen.

Mihordea încheie convorbirea cu cei trei comandanți și apoi îl lasă pe nea Titus (reporterul își amintește că așa i se spune mustăciosului radiotelegrafist) să ia legătura cu „Pemarom”-ul, pentru a transmite ultima radiogramă. Vine să se așeze lîngă reporter. Reușește să zimbească obosit. Zice :

— Nu cred că ați venit aici pentru a prinde așa ceva... Aveți ghinion...

— Depinde cum privim lucrurile, răspunde vici reporterul. Poate că tocmai neprevăzutul... Mai interesant...

Mihordea îl privește o clipă ca pe o insectă ciudată. Dar repede revine la atitudinea lui de gazdă politicoasă :

— Aș prefera să nu fi fost nici un neprevăzut, spune cu o voce dintr-o dată impersonală.

— Da, bineînțeles, se grăbește reporterul. Adevărul este că pe mine nici nu prea mă interesează senzaționalul... Îl găsesc plicticos... — Face o mișcare bruscă, dându-și seama că discută despre niște lucruri cu totul deplasate în situația dată —. Scuzăți-mă, vă rog !

— A, nu, de ce ? Fiecare cu preocupările lui, nu ?

— Nu vă supărați, intervine reporterul pe un ton profesional. Acum, de fapt, în ce situație ne găsim, din punct de vedere tehnic ? Din ce ați vorbit, am înțeles că treburile merg totuși bine. Așa este ? Sau m-am înșelat ?

— Nu v-ați înșelat. Numai că... Pe multe de cuțit. Am discutat mai înainte cu inginerul Crintea și i-am spus ce s-ar putea întâmpla.

— Ce anume ?

Mihordea își reprimă un căscat :

— Pe scurt spus... Este posibil ca vântul să devină mai puternic decât forțele însumate de tracțiune... Ale celor trei nave...

— Și atunci ?

— Atunci sîntem împinși către țärm... Simplu.

Pe fața reporterului se vede o mare uimire. Cum, este posibil și așa ceva ? Niște nave atît de puternice să fie întoarse din drum și împinse înapoi, precum niște jucării ? Dar nu zice nimic, așteaptă amănunte.

— Numai că acum, continuă Mihordea, mi-am dat seama... Mai există o primejdie. Poate să apară în orice clipă, nu e nevoie ca vîntul să se întărească atît de mult. Chiar și acum, în timp ce vorbim noi aici.

— Care este ?

— De data asta, aproape că intru în domeniul dumneavoastră, încercă Mihordea să zîmbească.

— Cum ?

— Mi-e teamă de altceva. Nu există un precedent la noi... Dar am ceva în genul unei presimțiri. — Comandan-

tul spune cuvîntul „presimțire“ într-un fel neobișnuit, sovăitor, ca și cum l-ar folosi pentru prima oară —. De fapt, este ceva ce ține tot de calculul rezistențelor. Dar pînă acum nu am mai întîmpinat așa ceva... Nu prea știu cum să calculez... — Mihordea vorbește aproape în șoaptă, de parcă l-ar fi uitat pe cel aflat lîngă el —. Da, este o chestiune mai specială...

Reporterul așteaptă răbdător. Modul de a vorbi al comandantului i se pare atrăgător. Un om de pură acțiune să înceapă a vorbi atît de ezițant ! Este ceva ieșit din comun. Se uită atent la fața lui obosită. Are deodată, cu un fel de durere, intuiția distanței dintre meseria lui de om al cuvîntului și cea a marinarului de lîngă el. Nici o legătură, nici cea mai mică legătură, gîndește, aproape șoptește, atîns de o scurtă disperare. Tot ce îmi rămîne este să fac un efort de a gîndi cu mintea lui, de a trăi sentimentele lui. Dar acest efort de empatie este cumplit de obositor ! Știu asta... Și totuși, doar el, efortul, poate să mă apropie intrucîtva de ei. Doar el poate să mă scoată din postura de pafată ridicolă, de răăcitor printre oameni avînd o activitate superficial cunoscută și moduri străine, iremediabil impenetrabile de a înțelege viața. Da, empatia ! Darul de a simți pe seama altuia, de a te transfera în sufletul lui. Chinuitoarea și totuși atît de dulce, atunci cînd reușește, empatie ! Dacă m-aș apuca acum și mi-aș spune cu voce tare gîndul, omul acesta ar crede că m-am scrîntit ! Într-atît de nepotrivită este orice teoretizare aici ! Da, este clar, niciodată în viața mea nu am fost în mijlocul unor oameni atît de „puri“ în ceea ce privește inutilitatea filozofării.

Constantinescu își privește pieziș interlocutorul. A băgat oare Mihordea de seamă că tînăru' în trening, jurnalistul cu aspect de ulceros, a pornit-o cu gîndurile aiurea ? Nu, nici vorbă. Comandantul se uită înspre aparatele din fața lui, mișcă aproape imperceptibil buzele, pare a calcula ceva.

Reporterul îl atinge ușor :

— Spuneți ceva despre o chestiune mai specială... La ce vă refereați ?

— Da, redevine celălalt politicosul de mai înainte. Este un lucru de nimic, la urma urmei or. Dar vital pentru noi...

— Puterea motoarelor ?

— Nu. Cablurile.

— Cablurile ?

— Da. — Mihordea are un zîmbet chinuit, ce scoate parcă la iveală, în ochii reporterului, o latură originală, pînă atunci ascunsă, a personalității sale —. Sînt atît de rezistente ! Dar cînd intervine o forță destul de puternică, se rup ca niște sfori putrede ! De asta mă tem... — Pe neașteptate, comandantul a reînceput să vorbească ca și cum nimeni nu l-ar asculta. — Simțiți cum se mișcă platforma ? Este destul să apară un efect de întindere simultană, pentru ca să cedeze.

— Ce-nseamnă asta ?

— Pur și simplu, valurile să angreneze în aceeași clipă nava într-o parte și platforma exact în partea opusă. Într-o asemenea situație se naște o tensiune în stare să rupă cablul fără nici o problemă.

Pe negîndite, Mihordea își apucă interlocutorul de braț și îl privește în ochi. Apoi îi spune, părăind că s-a decis să îi împărtășească un mare secret :

— Nu pricep cum de nu s-a întîmplat așa ceva pînă acum ! — Continuă, reluîndu-și tonul de mai înainte —. Probabil că sîntem al naibii de norocoși...

— Dar dacă se rupe cablul, întrebă șovăitor și naiv reporterul, nu se poate lega altul ?

— Bineînțeles că se poate, se căznește celălalt să surîdă. Dar în condițiile acestea... Ar fi o întreagă aventură... — Își mișcă mîinile a neputință —. Poate că nu se va ajunge la așa ceva. Eu tot sper ca prognoza meteo să fi fost corectă și vremea să se schimbe.

Un timp ascultă amîndoi vocea radiotelegrafistului. Reporterul se miră, în sinea lui, cum de un om care articulează defectuos cuvintele (din gura lui nea Titus unele consoane ies parcă lichefiate) a putut să intre și să rămînă într-o meserie de vorbitor. Dar în ciuda defectului, constată, cuvintele spuse de radiotelegrafist se înțeleg mulțumitor de bine. În definitiv, conchide, nu este crainic

de radio sau de televiziune. Au contat, probabil, și alte calități ale lui. Cine știe ?

Pe cînd manevrează asemenea gînduri confortabile, reporterul simte o smucitură dură, de parcă un gigant i-ar fi dat un brînci platformei. Banca fuge de sub el. Se dezechilibrează, își revine. Îl vede pe Mihordea albindu-se la față.

— Asta a fost ! îl aude șoptind. Cred că „Euteni“...

Comandantul iese în fugă. Constantinescu se ia după el. Cu o mică întîrziere își dă seama că previziunea, „presimțirea“ s-a împlinit : unul dintre cablurile de remorcare a cedat. Ajuns în mica anticameră a postului de radiotelegrafie, unde se află aparate prevăzute cu butoane și cadrane, reporterul are o bruscă senzație de slăbiciune. Se oprește, se concentrează. Nu-și poate permite să le facă vreo „figură“ nepotrivită acestor oameni atît de greu încercați. Găsește puterea să gîndească : Trebuie să am decența de a nu atrage cu nimic atenția asupra mea. Trebuie să mă strecur printre ei cît mai discret. Ar fi de un total prost gust să leșin tocmai acum. Se sprijină de peretele metalic. Își amintește, a simțit ceva asemănător la marele cutremur, cîțiva ani în urmă. Da, înțelege, pricepe... Nu este o ameteală avînd motive obiective, ci o expresie mai specială a fricii... Și atunci a fost tot așa. Înțelegerea situației îi alungă senzația dezagreabilă. Își revine. Coboară.

DUPĂ miezul nopții, directorul general al „Pemarom“-ului încercase să se odihnească. Întreprinderea avea cîteva încăperi cu paturi ce puteau fi folosite atunci cînd, din diferite motive, de regulă din pricina vremii nefavorabile, oamenii erau nevoiți să aștepte mai mult înainte de a pleca spre platforme. Cristea recurgea pentru prima oară la una dintre ele. Încercînd să adoarmă, își aminti de căminul unde locuise ca student în anul întii. Se miră, în trecere : respectiva secvență îi răsărise în memorie ca și cum n-ar fi fost trăită de el, ci văzută într-un film documentar, dedicat unor existențe străine, lipsite de orice interes.

Înainte de a se culca, intrase încă o dată în biroul celor trei meteorologi. Constatase cu ușurare : directorul adjunct

Cumpătescu dispăruse. La fel Cerna. Rămăsese numai Radulian. Acesta își prepara o cafea pe o spirtieră. Îl privise în ochi, după obiceiul său, părînd că vrea să se dezvinovățească. Cristea crezuse că este vorba tot despre prognoza greșită, dar Radulian, supraponderalul cu priviri de copil onest, își ceruse scuze pentru că folosea spirtiera în incinta întreprinderii ! Cristea nu prea știuse ce să creadă. Își bate joc de mine ! Plecînd, îl anunțase unde îl poate găsi în caz de nevoie. S-a ramolit și asta !

Străbătuse agale, cu mîinile în buzunare, coridorul pustiu. Te pomenești că și eu am început să mă zaharisc, fără să-mi dau seama ! M-am lăsat îmbrobodit atît de ușor ! Cumpătescu... Înjurase în șoaptă.

Se gîndi la ceilalți membri ai comandamentului. Nici unul dintre ei nu se opusese. Ca și cum vremea ar fi trebuit să țină cu „Pemarom“-ul. Veșnica idee naivă... Nouă nu ni se poate întimpla una ca asta... Numai vecinilor. Noi sîntem cu stea în frunte... Sîntem mai deștepti decît toți... Nu se poate să pășim noi una ca asta... Uite că s-a putut, uite că se poate...

Oscilă între ciudă și un sentiment curios de neputință, pentru prima oară atît de acut conștientizat. Te pomenești, își spuse, că așa începe bătrînețea ! Ba nu, nu poate fi vorba despre așa ceva ! Dacă eu sînt bătrîn, atunci Tomescu și Banciu cum sînt ? Se gîndi apoi, cu aceeași ciudă neputincioasă : Ne aflăm, noi, cei de la „Pemarom“, la cheremul întîmplării ! De parcă am fi în agricultură și așteptăm ploaia ! Așa așteptăm noi să treacă furtuna !

Ațipi, căzu într-un somn agitat, neodihnit. În vis îi apărură o platformă legănîndu-se, așa cum în realitate nu avusese niciodată prilejul să vadă, nici măcar în vreun film. Se trezi, tresărînd. Se uită la ceas. Nu trecuse nici o oră de cînd se întinsese cu gîndul de a dormi. Alunecă din nou în somn. Visă că bătea vîntul. Atît de puternic, încît îndoia cu violență pomii din preajma unei case necunoscute, le rupea crengile. Fără nici un sunet, ca într-un film mut.

Cînd se trezi, își dădu seama că vîntul bate la fel de tare ca în vis. Era ora două.

Se auzi o bătaie în ușă. Intră ofițerul de serviciu. Îi aducea o radiogramă cu vești proaste. Una dintre nave,

„Buteni“, nu mai remorca platforma. Cablul se rupsesa. Ca urmare, Mihordea fusese nevoit să ia o măsură ce schimba raportul de forțe în favoarea vîntului. Ordonase renunțarea și la legătura cu „Vultureni“, fiindcă această navă începuse să aibă o poziție periculoasă față de direcția de propagare a valurilor. Platforma rămăsese remorcată doar de „Livezeni“, singura capabilă încă să „țină la capă“, adică să navigheze cu prova orientată perpendicular pe val.

Se impunea convocarea imediată a comandamentului. Mai precis, a membrilor rămași pe țărm ai acestuia. Toți erau pregătiți pentru eventualitatea unei reveniri la „Pemarom“. Nu exista un precedent, dar autorii instrucțiunilor referitoare la deplasările platformelor se gîndiseră, din fericire, mai departe.

În biroul său, Cristea avu o nouă surpriză. Pe unul dintre fotoliile „protocolare“ (Banciu le botezase cîndva astfel) dormea Malvina, într-o poziție avantajoasă, parcă studiată. În somn, fața i se destinsese, arăta mai tînără decît o văzuse Cristea vreodată. Doarme cu stil, gîndi fără voie directorul, pînă și în somn rămîne o doamnă.

Pe celălalt fotoliu dormea, la fel de frumos, dar mai abandonat, inginera Petrea. Cu un scurt amuzament, transformat foarte repede în iritare, Cristea aflase în urmă cu vreo două luni, de la Malvina, că la „Pemarom“ se bîrfește, lumea considerînd-o pe inginera Petrea, pe Silvia, viitoarea sa soție. Ceea ce nimeni nu știa și nici măcar nu-și închipuia era că Malvina luase decizia de a-i „împerechea“ pe cei doi, de îndată ce auzise de divorțul directorului general. Socotise că în cazul lor diferența de vîrstă poate fi apreciată drept neglijabilă. Si' via, domoală cum este, își spusese, este tocmai bună pentru el. Un bărbat tînăr ar obosi-o.

După ce făcu vreo trei pași înspre fotoliul său directorial, Cristea își dădu seama că se comportă nedelicat. Se întoarse și, ieșind, închise mai energic ușa, aproape o trînti. Cînd reveni în birou, după vreun minut, cele două tinere femei erau în picioare. Malvina arăta preocupată, de parcă ar fi aflat prin telepatie despre cele întîmplate. Silvia părea vag stînjinită.

— Dormiți, fetelor, dormiți, spuse Cristea în chip de salut. — În glasul lui se simțea recunoștința —. Malvina...

— Să convoc comandamentul, da ?

— Da, dragă, da ! Și cât mai repede. Eventua!, puteți să folosiți mai multe telefoane. Pentru a cîștiga timp. Dar mai întii să-mi faci legătura cu ministrul ! N-am încotro, trebuie să-l trezesc din somn. După ce mi-l găsești pe ministru, să-l cauți pe Caravan. Să trimiți mașina după el, la hotel. Silvia, rămii și tu, te rog, dacă tot ești aici. — O privi în ochi, în continuare recunoscător —. Și-așa vine dimineața... Nu mai este prea mult. Le spuneți să vină imediat. Am încurcat-o fetelor, am încurcat-o !

Cele două femei ieșiră. Cristea se duse la fereastră. Normal ar fi fost să fugă pentru a discuta în direct cu Tomescu, dar nu avea de ce să se grăbească. Tot nu avea cum să-i ajute, pentru moment. Începu să schițeze soluții. O să improvizeze ceva. Va fi o deplasare de platformă unicat. Navele, era bine să fi fost mai puternice. Să refacă legăturile, să reziste în continuare. O navă mai forțoasă... Una foarte mare, pentru care cele aproape zece mii de tone ale platformei să nu însemne cine știe ce. Elicopterele... Vîntul bate atît de tare... N-or să poată zbura...

Primul dintre membrii comandamentului ajuns la „Pemarom” fu locotenent-colonelul Bughea. Ras proaspăt, pîrînd odihnit, arăta ca după o noapte întreagă de somn. Se salutară.

— Avem probleme, spuse directorul general, amărit. Băieții dumneavoastră or să aibă prilejul să se evidențieze.

— Da, da, încuviință Bughea, reținut. Numai că or să fie probleme mari cu vîntul. Știți și dumneavoastră... Peste o anumită viteză a vîntului riscurile cresc.

— Niciodată nu am știut prea bine cum este cu elicopterele astea, încercă directorul să îmbunătățească atmosfera. Te uiți la ele, par atît de fragile, ca niște libelule. Și cu toate acestea se mențin în aer, fac tot felul de lucruri.

— Fac, fac, bineînțeles, rămase meditativ Bughea. Avem oameni foarte bine pregătiți. — Păru că își amintește de ceva —. Noi ne-am gîndit la posibilitatea unei situații excepționale. Chiar am inclus în programul de

pregătire niște exerciții. Unele dintre ele s-ar potrivi pentru ce se petrece acum.

— Știți ce s-a întâmplat ? Nici n-am apucat să vă spun.

— Mi-a spus duduia Ma'vina, la telefon. Oricum ar fi, să știți că noi sîntem gata. Rămîne să vedem ce este de făcut. M-am orientat asupra oamenilor. O să piloteze Oană. Cred că este cel mai bun dintre toți. Bineînțeles, niciodată nu am spus asta în public. Nu le-ar cădea bine băieților.

— Curios, se miră cu moderație Cristea, cum a reușit să se readapleze. Am auzit că lucrurile sînt foarte diferite la elicoptere față de celelalte avioane.

Bughea nu mai apucă să îi răspundă, fiindcă se ivi inspectorul general. Nu apucase să se bărbierească, barba roșcovană, deasă, cu multe fire albe, îi modifica într-un mod șocant expresia feței, îmbătrînindu-l vizibil.

Caravan ținu să discute personal cu inspectorul Tomescu. Cristea îl însoți la postul de radiotelegrafic. Intervenise o singură noutate. Platforma intrase în derivă. Acum ea trăgea după sine nava de remorcare, îndreptîndu-se, ce-i drept cu o viteză încă mică, în direcția țarmului. Comandantul Mihordea avea în vedere executarea unei manevre de legare a navei „Buteni”, de îndată ce se lumina de ziuă. Lăsarea celor două ancore ale platformei era una dintre măsurile ținute în rezervă.

Apărură și ceilalți membri ai comandamentului.

— Unde sînt meteorologii ? îl întrebă inspectorul general pe Cristea.

— Le-am spus să nu mai vină, răspunse acesta, strîmbîndu-se, ca și cum ar fi simțit o bruscă durere de dinți. Nu văd la ce ne-ar mai folosi prezența lor aici. Or să ne dea în continuare buletinele. Cred că este suficient. Dar dacă doriți, putem să-i chemăm.

Caravan făcu un gest de renunțare, apoi se încruntă. Asta precis se gîndește că a început să se ramolească, la fel ca mine, reflectă Cristea. Și lui ar fi putut să îi treacă prin minte că marele meteorolog și-a pierdut într-o oarecare măsură simțul realității și se cuvine a fi tratat ca atare.

Se instalară în sala de ședințe. Directorul general înfățișă încă o dată situația.

— Vă rog să faceți propuneri, spuse apoi inspectorul general, incapabil deocamdată să-și recapete aplombul său obișnuit. Vă rog să vă gândiți la măsuri excepționale. Sînt sigur că vom putea obține aprobări pentru orice idee, dacă nu depășim niște limite rezonabile de risc.

— Eu am și obținut aceste aprobări, spuse locotenent-colonelul Bughea.

— Da, continuă Caravan. Elicopteristii ne vor fi de mare folos. Rămîne să vedem în ce fel îi vom folosi. — Se întoarse spre Bughea. Privirea lui albastră nu mai exprima siguranța de sine și nici obișnuitul său mod protector de a se comporta în împrejurări similare —. Pot să coboare pe platformă ? Cred că nu.

— Nici vorbă de așa ceva, spuse Bughea. Tot ce ne stă la dispoziție este să le dăm misiuni de transport. Elicopterul poate să staționeze deasupra platformei. Poate așa acolo ceva. Sau poate lua, chiar și oameni. Dar nu se pune problema apurării. Este cu totul exclusă.

— Înseamnă că rolul principal îl vor juca navele. Ce au de zis marinarii ?

În timpul ședinței finale de comandament, directorul Întreprinderii de Exploatare Portuară, Pantea, un bărbat scund, în vîrstă de vreo patruzeci de ani, avînd alura unui luptător retras din activitatea competițională, dar continuînd să se antreneze împreună cu elevii săi, nu intervenise, mulțumindu-se să semneze actul ce consemna decizia comună referitoare la începerea operațiunii de transport. În mod normal, prezența lui în comandament era mai mult decorativă, navele la care era el în măsură să apeleze neavînd nici un rol. Acum însă, dintr-o dată, ponderea lui creștea, devenea, alături de cea a locotenent-colonelului de aviație, foarte importantă.

Caravan continua să îl privească întrebător. Pantea spuse :

— Trebuie să intervenim, dacă deriva se accentuează și timpul nu se schimbă suficient de repede. Cu alte nave. Asta este evident. Problema este să decidem în ce fel.

— Asta dumneata o știi mai bine decît noi toți, zise directorul general, stăpînindu-și iritarea nemotivată de care se simțea invadat.

— Da, așa este, spuse decis Pantea. — Ținute în față, pe masă, mâinile lui arătau neobișnuit de puternice, ca niște cângi vii —. Dar mai înainte trebuie să-i raportezi ministrului departamentului nostru.

— Poate îi sugerăm să trimită pe cineva aici, zise Caravan, nesigur.

— Sunt sigur că va trimite. În fond, este o problemă ținând de transporturi, zise Pantea.

Cristea ieși pentru a-i spune Malvinei să obțină legătura cu Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor.

Cînd reveni, Pantea se mutase lângă Caravan și îi desena pe o coală de hîrtie niște scheme, dîndu-i explicații cu voce tare, pentru ca să audă și ceilalți.

— Toată problema noastră, continuă, este să intervenim cu forțe mai mari decît a vîntului. Rezolvarea pare simplă. Ea ar consta în recurgerea la niște nave mai puternice. Acestea ar urma să se lege de platformă. Apoi, după remorcare, să o mențină în ape convenabile. Pînă la îmbunătățirea timpului.

— Ar mai trebui chemat cineva, interveni Cristea.

— Cine ? întrebă Caravan, cu privirea la schemele desenate pe foaia de hîrtie din fața lui.

— Bulhac. Fostul director al IEP-ului. Acum este profesor la Institutul de Marină. Cred că ar putea să ne dea și el niște sugestii bune.

— Da, da, zise Pantea. Ar fi foarte bine.

ECHIPA Institutului de Cercetări Interdisciplinare Speciale s-a acomodat mulțumilor în Constanța. În prima zi, membrii ei au vizitat cîteva întreprinderi, iar după-amiaza în camera profesorului a avut loc o foarte serioasă ședință de lucru. Înainte de începerea acesteia, profesorul Negrescu a anunțat plecarea, din motive de sănătate, a Camilei Maniu.

— Nu părea deloc bolnavă, a zis Ionescu, neutru. Ea chiar dimpotrivă, aș putea spune.

— Cu toate acestea, dragul meu, cu toate acestea, a replicat profesorul, zîmbind impersonal.

În ceea ce îi privea pe Dana și Alin, a intervenit o mică defecțiune imprevizibilă. Între cei doi prieteni și iubiți s-a produs o mică disensiune, repede agravată. Por-

Discutară astfel toată noaptea. Preotul încerca să-i arăte *calea cea bună*, după cum o numea; Arcadie părea o clipă convins, apoi revenea la întrebarea ce i se înfipsese în creieri: *dar dacă... dar unde?* Se despărțiră cînd mijeau zorile. Plugarul plecă acasă cu ochii ca doi bulgări de sare. Îi vuia capul și mergea, fără să știe, gîrbovit. Nu era convins că Maiorescu i-a spus tot adevărul.

Încheiere

Perspicacele cititor va fi realizat, cu siguranță, situația fără ieșire în care s-a trezit autorul cu personajele sale. Fie că această situație este generată de complexitatea unui moment istoric dat (pe care autorul nu l-a trăit și la care are acces limitat), fie că este expresia deliberată a preocupărilor și obsesiilor auctoriale, ea, situația, se face oglinda puterii limitate (a celui ce scrie) de cuprindere (a celor ce sînt). De aici încolo, orice încercare de continuare a povestirii eșuează în roman sau nuvelă, ceea ce depășește intenția originală. Și, la urma urmei, e greu de ales una din direcțiile pe care se poate desfășura-înfășura „acțiunea”. Mai jos sînt enumerate cîteva. Plăcerea alegerii revine cititorului. Care poate găsi și altele, desigur...

1. Arcadie vinde cartea, își face o casă, nu se duce la biserică. Peste cîtva timp, casa ia foc și arde pînă la temelie.

2. Arcadie vinde cartea, se apucă de băut, își bate nevasta și copiii (sau e bătut de aceștia). Moare beat, în șanțul din fața bisericii, toamna, în noaptea de Sf. Dumitru, pe o vreme cu lapoviță.

3. Arcadie vinde cartea, își dă copiii la învățătură în școli înalte, nu oprește nici un ban pentru sine, trăiește modest din munca sa.

4. Arcadie vinde cartea, dă totul bisericii, devine stîlp de nădejde al parohiei, plăcut de babe, respectat de bătrîni. Are certuri cu fiii săi, care pleacă pe rînd de acasă. Nevasta îl ocărăște.

5. Arcadie păstrează cartea, crește copiii, le cumpără pămînt, îi însoară, prosperă cu toții. Peste un timp – colectivizarea.

6. Arcadie se împrietenește cu preotul, învață alfabetul chirilic, învață să citească texte în slavonă. Încearcă să descifreze, el, taina comorii din pergament. Tot încercînd, ajunge să scrie poezii în manieră populară. Trimise ziarelor epocii proletcultiste, versurile sînt publicate, Arcadie ajunge vedeta lumii literare ca „element de bază, sănătos” al realismului socialist și al lumii noi.

7. Arcadie se apleacă asupra învățaturii. Nu mai pomește nimic despre caseta găsită, pe care o ține ascunsă într-o firidă. Cînd se împart pămînturile bisericești, este întîiul care înfige plugul în țarina parohială. Moare cocoșat, după mulți ani de aplecare asupra învățaturii, din care nu s-a ales cu nimic.

8. Arcadie vinde cartea, dă jumătate din bani copiilor, jumătate bisericii. Drept mulțumită, preotul îl face cîntăreț bisericesc.

9. Arcadie păstrează cartea, crede că preotul l-a mințit, umblă să-i facă și el un rău, conform principiului „facerea de bine = f... de mamă”; scos din răbdări, preotul își pierde bunătatea proverbială și, cu toată împotrivirea „conștiinței creștine”, îl denunță pe Arcadie ca deținător de aur (ne aflăm în anii '50 !). Arcadie este arestat, încarcerat etc. Peste zece ani, cînd iese din pușcărie, preotul e deja oale și ulcele...

nită parcă din nimic, părăind la început una dintre tachi-neriile lor aproape copilărești (privite de un adult, acestea seamănă cu niște jocuri grațioase), dezvoltându-se, împingându-i spre folosirea unor vorbe „grele”, apărute pentru prima oară pe buzele lor, aprinzându-le în ochi sclipiri de dușmănie, mai întâi pe jumătate false, iar apoi autentice.

— Mă mut la hotel, a spus Dana.

— De ce nu pleci la București, dacă nu mai ai chef de stat pe litoral ?

— Nu sînt obligată să-ți dau ție socoteală ! Am banii mei, sînt majoră, pot să stau unde vreau !

Alin acuzînd un comportament parcă agravat de nu se știa ce răspundere recent dobîndită, n-a prea insistat spre a o reține.

— Dacă pleci pentru ce cred eu, i-a spus, atunci să știi că nu mai ai nici un motiv. Ți-a luat-o ea înainte...

Dana a ridicat dintr-un umăr, mutîndu-și brusc privirea de la el :

— Puțin îmi pasă ! Poate v-ați certat... — S-a căznit să fie ironică, fără să prea reușească —. Nu mă interesează.

În timp ce completa formularul oferit de o recepționeră aproape imperceptibil batjocoritoare, Dana, cu seninătatea angelică pe deplin regăsită, se întrebă de ce nu se duce acasă. Nu, nu era în stare să răspundă foarte clar de ce rămînea. Voia să-i facă în ciudă lui Alin ? Parcă nu. Îi plăcea la Constanța și voia să încerce, pentru prima oară în viața ei, să se comporte ca o „doamnă” stăpîină pe sine, descurcăreață ? Nu, nici asta nu era. Un simp u capriciu ? Sau o pedeapsă tardivă pentru infidelitate ?

Se instalează în camera cu două paturi, resimțînd o satisfacție nouă. Colocatară ei, o femeie grasuță, la vreo patruzeci de ani, cu trăsăturile indulcite de duioșie maternă, vorbind cu un puternic accent regional o trată într-un fel naiv protector : Ce ai de gînd să faci ? Să mergi la facultate ? Sau să te măriți ? Nepoata inspectorului Tomescu simți tentația de a-i cere sfatul în legătură cu dilemele ei. Dar apăsatul accent al bunei femei avu darul de a o înveseli și de a-i reteza cheful de confesiuni.

Spre seară, Dana ieși în oraș. Intră într-un restaurant cu autoservire, deși o nervozitate apărută pe neașteptate

fi tăiasă pofta de mîncare. Întoarsă la hotel se interesă, privind-o în ochi pe recepționeră, la ce cameră îl poate găsi pe conferențiarul Buzdugan. Din clipa cînd află numărul dorit, simți că redevine perfect calmă. Da, am rămas aici pentru că vreau să mă lămuresc, să înțeleg ce este cu el... Sau, poate mai bine ar fi să spun așa, cu mine... Pînă acum n-am fost niciodată singuri, n-am putut să discutăm. Privindu-se în una dintre marile oglinzi din holul hotelului, avu sentimentul că se apropie de un eveniment important al vieții ei, situat la nivelul celor două examene de admitere.

Buzdugan anunșase la recepție că va plăti ambele paturi din camera sa. Pentru a-și îndeplini complicatul său program zilnic de pregătire fizică, conferențiarul avea nevoie și de un anumit spațiu. Spre a-l obține, schimbase locul celui de-al doilea pat.

Seara făcea gimnastică „de cameră”. Unele dintre respectivele exerciții, menite să-i păstreze flexibilitatea încheieturilor, explicau în bună măsură mersul său elastic, de dansator profesionist, pașii săi lungi, parcă patinați.

Cînd Dana bătu la ușă și apoi intră, fără să mai aștepte vreo invitație, Buzdugan se relaxa. Pe fața lui se putea vedea, de această dată, altceva decît oboseala satisfăcută, adusă de exercițiile obișnuite, inclusiv de alergare. Privindu-i zîmbetul vag, aparent nemotivat, ai fi putut să crezi că și-a amintit cu înduioșare de o împrejurare legată de niște copii inocenți, angelici.

— Bună seara, spuse Dana, cu tonul unei studente care intră în cabinetul profesorului ei.

— Bună, spuse prietenos Buzdugan, fără să-și arate prin nimic mirarea. Unde-i A in ?

— M-am mutat la hotel, evită vizitatoarea să răspundă. — Era îmbrăcată într-un trening de culoare deschisă, împestrițat cu vorbe englezești imprimare în diferite culori. Privirea ei increzătoare exprima și o urmă de sfială —. Stați singur ?

— Da, răspunse tărăgănat conferențiarul, am nevoie de mai mult spațiu. — Surîsul senin i se modifică, transformîndu-se în unul al ușoarei autoironii —. Cu gimnasticile mele... Am impresia că n-o s-o mai țin multă vreme așa...

— De ce ? Aveți probleme ?

— Nu. Mă simt bine din punct de vedere fizic. Am început să mă plictisesc. Este foarte plăcut să te simți într-o bună formă fizică, dar... Chestia asta începe de la un timp să ți se pară derizorie. Cu totul altceva ar fi dacă aş putea să muncesc. Adică să fac o muncă grea, fizică, zi de zi. Ar fi altceva. Atunci, sînt sigur, plictiseala n-ar apărea.

Dana îl aținti cu o privire nemișcată, cuprinsă tot mai deplin de ceea ce Buzdugan gîndi că s-ar putea numi seriozitate fanatică. Această constatare îl făcu să se încrunte ușor și să-și abată privirea. O întrebă, în continuare prietenos :

— Cu ce îți pot fi de folos ?

Fata nu răspunse nimic. Continuă să îl privească țintă, concentrată. Albastrul cenușiu al ochilor ei avea ceva de nestemată fără preț. Din nou, prin mintea amatorului de pregătire fizică trecu sintagma „seriozitate fanatică”. Reuși să-i susțină privirea. Încet-încet, începea să priceapă rostul scenei. Zimbi ușor, așteptă. O clipă simți excitarea mentală a unuia care a pariat pe un outsider, scontind o mare surpriză. Se va materializa secvența gîndită de el sau nu ?

Da, nu greșea. Continuînd să îl privească, parcă agățată de ochii lui împrejmuți de riduri încă destul de fine pentru a nu fi văzute decît din apropiere, cu mișcări dezinvolve de sportivă pentru care publicul nu reprezintă decît o abstracțiune, Dana începu să se dezbrace. Își scoase bluza de trening. Nici o bluză, nici un maiou, nimic. Cuprins de o jale stranie, de a cărei existență luă act în trecere, bărbatul îi contemplă umerii destul de lați, sugerînd forța, întîrzie cu privirea asupra sînilor, consistența lor era cea a pectoralilor unui sportiv bine antrenat, dar forma infinit mai dulce, își „elăti” ochii, privind pielea de culoarea mierii de tei, pe care mai persista o umbră a bronzului din vară. Continuînd să îl privească țintă, fata își dezbracă pantalonii. Are mișcări grațioase. Să fie doar o eleganță natură sau a făcut vreun sport ? Picioarele sînt musculoase, dar, din nou, este o musculatură dulce, nu găsește pe moment un alt cuvînt. La vederea părului pubian, blond, bărbatul trăi o scurtă induioșare. Zimbi interior : Asta este ceva mai rar. O blondă autentică !

Dana, scundă, puternică, serioasă, cu trupul poleit de razele unui soare miraculos, invizibil pentru muritorii de rînd, sau de privirea unui dumnezeu al adolescenților, stătea în picioare, rotulele mici ale picioarelor ei erau apropiate, bazinul era mai larg decît s-ar fi putut presupune. Nu-și acoperă sinii, constată bărbatul, nu imită gestul văzut într-o mie de picturi și filme. Își ține mîinile pe lingă corp, de parcă s-ar afla la o vizită medicală, în șirul dătător de anonimitate al altor adolescente, al altor aproape-tinere femei.

Buzdugan tuși, își drese glasul. Cu o fracțiune de secundă înainte de a vorbi își dăduse seama : nu va reuși să articuleze ca lumea cuvintele, vocea îi va suna răgușit. Apoi spuse, reușind o intonație aproape albă :

— Intră în pat, te rog !

Dana îl ascultă, ba chiar făcu ultimii pași foarte repede, ca și cum ar fi fost urmărită. Sări în pat, deodată jucăușă. Apoi, acoperită cu pătura pînă sub bărbie, își reluă „seriozitatea fanatică”. Așteptă.

Buzdugan păși elastic pe mocheta pătată a camerei de hotel, lăsînd impresia că va începe să se plimbe înapoi și încolo. Figura lui de intelectual viril exprima concentrarea calmă, necesară pentru rezolvarea unei probleme a cărei dificultate este doar aparentă. Se opri, privi înspre un loc situat deasupra capului de înger blond al fetei. Apoi se apropie încet și se așeză pe marginea patului. O mîngîie pe obraz, îi strecură degetele pe sub păr, întîrziînd pe curbura fierbinte a gîtului. Ea îi răspunse la mîngîiere, venind în întîmpinarea mîinii lui surprinzător de aspră. Obrajii i se îmbujorară.

Apoi conferențiarul își retrase mîna și o privi detașat, ca și cum ar fi fost un pictor contemplîndu-și modelul. În glasul lui sună o prietenie exactă :

— Ascultă-mă, fiica mea ! — Ea scutură repede din cap, a negație, zîbind ușor, pentru prima oară de cînd intrase în camera lui —. Ba da, ba da ! Dar nu în sensul că eu aș fi vreun bătrîn tată adoptiv. Nu este asta. Ai văzut, „carcasa” este încă destul de bună. Funcționează multumitor... Nu asta este problema...

— Nu vii în pat ? întrebă ea, devenind aproape veselă. Hm ? Nu vii ?

— Stai puțin, te rog ! Ascultă ce am să-ți spun. Dar mai întâi să-mi răspunzi la câteva întrebări, dacă ești bună !

— Anchetă sociologică ?

— Nu, nici vorbă ! — Buzdugan își strînse aproape imperceptibil buzele —. Vreau numai să știu dacă nu cumva m-am înșelat în privința ta. Da ? Îmi răspunzi ?

Ea mișcă repede din cap, în continuare veselă.

— Fii atentă, Dana ! Tu ești ceea ce se cheamă o fată cuminte. Alin este iubitul tău. Primul tău iubit. Voi vă gândiți foarte serios să vă căsătoriți. Deși, atunci cînd vine vorba despre căsătoria altora, rîdeți, ca și cum voi doi ați fi deasupra unor astfel de convenții. Este corect pînă aici ?

— Da.

— Mai departe ! Eu te-am șocat printr-o combinație de calități în aparență incompatibile, aproape imposibil de descoperit la unul și același om. Bătrîn și musculos, cărunt și elastic. „moș“ și inteligent. Am mai putea găsi câteva contradicții... Dacă ne dăm silința. Treburile astea te-au incitat. Poate ai vrut să-i dovedești lui Alin că ești în stare și tu... Știi, cunoști performanța lui... Camila... A plecat, n-au ținut-o nervii. Știai ? — Dana clătină din cap, a negație —. Acum știi. I s-a părut umilitor ca iubitul ei de o oră să se ducă repede, să dea raportul... Să se fălească... Am vînat o pasăre, așa, mai specială... — Fata redevenise serioasă —. Bineînțeles, mie puțin mi-ar păsa dacă și tu ai face așa. Camila a dovedit că este încă foarte tinărară, nimic altceva. Și că, probabil, nu stă perfect de bine cu nervii. În fine, să nu mă îndepărtez de la ce te interesează pe tine. Ar mai fi posibil ca tu să fi resimțit, dincolo de o curiozitate pură, un soi de atracție mai specială. Nu este exclus să ai și tu gusturi baroce... Dreptul tău, nu ? Poate nu știi ce ar putea să însemne asta, încă. Dar vei afla. O să îți explic chiar eu. Pe scurt spus, a avea gust pentru baroc ar însemna să îți placă oameni și situații care îmbină „lucruri“ în aparență imposibil de așezat unele lîngă altele. Înțelegi ? — Buzdugan îi atinse umărul reliefat prin pătură —. Ia spune, te rog ! Pînă aici este corect ce am spus ?

— Cred că da..., spuse gînditoare Dana. Dar nu este chiar așa. Mie îmi place de tine ! — Spunînd ultimul cuvînt se înroși violent și o clipă păru că este pe punctul de a izbucni în plîns —. Sînt sigură că îmi place !

— Foarte bine. Află că și mie îmi place de tine. Da, o chestie destul de absurdă, șopti. Numai că acum va trebui să ascuți și motivațiile mele. Motivații... Este și asta un cuvînt mai special... Este vorba despre motivele unui om de a face așa sau altfel, înțelegi ? Probabil că tu, acum, influențată de scene văzute prin filme sau citite în cărți, te gîndești cit de ridicol pot să fiu eu, stînd lîngă tine. În loc să trec la fapte. Prost, de-a dreptul ! Nu ? Află că lucrurile nu stau tocmai așa. Mi-ar plăcea să stăm mai mult de vorbă despre treburile astea. Ba nu, este mai bine să-ți spun pe șleau. De altfel, ai lăsat ușa descuiată, poate să pice oricînd cineva. Norocul nostru este că lumea știe... Eu am tot felul de programe... Nu se prea-ndeasă să intre peste mine, așteaptă să apar eu. — Își îndreptă bustul, devenind aproape grav —. Uite, Dana, cum stau lucrurile. Eu nu sînt impotent, nu sînt nici invertit. Un bărbat normal, cel puțin deocamdată, asta sînt. Dar dacă mă bag în pătuc alături de tine înseamnă că „execut” înainte de vreme un salt înspre propria mea bătrînețe. Pricepi la ce mă refer ? Nu pricepi ! Ar fi o contradicție. Eu mă silesc foarte tare să-mi mențin condiția fizică și intelectuală la cote cît mai înalte. Cum să accept o aventură tipică de senescență ? Mai exact spus, de presenescență, adică ținînd de etapa ce începe la vîrsta de patruzeci și cinci de ani ? Ei bine, scumpa mea, nu ! — Buzdugan se ridică brusc, cu violență —. Nu sînt de acord să intru în postura moșului libidinos, căruia i se pare o fericire supraomenească faptul că i-a căzut o puicuță tînră la așternut ! Nu vreau ! — Se reasează pe marginea patului cu mișcări încetinite —. Te rog să mă scuzi pentru că am strigat ! Sper că nu te-ai speriat, — Dana făcu semn că nu —. Asta-i treaba, scumpo ! Văd pe fața ta o mare uimire. Ți se pare ceva cu totul de neconceput ce ai pățit. Cum, o fată tînră, cu pielea ca mătasea de Flandra, sau de unde-o mai fi, că nu rețin, să fie respinsă de un bătrîn cărunt ? Cum, să fie ea refuzată de către acest cerșetor sexual ? Fiindcă numai așa ceva poate să fie, nu ? Îi

face marea, infinita onoare de a i se băga în pat și el începe să îi țină un discurs despre motivații... — Buzdugan începu să se enerveze din ce în ce mai vizibil —. Îi arată sîinii ei fermi, mai mult decît fermi, elastici precum niște mingi de tenis, iar el începe să-i țină o vorbire despre nu se știe ce prostii... Da, tocmai una ca asta ai pățit în această seară de octombrie... — Pe fața Danei seriozitatea uimită începu lent să se preschimbe în supărare —. Buzdugan izbucni în rîs, binevoitor, patern. O mîngîie din nou pe obraz —. Hop, aici am vrut să ajung ! — O sărută pe frunte —. Să tăiem orice posibilitate de acces spre dramă ! De fapt, spre dramoletă. Așa, acum ai reușit să mă și disprețuiești un pic. Am devenit din nou prieteni. Da ? — Dana vru să se ridice —. Nu încă, mai stai doar puțin. Să știi, pentru tine ceea ce s-a întîmplat între noi nu este mai mult decît o ciudățenie. Din fericire, psihicul tău este deosebit de elastic. Nu ca al meu... Înțepenit... Peste cîteva zile, cînd vei fi din nou la București, cu Alin al tău, totul va fi în ordine. Poți să fii sigură de asta. Să nu-mi porți pică ! Da ? Și, nu știu dacă am dreptul să te rog așa ceva, aș vrea ca scena aceasta să nu fie povestită. Hm ? Ce zici ? Crezi că este posibil ? Sau simți nevoia să îi „zici“ totul lui Alin ?

— N-o să spun nimic. Nimănui. — Dana se înveselea încet —. Nici nu m-ar crede. Este ca în filme. În viață nu se întîmplă așa ceva. Eu cred că nu se poate întîmpla.

— Se poate, spuse meditativ Buzdugan, se poate. Totul este posibil.

O urmări, stînd lîngă fereastra întunecată, cum se ridică din pat cu mișcările ei de gimnastă sau de baletină, cum își îmbracă treningul, spectaculosul veșmînt multicolor, cum se apropie de el fără o vorbă, privindu-l în ochi cu o complicitate de un fel abia bănuît, parcă visat. Se opri în fața lui. Buzdugan făcu semnul încuviințării, de parcă ea i-ar fi cerut voie să părăsească încăperea. O privi din spate, cit de frumos mergea !, auzi zgomotul stîns scos de ușa închisă cu grijă.

DUPĂ începutul derivei, cei mai mulți dintre membrii comandamentului de pe platforma „Venus“ au devenit niște prezențe mai mult decorative. De fapt, singurul în

măsură să mai ia decizii utile este comandantul Mihordea. Se agită și ceilalți, bineînțeles, dar spusele lor sînt interesante mai mult pentru Constantinescu decît pentru Mihordea. Reporterul are ocazia să urmărească pe viu diferite moduri de reacție într-o conjunctură cu totul inedită, ba chiar să alcătuiască un fel de bursă a autorității în cadrul grupului de comandă.

Poziția inginerului Crintea, cugetă Constantinescu, ar trebui reprezentată printr-o curbă urcătoare. În raport cu datele despre adîncimea mării, primite de la navele din convoi, el are misiunea de a ridica picioarele platformei. Deocamdată, deriva este ușoară, cam un sfert de nod, probleme deosebite nu sînt. Dar ce se va întîmpla dacă viteza de înaintare a platformei — mai bine zis de înapoiere — se va mări? Este întrebarea adresată de reporter inginerului Jack într-un moment de relativă acalmie, cînd vîntul pare a-și fi micșorat întrucîtva intensitatea.

— Ce să se întîmple? zice foarte calm Crintea. Ne tot ducem către țarm. Pentru a nu ne izbi de fund și a ne răsturna, trebuie să tot ridicăm picioarele. Ajungem astfel la un moment cînd centrul nostru de greutate este prea sus pentru forța vîntului. — Inginerul pare foarte relaxat, vorbește ca și cum ar ține o lecție —. În acest caz este simplu de imaginat ce se va întîmpla.

— Ne răsturnăm? întreabă Constantinescu, încercînd fără voie să imite calmul celuilalt.

— Da, chiar așa.

— Și?

— Există bărci de salvare, desigur. N-ar strica să întrebați pe cineva cum se procedează în caz de părăsire a platformei. Nu este deloc rău să știți. Există un semnal fonic anumit, pentru abandon general. Încep soneriile. Atunci toți oamenii trebuie să se îndrepte către bărcile de salvare, fără panică.

Crintea este atît de liniștit, încît reporterul se întreabă dacă nu cumva își cam bate joc de el. Îl privește cu atenție. Pare serios. Dar pe figura lui se vede ceva special, ce ar merita să fie aprofundat. Să fie presimțirea unei ocazii așteptate de multă vreme?

Inspectorul Tomescu discută cu Banciu în partea opusă a cabinei de comandă. Clătinările platformei îl incomodează vizibil. Se ține cu mîna dreaptă de pervazul ferestrei, din cînd în cînd pe fața lui trece o grimasă de durere repede depășită.

— Ți-a spus Imbru ?

— Ce să-mi spună ?

— Operatorul... Vrea să plece. Vrea la mămica lui.

— I-a spus lui Imbru asta ? — Tomescu nu-și ascunde disprețul —. Nu trebuia să se ambarce, dacă este un...

— Ei, și tu, acum... Parcă omul știe cum este... Trebuie să vină o ocazie ca asta pentru ca să-ți dai seama pe ce poți conta. Unii trăiesc o viață întreagă și nu știu dacă sînt curajoși sau lași. Nu ?

— Da, mormăie inspectorul. Ai dreptate. — Cade pe gânduri, se uită la întunericul de afară —. În orice caz, să vă purtați frumos cu omul. Nu este nimeni obligat să aibă vocație de marinar. Nu mi-ar plăcea să plece de la „Pemarom” cu impresia că aici sînt niște brute fără simțire. Să i se explice că deocamdată nu există nici o posibilitate de a fi evacuat. — Rînjește cu răutate, spre mirarea ascunsă a celui alături —. Dine că n-a venit și doamna de la televiziune cu noi. Îți închipui ce istericale ar fi fost...

— Nu te grăbi, dragă, cu aprecierile, spune gînditor directorul adjunct. Cu femeile nu poți niciodată să știi cum stau lucrurile. Poate că este un om curajos. Sau are darul de a salva aparențele. Femeile sînt imprevizibile.

— Darul de a salva aparențele... — Tomescu ride din nou, dar de această dată cu simpatie —. Cred că pe ăsta îl are colegul meu de cameră. Uită-te la el, nici nu-i pasă ! E la concurență cu Crintea. Care dintre ei este mai calm și mai relaxat !

— Ba nu, zice Banciu, am vorbit cu băieții de pe „Vega”. Acolo a prins o mare foarte rea. Ziceau că nu a spus nici pîs. A continuat să joace table pe cînd unii dintre ei se cam îngălbeniseră... Era și el verzui la față, nu-i vorbă... Platforma se cam mișca stînga-dreapta. Ciocanele izbeau în picioare, se simțea pînă sus, doar știi... S-a ținut bine.

— Așa o fi.

— Ți-ar fi plăcut să ai un fiu ca el ? Hm ? N-o să-mi spui că nu. Așa prăpădit cum pare, să știi că...

Se întrerupe, fiindcă reporterul se apropie de ei. Merge prudent, deși clătinările platformei nu sînt prea accentuate. Vrea să îl întrebe ceva pe Tomescu, dar apare inginerul Negrescu, transformat de bună voie în curier. Il cheamă pe inspector la postul de radiotelegrafie.

— Caravan, zice.

Tomescu și Banciu ies. Reporterul se ia după ei, fără să le mai ceară voie. Profită de liberul său acces în orice parte a platformei. Îi urmează pe scara ce urcă spre domeniul lui nea Titus Zamfirescu. Aude vocea baritonală a inspectorului general. Se are în vedere apropierea de platformă a unei nave de mare tonaj, pentru realizarea unei legări suplimentare. Măsurile luate de către comandamentul de pe platformă sînt încuviințate. Se recomandă legarea navei „Vultureni” la gura de zmeu a navei axiale „Livezeni”. Comandamentul de pe platforma „Venus” va comunica o listă cu materiale necesare, acestea urmînd a fi transportate de elicoptere.

După încheierea convorbirii, Mihordea, care a asistat fără să intervină, mormăie :

— Știau de mai înainte că „Vultureni” va fi legată la gura de zmeu a lui „Livezeni”.

— Lasă, zice împăciuitor Tomescu. Acum toată problema este să reușim. Nimic altceva nu contează.

Reporterul se apropie de comandant. Îl întreabă, îndrăzneț :

— Ce înseamnă navă axială ?

— Este simplu. Nava aflată mai înainte în dreapta se mută în față. Ca și cum ai pune două locomotive în fața unui tren. Prima o trage pe a doua, iar amîndouă trag tot trenul. Asta este o manevră la mintea cocoșului... Întrebați de navă axială ? Este cea care va rămîne în poziția a doua, la mijloc. Ați înțeles ?

Reporterul încuviințează.

Mihordea rămîne în continuare lingă el. Lasă impresia că dorește să-i mai spună ceva. Zice, privind peste umărul lui Constantinescu :

— Pentru mine este mai important să realizez din nou legătura cu „Buteni“.

— Nava care a fost în stînga ?

— Da.

— De ce este mai important ?

Mihordea are răbdare. Este un om politic, înțelege să se poarte cum se cuvine cu un musafir. Dar, mai mult decît atît, simte că își ordonează mai ușor gîndurile dacă vorbește cu unul străin de problemă și-i dă explicații elementare, inutile în cazul oricărui alt pasager al platformei.

— La prima vedere ar putea să pară că este tot o „inspirație“ a mea. Dar de fapt treaba este logică...

— Tace, se pare că vrea să testeze perspicacitatea reporterului —. Vă dați seama cum ar putea fi.

— Da, cred că da. Forțele de tracțiune ale celor două nave se însumează, cablul este mai solicitat. Drept urmare, șansa lui de a se rupe se dublează. Așa este ?

Mihordea zîmbește strîmb. Îl apucă de braț pe Constantinescu, într-o pornire spontană.

— Așa. Vedeți cît de simple sînt lucrurile, la nivelul teoretic ? Într-o oră înțelegi toată teoria transportării unei platforme de foraj marin. Dar atunci cînd este să pui noțiunile în practică...

Apoi se scuză și începe o convorbire lungă cu navele „Pemarom“-ului.

Reporterul înțelege că manevrele despre care a fost vorba vor începe imediat după ora șase, la lumina zilei. Stă pe gînduri. Apoi pleacă. Simte nevoia să-și facă niște însemnări. Sînt atîtea cele aflate, încît i-ar trebui o memorie de elefant pentru a le ține minte pe toate. Dar nu numai cei din comandament sînt interesați. Este cazul să afle date despre starea de spirit a celorlalți oameni de pe platformă. Cei din comandament, reflectează reporterul în timp ce coboară precaut pe scara metalică, abrup-
nu-și pot permite luxul de a se manifesta în moduri complexe, chiar contradictorii. Drept urmare, modurile lor interioare, ca să zică așa, nu pot fi foarte interesante din punct de vedere literar. O aprigă dorință de eficacitate îi stăpînește. Această dorință este atît de puternică, încît tinde să ocupe întregul cîmp al conștiinței. Teoretic, desi-

gur. Dacă ar reuși să înceapă romanul său mult visat și s-ar opri tocmai asupra transportului aventuros de platformă, ar fi probabil nevoit să-i atribuie fiecăruia dintre cei din comandament câte o viață interioară izvorită din propria sa imaginație. Ce altceva? Ar putea să le pună întrebări; dar nici unul dintre ei n-ar avea ce să-i spună. Are această impresie. Asta-i defectul principal al evenimentelor dominate de „materia brutală”. Oamenii nu mai au energie pentru nimic altceva în afara preocupărilor practice.

Dar ceilalți? Pasagerii, ca să zică așa? Ei, probabil, trăiesc peripețiile într-o altfel de tonalitate. Asta din simplul motiv că au timp pentru așa ceva! Ei pot sta lungiți în cușetele lor, se pot gândi la trecut, își pot rememora ce secvențe de viață doresc, după pofta inimii!

PE nava „Islaz” evenimentele dramatice legate de începerea derivei ajungeau mai ales sub forma unui scenariu radiofonic. Comunicări radio, voci cunoscute, rareori modificate de emoție, glasuri de profesioniști imuni la panică. O încrucișare aproape neîntreruptă de mesaje radio, uneori parazitare de furtună, dar inteligibile. Noaptea elementele vizuale erau mult mai sărace. Părți din suprastructura navelor, vizibile la lumina farurilor, balansându-se, apărind pentru un moment, apoi reintrând în întuneric. Mișcările luminilor de pe platformă, un neîncetat balans, dans lent, copleșitor prin aerul lui de irealitate. Luminile urcând pînă la extremitățile picioarelor, constelație mișcătoare, descriind arabescuri, închipuind hieroglife, o scriere cerînd parcă a fi descifrată. Sunetul sirenei de ceață a platformei, lansînd periodic semnalul ei cunoscut. Sirenele celorlalte nave. Și, din nou, realitatea cea mai izbitoare: comunicările radio, întretîindu-se, dispărînd; înghesuindu-se și apoi refăcîndu-se, într-o țesătură nesfîrșită.

Singurul invitat imun la răul de mare era regizorul. Cei din echipa lui sufereau, stăteau întinși, unii debordaseră, întorcîndu-se apoi în cabine cu fețe descompuse. În orice altă împrejurare ar fi rîs unii de alții, reacționînd ca niște profesioniști obișnuiți să privească totul cu deta-

șare, chiar și propriile lor necazuri. Dar acum nimeni nu mai avea forța de a rîde.

— Răul de mare, constată Voiculescu, șezînd pe un scaun alături de cușeta Laurei Radovan, are ceva aproape tragic. Îți este imposibil să rîzi de unul care suferă de așa ceva. Nu ? Ce zici ?

Reportera de televiziune era jenată doar de o amețală neplăcută, accentuată atunci cînd stătea în picioare. Întinsă la orizontală, se simțea destul de bine pentru a putea conversa :

— Așa este. Dacă unul ar începe să se amuze într-o situație ca a noastră, l-aș taxa drept nebun.

Voiculescu o privea cu o oarecare admirație. Printre gîndurile lui fugare, legate de întetîirea tot mai accentuată a furtunii, fusese și unul referitor la presupusa slăbiciune a reporterei. Să o vedem acum, își spusese, să vedem cum se comportă ! Dar nu se întîmplase nimic deosebit. Cînd comandantul navei se interesase personal de starea ei, Laura „nu se miorlăise chiar deloc“ și nici nu bravase. Se plînsese de o amețală persistentă, dar nici vorbă să spună că ar vrea să meargă de urgență la țarm, că nu o interesează cum o vor duce acolo sau altele de acest fel. Uite, domnule, își spusese regizorul, m-am înșelat în privința ei !

Lumina din cabină era palidă. Din cînd în cînd, din pricini necunoscute, becul aproape se stîngea. În acele clipe, chipul tras al Laurei dispărea, iar regizorul, incapabil să se opună unui capriciu al bunei sale memorii vizuale, o revedea așa cum arăta cu douăzeci de ani în urmă, pe cînd aplombul ei era cu adevărat nemaipomenit, iar apetitul pentru mondenități repede consumate la fel. Atunci, într-un timp atît de îndepărtat încît părea fictiv, ei doi s-au întîlnit întîmplător într-un orășel din Moldova și... Lumina rămase stinsă destulă vreme pentru ca regizorul să reușească a vizualiza secvențele cele mai atrăgătoare ale acelei întîlniri, ale „ciocnirii“ de demult. Da, s-a petrecut totul fără voia cuiva anume. O derulare de secvențe dictată de hazard sau mai degrabă de o necesitate interioară, secretă, a situației, de un model „genetic“, bine ascuns sub amănunte nesemnificative, un model tiranic, autoimpus oamenilor tot mai ferm

dar într-un fel atât de subtil, de insesizabil mai degrabă, încît oamenii cred că din ei, din niște impulsuri inedite ale lor a ieșit totul, întreaga desfășurare de fapte, pînă cu puțină vreme înainte de neconceput, ba mai mult chiar, mai grav, considerată a fi ridicolă. După respectivul episod, ciudat precum un fruct exotic găsit într-un banal coș cu mere sau — Voiculescu zîmbi în întuneric — precum un ou de lebădă apărut din întîmplare în cuibarul unei rațe oneste, foarte conștiincioasă în materie de clocit, totul a reintrat în normal. S-au reîntîlnit, s-au privit ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Iar odată, erau de față mai mulți oameni din breasla lor, ea spusese, poate din întîmplare, poate nu : Ce-a fost, n-a fost ! Hm ? Ce ziceți de vorba asta ? Sună bine, nu ?

Lumina se aprinse, fața Laurei, fără nici o asemănare cu imaginile păstrate de memoria bărbatului, reapăru, aproape patetică prin zîmbetul ei chinuit. Din cușeta de deasupra reporterei se auzi distinct, strecurîndu-se prin zgomotul ritmic al valurilor ce izbeau hubloul cabinei, geamătul neputincios al unui om din echipa de filmare. Era tocmai operatorul. Printr-una dintre ironiile soartei de ale căror efecte Voiculescu nu putea să spună că ar fi dus lipsă în viața sa, el suferea cel mai tare, părăind literalmente zdrobit, sfărîmat. Aproape nu mai era în stare să vorbească. Voiculescu îi era recunoscător fiindcă, în cînda stării în care se afla, se stăpînea și nu izbucnea în cereri absurde de întoarcere în port, precum un alt component al echipei de filmare. Acesta din urmă, aproape la fel de dărîmat, avusese o criză de isterie (sau ce-o fi fost). Ceruse să fie dus de urgență la țarm sau să fie aruncat peste bord ! Nici mai mult, nici mai puțin !

Laura spuse ceva, dar regizorul deși dădu politicos din cap, nu pricepu decît pe jumătate. Se trezise imaginînd structura unui film artistic în care Laura ar fi urmat să ocupe un rol ! Cel al unei femei ajunsă la vîrsta resemnării și aruncată prin jocul întîmplării într-un loc izolat, împreună cu fiica ei. Acolo, văzu fulgerător regizorul, ele ar urma să se întîlnească cu fostul iubit al mamei, ajuns un bătrîn oarecare (din strălucirea lui tinerească, orbitoare cîndva, n-a mai rămas decît ceva în genul demnității sau prestanței). Și de aici înainte... Ce să se întîmple ?

Renunță să se mai gîndească. O zguduitură mai puternică îi mută scaunul din loc, aproape să îl răstoarne.

— Se îngroașă gluma, spuse.

— Crezi că se poate întîmpla ceva ? întrebă Laura, reușind din nou să nu se arate prea îngrijorată.

— Cu noi, nimic. Sîntem totuși în Marea Neagră și nu în mările sudului. Am mai prins furtuni de acest n-au fost probleme. Cu platforma este toată povestea... Îți dai seama ! ? Aproape un miliard de lei ! Și asta încă nu ar fi nimic. Dar oamenii ? Teoretic pot să se salveze într-un asemenea caz, dar practic...

— Cum pot să se salveze ? — Reportera părea nedumerită —. Cum ?

— Au bărci, dragă. Platforma este o navă. Are două bărci de salvare. Nu-ți amintești de ele ? Doar ni le-au arătat.

— A, da. Într-adevăr. Nu reușeam să fac legătura în minte între platformă și navă. De fapt este o navă, nu ?

— Da, dragă, da. Au și veste de salvare. Numai că răsturnarea unei platforme se petrece foarte repede, mult mai repede decît scufundarea unei nave. Aici este problema. Repeziciunea lansării la apă a bărcilor. Probabil că se antrenează. — Se uită în jur, parcă inventariind lucrurile din cabină —. Am și eu un operator acolo. Sînt foarte curios cum se comportă. N-a mai fost niciodată într-o asemenea dandana. De fapt, este o premieră pentru toți. Au mai fost niște probleme cu transportul unei platforme, acum cîțiva ani, dar acelea au fost floare la ureche față de ce se întîmplă acum.

Laura închise ochii. Suspînă. În clipa cînd trăsăturile îi incremeneau arăta sfișictor de îmbătrînită. Regizorul se ridică precaut de pe scaun. Se apropie de hublou și rămase acolo, încercînd să privească afară. Se vedeau luminile unei nave. Platforma se zărea. Avu impresia că începe să se lumineze de ziuă. Se înșelase, era doar ora cinci. Mai era cam o oră pînă la răsăritul soarelui.

Simți, depășind definitiv melancolia superficială indusă de amintirea îndepărtatului episod, că trăiește un eveniment foarte important pentru cariera lui. De fapt, se corectă mental, nu este vorba atît despre ce se vede din afară, de evoluția lui în ochii celorlalți oameni din

breaslă. Este mai mult, ceva legat de relațiile lui intime cu meseria sa. Bovarismul lui ! Cît se disprețuise, mai degrabă se compătimise, pentru el ! Să dorești ceva pentru care nu ai luptat, fiindcă n-ai vrut sau n-ai fost în stare. Să nu fii mulțumit cu palierul corespunzător forțelor și energiei tale. Visul lui de a deveni un regizor de filme artistice, întotdeauna nutrit, păstrat întreaga viață într-un marsupiu secret al conștiinței. Se uită înspre Laura. Adormise ? Ea nu voia să fie mai mult decît era. O declara sus și tare. Chiar ieri îi spusese că se simte foarte bine ca reporteră, ca jurnalistă a presei vorbite, nu dorește mai mult.

Dar el ? — Un balans mai adînc îi aduse o mică amețală. Nu mai funcționa rezistența de care era atît de mîndru ? Începea să-l atace răul de mare ? Nu. A fost ceva trecător —. Care era substratul dorinței lui aprige de a-și depăși condiția ? Sau era doar un fel de pasiune platonice, prevestind bătrînețea, asemănătoare iubirii absurde a unui telespectator pentru o cîntăreață de muzică ușoară văzută numai pe ecran ? Să fi fost ceva în acel gen ? Dar cu pasiunea lui reală pentru filmul documentar, cum rămînea ? Dar cu premiile obținute la diverse festivaluri, inclusiv internaționale ? Să fi ținut totul de o iluzie persistentă a lui ? O înșelare de sine capabilă să funcționeze aproape treizeci de ani ?

Nu, toate astea erau copilării, prostii. În filmul documentar trebuia el să dea ceva nemaipomenit. Acolo, în domeniul lui, unde era cunoscut de toată lumea. Acum, în împrejurări născute de întîmplare, pare să fi sosit clipa lui..

Se apropie de Laura, cu pași neauziți, acoperiți de zgomotul monoton al furtunii. Aceasta îl simți, deschise ochii.

— Hm ? Cum te simți ? o întrebă. Merge ?

Altceva ar fi vrut să îi spună. Că există o cotă la care filmul documentar îl egalează, ba chiar îl întrece pe cel artistic. Realitatea este infinit mai bogată decît orice imaginație, decît orice însumare de imaginații, fie ele aparținînd unor genii. Problema este să te nimerești acolo unde trebuie. Și cînd trebuie. Să ai posibilitatea de a filma inimaginabilele aspecte, date, stîrnite de întîmplare.

Acum am nimerit în sfârșit într-un astfel de vîrtej unic al întîmplării. Cred, simt. L-am așteptat de-a lungul anilor, pe cînd am filmat, precum un alergător de mare fond înghite miile de kilometri ai antrenamentelor sale, tot felul de lucruri omenești, dar nu esențiale, nu foarte semnificative pentru natura omenească, nu, în acest fel deviat, artistice. Acum am ajuns în fața recordului. Ca să mă mențin la comparația cu alergătorul, am ajuns lingă cei mari, da, am posibilitatea de a mă întrece cu ei, de la egal la egal.

Nu-i spuse nimic. N-avea nici un rost, n-ar fi făcut decît să-i apară ridicol. Este cazul, își zise, să mă păstrez în postura unui profesionist blazat, a unuia dispus să își facă meseria indiferent de condiții, dar nu mai mult. Iar visul de a face un film mare, însumînd această odisee a platformei, să îl păstrez în minte, să nu-i consum nimic din energia potențială, comunicîndu-l cuiva.

Se auzi din nou geamătul stins al operatorului. Voiculescu se ridică și plecă să caute niște pastile împotriva răului de mare. Cineva de pe navă avea așa ceva. Efectul lor era destul de neconvîngător, dar trebuia să-l scoată pe operator din somnolență, să-l pună pe picioare cumva. Ar fi fost absurd să rateze marca ocazie dintr-un asemenea motiv.

4

DIMINEAȚA a venit și pentru pemaromiștii de pe platforma „Venus”. Mulți doar acum au reușit să adoarmă. Marinarii au început să lucreze la realizarea celor două remorcări. Prima reușește mai repede decît se spera. Nava „Buteni” ocupă astfel locul de la tribord, unde la plecare se afla „Vultureni”. Vreo trei ore durează legarea navei „Vultureni” la gura de zmeu a lui „Livezeni”. Lucrurile par a evolua mulțumitor. Prin intrarea în acțiune a celor două nave și prin refacerea, în linii mari, a raportului inițial de forțe, deriva a fost stopată.

Membrii comandamentului par aproape bine dispuși. În timpul manevrelor de legare unii dintre ei au reușit

să aștească. Zgomotul vîntului nu mai deranjează pe nimeni, ca și cum întotdeauna s-ar fi auzit la o asemenea intensitate. Singurul care pare ros de presimțiri rele este comandantul Mihordea. Nebărbierit, cu ochii injectați de oboseală, poartă discuții tehnice cu navele de remorcare. Da, totul pare a fi în ordine.

— Ar fi suficient, îi spune lui Tomescu, să scadă viteza vîntului cu vreo zece metri pe secundă. Asta ar însemna să putem relua imediat deplasarea către larg.

Inspectorul este proaspăt bărbierit. Fața lui de ascet este împietrită. După cum s-a comportat pînă acum, toți cei de pe platformă ar fi îndreptățiți să-l considere un fel de emblemă a voinței pemaromiste de a rezista, recunoscîndu-i calitatea de lider real.

Reporterul Constantinescu și-a descoperit resurse ne bănuite de rezistență fizică. Nu a dormit decît exact o oră. S-a deșteptat printr-o tresărire, suficient de odihnit pentru a-și relua aversele observații asupra celor din jurul lui. Constată că, într-adevăr, Tomescu este recunoscut de toți drept șeful autentic al platformei. Studiază fețele celorlalți. Privirile lui nu sînt insistente. N-ar vrea să irite pe cineva.

Îl intrigă inginerul Crintea, mai mult decît Tomescu. (În acesta din urmă vede un caz tipic de compensare a lipsei de viață personală prin activități profesionale foarte susținute). Primejdia, își repetă, scoate la iveală din om adevărata lui natură. În Crintea pare a se petrece tocmai o astfel de „developare“. S-ar spune, privindu-i figura calmă, că oboseala poate fi astfel strunită încît să devină un neajuns minor. S-ar mai spune, apoi, că inginerul a așteptat de mult o asemenea ocazie excepțională spre a se regăsi pe sine, pentru a scoate la iveală niște calități pînă atunci ascunse pînă și de el însuși. S-a instalat printre membrii de drept ai comandamentului. Treptat, „raportul de forțe“ s-a modificat în așa fel încît aceștia par tot mai mult niște tolerați în cabina de comandă a platformei ! Niște „îngăduiți“ ai lui Crintea ! De fapt, cugetă reporterul, lucrurile așa ar și trebui să stea, la urma urmelor. În afară de Mihordea și de ajutoarele lui (trei oameni, despre care Constantinescu a aflat cu mare întârziere că sînt marinari de profesie), platforma nu are

în mod obiectiv nevoie, în materie de deplasare, decît de inginerii jack și de ajutoarele acestora. Trebuie să adauge, bineînțeles, situațiile cînd este de tras cîte o parîmă. Atunci și cei mai voinicoși din comandament pot să dea o mîină de ajutor. La așa ceva Nebreanu este primul care să se ofere, ca și cum efortul fizic l-ar ajuta să depășească (sau să lîină mai ușor în friu) vizibila stare de spirit rea în care se află. Da, trebuie să-l urmăresc foarte atent pe acest Crintea ! Simt că el este, într-un fel deocamdată necunoscut, cheia întregii povești și, prin urmare, a utopicului meu roman. Mă uit la el și mă mir. Pare a se instala tot mai confortabil în această situație excepțională, de parcă ar aștepta să joace un rol foarte important. N-am habar cum ar reuși să iasă din postura unui specialist cu o arie de competență limitată, dar simt că ar putea să se întîmple ceva în genul unei lovituri de teatru. Deocamdată, Tomescu este șeful de necontestat. Recunosc, are calități de conducător. Deocamdată Mihordea, (un om cumsecade, mi-a lămurit, în mare, tehnica transportului) ia deciziile, lui Tomescu rămînîndu-i un fel de supervizare. L-am văzut pe Mihordea cerîndu-i consințămîntul pentru manevrele din dimineața aceasta. O cerere eminamente formală. Uimitor a fost felul în care inspectorul a lăsat impresia că analizează situația. Rezulta că nu acceptă din primul foc, ci meditează, analizează măsurile propuse, se gîndește dacă sînt oportune sau nu. Iată ce înseamnă să ai vocație de șef ! Un altul, de pildă eu, i-ar fi spus lui Mihordea să facă exact cum crede de cuviință. Ce mai contează într-o asemenea situație îndeplinirea unei formalități, cea a consultării șefului de comandament ? Mai ales cînd și comandamentul din dană are cunoștință de respectivele manevre ?

Scena consultării lui Tomescu în legătură cu inițierea celor două manevre i se pare lui Constantinescu deosebit de importantă. Îi rememorează cu atenție amănuntele, mai ales fața împietrită a inspectorului, încruntarea lui, atît de autentică !, scurta ezitare înainte de rostirea unei încuviințări avînd o probabilitate de sută la sută. A aflat, nici nu mai ține bine minte de la cine, unele date în legătură cu viețile personale ale celor din comandament. În ceea ce îl privește pe Tomescu, lucrurile par

a fi urmat un anumit tipic. Cel la care s-a gindit mai înainte. Celibatarul îmbătrinit, funcționarul cu vitalitatea integral convertită în energie profesională, ca să zică așa. Profesia este viața lui, aici lucrurile sînt foarte clare, își spune. Mai puțin clare sînt relațiile viață personală — profesie în ceea ce îi privește pe ceilalți șefi din comandament. Este momentul să se gîndească la ele.

Banciu seamănă, pînă la un punct, cu Tomescu. Au aceeași vîrstă. Nu este de neglijat nici un alt fapt : ca și Tomescu, nu are copii. Directorul adjunct, în ciuda gestiunii sale de om energic, și-a pierdut în bună măsură siguranța de sine. Nu dă vreun semn că i-ar fi frică, asta nu, dar, poate și din pricina oboselii, privirile lui nu mai caută cu atîta directete ochii interlocutorilor, iar mișcările lui de om nervos se mișcă mai mult decît în mod obișnuit. I-a urmărit mimica în timpul unui dialog purtat cu uimitorul Crintea. Rememorînd-o, simte o satisfacție de colecționar. Da, a fost ceva foarte interesant, extrem de atrăgător. A avut impresia că asistă la unul dintre salturile calitative, a căror sesizare fac savoea celui preocupat de relațiile dintre oameni. Fiindcă, își spune, stînd în continuare lîngă hubloul din cabina de comandă, felul cum evoluează relațiile de putere este aspectul cel mai interesant. Acestea scot la iveală natura profundă a indivizilor, restul sînt laturi subsidiare, cel puțin asta este părerea mea. El a observat raporturile dintre cei doi în prima etapă a călătoriei. Banciu este, mai bine zis era, protector, prietenos, dar nu în stilul „de la egal la egal“, ci în cel al feudalului (desigur, unul „progresist“, cu idei înaintate) față de vasal. Uite că în timpul respectivei convorbiri s-a produs o smucitură, o modificare a relației psihologice dintre cei doi. Privirilor aproape anormal de senine ale lui Crintea, Banciu nu a mai fost în stare să le reziste, „căutătura“ lui a început să „alunece“. Ca și cum în conștiința lui s-ar fi consolidat treptat sentimentul că este vinovat ! Sau, în orice caz, ceva asemănător. De ce, domnule ? se întreabă uimit. Că doar gradele din ierarhia întreprinderii s-au păstrat, iar după încheierea aventurii cu platforma — nu poate să mai dureze mult — totul va reîntra în vechile scheme de relații șef-subaltern.

O figură interesantă este și Nebreanu. Am auzit că între el și Banciu există o „rică”. De cînd s-au încurcat treburile pe platformă, în modurile lor de a se comporta unul față de celălalt nu se mai vede nimic deosebit, în afara faptului că evită să-și vorbească. Dar poate fi vorba despre o simplă impresie a mea. Și cu inginerul șef s-a petrecut un fel de metamorfoză subtilă. Nici ăsta nu se mai simte prea bine în pielea lui. Acum, cînd evenimentele par a o fi luat în mod decisiv pe „calea cea bună”, pare de-a binelea ușurat. L-am văzut punînd mîna cînd a fost cu trasul parîmelor și apoi a cablului. Da, are o anumită forță fizică. Dar mi s-a părut că s-a dedat la respectivele manevre mai mult pentru a nu rămîne cu sine însuși, spre a nu avea ocazia să se gîndească prea mult la situația în care a nimerit. Dar să nu mă pronunț, să aștept evoluția faptelor. Ar trebui să mă duc în cabină și să-mi fac niște însemnări. Iată ce ar fi necesar.

Apare asistentul medical. Și ăsta a reușit să se radă, se miră reporterul. Mehmet pare a se simți la largul său. Aduce cafele pentru cei din comandament. Pentru ca nu cumva să pătasească vreun accident din pricina tangajului, a pus cafeaua într-un termos de doi litri. Aduce și cîni, într-o pungă de plastic. Fața lui de oriental exprimă plăcerea de a se face util.

— De ce n-a venit Vasile ? întreabă Imbru. Asta este treaba lui.

— A vrut să vină, dar nu l-am lăsat eu. Și-așa vreau să mă reprofilez ! Mă fac chelner, zîmbește asistentul înspre șeful de platformă.

Imbru se căznește să îi răspundă la zîmbet, dar nu prea reușește. Deși neras, arată foarte bine. Trăsăturile, gîndește Constantinescu, au rămas vizibile, iar umbra bărbii le adaugă o notă de duritate. Pînă acum, deși a fost mai tot timpul aici, parcă nici nu l-am observat, constată, cu oarecare uimire. De parcă tristețea asta a lui are darul de a-l face nevăzut, ca în poveste ! Ar fi cazul să mă gîndesc și la el, să-l introduc în micul meu joc de-a calcularea puterii reale a unor posibile personaje de roman. Este un om foarte bolnav. Asta schimbă mult lucrurile. De fapt, dacă este să privesc lucrurile din punctul de vedere al raportării celor prezenți la ideea de eroism,

Imbru este cel mai semnificativ. Da, fără îndoială, este eroic. Putea să rămână liniștit în dană, nimeni nu i-ar fi băgat nici o vină. El este un om curajos. Nimic din compartamentul lui nu s-a schimbat, nici în bine și nici în rău. Neschimbată i-a rămas și expresia de tristețe, lipită pe fața lui de bărbat frumos. Ar mai fi, însă, un aspect. Când te amenință o moarte fulgerătoare, când porți în tine zi și noapte o asemenea primejdie, tot ce se petrece aici se transformă aproape într-un joc de copii.

Dar asistentul medical ? Știu că este un om glumeț, dar n-am aflat nimic despre felul lui de viață. Ar trebui să îl întreb. În acest caz nu mai sînt nevoit să mă interesez la alții și nici să-l „anchetez” pe el însuși, cu „mii de scuze” pentru îndrăzneală și cu zeci de întrebări meșteșugit ocolite. După cîte îmi dau seama, cred că pot să îl întreb de-a dreptul, omul nefiind, după toate aparențele, dintre cei ușor șifonabili. Dacă aș reuși să scriu un roman al platformei, al deplasării acesteia, lui Mehmet Ali i-aș încredința rolul glumețului, al bufonului, fără de care nici un grup social nu poate să „funcționeze” foarte bine. Îți vine uneori să spui că orice mediu social își „secretă” cîte un asemenea om, dacă nu cumva mai mulți !

Ca pentru a-i confirma ipoteza tocmai gîndită, Mehmet s-a apucat să îi povestească un banc lui Imbru. Pentru o clipă șeful platformei își uită tristețea, își dezvăluie dantura de june prim într-un zîmbet larg.

— Nouă nu ne spui ? întreabă Banciu.

— Cum să nu, se grăbește asistentul medical. Dar nu credeam că vă interesează.

Și vrea să înceapă. Dar se simte o smucitură, ca și cum platforma iarăși ar fi fost imbrîncită de un gigant. Se produce o violentă alunecare a podelei către stînga. Din cana aflată în mîna lui Constantinescu cadeau sare, îi pătează treningul. Reporterul înțelege fulgerător că s-a îndeplinit pronosticul lui Mihordea. Nu se mai sperie, fiindcă de această dată posibilitatea unui asemenea eveniment a fost „prelucrată” de el. Tomescu, sprijinindu-se pe piciorul bolnav, își pierde echilibrul și cade peste Nebreanu. Acesta îl susține cu o mîna fermă.

— Am rămas cu „Buteni“ ! spune Mihordea. Asta a fost ! — Face câțiva pași către ieșire, ca și cum ar vrea să o ia la fugă, dar imediat se oprește. Expresia lui rătăcită, de om care a uitat unde se află, îl impresionează pe reporter. Dar ceilalți îl privesc pe comandant ca și cum el ar fi de vină pentru ruperea cablului —. Acum cei din dană or să devină cu adevărat șefi ! Sintem la mina lor !

PRIMELE ore ale dimineții trecură foarte repede pentru membrii comandamentului de la „Pemarom“. Măsurile propuse de ei, rapid aprobate de forurile competente, păreau suficient de ingenioase pentru a drege pe cât era posibil situația platformei „Venus“. Vestea despre legarea navei „Buteni“ era aducătoare de optimism.

Pe masa din sala de ședințe se afla o hartă a litoralului, iar pe aceasta machetele platformei și ale celorlalte nave. Macheta platformei provenea din biroul lui Cristea, iar cele ale navelor fuseseră procurate, nimeni nu știa de unde, de către Malvina și mafia ei feminină. Era ora unsprezece. Fețele celor prezenți, mai toți oameni între două vârste, acuzau din plin noaptea pierdută.

— Vedeți, spuse Pantea, mișcând macheta ce reprezenta nava „Vultureni“, dacă reușesc, înseamnă că totul va fi O.K. Bineînțeles, dacă nu se mai produce vreo rupere de cablu.

— Meteorologii o țin în continuare pe a lor ? întrebă Caravan. — Barba roșcovană, cu multe fire albe, îi inunda fața —. De fapt, nici nu văd cum ar mai putea acum s-o dreagă...

Cristea făcu un gest : Nu mai are rost să discutăm despre prognoza meteorologică.

— Ar trebui totuși chemați aici, interveni rece Varlam, unul dintre cei doi directori de minister sosiți cu mai puțin de o oră în urmă. Au greșit, dar nu este rău să știm cum văd lucrurile pentru secvența pe care o traversăm acum.

Era un bărbat în vîrstă, cărunț, distins. Pe figura lui bine bărbierită nu se putea citi mare lucru. Miile de convorbiri protocolare avute în carieră îl învățaseră să își ascundă emoțiile sau poate să și le piardă. Reporterul Constantinescu, apărut printr-un miraculos act de dedu-

blare, ar fi putut exclama, în sinea lui : Iată un director de minister standard !

Cristea se ridică pentru a îndeplini ordinul, dar în sala de şedinţe intră un inginer aducînd o radiogramă.

Directorul general îşi aruncă privirea asupra textului şi apoi îl dădu lui Varlam. Spuse :

— De data asta este de bine !

— Da, confirmă Varlam. Au reuşit legarea. — Se uită la Cristea —. Acum poţi să-i chemi pe meteorologi. Vă daţi cu toţii seama, dacă platforma reuşeşte să reziste în actuala configuraţie şi timpul se îmbunătăţeşte... Este bine să ştim.

Directorul ieşi cu paşi repezi.

Al doilea director, cel reprezentînd Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor fusese pînă atunci rezervat. Ascultase cu atenţie ce se vorbea, încercînd să se familiarizeze cît mai repede cu situaţia. Intervenii :

— Pentru aşa ceva ne trebuie noroc. — Spre deosebire de cel al omologului său, glasul său baritonal avea căldură, arătîndu-se capabil să degajeze persuasiunea misterioasă a celor născuţi pentru a-şi influenţa semenii prin cuvînt —. Înţelege toată lumea la ce mă refer. Dacă s-au rupt cabluri trase de o singură navă, cu atît mai probabil este să se rupă un cablu tractat de două nave puse una în faţa celeilalte. Ar fi trebuit să dubleze cablurile sau chiar să le tripleze. Dar aşa ceva nu este posibil.

Unii dintre cei de faţă îşi amintiră că directorul era autorul unor lucrări de rezistenţa materialelor, datînd din perioada cînd fusese profesor universitar. Putea fi crezut.

— Există şi noroc pe lumea asta, se strădui să glumească, depăşindu-şi stilul obişnuit de comportament, Varlam. Fără un dram de noroc nimic nu reuşeşte...

Subalternii lui de la „Pemarom“ zîmbiră respectuoşi.

— Ar trebui să facem o mică pauză, continuă Varlam, recăpătîndu-şi seriozitatea. Deocamdată nu sînt necesare noi decizii din partea noastră. Dar trebuie să avem în vedere o intervenţie a elicopteriştilor şi a unor alte nave. Avem aici oameni care pot să se ocupe de asta. Propunerea mea este să se alcătuiască nişte variante pentru cazul cînd vor fi necesare intervenţii de acest tip.

Cei doi directori și Caravan, urmați de un Cristea vizibil înviorat, se retraseră în cabinetul directorului general. Pantea căută un telefon liber, pentru a cere situația navelor din zonă, iar locotenent-colonelul Bughea anunță că este de găsit la elicopterul aflat în ineinta „Pemarom”-ului.

— Unde-i meteorologul ? întrebă directorul în subordinea căruia se afla „Pemarom”-ul. Cum îl cheamă ?

— Cumpătescu, spuse Cristea. Cred că a venit. Să-l chem ?

Cei doi demnitari se consultară din priviri.

— Cheamă-l ! zise Varlam. — Glasul lui rece nu era nici poruncitor și nici rugător —. Numai să fie aici. Ziceai că l-a lăsat pe unul dintre subalternii lui...

Cristea ieși. Se întoarse repede, însoțit de Cumpătescu. Directorul adjunct era îmbrăcat îngrijit, aproape elegant. Era ras proaspăt. Albul cămășii sale era sclipitor. Extrema lui slăbiciune corporală bătea mai mult la ochi atunci când se mișca. Figura lui de pasăre nu mai exprima siguranța de sine, atât de enervantă pentru Cristea la ultima ședință de comandament dinaintea plecării platformei. Pe ea persista însă ceva ce semăna a veselie. Ca și cum meteorologul ar fi auzit o glumă bună cu puțină vreme înainte, dar, din respect pentru înalții funcționari în fața cărora se afla, se străduia să-și compună, fără să reușească pe deplin, o mimică adecvată momentului.

— Vă salut, vă salut ! spuse, înclinându-se cu un servilism ce ar fi putut să pară autentic dacă pe buzele lui subțiri, aproape inexistente, nu ar fi persistat un suris ambiguu.

— Ce ai să ne spui ? Mă refer la ultimele evenimente, zise rece Varlam. Nu știu dacă ești la curent cu ele...

— Sînt, sînt, se grăbi să răspundă meteorologul. Ce-aș putea să vă spun ? — Își îndepărtă palmele subțiri, într-un gest al neputinței. Umbra de zîmbet nemotivat îi persista pe trăsăturile ascuțite —. M-am înșelat. Dacă m-aș fi luat după prognozele unor stații străine...

— Știm că te-ai înșelat, îl întrerupse Varlam. Întrebarea este ce pronostic meteo avem în momentul de față. Ai

aflat. s-au reușit unele manevre asigurătoare. Dacă vremea s-ar schimba în bine, mă refer la o perioadă rezonabilă de timp, lucrurile s-ar putea aranja. Vreau să spun că ar exista anumite șanse.

— Îmi mențin prognoza, spuse ferm Cumpătescu. Probabil că o să mă socotiți ramolit, senilizat, dar timpul trebuia să fie bun acum. — Nu mai zîmbea —. Cred că schimbarea în bine ar putea să intervină din moment în moment. Asta este părerea mea. — Păru că se supără. Încruntarea îi modifică trăsăturile ascuțite într-un fel ciudat —. Pot să plec ?

Varlam făcu un semn de încuviințare. Meteorologul ieși cu pași oarecum mecanici.

— Cel puțin este consecvent, spuse Varlam. Este și asta o calitate.

Cristea oftă. Păru că dorește să spună ceva, dar renunță.

Apăru Malvina. Aducea cafele. Directorul general n-o mai văzuse niciodată cu asemenea cearcăne de mare tragediană. Dar era, se pare, numai un semn exterior, fiindcă mișcările îi erau sigure, iar vocea, răspunzîndu-i directorului Varlam la o întrebare de politețe, cea obișnuită.

Tot Malvina, de această dată cu privirile mărite, aduse peste nici cinci minute o radiogramă. Citind-o, Cristea păli.

— S-a întîmplat ce am presupus eu mai înainte ? întrebă fostul specialist în rezistența materialelor.

— Da.

— Cheamă-i pe toți ! spuse Varlam.

Formația existentă în urmă cu o jumătate de oră în sala de ședințe se refăcu. Toată lumea aflase noutatea cea rea, dar Caravan, cu acordul tacit al lui Varlam, o mai prezentă o dată.

— Propun să recurgem la „Adjud“, spuse Pantea. Am vorbit cu comandantul. Este în apropiere. Poate să intervină. Un mineralier de cincizeci de mii de tone. Dacă se reușește legarea platformei de el, nu vor mai fi probleme. Există însă unele dificultăți, care trebuie rezolvate.

— Ce dificultăți ? întrebă Cristea.

— Manevra de apropiere este delicată. Trebuie să trimitem un pilot, spre a conduce mineralierul. Am lăsat vorbă cui trebuie. Să îl caute pe cel mai bun. Cred că pînă acum l-a găsit. Singura posibilitate este folosirea unui elicopter.

— Da, spuse Bughea. O să meargă Oană. Este aici. Nu există nici o problemă.

— Ar mai fi ceva. După ce îl duce pe pilot, elicopterul ar trebui să mai facă o cursă, la fel de importantă. Cei de pe „Adjud” nu au parîme potrivite. Am găsit cum să le procurăm în timpul cel mai scurt. — Așteptă, ca și cum ar fi cerut încuviințarea pentru a continua. Mîinile puternice îi stăteau lipite de suprafața lucioasă a mesei. Degetele i se mișcau din cînd în cînd, parcă independent de voința sa —. Aici există posibilitatea unei alte soluții. Am obținut aprobarea și pentru oprirea cargoului „Rodna”. Și acesta se află prin apropiere. Elicopterul nu va avea de parcurs distanțe prea mari. Ciștigăm astfel un timp prețios. Cei de pe „Rodna” au o parîmă specială, potrivită pentru asemenea cazuri.

— Ce fel de parîmă ? întrebă mașinal Bughea.

— Una vegetală, plutitoare. Transportul unui cablu metalic ar fi de neimaginat, evident.

— Și ce să facă echipajul elicopterului ?

— Să ia de acolo parîma și să o ducă pe platformă. Sau pe „Adjud”, după cum va stabili comandantul.

— Problema apuntizării nici măcar nu se pune, zise mai mult pentru sine Bughea. Mă întreb dacă parîma este suficient de ușoară pentru a putea fi ridicată în întregime la bordul elicopterului... O asemenea misiune n-am mai avut niciodată. Cît cîntărește parîma ?

Pantea își întinse degetele a neputință.

— Nu știu, spuse, cu sincer regret. — Dacă împrejurarea nu ar fi atît de gravă, celor de față li s-ar părea poate că dorește să glumească —. Asta se poate afla foarte repede. Nu este nici o problemă.

— Parîma este grea, deşi este din categoria numită plutitoare, intervine Bulhac. Singura soluţie ar fi să nu o ridice la bord.

— Atunci cum ?

— S-o ancoreze de un capăt şi să o lase în apă. Astfel greutatea ar fi diminuată, iar transportul ar fi uşurat. Dar nu ştiu dacă tehnic este posibil aşa ceva.

Bughea se gîndi, ezită să se pronunţe. Zise, părăind că ia o decizie :

— Un asemenea transport de parîmă nu a mai fost făcut încă de un elicopter al nostru. Cel puţin după cîte ştiu eu. Va fi o premieră. Băieţii or să se descurce la faţa locului. La prima vedere, soluţia dumneavoastră pare aplicabilă. Numai că în condiţiile de vînt puternic lucrurile se schimbă, intervin elemente noi. Vom vedea.

— Mai este ceva ? întrebă Cristea.

— Da, era să uit, spuse Pantea. Mai trebuie să ajungă la platformă nişte pistoale de bandulă.

— La ce folosesc ? întrebă Varlam.

— La lansarea unor parîme subţiri de pe o navă pe alta. După tragerea cîtorva parîme din ce în ce mai groase, se realizează remorcarea.

— Trebuie să le trimitem şi haine uscate, spuse Varlam.

REVENIND în camera ei, Dana Tomescu avea pe faţă o asemenea mirare încît colocatara ei o întrebă cu îngrijorare maternă :

— De unde vii ?

Dana nu-i răspunse, mulţumindu-se să ridice din umeri. Dar nu prea vehement, pentru a nu o supăra pe buna femeie.

— De unde vii, dragă ? De ce nu îmi răspunzi ?

Nu era în obiceiul fetei să fie necuviincioasă cu adulţii. De altfel, începuse să o simpatizeze pe vecina ei de cameră.

— Am fost şi eu pe aici, îi răspunse. — Pufni în rîs, de parcă ar fi auzit o glumă în nişte căşti invizibile, lipite de urechile ei mici şi roze, frumos modelate —. Am vizitat hotelul.

— Ei, așa, răsuflă ușurată cvadragenara. Că atunci când ai intrat aveai o față de parcă l-ai fi văzut pe aghiută. Pe culoar.

— Chiar l-am văzut, rise Dana. — Stătea pe marginea patului, cu miinile între genunchi, aplecată puțin înspre protectoarea ei —. Avea părul alb și ochi albaștri.

— Ei, și tu ! Dracul are ochi negri, asta se știe. — Dana nu pricepu dacă femeia glumește sau vorbește serios —. Drac cu ochi albaștri nu s-a mai pomenit ! — Rise, risul unei mame înveselită de bucuria fiicei ei —. Drac cărunt ! Hai că mi-ai plăcut !

— Mă duc să dau un telefon, spuse Dana, ridicându-se.

— De ce nu dai de aici, din cameră ? se miră excesiv femeia.

— Este interurban.

— Păi se poate și de aici ! — Se mira într-un mod cu totul exagerat —. De ce să cobori în hol ?

Dana ieși. Alin îi răspunse imediat la telefon. Bineînțeles, putea să se întoarcă. O aștepta, de altfel. Reflectase și ajunsese la concluzia că ea trebuie să revină în termen de câteva ore. Pregătindu-se de plecare, spre noua mare mirare a colocatarei sale, fetei îi trecu prin minte o idee năstrușnică, mai degrabă o imagine. Și-l imagină pe Alin al ei, iarăși se gândea la el în acești termeni, căzînd pe gînduri și încrețindu-și puțin fruntea lui netedă, de efeb. Deducînd pe loc întreaga poveste ratată de amor petrecută între ea și ciudatul, absurdul conferențiar de sociologie. Ba nu, era prea mult. Chiar și pentru el. Dacă ghicește de ce am plecat, de ce am simulat toată cearta... Dacă înțelege ce am pățit, înseamnă că este de-a dreptul periculos. Își aminti ce îi spusese mama ei înainte de plecarea spre Constanța, cu două (sau mai multe ?) zile înainte. Spusese că Alin este primejdios de inteligent, o femeie nu este bine să rămînă în preajma lui prea multă vreme. Să fi fost așa ? La prima vedere era tentată să răspundă afirmativ. Dar dacă se gândea mai bine la întîmplările recente, constata, era obligată să recunoască : manifestările de inteligență ale unor bărbați pot fi atît de atrăgătoare ! Mai

mult chiar, aceste manifestări au uneori darul de a se transforma, pe niște căi absolut misterioase, în niște surse de... excitație. De necrezut !

Aflată în troleibuzul ce o ducea spre capătul de oraș unde se afla apartamentul inginerului Crîntea, Dana zîmbi de una singură la amintirea imposibilei secvențe petrecută cu puțin timp înainte, în compania mai mult decît bizarului conferențiar, a amatorului de pregătire fizică minuțioasă. Simțea ceva ciudat, parcă nemaiîncercat vreodată înainte. Fusesse un afront, probabil cel mai jignitor pentru o femeie, fie ea și la începutul „carierii”. Dar cînd rememora scena, simțea tot mai clar un fel de solidaritate, de complicitate întru inteligență ! Da, da, căruntul avînd mania urcatului pe case, a cățăraturii pe burlane, ca Wagner în serialul de la *teve*, o tratase ca și cum ea ar fi fost o persoană foarte inteligentă. Astfel nu i-ar fi ținut toată acea teorie ciudată (nici acum nu o înțelege pe deplin, dar o simte adevărată, făcînd parte dintr-o categorie de adevăruri ale adulților, la care ea de-abia începe să aibă acces).

Alin o aștepta în stație, liniștit, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Se uită în ochii lui, pentru a vedea dacă i se confirmau temerile, dar nu văzu nimic altceva decît vechea prietenie și sportivul amor (Alin folosise odată această expresie neobișnuită, iar ea o reținuse).

Dormiră îmbrățișați, precum niște îngeri siamezi. Se treziră tîrziu și merseră pe jos pînă la malul mării. Era furtună. Bătea un vînt furios, valurile erau mai mari ca niciodată. Alin o privi de parcă s-ar fi trezit din somn, după un vis neplăcut. O strînse de braț, oprindu-se.

— Ei sînt în mare ! spuse. Cum de n-am făcut legătura pînă acum ? — Părea mai mult uimit de scăparea sa decît îngrijorat —. Să mergem chiar acum la „Pemarom” ! Da ?

Era ora unsprezece și jumătate. Troleibuzul era aproape gol. Stătură unul îngă celălalt, doi adolescenți frumoși.

Pasagerii adulți se uitau la ei cu o superficială simpatie fugitivă.

— Nu m-ai întrebat unde am fost, zise Dana, privind pe fereastră, spre blocurile ce defilau lent. Nu ești curios ?

— Nu, răspunse absent studentul. De data aceasta. Nu este nevoie să îmi povestești.

— Nu te gindești că ar putea fi interesant ?

— Nu, nu. Hai, mai bine să trecem peste asta ! Tu nu vezi ce furtună este ? Cum poți să te mai gindești la nimicuri ? Doar și unchiul tău este pe platformă.

Coborîră din troleibuz într-un loc de unde mai aveau de mers pe jos. La intrarea în port, Alin vru să detalieze motivele pentru care voiau să intre, dar portarul, aflind că au rude la „Pemarom“, nu-l ascultă.

— Duceți-vă, copii, duceți-vă ! le spuse.

Se uită lung în urma lor și clătină din cap a compătimire.

Ajunși pe pasarela sub care se zăreau șiruri lungi de vagoane încărcate, Dana se opri, părînd că dorește să se uite mai pe îndelete la niște utilaje de o formă neobișnuită. Alin o zori, apucînd-o de braț. O muștră cu blindețe :

— Hai, hai, nu fi copilăroasă !

Începură din nou să meargă. Imediat după pasarelă, în dreptul lor opri un microbuz.

Clopoșeanu, posomorît, deschise fereastra și le făcu semn să urce. Profesorul și Ionescu erau singurii pasageri. Pentru prima dată de cînd cei doi îl cunoșteau, de pe fața rotundă a lui Negrescu lipsea zîmbetul oriental, de satisfacție metafizică, fără vreo justificare ținînd de domeniul practicii. Ochii lui rotunzi, altădată aproape nemîșcați în spatele lentilelor, se roteau, părînd a căuta, fără calm, ceva.

Alin se așeză lingă Ionescu. Acesta, neras, părea mai degrabă dezgustat decît supărat.

În preajma întreprinderii era multă lume. Pe eliport, un elicopter era pe punctul de a decola. Cei cinci, izbiți de

zgomotul moloarelor, se opriă și-l urmăriră cum se ridică, la început ezitant, apoi decis. Intrară în clădirea ce aducea cu suprastructura unei nave de mare tonaj. Pe scară coborau bărbați grăbiți, cu fețele împietrite. Pe culoarul ce ducea spre cabinetul directorului general, întâlneau femei, un grup destul de numeros. Privirile mărite, precum și tăcerea lor înghețată îi amintiră Danei despre un film unde neveste de mineri stăteau în curtea minei, așteptând să li se spună cine a scăpat cu viață dintr-o surpriză și cine nu. O clipă avu intenția să-i comunice lui Alin observația ei, dar renunță. Ochii îi întârziară asupra unei fotografii înrămate, agățată de peretele culoarului. Era o imagine color, ce reprezenta o platformă în timpul deplasării. Fata contemplă cu uimire ceva ce nu semăna cu nimic văzut de ea până atunci. Era pentru prima oară că lua cunoștință de felul cum arată o platformă. Tomescu nu discuta cu ea despre meseria lui, iar în casă nu ținea nici o ilustrație care ar fi putut depune mărturie asupra acesteia. Se gândi că ciudata alcătuire nu se poate în nici un caz „simți” confortabil pe timp de furtună. Își anihilă acest gând cu imagini ale siguranței de sine; unchiul ei, inspectorul Tomescu, îi oferea asemenea imagini de când se știa. Incipienta ei neliniște, indusă mai mult de femeile din preajmă decât de privirea platformei din fotografie, se atenuă.

Profesorul intră în anticamera directorului general. Ceilalți rămaseră pe coridor, în dreptul unei ferestre ce lăsa lumina să pătrundă spre o altă scară.

— Știți ce-a făcut azi-noapte? întrebă Clopoțeanu.

— Ce-a făcut? — Ionescu părea în continuare scîrbit dintr-o pricină numai de el cunoscută —. Hm? Ce-a făcut?

— A citit. S-a documentat despre transportul platformelor. I-a dat cineva niște cărți. Azi-dimineață zicea că a refăcut niște calcule. Vrea să discute cu autorii.

— Se pricepe la platforme? întrebă Alin. Și la navigație?

Ionescu îl privi atent :

— Nu se pricepe, dar are acces la aparatul matematic. Vede latura matematică. Și încă foarte repede. Mai repede decît ar crede cineva că este posibil. — Își frecă barba aspră, scoțînd un zgomot ciudat —. Parcă văd că o să propună o teorie a transportului platformelor. Zicea că așa ceva nu există încă. Sau, mă rog, nu există într-o formă foarte bine articulată.

Alin îl privi neîncrezător.

— Nu crezi ? Nu-l cunoști, dragă, nu-l cunoști destul de bine. Ai auzit vreodată de teoreticienii universali ?

— Nu.

— Ei bine, el este unul dintre ei. Sigur, sună foarte romantic. O să-mi spui că în zilele noastre, în timpurile moderne, așa ceva nu mai este cu putință, fiind necesară o strictă specializare și așa mai departe. — Ionescu se ambală, expresia de silă îi dispăru, ochii îi sclipiră, semnalizînd parcă apropierea de o idee esențială. — Pentru un matematician este cu putință. Pentru unul ca el, vreau să spun.

— Este un teoretician universal ? — Alin repetă expresia, parcă pipăind-o și simțînd din ce în ce mai mult că îi convine —. Cine a găsit expresia asta ?

— De unde să știu eu ? se miră Ionescu. Dar în cazul lui este corectă. Interesează mai puțin cine s-a gîndit primul să îl denumească așa. Dacă o să vii pe la noi la București, o să te convingi că nu glumesc. Cînd ai să afli ce domenii a abordat... Este un cetățean uimitor, ce să mai discutăm...

— Ce domenii ?

— Diverse. De exemplu, cu vreo cîțiva ani în urmă, eu nu eram la institut, știi ce-a făcut ? A ținut niște cursuri de strategie diplomatică !

— Dar asta nu are legătură cu matematica.

— Într-adevăr. Dar se pricepe și la psihologie. Are chiar o marotă : matematizarea psihologiei. Zice adesea că așa ceva este posibil. La prima vedere...

Negrescu apăru. Avea ochii larg deschiși, exprimînd mirare și un început firav de teamă.

— Hai să plecăm ! le spuse. N-avem ce face aici. Oamenii au găsit niște soluții ce mi se par rezonabile. Să vedem în ce măsură or să reușească să le pună în practică. Probabil că ar trebui să se apropie de țărm și să încerce lăsarea picioarelor. Există niște raporturi de forțe care ar favoriza o asemenea soluție. Asta ar fi o ultimă rezervă. Dacă reușesc remorcarea de o navă mare, atunci totul este în ordine.

— Dar acum care este situația ? întrebă Alin, după ce mai înainte făcuse efortări vizibile să nu-l întrerupă.

— Iartă-mă, dragă, spuse profesorul. De la bun început ar fi trebuit să-ți spun. Sînt în derivă. Vîntul îi împinge spre țărm. Dacă te interesează amănuntele tehnice, sînt în măsură să ți le dau. M-am documentat.

ELICOPTERUL pilotat de maiorul Oană decolează de pe eliportul întreprinderii „Pemarom“. La bord se află, în afară de cei trei membri ai echipajului, Pantea și pilotul Roșu, care urmează să fie lăsat pe mineralierul „Adjud“. Acesta din urmă, printr-o coincidență comică în împrejurări mai puțin grave, are o alură fizică asemănătoare celei a directorului Întreprinderii de Exploatare Portuară. Și el este destul de scund, are brațele puternice și gîtul gros, caracteristic luptătorilor.

Elicopterul decolează cu coada în direcția opusă celei din care bate vîntul. Ridicîndu-se, pare o giruetă uriașă. Ia repede înălțime, dispare. Uruitul său familiar se estompează, este înghițit de șuieratul vîntului.

Pantea și Roșu nu vorbesc între ei. Stau unul lîngă celălalt, vestele de salvare portocalii îi umflă, îi fac să pară corpolenți.

Mineralierul „Adjud“ se află mai departe decît platforma. Înainte de a se îndrepta spre el, elicopterul se rotește deasupra platformei „Venus“. Cei doi se uită cu

aviditate. Clătinările platformei îi se par neverosimil de puternice.

— Au balans de șase-șapte grade, spune Roșu.

Înspre larg se vede bine „Buteni”. Nava este minusculă în raport cu masa platformei. Valurile mătură puntea platformei, din cînd în cînd o acoperă în întregime. Sînt foarte înalte.

Pantea îi face semn celui de lingă el :

— Vezi și dumneata ce vād eu ? Trec valurile de nivelul eliportului ?

— Numai crestele.

La depărtări mai mari se zăresc celelalte nave. Cea mai distanțată este „Islaz”. Pantea are impresia că vede cablul dintre platformă și „Buteni”. O iluzie optică datorată surescitării.

Pilotul secund al elicopterului a intrat în legătură radio cu platforma. Informează că le vor lansa niște saci conținînd costume de supraviețuire și haine.

Mecanicul vine lîngă cei doi pasageri și îi ajută să se ancoreze, pentru ca nu cumva curentul să-i smulgă atunci cînd ușa va fi deschisă.

Elicopterul este în zbor staționar. Cîțiva oameni de pe platformă, aflați în picioare lîngă cabina de comandă, fac semne. Ce-a fost de spus s-a spus la radio, sînt doar semne de simpatie.

Cei doi saci sînt lansați de mecanic. Ajung bine jos. Oamenii îi iau repede și se retrag cu ei în cabina de comandă. Prin radio se transmit mulțumiri.

Pilotul secund îi informează pe cei de pe platformă că peste un timp scurt se vor întoarce. Le vor aduce o parîmă de pe „Rodna”.

Elicopterul ia înălțime și se îndepărtează. Se îndreaptă către „Adjud”. Ajunge repede, distanța este doar de cîțiva kilometri. În comparație cu navele mici din jurul platformei, mineralierul le apare uriaș celor din elicopter, atotputernic.

Roșu se pregătește de coborîre.

— Ai mai trăit așa ceva ? îl întreabă Pantea.

— Da. n-am probleme, răspunde încruntat acesta. Numai să fie bine. Nu prea cred că va rezista.

— Ce să reziste ?

— Cablul, parimele... Ce-o fi... Platforma este prea grea și prea... — Își caută cuvintele —. Prea inertă. Dar asta nu este treaba mea. Eu trebuie să aduc vaporul unde trebuie, nimic mai mult.

— Să fii atent la coborîre ! Lasă-ne pe noi cu remorcarea ! Nu-ți bate capul !

— Nu mi-l bat.

Elicopterul alege locul potrivit. Coșurile imense ale mineralierului sînt aproape, amenințătoare. Dar lansarea reușește. Roșu coboară lent, lăsat de macaraua elicopterului. Vîntul îl mișcă, îl face să se balanseze. Se află pe un fel de scaun. Îi face lui Pantea un semn abia vizibil : Totul este în ordine. Vîntul pătrunde furios în cabină. Pantea îl simte umezindu-l.

„Scaunul“ pe care a coborît Roșu este recuperat. Elicopterul face un viraj și se îndepărtează. De pe puntea mineralierului oamenii fac semne, își agită mîinile, probabil strigă urări de noroc.

— Acum o să avem probleme, spune mecanicul. Parîma este mult prea grea pentru ca s-o ridicăm la bord. Va trebui s-o remorcăm.

— Cum ? întreabă Pantea.

— Nu știu nici eu cum. Dispozitivul de acroșare nu poate fi folosit. Nu ne rămîne decît macaraua.

— Unde este dispozitivul ăsta ?

— Dedesubt. Sub burta elicopterului. Este cel mai bun pentru transporturi grele.

— Și de ce nu poate fi folosit ?

— Ar însemna să apunțizăm, pentru a-l putea folosi. Și asta este imposibil, vedeți și dumneavoastră... Ne rămîne macaraua. Asta cu care l-am coborît pe pilot. Este destul de puternică. Dar are dezavantajul că se află într-o parte și poate să ne dezechilibreze...

Au ajuns deasupra cargoului „Rodna“. Este un vapor aproape la fel de mare ca și „Adjud“. Fumul ce iese prin coșuri se îndreaptă spre ei, dar aerul angrenat de palele elicopterului îl împinge violent în jos.

Marinarii le fac semne. Colacul de culoare deschisă al parimei se vede. Este cam prea aproape de coș. Elicopterul încearcă să coboare. Gazele care ies din coș sînt periculoase, presiunea lor poate deregla zborul. Se discută prin radio. Parîma să fie dusă în altă parte a navei.

Macaraua elicopterului a intrat în funcțiune. Este lăsat un cîrlig. Parîma este legată. Începe ridicarea ei. Va fi ancorată. Cea mai mare parte din ea va rămîne în apă. Se va profita astfel de faptul că parîma este plutitoare. O parte din greutatea ei se va pierde. Elicopterul se află în zbor staționar deasupra navei. Marinarii lasă în apă parîma. Cu precauții, pentru a nu dezechilibra elicopterul printr-o sarcină brusc ivită. În elicopter parîma trebuie fixată. Vor improviza ceva, manevra este inedită.

— Așa ceva nu s-a mai făcut niciodată, mormăie mecanicul.

Reușesc. Elicopterul va trebui să zboare lent. Mecanicul spune :

— Trebuie zbor lateral, fiindcă altfel pierdem din ochi parîma și pot să apară efecte neașteptate. Să nu cumva să intrăm în regim de insecuritate.

Se zboară lent. Cei doi, cu ochii pe capătul ancorat al parimei, au timp să schimbe cîteva replici pe teme tehnice.

— Ce înseamnă zbor în regim de insecuritate ?

— Cînd elicopterul nu are condiții pentru a ateriza în autorotație.

— Ce fel de condiții ?

— Viteza și înălțimea să nu fie suficiente. Ca să aterizezi în autorotație, trebuie să ai o viteză mai mare de o sută de kilometri pe oră, pentru ca palele să poată atinge un număr convenabil de rotații. Înțelegeți ?

Pantea nu a înțeles decît aproximativ. Dar nu mai cere amănunte.

Elicopterul face mișcări bruște. Cînd crește valul, greutatea parîmei se micșorează, iar aparatul de zburat zvîcnește în sus. După scurt timp, pilotul se adaptează la mărirea și scăderea greutății tractate, zvîcnirile se micșorează.

Vîntul pătrunde violent prin intrarea laterală, rămasă deschisă. Parîma se vede pînă la intrarea în valuri. Este aproape albă, curbată, prelungă.

Sînt în proximitatea platformei. Va fi necesară o manevră, fiindcă s-au apropiat dintr-o direcție nefavorabilă.

Pe eliport se văd oameni. Își mișcă brațele deasupra capetelor.

În timpul manevrei, Pantea se sfătuiește cu mecanicul. Acesta spune :

— O să fie foarte simplu. În momentul cînd am ajuns în poziția potrivită, tăiem parîma. — Arată un topor, atîrnat de doi suportîi în peretele cabinei —. Numai să nu-i cadă cuiva parîma în cap. Să nu lovească pe cineva.

Au ajuns în poziția optimă. Cei de pe platformă au început să scoată parîma din mare. Sînt uzi, le-o fi frig. N-au apucat să se schimbe, să folosească hainele pe care le-au adus ei mai înainte ?

— De ce-o fi mergînd așa încet ? întrebă Pantea. Că doar parîma nu este atît de grea.

— Nu e grea, răspunde mecanicul, în raport cu un cablu metalic. Dar tot grea se cheamă că este.

Elicopterul stă suspendat deasupra eliportului. Din cînd în cînd cîte o rafală mai puternică de vînt îl împinge periculos înspre unul dintre nesfîrșitele picioare ale platformei.

— Să lucrați repede, zice pilotul secund, pentru prima oară apărînd din cabina de comandă.

Pantea constată că acesta seamănă cu un cunoscut al său. Cum de n-a observat mai de mult ? O să i-o spună la

întoarcere. Cum de nu și-a dat seama de asemănare la „Pemarom” ? Că doar atunci a discutat cu el și a primit instrucțiuni despre cum să se comporte în timpul zborului. Nu contează cine cu cine seamănă.

Pe eliport s-a adunat parîma. Formează un cuib enorm de șerpi. Umezită, nu mai este atît de deschisă la culoare.

— Trebuie să îl anunț pe șef cînd ne pregătim să tăiem ! strigă mecanicul.

Pantea apucă toporul. Îi pipăie tăișul. Nu este deloc ascuțit, are cel puțin o jumătate de milimetru. I-l arată mecanicului. Acesta pălește.

— Trebuie să încercăm așa cum putem ! strigă.

Le face semn celor de jos că încep să taie. Îi spune și pilotului.

Pantea lovește cu disperare. Ar trebui să pună parîma pe ceva tare, altfel nu va reuși. Toporul ! Este nu numai neascuțit, ci și foarte ușor. Ar trebui un pumnal. Nimeni nu are așa ceva.

Se ivește din nou capul pilotului secund.

— Ce faceți ? răcnește. Nu tăiați parîma ?

— Nu taie toporul, strigă Pantea. — S-a înroșit la față, pe frunte i s-a umflat o venă amenințătoare. Mîinile îi par mai puternice decît oricînd —. Cum dracu' umblați cu scule de-astea ?

Mecanicul ar vrea să-i spună că toporul nu este pentru tăiat, ci pentru spart, tăișul fiind mai mult decorativ. Dar nu este momentul pentru explicații.

Pantea parcă și-a ieșit din minți. Reușește să taie cîteva dintre fibrele parîmei. Scoate un urlet de satisfacție. Înjură, nu-și mai dă seama ce spune. Se aude strigătul pilotului :

— Terminați !

Cei de pe eliport au început să tragă de parîmă. S-au unit vreo cinci. Trag foarte tare. Motoarele elicopterului își întetesc urletul. Forța celor care trag trebuie contrabalansată. Altfel aparatul ar lua-o în jos, precum un

balon captiv recuperat. Dar cei de pe eliport nu-și dau seama, trag înainte.

— Tăiați-o ! zbiară pilotul secund.

DIN scrisoarea reporterului Constantinescu Dumitru către soția sa, Ana :

...De această dată umorul va lipsi din însemnările mele. Lucrurile au evoluat, acum ne găsim într-un moment al adevărului. Umorul nu mai are loc. Nu numai că nu mai avem nici-o cale de întoarcere, dar însăși rezolvarea favorabilă a situației noastre a devenit destul de improbabilă. Din fericire pentru tine, când vei ajunge să citești ce scriu aici, dacă vei ajunge, pericolul va fi ceva de domeniul trecutului.

Poate o să ți se pară ciudat, dar acum, când mă aflu în cea mai reală primejdie fizică din întreaga mea viață, simt nevoia să reflectez asupra relațiilor mele cu literatura ! Firește, mă gândesc la tine și la copii, dar imaginile voastre, precum și ideea că s-ar putea să rămîneți fără mine îmi apar și îmi trec fulgerător prin minte, lasă în urmă un parfum de regret (tu știi, și regretul are savoarea lui bizară). Iar apoi din nou mă gândesc la poziția mea, ca autor, față de literatură, dar și față de realitate. Probabil că este o absurditate să mă refer acum la așa ceva. Acum când masa pe care scriu se clatină, îmi transformă scrisul într-o mîzgăleală aproape indescifrabilă, se clatină cu îndirjirea unui obiect inanimat care a căpătat conștiință de sine și se revoltă împotriva omului. Dar așa simt, nu văd de ce m-aș sili să-mi deturnez gândurile înspre direcții mai convenționale. Dintre aceste direcții, una ar fi cea mai tentantă : melodrama. Îmi iau libertatea de a o ocoli, de a o lăsa altora.

Pînă nu cu multă vreme în urmă, înainte ca dec. / va să devină foarte puternică, promițîndu-ne pentru destul de curînd o ciocnire cu stîncile țărmlui, am avut o atitudine interioară de semi-frivolitate intelectuală. Da, cred că

această expresie este potrivită. M-am uitat cu mult interes în jurul meu, după cum ți-am scris, dar într-un ungher al conștiinței mele, mi-a persistat ideea că există o fatală, de neocolit neputință a literaturii de a exprima ce se petrece în realitatea dură, materială, unde vorbele sînt folosite exclusiv în scopuri practice. Astfel se explică semi-frivolitatea amintită mai sus. Din moment ce literatura nu poate surprinde decît crusta subțire a faptelor reale, mi-am spus, de ce să mă mai frămînt pentru realizarea unei documentări cit se poate de minuțioase ? Oricum ar fi și orice aș face, proiectatul meu roman nu va reuși să surprindă decît un strat superficial al faptelor petrecute în realitate. Așa stînd lucrurile, ce sens mai are să mă frămînt ? N-ar fi justificat să adopt atitudinea interioară a unuia aflat într-o călătorie de plăcere și ținînd, la urma urmelor, de obținerea unei deconectări ? Ba da.

Observi cum se leagă lucrurile ? De fapt, nu realitatea de pe platformă îmi inculca scepticismul referitor la posibilitățile literaturii, nu era vorba despre așa ceva. În mine însumi se afla neîncrederea, iar împrejurările nu făceau decît s-o scoată la iveală și s-o întărească ! În treacăt, cu o mirare provocată parcă de întîmplări din viața altcuiva, mi-am dat seama că eșecurile mele literare, cele două, le știi, s-au datorat acestei neîncrederi. Și nu vreunei slăbiciuni a intelectului, a voinței sau chiar a talentului (nimeni nu mă obliga să consum talent, dacă nu dispuneam de așa ceva ; spre bucuria unora, cărțile scrise fără talent apar la fel ca și celelalte, dacă nu cumva chiar mai lesnicios, datorită darului lor de a fi uni-voce și, din acest motiv, de a nu pune nici un fel de problemă ; dar asta este o altă discuție).

Fiindu-mi teamă că nu am fost destul de explicit, revin, micșorînd riscul de a nu fi înțeles pe deplin. Atitudinea mea interioară de semi-frivolitate intelectuală avea deci următoarea explicație : din moment ce, mi-am spus, orice aș face, literatura este principial incapabilă să surprindă ce se petrece pe platformă, fiindu-i la îndemînă alte performanțe, nu văd de ce m-aș sili prea mult. De aici și pînă la o atitudine complicat ironică față de cei

din jurul meu nu era o distanță prea mare. O asemenea atitudine ar fi fost de altfel justificată de comportamentele unora de pe platformă. Ți-am mai scris : prețuirea lor față de mine, atîta cîtă este, s-a născut nu din pricina unor presupuse calități ale mele în materie de jurnalistică și de literatură, ci s-a nutrit din dovezi de curaj, de bărbăție, date de mine. Sîntem chît, am gîndit. Voi mă priviți cu îngăduința voastră aproape ușor ironică, justificată de ignoranța mea în domeniul vostru profesional, dar și de caracterul utopic al proiectului meu (de a scrie un roman al platformei ; de altfel unul mi-a și spus că ar trebui să lucrez pe platformă vreme de cel puțin doi ani, pentru a începe să înțeleg ce se petrece aici), iar eu, pentru simetrie, vă tratez cu o ironie-ecou, bazată pe ignoranța voastră relativă în materie de cultură umanistă, de înțelegere a sufletului omenesc etc.

Îți scriam mai sus de apariția unui moment al adevărului. Acest moment constituie, de fapt, obiectul scrisorii de față. Pentru mine, am mai spus-o, el a însemnat o dispariție esențială a semi-frivolității intelectuale (ar trebui probabil o expresie mai conformă cu realitatea psihologică, dar pe moment nu găsesc nimic mai bun). Dintr-o dată am început să fiu stăpînit de o stare intensivă. Orice urmă de atitudine ironică a dispărut din conștiința mea. A fost o clipă uimitoare. Pentru a trăi așa ceva, ar fi meritat să ajung nu numai pe o platformă de foraj marin, ci chiar pe o plută improvizată, pierdută în ocean.

Judec realitatea în raport cu literatura. Mi-am dat seama de asta. Dar și reciproca este valabilă : apreciez literatura în funcție de realitate.

Să revin. Ce s-a întîmp'at ? Ce-am simțit cînd neputința manifestată prin ironie a dispărut din conștiința mea ?

A fost ceva foarte important, din punctul meu de vedere. Nu știu în ce măsură și din al tău. Pe scurt, am simțit că literatura este capabilă să se ridice la înălțimea realității practice, este în stare s-o egaleze, să fie *realitate*.

Tu nu ai făcut studii de filologie, ca mine. Dar amănuntul acesta nu este valabil în contextul discuției noastre de acum. Cuvintele mele ar trebui să fie înțelese de oricine. Dacă nu sînt înțelese, înseamnă că sînt indoielnice, chiar false.

Da, din momentul cînd s-a rupt cablul ce făcea legătura dintre platformă și cele două nave puse una în fața celeilalte, am simțit că sînt în stare, iar literatura este și ea în stare ! De data aceasta, dacă nu se va întîmpla ceva rău, voi reuși să-mi scriu romanul. Va fi a treia încercare și, pot să te asigur, ultima. Dacă și de această dată voi da greș, nu mă vei mai auzi niciodată vorbind despre proiectul de a deveni romancier, de a evada din condiția de jurnalist.

Dar să nu mai insist, să-ți spun ceva despre senzația de triumf misterios ce mă domină, persistînd în conștiința mea, de parcă aș fi înghițit un drog euforizant. Este sentimentul unei certitudini, ceva în genul unei iubiri. Deplină siguranță de sine, dată de certitudinea unei alegeri, de corectitudinea acesteia, de conformitatea ei cu ascunsele adevăruri ale personalității.

Și, pentru a face un pas înspre părăsirea tonurilor înalte, aducătoare poate de neliniște, să îți spun cîteva vorbe despre felul în care am început să văd romanul despre platformă.

De pe acum am ales cîțiva oameni reali de aici. Ei vor fi prototipurile unor personaje. Și unele situații din roman vor avea echivalențe reale. Ansamblul, însă, nu va mai semăna decît într-o măsură destul de neglijabilă. Nici nu s-ar putea să fie altfel. Intenția mea nu este să realizez un reportaj cît mai minuțios cu putință, nu urmăresc o reconstituire.

Mai departe. Starea intensă mai sus amintită mi-a adus o anume hiperluciditate. Trăirea ei este extraordinar de plăcută. Niciodată nu m-am simțit atît de stăpîn pe intelectul meu. S-a nimerit ca această stare să mă ia în

stăpînire pentru prima oară aici, pe unul dintre cele mai neobișnuite obiecte plutitoare ce există pe lume ! Ba nu, pe cel mai neobișnuit ! Să fie un transfer de originalitate, dinspre situație și împrejurări, spre individ ? S-ar putea și așa ceva. Profit, mă uit în jurul meu cu aviditate, înregistrez zgomotele ce reușesc să învingă șuieratul nemilos al furtunii și bătaia valurilor, aud voci, huruitul elicopterului survolînd platforma, observ fețele nebărbierite ale oamenilor, le privesc avînd certitudinea că nu o să le uit curînd. Mă gîndesc cum va arăta romanul meu despre platformă. Înțeleg, nu va fi suficient să înfățișez întîmplările dramatice trăite de noi, cei de pe „Venus”. Va trebui să imaginez ceva complementar, să pun în mișcare un grup format din oameni cum nu se poate mai deosebiți față de cei de aici. Da, așa trebuie să fie. Cei de pe platformă sînt prin excelență niște practicieni. Ei trăiesc la cea mai înaltă tensiune, nu au vreme pentru reflecții de nici un fel, sînt într-o luptă cu elementele, cu materia brută, își apără viețile. Am nevoie de un grup uman aflat la antipodul acestei forme de viață. Da, chiar așa. Cei de pe platformă sînt niște practicieni ? Da. Ei bine, atunci voi imagina un grup de teoreticieni. Acest din urmă grup ar urma să evolueze paralel cu călătoria spre locație a platformei. În cele din urmă, cele două grupuri se vor întîlni. Eventual, între cele două relatări să existe niște relații. De pildă, pot să recurg la niște legături de rudenie. Și în viață așa stau lucrurile. Oameni avînd cele mai diferite profesii și feluri de a trăi fac parte din aceeași familie. Mai mult, toți simt la fel. În principiu, fiecare dintre ei are acces la orice fel de trăire omenească. Pot pricepe, măcar cu inima, tot ceea ce li se întîmplă altora.

Mă vei întreba, poate, ce vreau să demonstrez prin adăugarea celui de-al doilea grup. Da, vei spune, poate fi interesantă alăturarea unor practicieni și a unor teoreticieni, dar în ce măsură asta îl interesează pe cititor ? Este întrebarea formulată de mine însumi. Sînt în măsură să îți dau un răspuns, cred, mulțumitor.

Nu doresc să demonstrez nimic. Și nici să argumentez. Mă interesează să aflu, scriind, cum este posibil ca, venind din două direcții incompatibile una cu cealaltă, niște oameni să ajungă la aceleași trăiri plenare, pot să se dovedească a fi oameni, în deplinul înțeles al cuvîntului. Adevărul aflat de mine, aici pe platforma „Venus”, nici nu este altul : există posibilitatea de a ajunge la trăiri autentic omenești, pentru fiecare, indiferent de formație profesională, de mediul social din care provine, dincolo de preferințele lui diverse. Da, tema romanului, dacă îmi permiți să mă exprim într-un fel atît de simplificator, va fi accesul liber al oricărui om spre omenesce. Nimic altceva. Bineînțeles, problema mea majoră va fi să reușesc a înfățișa literar totul. Nu este destul să declari, cum fac eu acum : Am avut acces la omenesce, sînt fericit.

5

DUPĂ ruperea cablului ce lega „Venus” de „Livezeni” deriva s-a accentuat într-un mod simțitor. Șocul a fost brutal, agravînd nu numai sentimentul de insecuritate, ci și pe cel al neputinței. Văzînd că o manevră cu atîtea dificultăți executată a fost anulată de furia vîntului și a valurilor în mai puțin de o jumătate de oră, unii dintre oamenii de pe platformă au început să nu-și mai poată ascunde neliniștea.

S-a ivit un moment trecător de scădere a sentimentului de solidaritate.

În comandament se declanșează dispute ce amenință să se transforme în altercații.

— Cum, spune inginerul șef, se fac asemenea eforturi pentru o manevră greșită ? Oamenii se zbat cîteva ore, iar cablul se rupe aproape imediat ? Nu s-a gîndit nimeni că s-ar putea să se întîmple așa ? — Cu barba înnegrindu-i fața și mîinile mișcîndu-i-se fără rost, Nebreanu pare din ce în ce mai puțin sigur de el —. Nu trebuia făcută o asemenea manevră dacă se știa că nu are sorți de izbîndă.

— Lucrurile acestea, spune rece Tomescu, ar trebui să le spui atunci cînd este și Mihordea de față. Altfel nu are nici un rost. Degeaba mi le spui mie.

— Este o chestiune de principiu, gesticulează Nebreanu enervat. Nu are sens să ne cheltuim energia în direcții inutile.

Nebreanu iese din cabina de comandă. Pe față i se citește o nemulțumire fără un obiect precis. Dacă ar fi de față, inginera Mitran, dușmana lui tandră — da, se poate și așa ceva, ar spune reporterul Constantinescu —, ar considera că inginerul șef este enervat în primul rînd de propriul său sentiment de teamă, de nedepășit, în ciuda tuturor eforturilor făcute. Apoi inginerul șef începe să umble prin spațiile platformei, nu numai prin locurile unde se găsesc oamenii din compartimentul mecanic, subordonații săi. Schimbă cite o vorbă, ici-colo, nu ezită să sugereze o anumită desolidarizare a sa față de deciziile recente ale comandamentului. Nu cîrtește pe față împotriva lui Tomescu, dar dă de înțeles oamenilor că nu tocmai așa ar fi trebuit să se acționeze. În atitudinea lui se amestecă ceva din vechea lui tentativă de a-i lua locul lui Banciu și, de ce nu ?, chiar al lui Cristea, precum și încercarea parțial inconstientă de a-și înfrînge teama prin exteriorizarea unor preocupări străine de primejdia ce amenință platforma.

Oamenii îl ascultă respectuoși, chiar flatați.

Nebreanu discută și cu Oprea, cel a cărui soție s-a ivit la „Pemarom“ în preziua plecării, pentru a cere rămînerea pe țarm a soțului ei. Oprea, un om obișnuit, avînd rezerva și blîndețea unui tată iubitor, cu mulți copii, este încă stînjenit de întîmplare.

— Dom' inginer, spune el ușor intimidat, eu simt că totul o să se termine cu bine.

— Cum așa, simți exact pe dos ? — Nebreanu încearcă să rîdă, dar pe fața lui nu apare decît un rînjet binevoitor —. Nevasta ta...

Oprea zîmbește, în continuare stînjenit :

— Știi și dumneavoastră cum sînt femeile... Nici-odată nu poți să știi ce le mai trece prin minte...

— Uite că de data asta a cam nimerit-o !

— Ba nu, spune Oprea cu o bruscă insuflețire, să știți că nu ! O să vedeți că totul o să se termine cu bine. Mai ales dacă o să vină nava aceea mare... N-o să mai avem probleme !

— Așa să fie, Opreo ! Așa să fie ! spune inginerul șef, plecînd.

Se aude uruitul cunoscut al elicopterului. De data aceasta, din cauza zgomotului neîntrerupt al furtunii, el este surprinzător de slab. Oamenii apar pe eliport, fac semne de prietenie, strigă, doar pentru a-și auzi ei înșiși glasurile, nefiind nici o speranță ca acestea să ajungă pînă la urechile celor din elicopter.

Sacii lansați din elicopter ajung exact în mijlocul eliportului.

— Hai că avem noroc ! spune unul dintre cei care îi ridică. Pare a fi decanul de vîrstă al celor de pe platformă, arătînd mai bătrîn chiar decît nea Marin, specialistul în jocul de table.

Evenimentul neplăcut petrecut în jurul orei unsprezece și jumătate a produs schimbări și în comportamentul celui de-al doilea pasager al platformei. Operatorul din echipa regizorului Dan Voiculescu se agită, poate fi văzut în diverse părți ale platformei, caută cele mai potrivite unghiuri de filmare. Comportamentul lui de la începutul acțiunii „Venus“ l-a determinat pe reporterul Constantinescu să îl considere un bucureștean tipic. În prima etapă a călătoriei, cînd totul mergea strună, el s-a purtat cu aplomb și nonșalanță, afișînd, în plus, un bizar aer protector. Dar pe măsura deteriorării situației, aplombul și nonșalanța i-au dispărut fără urme. El a avut o amuzantă criză isteroidă, somîndu-l pe Imbru să-l trimită imediat la țîrm. În acele momente trăsăturile lui de bărbat frumusețel s-au dezorganizat într-un fel jalnic, de natură să stîrnească o oarecare compasiune în sensibilizatul șef de platformă. Se dovedește însă că operatorul are orgoliu. După neplăcutul eveniment al ultimei rupeți de cablu și, mai ales, după ce întregul echipaj a îmbrăcat vestele de

salvare, în comportamentul lui au apărut note noi. Observându-l, mai mult pe furiș, reporterul conchide că este vorba despre un caz tipic de curaj al fricosului. Dar, își spune, nu contează sursa curajului.

— Nu prea am peliculă, i se plinge operatorul. Trebuie să fiu foarte selectiv, să filmez numai ceea ce este cu adevărat important.

— Acum totul pare destul de important, spune ezitant reporterul.

— Da, bineînțeles, numai că din punct de vedere filmic lucrurile nu stau tocmai așa. Voiculescu era foarte excitat. Am vorbit cu el prin radio, mai înainte. Niciodată nu mi s-a părut atât de ambalat. Aproape că începea s-o i-a razna ! Cred că l-au oprit cei de acolo, îți dai seama... Începuse să îmi spună nu știu ce despre concepția lui regizorală. — Deși este foarte palid, operatorul se arată a fi stăpîn pe sine —. Destul de ciudat, nu ?

— Ce trăim noi acum, spune sentențios reporterul, este ceva cu totul special. Scoate din fiecare om, cum să spun ?, esența personalității... Fiecare își dă arama pe față ! Nu ?

A fost o gafă. Operatorul își ferește privirile. Oare prăpăditul ăsta de reporter știe că eu am avut o criză de isterie, ce-i drept scurtă, cu totul nepotrivită unui bărbat ? Poate că nu știe...

Reapare elicopterul. Zboară într-un fel curios, lateral. Cei doi nu au mai văzut așa ceva decît eventual prin filme. Elicopterul aduce, purtîndu-l prin apă, un obiect prelung. Este o parîmă.

— Seamănă cu un cordon ombilical extrem de lung, spune reporterul.

Dar celălalt nu-l aude, preocupat să filmeze.

Elicopterul se apropie de platformă, dar apoi ezită, se oprește la o oarecare depărtare. Execută o manevră greu de înțeles la început. Apoi intențiile pilotului se precizează. Vrea să ajungă deasupra eliportului venind din altă

direcție. Reușește. Oamenii încep să tragă parîma din valuri. Se opintesc, probabil că scot strigăte ritmice, de neauzit din pricina furtunii.

Parîma a fost adunată. Seamănă cu un imens cuib de serpi. Rămîne ca din elicopter să-i cadă capătul și astfel totul să fie în ordine. Cei care au scos parîma din mare încep să tragă. Reporterul este frapat de absurditatea acestei operații. Rămîne împietrit. Operatorul filmează cuprins de o frenezie vizibilă.

Oamenii trag. Parîma rămîne în continuare ancorată în elicopter. Încet, elicopterul începe să coboare. Pentru o clipă, dar poate este doar o iluzie auditivă a celor de pe platformă, i se aud motoarele lucrînd în suprasarcină, urlînd.

Din grupul celor din comandament, aflat în fața cabinei de comandă, se desprinde inginerul Imbru. Se repede spre cei care trag de parîmă. Strigă ceva. Nimeni nu-l aude, oamenii continuă să tragă. Imbru îl zgîlție pe cel mai aproape de el, arată în sus. Apoi pe ceilalți. Oamenii dau brusc drumul parimei. Elicopterul zvîcnește în sus, de parcă ar vrea să plece. Din colacul aflat pe eliport parîma se derulează vertiginos. Apoi elicopterul coboară încet. În fine, capătul parimei cade din elicopter. Este zdrențuit. Cei de jos pricep că a fost tăiat cu multă dificultate.

LA postul de radiotelegrafie al întreprinderii „Pemarom” se vorbea în direct cu navele angrenate în complicata acțiune „Venus”. În mod periodic, se lua legătura și cu platforma. Cine reușea să vizualizeze secvențele avea la dispoziție un film palpitant. Iar cine nu, un scenariu radiofonic mai plin de neprevăzut decît tot ce auzise vreodată.

Pentru un timp, figurile centrale ale operației de salvare fuseseră elicopteristii. Transportarea parimei de pe „Rodna” la platformă fusese o premieră absolută. Nimeni nu mai auzise despre așa ceva pînă atunci. Iar ca și cum

zborul lateral, la mică înălțime, în regim de insecuritate nu ar fi fost suficient, intervenise și întâmplarea petrecută deasupra eliportului lui „Venus”.

Întors la „Pemarom”, Oană le relatează celor din comandament, aflați în sala de ședințe, cum decurseseră evenimentele.

— Niciodată de când sînt la elicoptere, spuse Oană, n-am întâmpinat atîtea situații originale una după alta, într-un timp atît de scurt. — Era stăpîn pe sine, singurul său gest neobișnuit fiind cel de a-și pipăi din cînd în cînd antebrațele și umerii —. Am avut noroc, nimeni nu s-a pierdut cu firea.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Caravan. Aveți dureri ?

— Îmi simt mîinile.

— Cum așa ?

— Cred că mi-am contractat mușchii mai mult decît... Din cauza tensiunii nervoase.

— Și deasupra platformei cum a fost ? De ce trăgeau de parîmă ?

— Nici ei n-ar putea să spună de ce. — Oană ridică din umeri —. În situația lor nu mai funcționează... Cine mai știe ? Cine știe ce le-o fi trecut prin minte ? S-au gîndit că ne ajută pe noi să dăm drumul mai repede la parîmă !

— Am fi putut să luăm dintr-o dată două parîme de pe „Rodna” ? întrebă Pantea. — Părea supărat pe sine însuși —. S-a hotărît să fie două zboruri, dar poate că...

— N-am fi reușit, spuse decis Oană. Prea grele... — Părea tot mai increzător. Din cînd în cînd îl privea pe Bughea, ca și cînd ar fi avut ceva confidențial să îi comunice —. O să mai mergem o dată.

Pantea ieși. Se întoarse repede și făcu un gest de nerăbdare.

— Eu zic să plecăm cit mai repede.

Bughea stătu pe gînduri. Se uită înspre Oană. Acesta îi susținu privirea și făcu un discret semn afirmativ.

— Vrei să te duci încă o dată ?

— Da, nu mă simt obosit deloc. Mai ales că am acum o experiență.

Cristea se adresă lui Pantea :

— Vreți să mergeți altcineva în locul dumneavoastră ?

Acesta făcu un gest brusc cu palma dreaptă, ca și cum ar fi dat deoparte o cortină.

— Am același argument. A doua oară totul va merge strună. N-are ce să mai intervină.

— Atunci plecați chiar acum, spuse Bughea. Nu mai pierdeți vremea ! — Zimbi ușor stinjenit, uitându-se la Pantea —. Ordinul, bineînțeles, nu se referă la dumneavoastră !

— Ba da, pe timpul zborului devin și eu militar ! Trebuie să fac ce îmi spune pilotul.

După ieșirea celor doi, Bughea spuse :

— Oamenii aceștia au fost extraordinari !

Cristea ezită. Apoi se hotără :

— De ce l-ați trimis pe Oană ? Dacă-mi permiteți să vă pun o asemenea întrebare delicată... Este curiozitatea mea... Neoficială, bineînțeles... N-am nici cea mai mică intenție să mă amestec în treburile dumneavoastră...

— L-am trimis pentru că este într-adevăr unul dintre cei mai buni. Dacă nu cumva cel mai bun. — Era clar că Bughea ocolea un răspuns la întrebare —. Este un foarte bun pilot, nimic altceva.

Celălalt nu mai insistă. Bughea se gîndi să meargă la Oană, pentru a cere noi amănunte, dar realizează că elicopterul plecase. Cum de nu-l auzise ? Ieși din sala de ședințe și apoi din clădirea „Pemarom“-ului. Se îndreaptă spre poartă. Se opri în dreptul unor panouri. Se uită înspre niște ilustrații reprezentînd platforme. Își inchipui zborul staționar al elicopterului deasupra platformei. Un pilot mai puțin experimentat ar fi riscat intrarea într-un inel turbionar. Își imaginează cum elicopterul, fără voia pilotului, se înclină spre spate, începe să trepideze, să

nu mai răspundă la comenzi. Cred că acum și-a învins; pentru totdeauna, o anumită îndoială față de sine însuși. De fapt, dacă mă gîndesc bine, este unul din motivele pentru care l-am trimis pe el și nu pe altul. Eu știam că n-a venit la noi fiindcă i-a fost frică. A refuzat să mai zboare supersonicul dintr-un fel de solidaritate specială cu prietenul lui dispărut. Ca și cum ar fi vrut să fi pedepsască pe „frații” avionului care i-a făcut figura prietenului său ! Se poate și așa ceva. Este posibilă și o asemenea reacție mai deosebită.

Se întoarse în clădirea „Pemarom”. Merse direct la postul de radiotelegrafie.

— Au ajuns cu bine la „Rodna”, îi spuse Cristea. Acum sînt probabil deasupra platformei. De data asta totul o să meargă strună, am această convingere. — Directorul general, nebărbierit și îmbătrînit, suporta oboseala într-un mod mulțumitor —. Dacă s-ar repara vremea ! aproape gemu el.

ERA una din foarte rarele ocazii cînd directorul Institutului de Cercetări Interdisciplinare Speciale se dovedea inconsecvent. Ieșind din anticamera directorului general, Negrescu le spuse lui Ionescu și celor doi tineri că vor pleca, nemaiavind ce face la „Pemarom”. Coborîră cu toții pe scară, dar ajunși afară (un elicopter tocmai își luase zborul), profesorul ezită să se îndrepte către microbuz. Se opriră. În apropierea lor, formînd grupuri mici, bărbați și femei discutau cu voci scăzute.

— Aș vrea să mai stau puțin pe aici, spuse profesorul. Ar fi cu totul rațional să plec, dar îmi este imposibil. — Pe fața lui rotundă apărură semne de uimire —. Dacă doriți, puteți să plecați cu microbuzul.

— Stau și eu, spuse mohorit Ionescu. De altfel, pot considera că mă aflu în documentare. Niciodată nu am văzut atît de multă lume îngrijorată. Reacția la pericolul fizic. Ați văzut femeile de pe culoar ? Ce fețe aveau ! — Îi întrebă pe cei doi tineri, fiindcă profesorul, după ce

aprobasese fără cuvinte decizia lui Ionescu de a rămîne, se îndreptase încet, fără țintă, spre marginea cliportului —. Parcă erau dintr-un film.

Dana încuviință, cu un mic zîmbet repede dispărut. Alin păru că nu a auzit. Spuse :

— Taică-meu face totdeauna haz de pericole dintr-astea. Moartea fizică nu este nimic mai mult decît un simplu accident. Spune : Așa zice generalul.

— Care general ? se interesă automat Dana.

— De Gaulle. Ar fi scris așa în memoriile lui.

— În ce relații ești cu taică-tău ? întrebă Ionescu.

— Pînă acum am fost în relații normale, ca să zic așa. Dar azi mă simt, nu știu de ce, vinovat față de el.

— Studentul păru nedumerit —. Am impresia că din cauza mea se află într-o asemenea primejdie ! Ceva cu totul absurd ! Dar așa simt. — Alin își îndepărtă brațele a neputință —. Asta-i situația !

În timp ce vorbea, profesorul revenise în grupul lor. Regăsindu-și doar pentru o clipă zîmbetul lui obișnuit, zise :

— O să rîdeți, dar exact același sentiment îl am și eu ! În legătură cu fiul meu ! — Spuse „o să rîdeți“ în cunoscuta lui manieră, ca și cum ar fi fost o expresie citată dintr-o limbă străină —. Ceea ce este aproape la fel de curios este că nu găsesc o explicație logică !

Ionescu își ascunse uimirea :

— Acum ar fi bună Camila ! Ea le știe pe toate acestea !

Dana își luă privirea de la Alin și se uită înspre mare, zîmbind abia vizibil.

Profesorul tuși :

— De fapt, spuse, există destule explicații. Dar mi se par derizorii, în raport cu ceea ce simt. Observați cum o asemenea împrejurare bulversează totul în om ? Dintr-o dată, construcțiile noastre teoretice, atît de frumoase, de armonioase, devin aproape ridicole. O să-mi spuneți că sînt victima unei confuzii clasice a punctelor de ve-

dere. N-o să vă contrazic, dar... — Își recăpătă vechea lui detașare catedratică —. O ironie a soartei ne obligă să ne autointroducem în dicționarul nostru de mentalități.

— Cum ? întrebă Alin, trist.

— Simplu. Ca reprezentanți ai unei mentalități intelectualiste, caracterizată prin tendința de a înscrie totul în fraze bine construite, cu punerea între paranteze a practicii sociale.

— De ce intelectualism ? se interesă Ionescu. — Faptul că profesorul își revenise îl bucura. Zimbi ezitant —. Cuvîntul îmi sună ca o înjurătură ! De fapt, nu mie, ci unora, nu puțini la număr !

— Am folosit cuvîntul pentru că nu am găsit pe moment unul mai potrivit. Probabil că ai dreptate, trebuie înlocuit. Dar, orice ai spune, povestea aceasta cu platforma aflată în derivă și în pericol de a se răsturna are darul ciudat de a ne ridiculiza demersul ! Aceasta este impresia mea, cel puțin !

— Îmi permiteți ? întrebă Alin.

— Îți ceri voie ? îi răspunse Ionescu printr-o altă întrebare. Parcă singur spuneai că în grupul nostru sînt depășite ritualurile plicticoase.

— Nu mă simt deloc sigur de mine azi, se justifică studentul. — Îl privi întrebător pe profesor. Acesta îi făcu un semn de încuviințare —. Voiam să vă fac o propunere...

— Zi, dragă, spune, îl încurajă Negrescu.

— Să introduceți în dicționarul dumneavoastră o mentalitate caracteristică oamenilor aflați în timp de război sau în situații echivalente războiului.

— Și care ar fi aceste situații, după părerea ta ? păru interesat profesorul. Poți să enumeri cîteva ?

— Una dintre ele este cea de față. Nu mă refer alît la cei de pe platformă... Mai ales la ceilalți... Toți cei implicați. Aș vrea să știu și în ce măsură permanentizarea unor asemenea situații este profitabilă sau nu din punct de vedere psihologic. Și din alte puncte de vedere...

Profesorul îl privi curios :

— Ești cam confuz azi. Ar trebui să reformulezi.

— Într-adevăr. Mă gândesc ce s-ar întâmpla dacă tipul acesta de eveniment ar căpăta un caracter preponderent.

— Bine, interveni Ionescu, parcă pipăind ideea, dar evenimentul acesta este cu totul excepțional !

— Este, se strădui studentul să se explice, dar mentalitatea care îi corespunde, nu. — Tăcu, se concentrează —. Aș vrea să gândesc cu voce tare !

Negrescu, în continuare interesat, încuviință.

— Este evident, continuă liniștit Alin. Evenimentul acesta cu platforma nu poate fi înțeles în chip mulțumitor decît prin analogie cu un război. — Privi întrebător înspre profesor. Acesta zîmbi aprobator. Ionescu făcu o jumătate de pas înainte, parcă smucindu-se, dar nu spuse nici un cuvînt —. Platforma este o navă atacată de inamic. Inamicul este natura. Nu ? Toată armata se mobilizează pentru a o salva și a-l înfringe pe inamic.

— Pînă aici este corect, spuse neutru profesorul. Să vedem mai departe.

— Da, de abia acum am înțeles foarte bine ce vreau să spun. Mentalitatea tuturor celor aflați într-o anumită relație cu forajul marin se schimbă, devine una de război ! Vreau să spun, una echivalentă. După cum s-a văzut, sentimentele capătă un rol mult mai mare decît în situații normale... Nu știu cum să formulez mai exact...

— Factorul afectiv, interveni Ionescu.

— Da, factorul afectiv. Acest factor este folositor, îi mobilizează pe oameni la maximum. Dar, în același timp, îi dereglează, într-un anumit sens, le scade posibilitățile de performanță.

Alin tăcu. Profesorul, revenit în întregime la stilul său obișnuit de comportament, spuse :

— Acum am înțeles la ce te referi. Te interesează eficiența factorului afectiv, considerat în context psihologic și social. Vrei să știi, cu alte cuvinte, în ce măsură mentalitatea corelativă este „bună” sau „rea”. Da ?

Studentul incuviință. Profesorul, pentru moment pă-rind că ignoră cu totul locul unde se afla și aventura pe-riculoasă a platformei, continuă :

— Nedumerirea ta este foarte interesantă, aş putea spune. Iar răspunsul pe care mi-l ceri presupune o serie de incursiuni teoretice. De pildă, ar fi necesar să fac unele referiri ținând de teoria instituțiilor. Fiindcă, după cum vă dați seama, aspectul nu atinge doar întreprinderile sau alte structuri sociale avind scopuri practice. O mentalitate este ceva mult mai cuprinzător. — Tăcu. Zîmbetul „asiatic” i se șterse. O clipă păru din nou invadat de îngrijorare. Își reveni. Continuă —. Simplificînd, aş putea să spun... Dar este, în mod strict, părerea mea... Asta trebuie precizat. Aş putea să spun, deci, că mentalitatea „de război” este profitabilă pe distanțe scurte.

Ionescu, transformat într-un învățăcel foarte atent, parcă gata să scoată la iveală un caiet pentru a nota, zise :

— V-aș ruga să definiți această mentalitate !

— Nu există nici o dificultate în această privință. Ea se bazează pe o puternică solicitare a factorului afectiv. Avantajele acestei solicitări sînt evidente, nu mai trebuie să vi le enumăr. Există însă și dezavantaje. Acestea apar, după cum v-am spus, pe termen lung. Cel mai important dintre ele este primejdia subiectivității. Într-o atmosferă dominată de afectivitate, pericolul adoptării unor decizii subiective se mărește. — Alin ridică mîna, lăsînd impresia că vrea să întrebe ceva —. Da, există aici o anumită neclaritate. Mă explic. În timpul unui război real, mentalitatea despre care discutăm este cea mai bună, este de fapt singura posibilă. Asta fiindcă într-un război real nu ai de ales. — Negrescu scandă ultimele cuvinte —. Este esențial să înțelegem asta. Faptul că nu ai de ales motivează eventualele subiectivități, le legitimează. În război, nu ai mai multe scenarii posibile. Trebuie să învingi cu orice preț. Lucrurile sînt extrem de clare. Și în timp de pace trebuie să învingi, îmi veți spune. Bineînțeles că da, dragii mei, nimeni nu contestă asta. Numai că există cîteva

diferențe. Doar știți, ați citit cu toții. Nu mai departe decât ecologismul. Respectivii teoreticieni vin și spun tocmai că nu este bine să câștigi cu orice preț... Dar să revin la problema principală. Subiectivitățile, deci, pot aduce necazuri strategice. Ele sînt în măsură să împiedice adoptarea unor scenarii în mod obiectiv avantajoase. Factorul afectiv, indispensabil pe timp de război, chiar decisiv, mai are și un alt dezavantaj pe timp de pace. Tinde să ducă și la o anumită impulsivitate păgubitoare. Și aici se potrivește expresia folosită de mine mai înainte : cu orice preț. — Iarăși scandă cuvintele —. Este posibil să se fortifice impresia că improvizația pătimașă poate fi mai bună decât calculul rece, organizare minuțioasă, estimarea obiectivă a posibilităților. — I se adresă lui Alin —. Ești satisfăcut ?

— Da, spuse serios studentul. Acum am impresia că teoria dumneavoastră a existat mai înainte în mintea mea ! Dar nu cumva tot ce-ați spus este oarecum paradoxal ?

— Ba este, zîmbi impersonal Negrescu. La nivelul înțelegerii individuale. Dar la cel al grupurilor sociale, nu. Iată motivul pentru care am amintit de teoria instituțiilor publice. Prin instituțiile sale, un grup social poate „reduce” paradoxul, acordînd elementului afectiv ponderea potrivită. — Păru că iese dintr-o transă. Zîmbetul i se modifică, exprimînd nesiguranța —. Noi facem aici teorii și ei, pe platformă...

DUPĂ aducerea celor două parime și apropierea minieralierului „Adjud”, pe „Venus” încep noi manevre de remorcare. Trebuie lucrat cît mai repede, pentru că distanța de țărm a platformei s-a micșorat într-un mod primejdios. O nouă ridicare a picioarelor, reclamată de scăderea adîncimii, ar aduce platforma într-o situație de riscantă instabilitate.

Furtuna persistă. Vîntul este de forța opt. Valurile sînt foarte înalte. Crestele lor trec printre scîndurile eliportului și li se arată celor aflați la cel mai înalt nivel

al platformei, înfricoșându-i. Oamenii de pe punte sînt uzi. Au noroc de o apă nu prea rece.

Se trage cu pistolul de bandulă. Prima rachetă cade în dreapta mineralierului, din cauza vîntului. Dă greș și cea de a doua încercare. De data aceasta, forța vîntului este supraestimată. Cea de a treia rachetă cade în spațiul dintre platformă și „Adjud“. Se reușește, în cele din urmă. Cei de pe mineralier primesc bandula și saula trasă prin aerul saturat de umezeală, pe o traiectorie înaltă. Imediat trimit o parîmă de grosime medie, capabilă să suporte greutatea celor aduse de elicopter. Cei de pe platformă trag. S-au legat, pentru ca valurile să nu-i mătore de pe punte. Se reușește trimiterea celor două parîme vegetale. Diametrul lor, de opt centimetri, le face să pară indestructibile. Se reușește și primirea unui cablu metalic. Spre sfîrșitul după-amiezii platforma este legată de „Adjud“ în trei puncte.

Între timp au fost fundarisite cele două ancore ale platformei.

Cablul ce leagă „Venus“ de „Buteni“ rezistă în continuare.

Se comunică la „Pemarom“ reușita. Comandamentul din dană este consultat în legătură cu intenția mineralierului de a începe tractarea platformei spre larg. Se cere încuviințarea.

Față de puterea motoarelor lui „Adjud“, respectiva manevră ar fi cu totul posibilă.

Cei din comandamentul de pe platformă sînt mulțumiți. Singur Mihordea se arată sceptic. Cablul și parîmele sînt prea scurte și prea întinse pentru a rezista multă vreme, îi spune lui Constantinescu.

Ținută de cele două ancore ale sale, legată în patru puncte de cele două nave, „Venus“ și-a domolit întrucîtva tangajul, dar zvicnește din cînd în cînd, întinzînd cu violență parîmele și cablurile.

OASPEȚII de pe nava „Islaz“ se simțeau în continuare rău. Singur regizorul Dan Voiculescu rezista, stîrnind ad-

mirația marinarilor. Pe măsură ce timpul trecea, în conștiința lui se consolida o stare învecinată cu euforia. Se simțea perfect de bine, singurul său simptom neobișnuit fiind o accentuare aproape comică a poftei de mâncare. Cei doi bucătari ai navei, ei înșiși suferinzi într-o oarecare măsură, îl întâmpinau cu bunăvoință ori de câte ori apărea în sala de mese, oferindu-i, în funcție de perioada zilei, mâncare caldă sau sandvișuri. Mîncînd cu un apetit necunoscut mai înainte, nici chiar în cursul altor călătorii pe mare, regizorul se simțea deturnat, scos din „transa” sa de artist aflat aproape de realizarea unei opere autentice. Da, filmul vieții sale. Cînd îngurgita, stăpînindu-și cu oarecare greutate tendința de a începe să hăpăie, precum un înfometat nimerit în fața unei mese întinse, își uita emoția, îi înceta tremurul interior dat de presimțirea unei apropiate întîlniri cu Opera. Dar, spre satisfacția și trecătoarea sa mirare, imediat după ce termina de mîncat, sentimentul că parcurge un moment esențial al vieții sale revenea, la fel de proaspăt și de dominator.

Laura Radovan se adaptase într-o oarecare măsură la condițiile de pe navă. Stătea în continuare culcată, dar reușise vreo două-trei incursiuni pînă la comandă, ba chiar își făcuse niște însemnări. Operatorul ei, deși se simțea rău, își îndeplinise, în linii mari, misiunea de a prezenta evoluția platformei. Deși cu totul străină de excitația regizorului, Laura recunoștea : Cu o asemenea ocazie nu te prea întîlnești într-o carieră de reporteră.

Întinsă în cușeta ei, străduindu-se să-și revină după amețeala pricinuită de o incursiune în afara cabinei, îl asculta pe Voiculescu. Din cînd în cînd, curiozitatea profesională reușea să împrumute un trecător aer de energie trăsăturilor sale devastate de oboseală.

— Cred că ai dreptate să te ambalezi așa de tare, îi spuse regizorul. — Schimbă vorba —. Legăturile platformei sînt ceva absolut uimitor. Nu pricep cum de nu se răstoarnă. Este ceva cu centrul de greutate, nu ?

— Da. încuviință Voiculescu. Dar, dincolo de asta, îți dai seama ce este în sufletele celor de acolo? Câtă expresivitate pot avea fețele lor! Sper că băiatul meu o să reușească niște grosplanuri bune.

Reportera de televiziune îl privi curioasă, stăpînindu-și un zîmbet obosit.

— S-ar spune..., începu ea căutîndu-și cuvintele. Trăiești clipa supremă a vieții tale de profesionist. Așa este? — În lumina săracă zîmbetul ei ce se voia ușor ironic nu arăta decît o patetică oboseală —. De fapt, n-are rost să te mai întreb. Ai convingerea că a sosit momentul... Opera vieții tale...

Voiculescu se foi pe scaunul său de lingă cușetă.

— Nu te înșeli, zise. Am această impresie, într-adevăr. Văzută din afară agitația mea pare probabil ridicolă...

— Reportera își mișcă palma îngustă într-un gest rapid de negare —. Ba nu, cred că așa stau lucrurile. Și tu... Ai pe față o anumită compătimire subțire, dacă îmi dai voie să mă exprim astfel... — Privi în gol —. Și cu toate acestea... Nu mă simt ridicol. Mi se pare cu totul justificat să mă agit și să sper că voi reuși ceva deosebit. — O privi aproape rugător —. Tu ar trebui să mă înțelegi!

— Dar te înțeleg, dragă, ridică glasul Laura. Bineînțeles că te înțeleg. Numai că mi s-a părut un pic exagerată agitația ta. Asta-i tot.

Regizorul își clătină capul a încuviințare și în același timp a neîncredere. Nu știa ce să-i spună. Probabil că da, se agita prea mult, poate că prilejul nu era atît de grozav precum își închipuia el. Își scutură capul, ca pentru a alunga o amețelă. Nu, nu putea fi așa. Nu se înșela. Era marea șansă a carierei lui. Trebuia să profite din plin de ea. Iar în viitor, eventual în colaborare cu un regizor de filme artistice, să încerce a folosi secvențele de acum într-un film cu personaje și conflicte.

Intră un marinar.

— Vă cheamă sus comandantul! Dacă vreți să vedeți ceva interesant. Vă roagă să veniți la comandă!

— Ce să vedem? întrebă Laura cu glas obosit.

— Elicopterul !

— Pot să zboare pe timpul ăsta ? Eu știam că...

— Zboară, zboară !

Marinarul plecă zorit. Laura se mișcă încet, oftă.

— Aș vrea să scot niște gemete, nu știu dacă mă crezi. Am impresia că mi-ar face foarte bine dacă aș începe să gem. — Găsi energia să ridă încet, ca pentru sine —. Sînt convinsă că te-ai distra copios pe seama mea !

— Ba nu, dragă, cum poți să-ți închipui așa ceva ? se disculpă absent regizorul. — Se duse lângă hublou și privi afară —. Nu se vede absolut nimic. Ce faci ? Vii ?

— Da, numai o secundă, să nu cumva să cad. Asta ar mai lipsi acum, să fac de ris televiziunea română.

Se ridică încet. Figura ei fanată exprima neputința, dar și disprețul față de această neputință. Se clătină. Voiculescu o susținu fratern. Cîteva secunde rămase lângă cușetă, cu ochii închiși.

— Acum poți să mă lași, spuse. Mă descure singură. Te rog doar să fii atent. Cînd urc pe scări amețesc cel mai tare. Să fii pregătit pentru cazul că o să îmi pierd echilibrul și o să vin peste tine. — Glasul ei era cel din totdeauna. Regizorul o admiră —. Asta ne-ar mai lipsi acum, un leșin.

— Nu leșini tu, dragă. Ești prea orgolioasă. Nu pățești tu așa ceva.

— Nici nu mă interesează, dacă vrei să știi, motivul... Ce anume mă menține într-o stare de funcționare mulțumitoare. Principalul este să nu clachez. Detest situațiile cînd bărbații se uită la tine și clatină compătimitori din capete. Sărăcuța, e femeie, ce să faci ? ! Este slabă !

În aproape oricare altă situație, Voiculescu ar fi început s-o tachineze și să-i spună că este feministă. Acum se mulțumi cu un zîmbet mult asemănător unei strîmbături.

La comandă nimic nu se schimbase de cînd fuseseră acolo ultima oară. Aflară noutățile privitoare la misiunea

încredințată mineralierului „Adjud”. Cum nici unul dintre cei doi oameni de film n-avea habar de navigație, comandantul încercă să le explice în termeni simplificați ce se intenționează.

— Dar cum de nu au parime potrivite pe un vapor atât de mare ?

— N-au, zîmbi politico comandantul, de ce ar avea ? Ei nu sînt un remorcher. Nu remorchează pe nimeni.

— Bine, dar dacă participă la operația aceasta, înseamnă că știau de mai înainte că... — Voiculescu zîmbi subțire, întorcîndu-și privirea. Etalarea falsei naivități era unul dintre procedeele preferate ale Laurei —. Trebuiau să fie pregătiți cu tot ce le trebuie.

— Aveți dreptate, încuviință răbdător comandantul. Numai că ei nu erau deloc participanți la operație. Au fost contactați fiindcă se găseau în apropiere. Contează foarte mult repeziciunea efectuării operației de remorcare. Știți de ce...

— De ce ?

— Fiindcă altfel platforma este împinsă de furtună spre mal și riscă să se răstoarne.

— Am citit că în Marea Nordului s-a întîmplat așa ceva, spuse reportera.

— Da ?

— Da. — Laura scutură energic din cap —. O platformă a eșuat pe stînci. A fost o tragedie.

— Să sperăm că la noi asta nu o să se întîmple, spuse comandantul.

Folosindu-se de binocluri, cei doi urmăriră ciudatul, lentul zbor lateral al elicopterului. Regizorul fugi să-l alerteze pe operator. Imaginea era cu totul neobișnuită, merita filmată. Se întoarse repede.

Văzură cum elicopterul se oprește lângă platformă și apoi se îndepărtează puțin, spre a reveni dintr-o altă direcție. Comandantul le arată unde să privească pentru a zări masa întunecată a mineralierului.

Nu sesizară dificultatea întâmpinată de elicopter deasupra eliportului. Un marinar le povesti mai târziu ce era să se întâmple.

Se întoarseră în cabină. Reportera se întinse cu un suspin de epuizare.

— Sper să se termine destul de repede aventura noastră, spuse ea. Oricâtă ambiție aș avea, simt că mult nu mai rezist. Ar fi groaznic.

— Ce ? întrebă absent regizorul.

— Să-mi dau în petic.

Voiculescu ar fi vrut să-i spună că orgoliul ei de unică reprezentantă a femeilor într-o competiție de rezistență fizică și morală este derizoriu în raport cu anvergura evenimentului ce se petrecea sub ochii lor. Dar renunță. Era mult mai pasionant să se gândească la filmul său. Era foarte important să realizeze o bandă sonoră la fel de convingătoare. Sunetistul era și el foarte suferind. Trebuie să-l pună pe picioare ! Se întoarse la comandă. Prin binoclu, văzu apropierea lentă a mineralierului de platformă.

6

NOAPTEA s-a lăsat și pentru cei de pe „Venus”. Deriva a fost oprită. Cele două ancoră țin. La fel cele trei legături dintre platformă și mineralierul „Adjud”. Ține și cablul dintre „Venus” și minusculea navă a „Pemarom”-ului, „Buteni”.

Furtuna continuă, parcă înțețindu-se. Nimeni nu se mai interesează de pronosticurile meteo. Oricum ar fi, o eventuală schimbare în bine s-ar instala prea lent pentru ca să mai conteze. Unii își spun : bine ar fi ca destinul platformei să se decidă cât mai repede. De vină este epuizarea nervoasă. După două zile și o noapte de neodihnă, nimeni din comandament sau din afara lui nu mai este în stare să estimeze situația cu deplină luciditate. Obiectivitatea din primele faze ale călătoriei este ceva de domeniul trecutului.

Fetele celor din comandament exprimă trăiri hibride. Reporterul Constantinescu, el însuși aflat aproape de sfârșitul puterilor, găsește energia de a constata că oboseala este un solvent de sentimente. În zadar mai caută pe fețe expresii univoce. Tot ce poate vedea este de regulă o succedare, uneori lamentabil de rapidă.

Tomescu, omul de fier, insensibil la orice emoție, cel capabil să-și țină firea indiferent de capriciile întâmplării, șeful innăscut, bărbatul aflat aproape de vîrsta senectuții, aflat la etatea cînd un general este în culmea carierei sale, la un apogeu intelectual, beneficiind, în plus, pe cît este omeneste posibil, de invulnerabilitate afectivă... Acum, cînd zvîcnirile platformei fac să vibreze cablurile și parîmele într-un mod înfricoșător, cînd pe eliport și în ușa cabinei de comandă apar fețele unor oameni cunoscuți, dar ale căror trăsături sînt atît de modificate încît în prima clipă aproape că nici nu îi mai recunoști, cînd vîntul bate cu o inverșunare parcă anume îndreptată împotriva fiecărui om de pe platformă în parte, iar valurile acoperă puntea și scaldă scările de acces spre cel mai înalt nivel al platformei, inspectorul, încet-încet, se transformă într-un bărbat atins de inexorabilul început al bătrîneții. Pe fața lui este scrisă oboseala. Mai mult chiar, o istovire în stare să dizolve totul. Este prezent în cabina de comandă, e încă șeful comandamentului de pe platformă, este consultat în legătură cu orice decizie, dar trăsăturile încep să i se prăbușească, linia energetică a gurii lui este instabilă, exprimînd pentru intervale de timp tot mai lungi renunțarea interioară. Din cînd în cînd, zîmbește slab, cu o blîndețe necunoscută mai înainte la el. Dar nimeni, cu excepția avidului reporter, nu-i observă zîmbelele de renunțare duioasă. Da, așa ar putea fi denumite. O duioșie legată de triste constatări referitoare la limitele propriiei energii, exprimînd milă de sine. Sînt zîmbelele adresate nimănui, pierdute în aerul umed, duse de vîntul neîndurător.

Arată altfel și directorul adjunct Banciu, autorul de panseuri al „Pemarom“-ului, bărbatul energetic, în ciuda

vîrstei sale situate înspre şaizeci, sculptorul inginer de foraj, bunul organizator, diplomatul capabil să evite unele conflicte făţişe doar pentru a le câştiga apoi în instanţe mai lente, paternalistul, cel dispus să-şi considere subordonaţii nişte copii ai săi, să îi trateze ca atare şi poate chiar să îi iubească precum un tată adevărat. Coama romantică, încărunţită şi rărită nu se potriveşte cu privirile derutate, ce-i drept repede corectate, priviri a căror scripire iniţială este de teamă şi umilinţă. Teamă animalică de moarte, umilinţă în faţa unei situaţii în stare să reducă logica la dimensiunile unui instrument ridicol de inoperant. În privirile lustruite de neputinţă ale lui Banciu se citeşte şi ciuda, slabă, repede dispărută, o ciudă legată de pierderea oricăror prerogative ierarhice. Grimase repede trecătoare pot fi zărite pe trăsăturile lui ascuţite, de om nervos, cu arderi şi mod de a gândi prea rapide pentru a lăsa corpului vreo posibilitate de a creşte în greutate, de a atinge rotunjimile etalate de unii dintre cei împăcaţi cu ideea renunţării la frământările maturităţii. Din decorul său psihologic face parte şi conflictul cu Nebreanu. Acum, este ceva cu totul supărător, simte că respectiva adversitate cronicizată este, a fost mai degrabă, ceva cu totul pueril, ba chiar mai mult, de neînţeles. Resimte tentaţia de a se îndrepta spre oponentul său de la „Pemarom“ şi a-i cerşi împăcarea, întinzîndu-i mîna. De cîteva ori, după vreo zvicnitură mai violentă a platformei, este pe punctul de a se îndrepta spre inginerul şef, spre a-şi pune în aplicare intenţiile pacifiste. O ultimă rămăşiţă de energie, o microscopică revoltă interioară îl opresc.

Oponentul lui Banciu are un alt mod de a reacţiona în faţa situaţiei disperate a platformei. Spre deosebire de mai vîrstnicii Tomescu şi Banciu, a căror incipientă stare de prostraţie este evidentă, el se agită, nu stă locului o clipă. Apare în cabina de comandă, dar nu rămîne acolo decît puţină vreme. Cîţiva oameni îl însoţesc în parcursul lui haotic. A participat cu un entuziasm oarecum exagerat la legarea platformei de „Adjud“. A tras de parîme, a strigat, încurajîndu-i pe ceilalţi. A ţintit cu pistolul de bandulă, deşi n-o mai făcuse niciodată. Asta numai pentru

că marinarii de pe „Venus” avuseseră ezitări la început. A stricat două rachete, dar nimeni nu a avut vreme să bage de seamă că inginerul șef ar fi trebuit să-i lase pe cei de meserie să țintească și să tragă. Agitația lui este poate tonică pentru oamenii de pe platformă. La fel strigătele lui, de cele mai multe ori inaudibile din cauza vântului. Urmărindu-i mișcările neîntrerupte, cineva ar putea să-și amintească de unele actrițe îmbătrânite, care n-au stare, iar când vorbesc își solicită la maximum mușchii feței. Spectatorii nu au acum timp pentru estimări de amănunt. Desigur, în cazul lui Nebreanu nu poate fi vorba despre... Dar comportamentul său ascunde ceva, s-ar putea spune. Teama, frica ? Neras, barba neagră aduce trăsăturilor sale o duritate de-a dreptul spectaculoasă, subțire, nervos, cu brațe puternice și mișcări rapide, el ar putea să îi apară unui observator drept autenticul șef al unei platforme unde evoluția evenimentelor a bulversat ierarhiile și a scos la iveală adevăratele feluri de a fi ale oamenilor. Dar această impresie s-ar destrăma la o analiză mai atentă. S-ar constata că Nebreanu acționează haotic, nu urmărește un anumit scop — nici n-ar avea ce urmări în momentul de față —, se agită, de fapt, pentru a ascunde, față de alții și de el însuși, teama ce îl scurmă. Orgoliul l-a mînat spre soluția hiperactivității cu rol de mascare. Tot el îl susține în interpretarea dificilului rol, îl ajută să-și învingă epuizarea, să treacă peste momentele cînd îi invidiază pe Tomescu și pe Banciu pentru renunțările lor fățișe la orice salvare a aparențelor în materie de rezistență la oboseală.

Mihordea, omul cel mai uzat de evenimente, se menține în continuare într-o postură echilibrată. Acest aspect ar avea o explicație simplă. Este marinar de profesie, furtuna e meseria lui, ca să zică așa. Ar mai fi și modul lui rezervat de a se comporta, indiferent de situație. Pe o față ca a lui nu prea se pot vedea multe. Cu toate acestea, cu toate acestea... Cîte o sclipire de disperare fatalistă, da, s-ar putea exprima astfel, trece prin privirile sale. Nu este teamă, nu. Mai degrabă sentimentul absurd că marea

„trîșează“, merge prea departe ! În timpul „armistițiului“ ce urmează după învingerea derivei, figura lui îndîrjită și sceptică spune : Am făcut tot ce a fost omeneste posibil, acum ar trebui să avem și puțin noroc, fiindcă, marinărește judecînd, șansele noastre de salvare nu sînt prea mari.

Și Crintea, inginerul nemulțumit de neincluderea în comandament a unui specialist jack, bărbatul la patruzeci și opt de ani, parcurge un moment intensiv al vieții sale. Dar în cazul lui este ceva mai deosebit. Nu pare a resimți vreă teamă de moarte. În privirile sale limpezi, pe fața lui aflată dincolo de oboseală se poate zări o certitudine de fanatic. Reporterul remarcă siguranța lui de sine, iar la un moment dat inclină să o taxeze drept exagerată, aflată primejdios de aproape de granițele patologicului. Dar ezită, simte că inginerul se comportă normal. Să fie vorba despre altruism ? Despre o încercare repetată de a le menține celorlalți moralul ridicat ? În ordinea importanței, rolul lui Crintea în perioada de după începerea derivei se situează pe locul al doilea. El a condus cele cîteva ridicări ale picioarelor. Spre regretul lui, imensul angrenaj (fiecare picior cîntărește șapte sute de tone) nu are decît un număr limitat de poziții, nu poate fi ajustat de prea multe ori, în raport cu apropierea de țărm. Crintea stă în cabina de comandă. Cafelele, aduse în continuare de Mehmet, îi fac în mod vizibil bine. Gesturile sale sînt bine strunite, la fel modul său de a vorbi. Doar paliditatea feței arată că n-a mai dormit de două zile și o noapte.

Reporterul inclină să stabilească o relație între comportamentul lui Crintea și cel al inginerului Imbru. În amîndouă cazurile este vorba despre cîte un proces vizibil. Este posibilă o analogie, cugetă Constantinescu, în genul celei dintre copilărie și senectute. În vreme ce inginerul jack, alimentat de o energie secretă, uimitoare, pare tot mai sigur de sine, Imbru lasă impresia că se stinge. S-a simțit rău în mai multe rînduri, a fost obligat să stea la orizontală, pentru ca medicamentele luate să-și facă mai bine efectul. Disparațiile lui din cabina de comandă

au fost tot mai lungi. De fiecare dată cînd s-a întors, părăind din ce în ce mai abătut, cei din comandament s-au cam ferit să îl privească în ochi. Iar el a vorbit tot mai puțin, plasindu-se progresiv în rolul unui spectator. Are un scaun al lui, în partea din dreapta a cabinei de comandă. Cît lipsește, nimeni nu i-l ocupă. Se așază pe el de îndată ce revine. Apoi, cineva din comandament îl întreabă cum se mai simte, dacă nu cumva ar fi cazul să stea numai în cabina lui. El clatină din cap, semnalînd că starea sănătății sale este deocamdată destul de mulțumitoare. Trăsăturile frumoase ale feței lui nu s-au modificat, desigur, dar asupra lor persistă umbra unei umilințe. Constatînd-o, reporterul simte, peste răcoarea pompată fără încetare de vînt, un frison de compasiune.

Pentru un amator de expresii ale unor oameni aflați într-o situație excepțională mai este încă foarte mult de văzut și de înregistrat. Dar, găsește energia să reflecteze reporterul, spre a te transforma într-un aparat impasibil de filmat, ar trebui să te dedublezi, să devii personaj dintr-un roman al platformei primejduite și, simultan, narator al respectivelor evenimente, un narator stînd comod acasă și înșirînd cuvinte ! Cel aflat pe platformă și atît de puternic încît să uite că el însuși se află într-un real pericol ar avea, într-adevăr, ce vedea.

L-ar urmări pe operatorul din echipa de filmare a regizorului Dan Voiculescu. Un băiat tînăr, sub treizeci. A avut un mic acces de spaimă, a cerut într-un fel destul de nepotrivit să fie dus imediat pe mal. Dar acum, se pare, și-a revenit, a găsit în el însuși resurse pentru un comportament demn. Filmează în reprize scurte ; nu prea mai are peliculă. Mi-a spus că și-a păstrat ultimii metri de peliculă pentru apogeu. Care apogeu ? Nici el nu știe. Face și înregistrări audio. Cu banda de magnetofon stă mai bine.

Sînt interesați și alți oameni de pe platformă. Veselul asistent medical, amatorul de table și de tachinerii dătătoare de bună dispoziție... Pare a deține, la fel ca și Crin-tea, o anumită certitudine optimistă. Simt eu că totul o

să se încheie cu bine, îi spune lui Constantinescu. O atitudine asemănătoare au și alți oameni cunoscuți de reporter în timpul călătoriei. Jocul de table continuă, așa, ca o sfidare a destinului. Cei liberi îl joacă imperturbabili, sfidând tangajul. Paliditatea fețelor lor se accentuează uneori pe neașteptate, dar nimeni nu arată în vreun fel că i-ar fi teamă.

În jurul orei douăzeci temerile lui Mihordea se adevăresc. „Venus” primește cîteva lovituri, una după alta. Sînt parțial, efectele încercării mineralierului de a porni spre larg, tractînd platforma.

Se rupe, cu un plesnet de bici uriaș, cablul ancorei din babord. Din motive imposibil de explicat în împrejurările date, mineralierul înaintează mai întîi spre larg, iar apoi efortul său scade brusc, suprasolicitînd ancora respectivă. La puțină vreme plesnește, întorcîndu-se vertiginos asupra platformei, cablul metalic ce leagă „Venus” de „Adjud”. După cîteva minute se rup și cele două parîme vegetale. Mai rezistă doar legătura cu „Buteni” și a doua ancoră, cea de la tribord. Deriva reîncepe. După un moment de ezitare, masa enormă a platformei se pune în mișcare, îndreptîndu-se înspre țarm.

ÎNTRE „Venus” și „Pemarom” continua să funcționeze fără nici o defecțiune legătura radio. Cei din comandament — și după ei, la scurtă vreme, toți cei interesați — erau astfel în măsură să afle ce se petrecea, cum se desfășurau manevrele ce urmau să ducă la oprirea derivei și apoi la tractarea platformei spre larg, în ape nepericuloase.

Se parcurgea un moment de relativă relaxare. Legarea primei parîme vegetale de petrolierul „Adjud” reușise. Cele două ancore ale platformei fuseseră fundarisite și marinarii de pe „Venus” spuneau că sînt bine fixate.

Îmbucurătoare era și rezistența legăturii dintre platformă și nava „Buteni”. Era așteptată realizarea cît mai rapidă a unor noi legături între „Venus” și „Adjud”. Da, se părea că totul merge spre un sfîrșit bun. În fond, se

hazardase directorul general să rostească un pansu în fața celor doi superiori ai săi, cine depinde de mare nu poate niciodată să aibă un coeficient maxim de siguranță. Oricând poate interveni ceva. Drept urmare, nu stăcă un oarecare spirit aventuros. Varlam și Caravan se mulțumiseră să soarbă în continuare din cafele.

Pe la ora cinci după-amiaza, în fața Malvinei apărură un tânăr chel și neras, al cărui mers legănat părea destul de neobișnuit la un intelectual.

— Doctor Ionescu Ion, se prezentă el, după ce salută. Aș vrea să vorbesc cu directorul general. — Noul venit părea dezgustat dintr-o pricină lipsită de orice legătură cu „Pemarom“-ul —. Cred că este ceva urgent.

Niciodată vreun solicitant nu i se mai adresase astfel Malvinei. În condiții normale secretara ar fi încercat să afle amănunte de la acest vizitator în chip evident provenit din București. Dar de această dată oboseala fu mai puternică decât curiozitatea ei de mangustă. Se mulțumi să constate, pentru sine, că în privirile doctorului cel chel și neras sclipa o autoritate curioasă, de un fel special, greu de definit, independentă de determinări administrative, ținând de un domeniu impalpabil, dar real.

— Este în ședință de comandament, spuse ea cu o anumită bunăvoință. — Din pricina oboselii, fața ei cu trăsături fine părea aproape străvezie —. Stați și dumneavoastră pe aici. Nu vă pot lăsa să intrați.

— Nici nu vreau să intru, replică sec Ionescu.

— Șeful are obiceiul să tot iasă. Se duce să vorbească la radio. O să-l puteți aborda.

Cristea ieși după vreun sfert de oră, timp în care Ionescu, având aerul că rezolvă mintal o problemă destul de încilcită, așteptă foarte liniștit. Malvina spuse neutră :

— Dimsul are o treabă cu dumneavoastră. Vă roagă să-l ascultați. Zice că este ceva urgent.

— Nu prea văd ce ar fi, spuse Cristea, întinzându-i solicitantului mîna într-un gest mecanic.

— Profesorul Negrescu a rămas pe aici, spuse Ionescu,

omițind să se mai prezinte. Cu dumneavoastră a discutat, nu ?

— Da, cu mine. I-am dat toate lămuririle. Îi mai pot fi cu ceva de folos ? — Directorul general trăia o satisfacție legată de punerea în practică a măsurilor adoptate de comandament. Era conciliant, aproape binevoitor —. Vă ascult !

— Am venit aici din proprie inițiativă, zise mohorît Ionescu. V-aș ruga să îi ascultați opinia. — Directorul general își ascunse uimirea —. Este la curent, s-a documentat.

— Bine, dar nu se pricepe ! După cîte știu, este matematician. V-a trimis dinsul să vorbiți cu mine în problema această ?

— Nu. — Ionescu avu un gest reprimat de nervozitate —. V-am spus doar că am venit din proprie inițiativă. A discutat pe aici cu oamenii, știe... A citit și cărți de specialitate. — Cristea avu un început de suris neîncredător, dar rămase în continuare politicoș —. Cred că v-ar putea fi de folos.

Directorul general nu răspunse. Pe buzele lui zîmbetul sceptic se întări.

— Văd că nu mă credeți, spuse Ionescu. Să știți însă că pățania platformei este originală. Or, profesorul este specializat, ca să zic așa, tocmai în astfel de situații. Am convingerea că v-ar putea ajuta.

— Bine, se decise Cristea. Am aici doi șefi de la minister. Trebuie să îi întreb. Nu sînt de capul meu.

— Este imposibil să nu fi auzit de el.

Directorul general se întoarse în sala de ședințe. Reveni peste vreo cinci minute. Orice urmă de neîncredere dispăruse de pe fața sa.

— Vă rog să îl chemați, dacă sînteți bun, spuse. — Dintr-o dată, Cristea deveni mai apropiat —. Deși, acum, deciziile au fost luate. Nu văd ce ar mai putea interveni. Mineralierul e foarte puternic. Este o jucărie pentru el să scoată platforma în larg. — Adoptă tonul semi-oficial de

la început —. Inspectorul general îl cunoaște personal. S-a bucurat că are ocazia să îl revadă.

Ionescu ieși cu mersul lui legănat. Pe coridor era lume. Șocante erau mai ales femeile, văzute de el și mai înainte. Nu se mișcaseră de acolo. Schimbau câte o vorbă între ele, dar mai mult tăceau. Fețele lor, parcă împietrite de o presimțire imposibil de invins prin argumente raționale, contrastau în mod vădit cu optimismul moderat, dar real al lui Cristea. Ionescu își stăpîni impulsul de a le pune cîteva întrebări. Ar fi fost o bună ocazie să afle cum reacționează niște soții standard într-o împrejurare de un tip tot mai rar reprezentat în lumea modernă, unde primejdia fizică este aproape abolită, lăsînd loc în schimb unor diabolic de diferite pericole psihologice și morale.

Grupul cercetătorilor interesați de mentalități se adunase aproape în întregime.

Se stătea în microbuz. Din cînd în cînd, câte unul sau doi ieșeau după noutăți sau pentru a intra în vorbă cu vreun om mai binevoitor. Își făcuseră cunoștințe la „Pemarom“. Destul de mulți dintre cei aflați în incinta întreprinderii de foraj marin știau că în microbuzul cu număr de București se află fiul inginerului Crintea, tatăl inginerului Negrescu și nepoata de frate a inspectorului Tomescu, șeful de la minister atît de adesea vizibil la sediul „Pemarom“-ului și pe platforme.

Cînd Ionescu reveni, în microbuz nu vorbea nimeni. Profesorul Negrescu recitea liniștit niște fișe. Clopoțeanu, pe scaunul șoferului, fuma, suflînd fumul afară prin geamul deschis. Buzdugan scria ceva într-un caiet. Claudia Cazimir privea peste umărul lui, lăsînd impresia că așteaptă să i se dea lămuriri.

— Doamnă profesor, spuse Ionescu, avînd aerul unui elev care a făcut o șotie, sper că nu o să vă supărați pe mine...

— De ce să mă supăr ? Unde ai fost ?

— La director.

— Și ?

— V-am propus..:

— Pentru ce ?

— Să le spuneți două vorbe celor din comandament. Și așa sintetizați la curent cu toată operația. Nu v-am cerut permisiunea, pentru că...

Negrescu îl întrerupse ridicându-și palma cărnoasă, cu degete scurte :

— Și ce-au zis ? — Zimbetul asiatic lipsea —. Au fost de acord, presupun.

— Da. Vă invită acolo. Chiar acum.

Negrescu se mișcă precaut.

— Ai avut o idee bună, zise. Chiar am o teorie pentru situația de acum a platformei. Poate o să le fie de folos în vreun fel, deși... — Cobori încet din microbuz —. Vii cu mine ?

Ionescu nu spuse nimic, rămânând pe locul său. Profesorul se îndreaptă către intrarea întreprinderii, ocoind grupurile de oameni aflați în așteptare.

Malvina se ridică la apariția lui Negrescu. Un gest care îi provocă o mică grimasă de durere.

— Sint foarte obosită, se scuză ea.

— Și eu mă simt obosit, spuse profesorul, ușor atins de o mirare nepotrivită cu situația. Este uzura psihică.

Secretara îl introduse în sala de ședințe. Deocamdată știrile erau bune. Din moment în moment urma să înceapă operația de tractare a platformei către larg.

ÎN microbuz se discuta despre teoria profesorului. Cum vedea posibilitățile de salvare ?

— Zicea, spuse Buzdugan, că ar trebui o situație a solului, a fundului mării.

— Ce situație ? întrebă Ionescu.

— Mi se pare că nu situație este cuvântul...

— Dar care ?

— În orice caz, ceva în genul... Geologie. Submarină.

— Există așa ceva ?

— Probabil că da.

— Și ?

— Este foarte important, preciză răbdător conferențiarul. În cazul când platforma va fi nevoită să încerce o stabilizare.

— De ce ?

— Nu ești la curent.

— Nu prea sînt.

— Fii atent ! — Buzdugan adoptă stilul de a vorbi al lui Negrescu, fără a părea că nutrește vreo intenție de a fi parodic —. Picioarele platformei pot fi lăsate doar în condiții de mare calmă. Îți dai seama de ce ? — Nu așteaptă vreun răspuns —. Fiindcă altfel se riscă o răsturnare.

— Cum ?

— Simplu. Închipuie-ți o piesă metalică flotabilă, în greutate de vreo zece mii de tone. Un fel de navă ciudată, obținută prin cumularea a două mese. Prima în poziție normală, a doua cu picioarele în sus. Înțelegi ? — Ionescu încuviință. Aerul mohorit îi dispăruse. În ochi îi sclipea interesul —. O asemenea navă se află undeva în regiunea platformei continentale. Fundul mării este inclinat. Vîntul bate dinspre larg înspre țărm, imprimîndu-i platformei mișcarea corelativă. Reușești să-ți reprezinți ?

— Da.

— Perfect. Picioarele, cele patru, coboară simultan. Sau platforma se ridică, cum preferi. — Buzdugan părea de-a dreptul pasionat de problemă —. Ce decurge de aici ? Din pricina fundului inclinat numai două picioare sau chiar unul va lua contact cu solul. În prima secvență. Forța vîntului fiind mare, platforma se va dezechilibra și se va răsturna în direcția țărmului. E simplu !

— Și solul ? Ce importanță are ?

— Are o importanță foarte mare. Imensă. Ne-a explicat profesorul. Scenariul pe care ți l-am descris se concretizează în chip matematic dacă fundul mării este stîncos. Un astfel de sol se opune patinării picioarelor, oferă puncte de sprijin ferme.

— Și atunci ?

— Tocmai asta este descoperirea profesorului. Dacă putem s-o numim așa. Este imposibil ca aspectul să nu fie cunoscut de cei de la „Pemarom”. El spune că o lăsare a picioarelor ar avea anumite șanse de succes și pe timp de furtună. Că efectul de răsturnare nu ar mai interveni în cazul unui fund foarte moale, format, de pildă, din mil gros.

— Și geologii ?

— Geologii, scafandrii... Nu știu cine. Zicea că „Pemarom”-ul ar trebui să aibă o situație foarte exactă a fundului mării. Tocmai pentru situații din acestea, când platforma trebuie să fie fixată în condiții non-standard.

— Este mult prea mult, interveni Alin, neadresându-se cuiva anume.

— Nimic nu este prea mult, zise Buzdugan. Dacă vrei să nu ai surprize, trebuie să imaginezi și cele mai fanteziste scenarii.

— Furtuna, spuse studentul mișcându-se brusc și determinând-o pe Dana să-l privească speriată, nu intră în calculele lor. Nu se pleacă pe furtună cu o platformă.

— Uite că se poate și așa ceva. — Buzdugan continuă să îi explice lui Ionescu —. Profesorul vorbea despre un set de scenarii posibile.

— O utopie.

— Doar pînă la un punct.

— Dacă ești bun, să revenim la fundul mării. Mă interesează.

— Da. Ideea este că în condițiile actuale lăsarea picioarelor pe un fund foarte moale ar putea să salveze platforma.

— Bine, dar directorul general spunea că totul este în ordine. Există un vapor mare, un mineralier. Platforma este legată de el.

— Da, desigur, știm și noi asta. Profesorul se referea la o nouă intrare în derivă.

— Se poate și așa ceva ?

— Orice se poate. Nu vezi ce vînt puternic este ? Furtuna și masa enormă a platformei...

Un timp nu mai vorbi nimeni. Ascultară sunetele joase ale vîntului și mugete'e înfundate ale sirenelor, venite parcă din toate părțile, nu numai din direcția portului.

— Este ceva extraordinar, spuse Claudia, parcă alegîndu-și cuvintele, cît de inuțilă mă simt într-o asemenea situație ! N-am mai pățit niciodată așa ceva !

— Da, spuse încet Buzdugan. Trebuie să se ivească o asemenea conjunctură pentru ca să vezi limitele teoretizării, ale actului de a teoretiza.

— Eu înțeleg foarte bine natura situației, spuse nedumerită jurnalista, dar altceva nu pricep...

— Ce ?

— Sentimentul meu de umilință... Îmi este imposibil să îl depășesc. Un lucru foarte curios. Mă simt ca și cînd aș fi cumva vinovată !

— Și eu am pățit la fel, spuse Alin. Dar am depășit...

— Camila ar fi fost bună acum, spuse neutru Buzdugan. Ea ar fi putut să ne explice fenomenul.

— Despre asta s-a mai discutat, spuse Ionescu. Totul poate fi lămurit prin analogii cu starea de război. Cînd primejdia fizică este maximă, omul are tendința de a lăsa la o parte tot ce ține de... Este ceva obiectiv, dar cred că și un fel de psihoză. Nu ?

— Nu știu ce să zic, spuse Claudia, în continuare mirată. Îmi este imposibil să depășesc sentimentul că sînt în plus. Absurd !

— De fapt te înșeli, spuse Ionescu, imitînd fără voie, și el, felul de a vorbi al profesorului. Nu există o prăpastie cu totul de netrecut între practică și teorie. Sau nu, mai degrabă între teoreticieni și practicieni. Profesorul asta a și făcut în ultimele ore...

— Ce a făcut ?

— A demonstrat că el „teoreticianul universal“, în aparență ființa cea mai îndepărtată din lume de „Pema-

rom“, este capabil nu numai să se sincronizeze la problemele unor practicieni, dar să și vină cu soluții.

— A demonstrat cam târziu, spuse acru Alin.

Ionescu îl privi cu o curiozitate de entomolog :

— Uiti cînd s-a produs contactul lui cu problemele „Pemarom“-ului.

— S-a produs mai demult.

— Da, prin fiul lui.

— Oricum ar fi, interveni Claudia, cred că acum trăim paroxismul unei mentalități. Fără să le fi spus ceva, parcă vîntul ne aduce niște vorbe. Nouă destinate. Sînteți inutili, ni se șoptește, vă țineți de prostii, în timp ce realitatea dură are cu totul alte treburi, probleme adevărate, majore.

— Exagerezi, dragă, spuse împăciuitor conferențiarul. Asta este o mentalitate mai veche. Astăzi teoreticienii sînt priviți destul de favorabil. Asta pentru că inteligența consumată de ei repede este în stare să se transforme în forță de producție. Știi și tu destule cazuri dintre acestea.

Dana îi făcu semn lui Alin.

— Vrei să mergem la „Pemarom“ ? o întrebă acesta, încruntat. Da ?

Fata încuviință în cunoscutul ei stil, prin inclinări rapide ale capului.

— Este realmente interesant băiatul ăsta, spuse Claudia după ieșirea celor doi tineri. În trei zile s-a maturizat. Parcă a îmbătrînit cu zece ani.

— Probabil că doar acum a intuit natura exactă a relației cu tatăl său. Este ceva tipic pentru cei de vîrsta lui. Trebuie să trăiască o întîmplare cu totul ieșită din comun, pentru a putea să treacă dincolo de condescendență. Să-și depășească ironia de generație.

Apăru profesorul Negrescu. Cei din microbuz îl priviră curioși.

— M-am întors. N-avea rost să stau acolo, spuse cu glas egal.

- Ce-au zis ? se interesă Ionescu.
- Despre teoria mea ?
- Da.
- Li s-a părut logică. Dar prea târziu comunicată.
- Ce-ar fi vrut ?
- Nimic. Sînt niște oameni foarte binevoitori. De altfel, mica mea teorie este aproape ridicol de simplă.
- Au luat vreo decizie ? întrebă Buzdugan.
- În ce privință ?
- În privința so'ului. Ar putea afla care sînt locurile unde ar fi favorabil o lăsare a picioarelor.
- Da, păru sceptic profesorul, s-a decis ceva în acest sens.
- Atunci ? întrebă Claudia.
- Speră toată lumea că mineralierul va reuși să scoată platforma înspre larg.
- Apăru Alin. Lumina slabă din interiorul microbuzului îi accentua grîmasa de suferință.
- S-au rupt aproape toate legăturile, spuse el.
- Cînd ? întrebă profesorul, ridicîndu-se puțin și apoi reaşezîndu-se pe scaunul său din dreapta şoferului.
- De cinci-zece minute. Mi-a spus un necunoscut. El mă ştia. Este o informație sigură. 151
- Cu așa ceva nu se glumește, spuse Ionescu aproape în șoaptă.
- Ce legături au mai rămas ? întrebă Negrescu.
- Buzele groase și umede îi rămaseră întredeschise —. Știi ?
- O ancoră și cablul...
- Ce cablu ?
- Cu mineralierul s-au rupt toate. A rămas legată de o navă a „Pemarom“-ului.

DE la reînceperea derivei au trecut vreo zece minute. Mulți dintre cei de pe „Venus“ au ieșit pe eliport. Lipsesc doar cei de serviciu la compartimentele situate în partea

de jos a platformei. Fețele oamenilor sînt îngrijorate, dar nu s-a ivit nici un semn de panică.

Membrii comandamentului discută. Inginerul Crintea este singurul care nu are nici o părere.

— Rămîne doar abandonul, zice Banciu. Nu-mi este ușor să recunosc. — Privirile lui sticloase nu exprimă nimic inteligibil —. Altceva nu văd.

— Dacă abandonăm, trebuie să acționăm repede, intervine Tomescu, parcă înfrîngîndu-și o aprigă dorință de somn. Peste puțină vreme o să fie prea tîrziu. — Îl privește pe Mihordea —. Ce părere ai ?

— Cred că avem cel mult un sfert de ceas. Trebuie să luăm o decizie. Bărcile sînt bune, n-o să fie nici o problemă. Tot personalul ajunge în dană. O să cerem protecția uneia dintre nave. Să le protejeze de vînt.

— Cum ?

— Să facă un fel de paravan mișcător.

— Trebuie să cerem aprobarea, zice Nebreanu, sumbru.

— Da. — Tomescu se ridică fără să-și ascundă un geamăt de durere. Îi face un semn lui Banciu —. Hai cu mine !

Deriva este rapidă. Platforma s-a apropiat suficient de țarm pentru a se putea vedea cu ochiul liber luminile Constanței.

Alături de Crintea, rămas în cabina de comandă, se află inginerul Suciu. Este neras și tăcut, nu pare defel speriat. Din cînd în cînd îl privește în ochi pe Crintea, parcă pentru a imprumuta ceva din calmul aproape nefiresc al acestuia.

Nebreanu iese, se amestecă printre oamenii de pe eliport. Mișcările lui au rămas energice.

— Cum e ? răcnește cineva.

— Nu știu nimic deocamdată, își strigă Nebreanu răspunsul. Aflăm imediat.

Nebreanu reintră. Se uită în jurul său ca și cum ar vrea să memoreze configurația locului.

Reporterul a părăsit în ultimele ore cabina de comandă doar pentru perioade scurte de timp. Îl observă pe Imbru. I se pare mai palid decît de obicei. Se duce lîngă el, îl întreabă :

— Vă simțiți rău ?

— Am o senzație de slăbiciune, spune inginerul cu voce scăzută. — Dacă reporterul nu și-ar fi apropiat urechea de gura lui printr-un gest mai mult instinctiv, nu i-ar fi auzit vorbele —. Ceva trecător.

— N-ar fi bine să vă întindeți puțin ? — Felul în care vorbește, căutînd să se facă înțeles fără să ridice prea mult glasul, îl ajută pe Constantinescu să-și ascundă compasiunea —. Ce spuneți ?

— Da, poate că ar fi bine. O să mă duc.

Imbru se ridică greoi. O clipă reporterul are impresia că se va prăbuși. Dar își revine și iese încet pe eliport. Coboară scara, dispare.

— Îmi pare rău de el, spune Crintea. Este un om deosebit. — În glasul lui nu se simte vreo îngrijorare în legătură cu situația disperată a platformei —. Este foarte palid.

Nebreanu, încrunțat, lasă impresia că este pe punctul de a lua o decizie, o hotărîre importantă. Își lovește palma mîinii stîngi cu pumnul, de cîteva ori. Buzele i se strîng. Se apropie de Crintea. Se liniștește. Întreabă :

— Ce-or fi făcînd atîta timp ? — Nu așteaptă vreun răspuns —. Nici cei din dană nu... Trebuie și ei să ceară aprobări. Un abandon de platformă ! Nu credeam că o să trăiesc una ca asta !

Intră Tomescu. Se îndreptă mașinal către scaunul său. Se oprește cu un tresărit abia perceptibil.

— Unde-i Banciu ? întrebă Nebreanu.

— Vine și el, nu-ți fă probleme !

Banciu intră zorit.

— Le-ai spus ? îl întrebă pe Tomescu.

— Nu. — Inspectorul privește în gol —. Nu le-am spus.

— Ce s-a decis ? întreabă Mihordea. — În scurta perioadă de după reîncepera derivei s-a simțit inutil. Dar în cazul unui abandon are din nou mari răspunderi, își recapătă prerogativele unui căpitan de navă. Se ridică și se apropie de Tomescu —. Abandon ?

— Da, spune istovit inspectorul. — Se întoarce înspre Crintea —. Dă semnalul de abandon !

Crintea nu face nici un gest.

— N-ai auzit ce-am spus ? strigă inspectorul.

Cum inginerul jack rămîne nemișcat, cu privirile îndreptate spre cadranele din fața lui, Tomescu face cîțiva pași, schiopătînd. Apăsă pe butonul dreptunghiular, de culoare roșie. Încep să se audă soneriile. Sunet — zece secunde, pauză — două secunde.

Crintea se ridică, se duce lingă Tomescu, îl privește în ochi, din apropiere :

— Las picioarele ! Punem platforma ! Acum !

Suciu vine lingă Crintea. Nu se arată mirat de decizia acestuia.

Tomescu a încremenit. Privirile i s-au dilatat. Se uită la Crintea, dar nu-l vede, fiind concentrat asupra lui însuși. Își adună puterile. Constantinescu observă că bărbia îi tremură abia vizibil.

— Bine ! spune. Pune-o ! — Se gîndește. Reporterului i se pare că în fiecare secundă inspectorul îmbătrînește cu un an —. Dar să rămîină numai cine vrea. Ceilalți să ia barca și să se ducă. Nebreanule !

Inginerul șef iese în fugă.

O parte dintre oameni s-au și urcat într-una dintre bărcile de salvare. Așteaptă să primească ordinul de părăsire a platformei. Dar unii sînt încă pe eliport. Nebreanule le strigă :

— Pleacă oricine vrea ! Să rămîină doar cei de la jack ! Dacă vor ! Să rămîină și cei de la energetic, doi oameni !

Nimeni dintre cei de la sistemul hidraulic de acționare a picioarelor nu s-a dus la barcă. Toți vor să rămîină.

Rămîn și alții. Inginerul Negrescu este printre ei. Vrea să rămînă și Corbu. Tocitu nu este pe eliport.

Barca pleacă. Va fi protejată de „Rodna”. Va fi condusă de Zamfirescu. Acesta se pricepe și la navigație. Comandamentul rămîne în întregime.

Crintea dă ordine subordonaților săi. Apoi spune :

— Acum vom vedea cum este în iad !

Picioarele platformei încep să atingă fundul mării. Se simt șocuri. Un cutremur ce nu se mai termină. Devenită instabilă, platforma este ridicată de val și izbită de amortizoarele picioarelor. Cînd valul se retrage, platforma recade. Altă izbitură.

Mihordea, palid, calm, găsește energia să strige în urechea lui Constantinescu :

— Am greșit în privința dumneavoastră !

— De ce ?

— Trebuia să vă expediez cu barca ! Operatorul a plecat. S-a grăbit atît de tare încît și-a uitat aparatele aici. Dacă ne răsturnăm va trebui să le plătească.

Reporterul îl privește curios. Este prima lui glumă de la plecarea platformei. Îl întreabă :

— Ce-i cu loviturile astea ?

— Jocul posibil al platformei în timpul lansării picioarelor este de un metru și optzeci. Or, valul este de cel puțin cinci metri...

Se aude un glas în interfon :

— Avarie la piciorul trei !

Operația de lăsare a picioarelor este oprită. Nebreanu și Suciuc ies în fugă. Reporterul vrea să se ia după ei, dar Mihordea îl reține.

— Stați aici, vă rog ! Nu vă expuneți ! Răspund de viața dumneavoastră !

Bubuitul platformei lovindu-se de amortizoarele picioarelor continuă. Se aud din cînd în cînd pocnete, parcă ar fi împușcături.

— Ce-o fi ?

Mihordea ridică din umeri. Reporterul ar vrea să îl întrebe pe Crintea, dar figura împietrită a acestuia îi spune că nu ar obține nici un răspuns.

Suciu se întoarce.

— A fost îmbinarea unui furtun, spune. S-a remediat.

Operația de lăsare a picioarelor continuă. Din ușa cabinei de comandă. Constantinescu privește înspre luminile Constanței. Par foarte apropiate. Se mișcă sus-jos, stînga-dreapta, ca într-un joc cinetic. Își amintește de luminile unui bilei, demult văzut. Era copil. Întors, răsucit, ametit, în scaunul zburător al roții cu lanțuri. Își amintește senzația de atunci. Se simțise sclavul unei forțe mari, tiranice. Da, o plăcere impusă din afară, decisă de o întimplare dictatorială, o plăcere mai rea decît o neplăcere pe care ți-ai ales-o singur.

Apare asistentul medical, desfigurat, cu ochii holbați. Tomescu îl privește rece. Îl întreabă :

— De ce n-ai plecat ?

Mehmet tace. Banciu zîmbește strîmb, de parcă ar vrea să spună una dintre glumele sale. Asistentul spune, uluit :

— A murit dom' inginer Imbru !

— Cînd ? întreabă mașinal Nebreanu. — Fața lui nerasă s-a innegrit și mai mult —. Cînd ?

— Acum. Mai înainte.

— Ai fost lîngă el ? A suferit ?

— Nu știu, nu știu ! — Asistentul medical este pe punctul de a izbucni în plîns —. N-a fost nimeni lîngă el. — Își revine —. Cred că n-a suferit.

Se stinge lumina. Nimeni nu știe de ce.

Mihordea îi spune lui Constantinescu :

— Dacă nu o remediază repede...

— Ce se întîmplă ? — Din cauza întunericului, reporterul simte nevoia să strige mai tare decît este necesar —. Ce ?

— Instalația de manevrare a picioarelor este acționată electric.

DIN scrisoarea reporterului Constantinescu Dumitru, către soția sa Ana :

... Îți scriu rîndurile de față mai mult pentru a-mi dovedi că sînt într-adevăr un om non-standard, unul din categoria pe care aș vrea s-o ilustrez în romanul meu despre platformă. Este cel mai nepotrivit moment pentru scris. Platforma se zguduie cu o violență incredibilă, imposibil de descris. Cuvintele nu prea mai au loc într-o asemenea împrejurare.

Cu toate acestea, mă încapățînez să nu renunț. Da, voi scrie ceva despre gîndurile mele din ultimele ceasuri. Va fi un document, dar și unul dintre testele mele de curaj, autoimpuse. Scriu, altfel spus, pentru că în situația dată actul de a scrie pare cu totul imposibil. Acesta este adevărul meu cel mai intim, în aceste momente.

S-au întîmplat lucruri extraordinare. De mai multe ori am făcut eforturi pentru a nu izbucni în plîns. N-a fost și nu este frica de moarte. Poate să pară teatral ce spun, dar am simțit că o moarte în asemenea condiții ar fi o șansă pentru mine. Ce fel de șansă ? Aceea de a muri ca un bărbat. Nu este puțin lucru, să știi ! În plină mare, alături de niște oameni adevărați.

Nu reușesc să-mi dau pe deplin seama dacă acest sentiment de solidaritate e autentic sau, pur și simplu, este sintetizat de mine. Special pentru această scrisoare. Poate să fie așa. Adică să urmăresc, în sinca mea, doar realizarea unei scrisori reușite. A unui articol de ziar mai meșteșugit scris, capabil să îi tulbure și să îi pună pe gînduri pe niște cititori dispuși să renunțe la autenticitate. Niște cititori ignorînd cumplita foame de autenticitate resimțită de mine în aceste ore.

Sînt confuz, desigur. De vină nu sînt numai bubuiturile cumplite ce nu mai conținesc și nici clătînrările acestui cutremur fără sfîrșit, amenințînd să desfacă în bucăți enorma masă de metal a platformei. Este de vină și do-

rința mea de a scrie exact ce simt, de a face din cuvinte gratii în stare să țină într-o cușcă sentimentul meu predominant, spre a-l arăta apoi, pur, necorupt, cui ar fi curios să îl vadă.

Îți scriam mai înainte despre dorința mea de a fi un om care gîndește non-standard. Se poate lua o decizie în acest sens ? Poate un om să se trezească într-o dimineață de octombrie, pe furtună sau pe timp frumos și să spună : De azi înainte voi gîndi non-standard ! Este posibil ? Sau în unii oameni există — undeva în codul genetic — predestinarea pentru așa ceva ? Cîndva le-am atribuit o asemenea gîndire numai artiștilor sau, eventual, oamenilor avînd fire de artist. Dar în aceste zile mi-am dat seama cît de săracă este această părere împărtășită de foarte multă lume. (Ciți nu spun, cu o îngăduință amenințînd a se transforma în dispreț : Este un poet !) O vreme m-am socotit, în secret, un om cu fire de artist. Abia acum am înțeles că era un joc cu mine însumi, o iluzie printre altele, menită să-mi asigure un anumit sentiment de comoditate și să îmi justifice unele eșecuri.

Mă gîndesc : poate această iluzie protetică m-a îndemnat să încerc a scrie un roman cu personaje dintr-un mediu cerînd reacții mentale deosebite. Așa s-ar explica tentativa mea de la Petroșani. Și apoi cea de la Constanța. Minerii și scafandrii sînt oameni cu profesii ieșite din comun. La fel s-ar explica și prezența mea aici, printre acești oameni avînd o meserie obținută din hibridarea marinăriei cu forajul. Nu știu ce să spun. S-ar putea să fie așa. Oricum ar fi, trăind o aventură de-a dreptul primejdioasă, mă simt realizat. Nu numai ca autor potențial de romane, dar și ca om.

Îmi trece prin minte : s-ar putea să fie vorba despre un simptom clasic al celui lipsit de o personalitate puternică, al omului incapabil de practicarea consecventă a unei forme asumate de viață. Un astfel de om folosește, cînd are prilejul, travestirea psihologică (nu știu în ce măsură expresia este potrivită). El ia culoarea psihică a altora; practică un fel de mimetism al autenticității. Pen-

tru scurte perioade de vreme, el poate să fie pe deplin satisfăcut. Dacă îmi aplic această teorie, înseamnă că m-am simțit atât de bine printre mineri, fiindcă în acele momente m-am închipuit miner. La fel s-ar fi întâmplat în timp ce mă documentam pentru romanul meu eșuat cu scafandri. Iar acum, conform acestei ipoteze, mă simt un om al platformei, uit că am nimerit aici printr-o întâmplare. Curajul dovedit de mine până acum s-ar explica tot așa. El ar proveni dintr-o mimare a curajului real al celor din jurul meu. Încercînd să merg mai departe cu speculațiile — este într-adevăr de neînțeles cum reușesc să îmi adun gîndurile în vacarmul și zguduiriile de aici —, aș putea să spun că un asemenea comportament ar fi mai degrabă caracteristic unei femei. Sau, mai precis spus, unei firi feminine. Se știe, femeia este mai capabilă să ia coloratura psihică a mediului unde nimește, să se adapteze în mod profund. Firile bărbătești, se spune, tind să se impună mediului.

Dar să revin la oamenii cu gîndire non-standard, fiindcă ei mă interesează cel mai mult acum. Îți spuneam într-o altă scrisoare că acest fel de a trăi nu ține cu necesitate de o profesie presupunînd primejdii fizice sau elemente exterioare de straniețate. Chiar așa stau lucrurile. O gîndire non-standard poate perfect de bine să echivaleze ce pătesc acum cei de pe platformă. Dacă o să scriu romanul celor de pe „Venus”, trebuie să găsesc cîteva personaje din această ultimă categorie. Oameni trăind la nivelul de autenticitate maxim prin doar actul de a gîndi. (Asta, orice ai spune, este o afirmație șocantă. Este mai dificil de gîndit că o aventură intelectuală, spirituală, poate echivala una fizică. Dar această echivalare ar corespunde realității.)

Ar mai fi problema naratorului. În romanul meu va apărea un narator, nu? Vocea povestitorului, o voință care adună și desparte personajele, le obligă să fie așa sau altfel. Și naratorul va trebui să fie un „om” non-standard! Aici este una dintre cele mai mari dificultăți, după părerea mea. O să-mi spui că naratorul și cu mine

sîntem una și aceeași persoană. Da și nu. Desigur, un autor convențional n-o să fie niciodată în stare să conceapă un narator non-standard. Eu, acum, mă simt neconvențional. Întrebarea este : sînt oare într-adevăr așa ? Sau respectivul sentiment se va rarefia și va dispărea după ce voi cobori de pe platformă ?! (Asta dacă va mai exista o coborîre.)

Folosesc o mașină de scris. Platforma deține și așa ceva. Cei de aici n-au avut nimic împotriva. Mi-au dat-o. Au zimbit cu nedumerire, văzînd că mie îmi arde de scris în asemenea condiții. În ochii celui care mi-a adus-o am văzut și o mică lucire de admirație. Părea că vrea să spună : Băiatul ăsta este probabil nițel scrîntit, dar în mod sigur nu este un fricos.

7

BARCA de salvare se îndreaptă spre țărm. Plecarea ei este o fisiune, o despărțire în două. Din clipa cînd cade în mare și valul o aruncă departe de metalul ud, există două platforme „Venus“. Una dintre ele, cochilie aparent fragilă, de fapt sigură, duce treizeci de oameni spre țărm. Nu este o barcă tradițională, așa cum arată cele din filme. Seamănă cu un mic submersibil. Este etanșă, dispune de un motor puternic și de o instalație producătoare de oxigen. Cei dinăuntru nu riscă aproape nimic.

Portul este destul de aproape, dar barca înaintează încet. Drumul li se pare interminabil celor din ea. Prin periscop se văd luminile țărmului și masa mișcătoare a navei din vînt. Vecinătatea acestora le face bine, le dă sentimentul că sînt ocrotiți.

În curînd vor ajunge, coșmarul se va încheia. A fost un abandon transformat într-un semi-abandon. Nimeni nu va putea fi acuzat de lașitate. Nimeni. Nici unul dintre cei aflați în barca de salvare. Nimeni n-ar avea acest drept.

Barca se ridică și cade. Rău de mare. Cîțiva debordează.

Platforma văzută prin periscop. Luminile ei, de fapt. Nu-ți vine să crezi că ai fost acolo pînă nu cu multă vreme înainte. Legănările ei par atenuate. Salturi nebunești către țarm. Opriri de cîteva clipe urmate de alte zvîcniri, alunecări, patinări. Răsturnarea se poate produce în fiecare clipă.

Periscopul îndreptat numai către luminile portului. Apropiate, mai să le atingi cu mîna.

Mulți nu mai au puterea să se ridice pentru a se uita. Află de la ceilalți. Nu mai este mult. O jumătate de oră, poate.

În barcă sînt reprezentate aproape toate profesiile platformei. Și cîteva nivele ierarhice. Se gîndește cineva la latura morală a abandonului? Cîți regretă că au dat ascultare semnalului de abandon? Cîți se bucură, pînă în măruntaiele lor, de apropierea țarmului, a pămîntului ferm și cîți ar dori ca barca să se întoarcă din drum și să îi ducă îndărăt pe platformă? Regretă cineva că n-a rămas? Se simte vreunul vinovat? Ce fel de vinovăție? Cum ar urma să fie definită? În ce cuvinte? Sau poate în mințile tuturor este numai ceața unei oboseli profunde, prin care se vede o singură stea: dorința de a supraviețui, de a scăpa cu viață? Ce este în sufletul lor? În sufletele lor? Am eu dreptul să îi impart în curajoși și lași? După ce criterii? Să-l ironizez pe operatorul care și-a uitat aparatele pe platformă? Să sugerez că nu s-a comportat ca un bărbat? Să mă imaginez în mijlocul lor, al unor oameni care vomită și gem de neputință, duși de valuri în sus și în jos cu o forță nemiloasă, o forță parcă avînd a se răfui cu fiecare în parte? Să mă imaginez în barcă, împerturbabil, un supraom indiferent la orice nu ține de actul suveran al observării celor din jurul său? Reporterul Constantinescu urmărește luminile bărcii îndepărtîndu-se. După dispariția lor în furtună are impresia că le vede în continuare. ;

Platforma și-a pierdut mai mult de jumătate dintre oameni. A fost părăsită de ei. Iar unul, dintre cei mai buni, a murit, precum un artist căuta să își salveze opera prin propriul său sacrificiu. Mișcările demente continuă. Lovituri imense pe amortizoare. Un clește de sondă scapă din legături și izbește. Zgomote de metal trântit pe metal, scârțâituri colosale, sirene de vapor. Vântul neînterupt, neobosit, înnebunitor. Valurile, fișuitul, loviturile lor de berbeci. Oameni uzi, cu privirile fixe, așteptând, reușind să aștepte. Trei oameni pe e iport. Se țin pe după umeri, parcă ar juca o horă. Vestele portocalii de salvare îi fac de nerecunoscut.

Cade generatorul de curent alternativ, iar generatorul de avarie nu intră în funcțiune automat, așa cum ar fi normal. Mecanismele de lăsare a picioarelor își încetează funcționarea.

Întuneric total. Oamenii se caută pe pipăite. Cei din comandament tac. Compartimentul energetic. Cei de acolo trebuie să remedieze cât mai repede. De ce nu funcționează generatorul de avarie ?

Platforma alunecă, se duce. Se înclină ? Luminile portului și ale orașului dansează fără încetare.

Acum ar fi bun unul cu o voce atât de puternică încât să învingă însumarea de zgomote ce acoperă totul. Unul care să injure furtuna și neșansa.

În întuneric, obosca se șterge ca printr-o minune. Orice numai întuneric să nu fie, să nu persiste. Să se facă lumină !

Trec minutele. Fiecare rămîne cu sine. Imagini din alte vremuri. Revăzute, apărute în minți. Atît de clare ! Distincte. Parcă trăite de altul, de alții. Rememorate pentru ultima dată. Era mai bine să fi plecat ? Să fiu acum în barcă, zguduit, aruncat, dar în siguranță ? Nu, aici este mai bine. Lîngă mine este ceva. Nu îl văd, îl simt, îl țin de braț. E bine, sînt mulțumit.

LA „Pemarom“ se răspîndi vestea : „Venus“ s-a răsturnat ; legătura radio a încetat, luminile nu se mai văd ;

barca de salvare este pe drum, dar platforma nu mai există ; s-a transformat într-o masă metalică inertă inundată de apele mai liniștite ale adîncului ; cei douăzeci și ceva de oameni rămași pe platformă s-au salvat poate în cea de-a doua barcă ; sau, dacă nu au mai apucat să lanseze barca la apă, plutesc susținuți de vestele de salvare ; asta dacă nu au fost trași în adîncuri de sorb.

Elicopterele vor ajunge cel mai repede la locul naufragiului. Navele „Pemarom”-ului, aflate prin apropiere, vor interveni pentru salvarea oamenilor, a supraviețuitorilor. Vor porni într-acolo și alte nave.

Peste cei de la „Pemarom” se lăsă tăcerea. Nu mai era nimic de spus. Ordinele privitoare la operația de salvare erau date. Se spera ca toți oamenii să fie recuperați.

Să fie alertate mașinile Stației de Salvare din Constanța. Poate va fi nevoie de ele.

În sala de ședințe a „Pemarom”-ului, membrii comandamentului așteptau venirea bărcii. La momentul potrivit vor ieși cu toții, spre a o întâmpina.

Moartea inginerului Imbru — un preludiu al catastrofei ! O prevestire a ei !

Se află că două elicoptere erau în zbor. Probabil ajunseseră la locul naufragiului.

Ușa sălii de ședințe se deschise. Apăru Malvina, transfigurată, întinerită. Mîinile îi tremurau. Strigă :

— Au pus platforma ! A fost doar o întrerupere de curent !

Membrii comandamentului se ridicară încet. Cristea se duse lingă secretară și o apucă de umeri, de parcă ar fi vrut să o sărute. Apoi o dădu încet la o parte și ieși. Fu urmat de ceilalți. Nu aveau loc cu toții în încăperea strîmtă a postului de radiotelegrafie.

Se auzi vocea lui Banciu, redevenită ușor emfatică. Anunța că tentativa lor a reușit. Platforma era în urcare. Practic, operația de ridicare putea fi considerată încheiată.

Meteorologul Cumpătescu, apărut nu se știe cînd în coada grupului format de cei din comandament, plîngea

liniștit. Lacrimile îi cădeau pe reverele costumului său elegant.

Un moment de agitație. Apoi clipa de emoție se uză, trecu, dispăru.

Peste vreo douăzeci de minute se ivi barca. Era însoțită de mai multe nave. Sirene asurzitoare. Oamenii coborîră clătînindu-se. Unul căzu. Se ridică anevoie. Cîțiva izbucniră în plîns. Apărură medici în halate albe. Se apropiară dinspre șirul de mașini ale Salvării.

Cei veniți cu barca aflară despre moartea lui Imbru și ridicarea platformei. Hohote de plîns, zîmbete printre lacrimi.

CEI din microbuzul institutului condus de profesorul Negrescu rămăseseră în preajma sediului întreprinderii „Pemarom”. Aflară de răsturnarea platformei de la un necunoscut, un om de vreo cincizeci de ani cu mîini muncite și fața puternic ridată.

Ionescu se oferă să meargă la „Pemarom” pentru a obține informații exacte. Profesorul nu spuse nici un cuvînt, mulțumindu-se să-și miște încet capul a încuviințare. Nu era necesară nici o confirmare. În grupurile din preajma eliportului, la cîțiva metri de microbuz, se produsese mișcări rapide. Unii parcă ar fi vrut să fugă, dar în ultima clipă își dădeau seama că nu au unde. Se auziră țipete și apoi plînsuri de femei.

Clopoțeanu îi întinse profesorului pachetul său de țigări ieftine. Acesta, pe pipăite, alege o țigară. Rămase cu ea în mînă, pîrînd că nu vede flacăra de la bricheta șoferului, ținută în fața sa. Apoi începu să răsucescă țigara între degetele sale scurte și groase pînă o sfărîmă.

Claudia suspină scurt. Pe fața ei imobilă se scurseră cîteva lacrimi.

Dana, cu privirile lărgite, își mișcă buzele pentru a spune ceva. Dar tăcu.

Alin avea trăsăturile modificate într-o strîmbătură de durere și silă. Apoi chipul lui își recăpătă înfățișarea

obișnuită. Păru că urmărește mintal un raționament. Căută privirea profesorului.

Ionescu se întoarse.

— Sînt salvați ! spuse răgușit. O știre falsă. Au pus platforma.

Claudia izbucni în hohote de plîns. Buzdugan, aflat lângă ea, o mîngîie încet pe păr. Profesorul își trecu palmele pe față, uitînd de ochelarii săi, care căzură și fură prinși de Clopoțeanu.

— Trebuie să apară o barcă. O jumătate din personal este în ea.

— Cine e ? întrebă Alin. — Suportase cel mai bine șocul. Pe fața lui tină se vedea începutul unei expresii de triumf —. Ați aflat ?

— Nu este nimeni dintre persoanele care ne interesează pe noi. Toți trei au rămas pe platformă.

Profesorul își reasează ochelarii. Suspină adînc.

— Prieteni, spuse, niciodată pînă în acest moment nu am reușit să intuiesc cu o asemenea precizie conținutul unui concept.

— Care ? întrebă Buzdugan zîbind.

— Conceptul de bătrînețe.

DIMINEAȚA este splendidă. Nici n-ai spune că două zile la rînd marea a fost atît de înfuriată. Singura urmă a furtunii este hula de fund ce încă agită apele. Din elicopterul aflat în zbor valurile par mici, neînsemnate.

„Venus“ este mult mai aproape decît și-ar fi închipuit cineva de la „Pemarom“ că va fi vreodată locată vreo platformă. Este ridicată la înălțimea recomandată de instrucțiuni. Nici valul secular, adică cel mai înalt înregistrat de un veac în Marea Neagră, nu ar atinge-o, s-ar strecura neputincios printre țevile gigantice ale picioarelor. Operația ridicării a reușit datorită stratului gros de mîl de pe fundul mării. Acesta a realizat o frînă naturală, „moale“, exact ce i-a trebuit platformei pentru a nu se răsturna. Nu totul poate fi calculat chiar la milimetru

pe lumea asta. Trebuie un dram de noroc și mai ales mult curaj.

Niciodată cei din comandamentul de la „Pemarom“ nu au dormit mai bine. Odihniți, bine bărbieriți, ei au redevenit niște bărbați siguri de ei, așa cum erau cu două zile și două nopți înainte. Echipați cu vestele portocalii de salvare — așa cere regulamentul —, ei stau față în față pe băncile elicopterului. Dacă zgomotul motoarelor nu ar fi atât de puternic, poate s-ar găsi cineva să spună vreo glumă. Ar începe, dar repede s-ar opri, aducându-și aminte de sfârșitul tragic al inginerului Imbru.

Elicopterul, pilotat și de această dată de maiorul Oană, apunează exact în centrul eliportului de pe „Venus“.

Cei de pe platformă arată mulțumitor. Cei mai mulți au dormit bine. Cîțiva, printre care și inginerul Crintea, n-au reușit să-și depășească extraordinara excitație. Somnul lor a fost agitat, cu treziri bruște și vise multe, nu prea odihnitor.

Se rostesc felicitări. Unii se îmbrățișează. Va urma o ședință în sala clubului. Se improvizează o masă pentru prezidiu. În spatele ei vor lua loc noii veniți, precum și membrii comandamentului de pe platformă. Ar fi bine să facă parte din prezidiu și inginerul Crintea. Da, desigur. Dar nu mai este spațiu pentru încă un scaun. Nu este nici o problemă, inginerul Jack va sta în sală.

Crintea și-a recăpătat înfățișarea lui dintotdeauna. Un bărbat sănătos, situat pe palierul patruzeci și cinci—cincizeci. Cu vreo jumătate de oră înainte a vorbit cu fiul său. Directorul general Cristea, surprins de aplombul tînărului student, a fost de acord : în mod cu totul excepțional, stația de radio a întreprinderii va fi folosită de un străin de „Pemarom“. Amintindu-și de spusele fiului său, Crintea zîmbește abia vizibil. Alin a dovedit că știe cum s-au întîmplat lucrurile în realitate. Informațiile circulă repede. Mai devreme, elicopterul a mai fost pe platformă. Au mai apărut lângă „Venus“ și vreo două nave. Cei din dană au putut să afle totul. Alin i-a spus, în încheiere : „Ești un tată ca lumea !“ În glasul lui se

simțea iubirea, dar și o mică doză de ironie. Exact pe gustul lui Crîntea.

Este o ședință în toată regula. Inspectorul Tomescu înfățișează pe larg acțiunea salvării platformei. Descrie măsurile preconizate în diferitele secvențe ale dramaticelor evenimente. Starea euforică, umbrită doar de tragicul sfârșit al lui Imbru, îi împiedică pe cei prezenți să interpreteze din punct de vedere tehnic cele auzite. Oamenii ascultă relatarea minuțioasă a inspectorului ca și cum ar fi povestea unui film senzațional, cu mult suspans. Totul e bine cînd se sfîrșește cu bine. În viitorul apropiat va fi constituită o comisie. Membrii ei vor analiza în mod amănunțit tot ce s-a întîmplat. Un asemenea eveniment nu trebuie să se mai producă.

Cineva dintre noii veniți îl roagă pe inspector să revină cu mai multe amănunte asupra secvenței esențiale. Cum s-a decis transformarea deciziei de abandon în una de lăsare a picioarelor, de punere a platformei? Cum de s-a ivit extraordinara inspirație? Cum a apărut forța de a accepta riscurile? Vorbind, aducînd amănunte, ba chiar reușind unele formulări deosebit de pregnante, de natură să-l surprindă plăcut pe reporterul Constantinescu (mai avid ca niciodată de informații), inspectorul își regăsește în întregime cunoscutul său aplomb. Așa cum stă în picioare, în partea din dreapta a mesei, în fața televizorului, arată ca un general îmbătrînit, învingător într-o bătălie memorabilă, amintindu-și fazele cele mai importante ale luptei, încălzindu-se, uitîndu-și vîrsta, simțindu-se, fiind tînăr. Cînd spune „Atunci am decis să punem platforma!” glasul lui atinge o vibrație specială. Cei prezenți încremenesc pe scaune și apoi se foiesc la unison, de parcă astfel, în tăcere, și-ar exprima omagiul. Crîntea se ridică încet. Atent, nu cumva să-l calce pe vreun coleg, ajunge lîngă ușă, iese din sala clubului. Directorul general se interesează de ce a plecat Crîntea. Cine știe? O fi obosit.

Nu se pune problema unei continuări a drumului către locația stabilită inițial. „Venus” este o con-

strucție formidabilă, foarte rezistentă, dar a fost supusă la solicitări extrem de mari. Este necesar să fie transportată în dană, pentru verificări minuțioase. Probabil că noul ei drum va avea loc peste câteva săptămîni. Înainte de plecarea de pe actuala locație, scafandrii vor cerceta fundul mării, pentru a se înțelege mai bine ce s-a întîmplat în timpul memorabilului eveniment.

Emoțiile s-au stins.

LA sediul „Pemarom”-ului, unde ajunsese cu unul dintre elicopterele venite de pe „Venus” în dimineața de după încheierea cu bine a aventurii, reporterul Constantinescu (în ochii lui continua să lucească siguranța de sine) se întîlni cu Laura și cu Voiculescu. Regizorul de filme documentare arăta ca și înainte. Reporterul îl admiră. Reportera de televiziune, în schimb, părea ieșită din spital după o lungă suferință. O altă intelectuală de vîrsta ei, cugetă Constantinescu, s-ar fi fardat, ar fi încercat să atenueze ravagiile oboselii și ale vîrstei. Dar ea, nu ! Ținea să arate așa cum era în realitate ! O bravadă simpatcă !

Vor reveni la „Pemarom”, dar deocamdată toți trei voiau să se relaxeze puțin, să respire un timp într-un alt mediu.

Plecară înspre oraș, împreună. Voiculescu, ciudat de satisfăcut, îi invită la o cafea.

Printre multele mașini ce plecau de la „Pemarom” nu le fu defel greu să găsească una care să îi ia pînă în oraș. Intrară într-un bar, comandară cafele. Voiculescu, cu un suris de vinovăție jucată, ceru și un coniac. Îl merit, spuse.

Se discută despre cele întîmplate. După ce trăise nemijlocit întreaga aventură, era clar că reporterul căpătase în ochii celor doi un alt statut. Era evident că îl considerau un egal. Ba chiar, din cînd în cînd, îi adresau niște priviri supuse, de admirație nostalgică.

Regizorul relată pe scurt ce are de gînd. Secvențele realizate de băieții lui erau în măsură să formeze un film

unicat. Realitatea este mai tare decît orice premeditare a unui artist, spuse el satisfăcut și un pic răutăcios, de parcă în fața lui s-ar fi aflat și un regizor de filme artistice. Da, de data aceasta lucrurile s-au brodit în așa fel încît faptele să depășească într-un mod zdrobitor pînă și cea mai delirantă imaginație. Vorbind, regizorul de filme documentare părea stăpînit de o satisfacție totală, de parcă în fine ar fi reușit să își ia o revanșă îndelung așteptată.

Dar Laura ? Era departe de entuziasmul lui Voiculescu și de triumful comprimat al lui Constantinescu. Nici nu știu ce să vă spun, zise, sorbind meditativă din cafea. Povestea aceasta a fost halucinant de originală, realmente. Iar eroismul oamenilor mi s-a arătat într-un fel nou, nemaipomenit de proaspăt. Cred că doar într-un război real s-ar mai fi putut vedea așa ceva. Nu ? Dar și elementul senzațional a fost prezent din plin. Nu puteți să mă contraziceți în această privință. Or, meseria îmi cere să nu apăs prea tare pe elementul senzațional. Senzaționalul poate să apară cel mult în planul al doilea. Sau, și mai bine, în al treilea. Cred că foarte potrivit pentru mine ar fi să realizez niște interviuri cu oameni care au participat în mod direct la evenimente. Poate o să îmi spui care ar fi cei potriviți pentru așa ceva, îi spuse lui Constantinescu.

Reporterul încuviință. Era de acord că evenimentele exterioare nu însemnau cîne știe ce. Ceea ce conta în mod esențial erau modificările aduse de evenimente în conștiințele oamenilor. El... Se uită cercetător la fețele companionilor săi. Laura și Voiculescu îl priveau cu seriozitate și interes. Da, putea să le vorbească despre planurile lui literare. Simțea că de data aceasta nu este deloc ridicol dacă o face. El are în vedere niște investigații în această privință. Indiferent cît timp i-ar luat respectiva acțiune. Simțea o imensă curiozitate. Ce se întîmplase în sufletele oamenilor după aventura cu platforma ? Cum va evolua conflictul dintre Banciu și Nebreanu ? Cum va fi privit în viitor Crintea de către fiul lui ? Dar de către

soția lui ? A auzit că s-au despărțit cu nu prea multă vreme în urmă. Cum va evolua directorul general ? Dar meteorologii ? Fiecare om „scrie” romane. Fiecare combină mental scenarii în care apar semenii ai lui. Toată problema este ca din aceste scenarii, așa cum îi scria el Anei, să pricepi, să simți dincolo de mecanica întâmplărilor și a conflictelor, omenescul. Da, omenescul este mai important decât autenticul.

Redactor : MARIANA AVANU
Coperta : I. ALEXE
Telmoredactor : GH. CUCOȘ

*Bun de tipar : 24.09.1988. Apărut 1988
Coli tipar 20. B 10388*

Comanda nr. 00 296
Combinatul poligrafic „Casa Scintei”,
Piața Scintei nr. 1, București,
Republica Socialistă România

DE ACELAȘI AUTOR :

Romane :

Sfera, Editura Albatros, 1973
Disparația unui contabil, Editura Dacia, 1977
Balaban și statuia, Editura Dacia, 1981
Literații se amuzau, Editura Militară, 1983
Curajul, Editura Militară, 1985
Coborire în ape, Editura Militară, 1986

Proză scurtă :

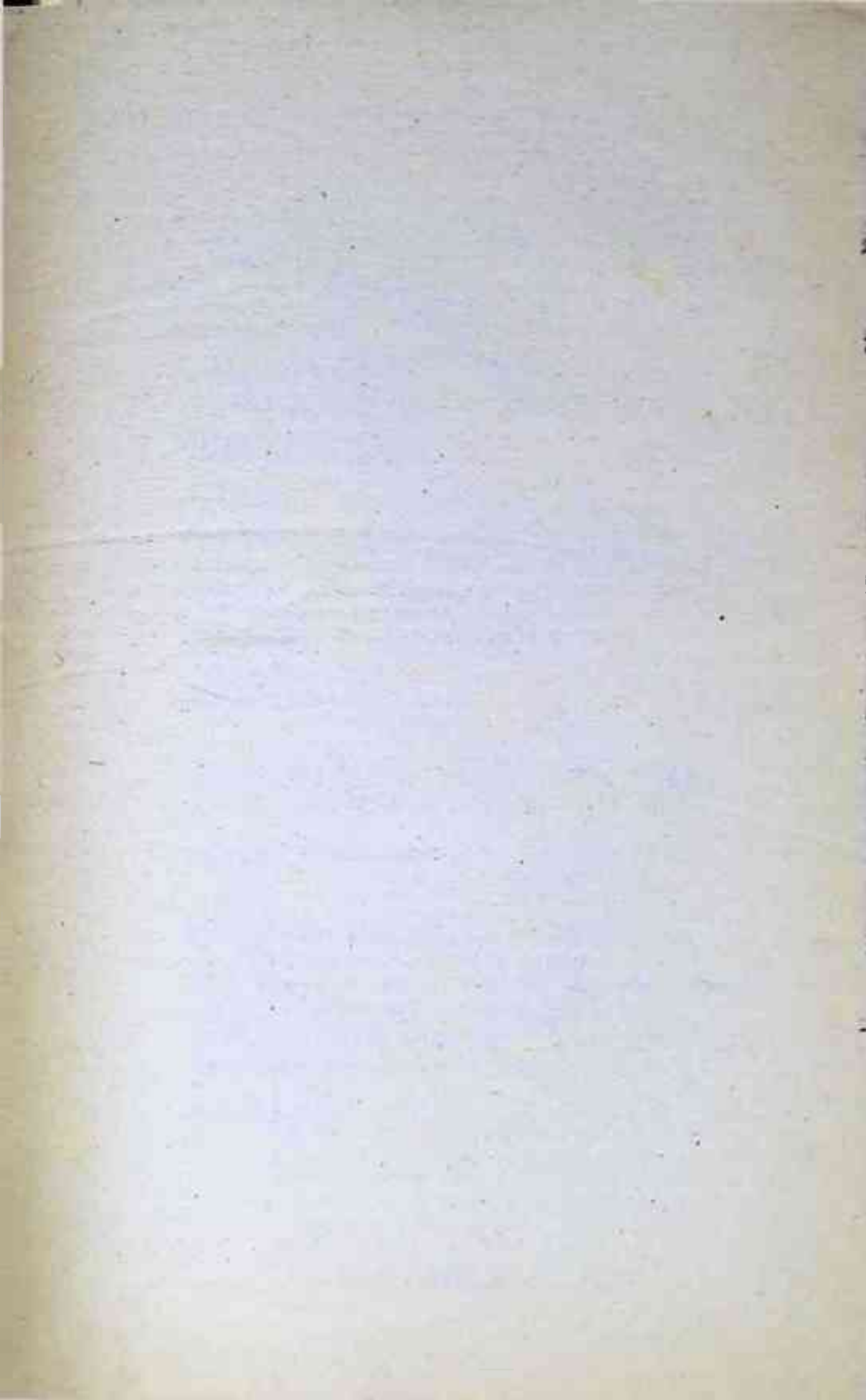
Vocile vikingilor, Editura Albatros, 1970
Lumea lui Als Ob, Editura Albatros, 1981

Critică :

Incursiuni în literatura de azi,
Editura Eminescu, 1971
Zaharia Stancu, Editura Albatros, 1974
Patria și cuvântul poetic, Editura Albatros, 1977
Analogon, Editura Cartea Românească, 1981

Reportaj :

Cuvintele unei călătorii, Editura Junimea, 1981

„În barcă sînt reprezentate aproape toate profesiile platformei. Și cîteva nivele ierarhice. Se gîndește cineva la latura morală a abandonului ? Cîți regretă că au dat ascultare semnalului de abandon ? Cîți se bucură, pînă în măruntaiele lor, de apropierea țărîmului, a pămîntului ferm ? Și cîți ar dori ca barca să se întoarcă din drum și să îi ducă îndărăt pe platformă ? Regretă cineva că n-a rămas ? Se simte vreunul vinovat ? Ce fel de vinovăție ? Cum ar urma să fie definită ? În ce cuvinte ? Sau poate în mințile tuturor este numai ceața unei oboseli profunde, prin care se vede o singură stea : dorința de a supraviețui, de a scăpa cu viață ? Ce este în sufletul lor ? În sufletele lor ? Am eu dreptul să îi împart în curajoși și lași ? După ce criterii ? Să-l ironizez pe operatorul care și-a uitat aparatele pe platformă ? [...] Să mă imaginez în barcă, imperturbabil, un supraom indiferent la orice nu ține de actul suveran al observării celor din jurul său ? Reporterul Constantinescu urmărește luminile bărcii îndepărtîndu-se. După dispariția lor în furtună, are impresia că le vede în continuare.”